R A P O R T
privind executarea bugetului de stat
în anul 2023

CUPRINSUL

raportului privind executarea bugetului de stat în anul 2023

Sumar executiv ..... - 3 -

Bugetul public național ..... - 4 -

Bugetul de stat ..... - 5 -

I. Evoluții macroeconomice ale economiei naționale în anul 2023 ..... - 6 -

II. Implementarea măsurilor de politici bugetar-fiscale ..... - 10 -

III. Executarea bugetului public național ..... - 15 -

3.1 Executarea părții de venituri a bugetului public național ..... - 17 -

3.2 Executarea părții de cheltuieli a bugetului public național ..... - 33 -

3.3 Soldul bugetar al bugetului public național ..... - 38 -

3.4 Datoria sectorului public ..... - 40 -

3.5 Datorii interne ale instituțiilor finanțate de la bugetul public național ..... - 41 -

IV. Executarea bugetului de stat ..... - 42 -

4.1 Veniturile bugetului de stat ..... - 42 -

4.2 Cheltuielile bugetului de stat ..... - 51 -

4.3 Datoria de stat și serviciul acesteia ..... - 61 -

4.4 Soldul bugetar al bugetului de stat ..... - 64 -

4.5. Cheltuielile în cadrul grupelor funcționale principale ..... - 67 -

4.5.1. Servicii de stat cu destinație generală ..... - 67 -

4.5.2. Apărare națională ..... - 75 -

4.5.3. Ordine publică și securitate națională ..... - 77 -

4.5.4. Servicii în domeniul economiei ..... - 84 -

4.5.5. Protecția mediului ..... - 90 -

4.5.6. Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale ..... - 91 -

4.5.7. Ocrotirea sănătății ..... - 94 -

4.5.8. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă ..... - 97 -

4.5.9. Învățământ ..... - 101 -

4.5.10. Protecție socială ..... - 104 -

4.6 Transferurile către bugetele locale ..... - 108 -

4.7 Descrierea bilanțului contabil al bugetului de stat ..... - 111 -

4.8 Creanțele și datoriile instituțiilor finanțate de la bugetul de stat ..... - 113 -

4.9 Implementarea recomandărilor şi executarea cerinţelor din hotărârea precedentă a Curţii de Conturi ..... - 114 -

Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, în semestrul I, ale anului 2023 ..... - 160 -

I. Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în semestrul I al anului 2023 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat ..... - 161 -

Sumar executiv

Evoluțiile în anul 2023

După o serie de crize din ultima perioadă, anul 2023 a fost un an de recuperare economică, însă cu un ritm mult mai lent decât s-a anticipat.

Creșterea economică în anul 2023 a atins un nivel modest de 0,7% nefiind suficientă pentru a compensa pierderile din recesiunea anului precedent. Evoluția activității economice a fost susținută, preponderent, de recolta bogată din sectorul agricol, care a creat condiții atât pentru restabilirea exporturilor, cât și pentru scăderea importurilor de produse agroalimentare. S-au înregistrat evoluții pozitive în sectorul financiar, cel al comunicațiilor, serviciilor sociale, construcțiilor și tranzacțiilor imobiliare. Totodată, cererea internă a continuat să fie una modestă, fapt semnalat de scăderea consumului populației și a investițiilor, în condițiile creșterii neînsemnate a veniturilor reale ale populației, precum și incertitudinii sporite din regiune.

Efectele crizei energetice și criza refugiaților - sunt factorii de bază care au creat presiuni asupra bugetului, generând noi provocări pentru guvernare și mediul de afaceri.

Totodată, datorită dialogului continuu cu partenerii externi de dezvoltare, în anul 2023 Republica Moldova a beneficiat de asistența externă, care a fost aliniată cu necesitățile de dezvoltare a țării și prioritățile sectoriale stabilite. Astfel, cu implicarea partenerilor externi de dezvoltare, Guvernul și-a realizat obiectivele propuse în consolidarea independenței energetice, asigurarea securității alimentare, consolidarea infrastructurii de transport și de securitate, dar și în continuarea reformelor interne necesare pentru realizarea obiectivelor sale de dezvoltare întru crearea condițiilor pentru o creștere durabilă și favorabilă.

În acest context, pentru a susține financiar angajamentele asumate de către Guvern, au fost adoptate trei modificări ale Legii bugetului de stat pentru anul 2023 nr. 359/2022 (Legea nr. 168/2023, nr.295/2023 și nr.392/2023), care au reflectat un cadru mai flexibil de măsuri bugetar-fiscale, inclusiv pentru a susține celelalte componente ale bugetului public național, cum ar fi bugetele locale, bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.

În anul 2023, bugetul public național a înregistrat un deficit în sumă de 15 571,9 mil. lei sau de 5,2% din PIB. E de remarcat ca, la toate modificările bugetului, efectuate pe parcursul anului 2023, a fost utilizată clauza de derogare în baza prevederilor art. 15 alin.(3) lit. a) Legea 181/2014, care admite derogarea de la regula

bugetar-fiscală în caz de situații excepționale care pun în pericol securitatea națională..

Bugetul public național

Evoluția bugetului public național, 2022-2023, mlrd.lei

Indicatorii	Executat		Devieri 2023 față de 2022		% în PIB	
	2022	2023	(+,-)	%	2022	2023
PIB	**274,5**	**300,4**	**X**	**X**	**X**	**X**
Venituri						
BPN, incl.:*[1]	***91,50***	***102,30***	***10,80***	***111,8%***	***33,3%***	***34,1%***
BS	*59,24*	*64,60*	*5,36*	*109,0%*	*21,6%*	*21,5%*
BASS	*33,8*	*38,60*	*4,80*	*114,2%*	*12,3%*	*12,8%*
FAOAM	*12,64*	*14,57*	*1,93*	*115,3%*	*4,6%*	*4,9%*
BUAT	*23,89*	*28,72*	*4,83*	*120,2%*	*8,7%*	*9,6%*
Cheltuieli						
BPN, incl.:*	**100,37**	**117,87**	***17,50***	***117,4%***	***36,6%***	***39,2%***
BS	*68,57*	*80,73*	*12,16*	*117,7%*	*25,0%*	*26,9%*
BASS	*33,75*	*38,52*	*4,77*	*114,1%*	*12,3%*	*12,8%*
FAOAM	*11,96*	*13,78*	*1,82*	*115,2%*	*4,4%*	*4,6%*
BUAT	*24,16*	*29,04*	*4,88*	*120,2%*	*8,8%*	*9,7%*
Deficit(-) / Excedent (+)						
BPN, incl.:*	**-8,87**	**-15,57**	***-6,70***	***176%***	***-3,2%***	***-5,2%***
BS	*-9,33*	*-16,13*	*-6,80*	*172,9%*	*-3,4%*	*-5,4%*
BASS	*0,05*	*0,08*	*0,03*	*160,0%*	*0,02%*	*0,03%*
FAOAM	*0,68*	*0,79*	*0,11*	*116,2%*	*0,2%*	*0,3%*
BUAT	*-0,27*	*-0,32*	*-0,05*	*118,5%*	*-0,1%*	*-0,1%*

Nivelul de executare a veniturilor acumulate la bugetul public național a atins 99,3% față de prevederile anuale sau cu 739,1 mil.lei mai puțin din contul diminuării încasărilor din taxa pe valoarea adăugată la mărfurile importate, precum și ne debursării depline a volumului planificat de granturi pentru susținerea bugetului.

Totodată, față de încasările anului 2022 acestea s-au majorat cu 11,8% sau cu 10 793,8 mil. lei în urma încasărilor mai mari la impozitele pe venit, inclusiv din contul rezultatului pozitiv al activității economice în anul 2023 care a determinat majorarea încasărilor din impozitul pe venitul persoanelor juridice și a taxei pe valoarea adăugată la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova, precum și din încasările mai mari la contribuții și prime de asigurări obligatorii.

[1] **Nota:** * Datele referitoare la veniturile și cheltuielile componentelor BPN sunt prezentate cu transferuri între bugete.

Cheltuielile bugetului public național au fost executate la nivel de 95,1% față de prevederile anuale, înregistrându-se un nivel mai bun de executare comparativ cu anul 2022 cu 2,8 p.p.

Comparativ cu anul 2022 cheltuielile s-au majorat cu 17,4% sau cu 17 496,9 mil. lei.

Cheltuielile curente în anul 2023 au fost executate la nivel de 95,9%, iar cheltuielile capitale – la nivel de 88,7%, dintre care investitiile capitale – la nivel de 73,1 la sută. Comparativ cu anul 2022 nivelul de executare a cheltuielilor curente s-a majorat cu 1,3 p.p., iar al cheltuielilor capitale – cu 13,1 p.p..

Bugetul de stat

Evoluția bugetului de stat, 2023, mil.lei

	Aprobat	Precizat	Executat	% față de precizat
Venituri	64 868,4	65 785,1	64 603,6	98,2
Cheltuieli	83 195,7	84 112,4	80 727,2	96,0
Sold bugetar (deficit)	-18 327,3	-18 327,3	-16 123,6	88,0
Deficit (ponderea în PIB)	*-5,9 %*	*-5,9 %*	*-5,4 %*	-

Analizând execuția bugetului de stat pentru anul 2023 se constată următoarele:

- încasările au fost realizate în sumă de 64 603,6 mil. lei, cu 1 181,5 mil. lei (1,8%) sub nivelul prevederilor precizate;
- cheltuielile au fost efectuate în sumă de 80 727,2 mil. lei, cu 3 385,2 mil. lei (4,0%) sub nivelul prevederilor precizate;
- soldul bugetar (deficitul) în sumă de 16 123,6 mil. lei a fost cu 2 203,7 mil. lei (12,0%) sub nivelul prevederilor precizate. Din suma totală a deficitului, proiectelor finanțate din surse externe le revine 2 145,3 mil. lei sau 13,3 la sută.

Drept surse de finanțare a deficitului au servit:

- active financiare în sumă de 1 968,4 mil.lei;
- datorii în sumă de 14 699,6 mil.lei, dintre care: datorii interne –6 211,0 mil.lei și împrumuturi externe (nete) – 8 488,6 mil.lei. Pe parcursul anului 2023, față de creditorii externi au fost onorate obligațiunile în sumă de 8 773,7 mil.lei.

La finele anului 2023, soldurile mijloacelor bănești în conturile bugetului de stat au constituit 3 403,6 mil. lei, dintre care soldurile pe componenta de bază a bugetului de stat – 2 807,4 mil. lei, iar soldurile proiectelor finanțate din surse externe – 596,2 mil. lei.

Datoria de stat

Datoria de stat s-a încadrat în limite stabilite prin Legea bugetului de stat pentru anul 2023. Ponderea datoriei de stat în PIB, la situația din 31 decembrie 2023, a constituit 34,6 %, fiind cu 0,1 p.p. mai puțin comparativ cu situația de la sfîrșitul anului 2022.

Provocările aferente executării bugetului de stat în anul 2023

În anul 2023 evoluția economiei Republicii Moldova a înregistrat un ritm mai lent decât s-a anticipat, iar executarea indicatorilor bugetari prevăzuți pentru anul 2023, au fost influențați în mare parte de:

- Evoluția negativă a indicatorilor comerțului exterior, determinată de diminuarea cererii externe, a potențialului de export și reducerea prețurilor externe;
- Diminuarea cererii interne, fapt semnalat de scăderea consumului populației și a investițiilor, în condițiile creșterii neînsemnate a veniturilor reale ale populației, precum și incertitudinii sporite din regiune;
- Aprecierea monedei naționale.

I. Evoluții macroeconomice ale economiei naționale în anul 2023

Economia Republicii Moldova continuă să fie afectată de o serie de probleme sistemice care nu permit o convergență mai accelerată în raport cu țările din regiune. După recesiunea economică din 2022, economia urmează să revină pe pantă de creștere, însă cu ritmuri prea lente.

Produsul intern brut (PIB) s-a majorat ușor cu 0,7% în anul 2023. Crizele din anul 2022, războiul din țara vecină, și prețurile ridicate au continuat să influențeze evoluția economiei naționale. Menținerea în descreștere a cererii interne și externe, contextul regional complicat, perturbarea lanțurilor de producție și de aprovizionare cu materie primă au diminuat producția industrială, volumul vânzărilor în comerțul cu amănuntul și ridicata și volumul investițiilor. În același timp, economia a fost susținută de sectorul agricol, sectorul TIC, HoReCa, serviciile de sănătate și asistență socială și serviciile de învățământ, care s-au revitalizat și au înregistrat evoluții pozitive în 2023. Exportul net a avut un impact pozitiv asupra PIB, fiind determinat de creșterea volumului exporturilor totale corelată cu o diminuare a volumului importurilor.

Sectorul industrial s-a menținut în declin, fiind influențat de cererea externă anemică, consecințele crizei energetice și războiul din țara vecină. În anul 2023 ***producția industrială*** a descrescut cu 3,6% nereușind să se revigoreze după crizele

multiple din anul precedent. Doar sectorul energetic a înregistrat creștere, în timp ce industria extractivă și prelucrătoare au fost în diminuare. Industria alimentară, industria chimică, industria ușoară, activitatea de tipărire, fabricarea de piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule, industria mobilei sunt principalele subramuri manufacturiere care au fost în declin în anul 2023.

Recolta globală înaltă a culturilor cerealiere a influențat creșterea volumului ***producției agricole***. Producția globală agricolă în toate categoriile de gospodării în anul 2023 a fost superioară celei obținute în anul 2022 cu 23,6% (în prețuri comparabile). Majorarea producției agricole a fost determinată de creșterea producției vegetale cu 35,1%, iar producția din sectorul zootehnic s-a diminuat cu 1,9%.

Temperarea fluxurilor comerciale internaționale a condus la micșorarea venitului din vânzări în ***serviciile de transport*** cu 23,1% în anul 2023 (în termeni reali), inclusiv transporturi terestre şi transporturi prin conducte (-26,4%) și transporturi aeriene (-10,3%). Venitul din vânzări generat de serviciile în transporturile pe apă s-au majorat cu 41,3%.

Diminuarea cererii populației și temperarea activității economice au redus ***veniturile din vânzări în comerț***. Veniturile din vânzări în comerțul de bunuri cu amănuntul s-au diminuat cu 0,9% în anul 2023, iar în comerțul de bunuri cu ridicata – cu 15,9%. Pe de altă parte, în sectorul de prestare a serviciilor populației a fost înregistrată creștere - cu 8,1%, fiind impulsionată de cererea pentru activitățile de recreare, de agrement, activități de cazare și alimentație publică. Serviciile prestate întreprinderilor se mențin în scădere (-7,2%).

Activitatea investițională s-a redus, în contextul conjuncturii economice complicate și a incertitudinii pronunțate. În anul 2023 volumul investițiilor în active imobilizate s-a diminuat cu 1%, însumând circa 32,2 mild. lei. Micșorarea investițiilor finanțate din credite și împrumuturi externe (-23,8%), precum și investițiilor proprii ale agenților economici (-9,2%) au constituit factorii de bază care au influențat diminuarea investițiilor. Totodată, investițiile finanțate din bugetul public național, după diminuarea considerabilă din anul 2022, au înregistrat o creștere cu 38,6%, fiind direcționate preponderent în infrastructura publică. Au fost în creștere și investițiile finanțate din împrumuturi interne (+13%), fondul rutier (+7,2%), precum și investițiile străine (+1,3%).

Rata anuală a inflației a intrat în intervalul de variație al țintei inflației stabilit de BNM. Rata inflației anuală (decembrie 2023 față de decembrie 2022) a constituit 4,2%. Cererea internă modestă este factorul principal cu efect dezinflaționist. Totodată, diminuarea cererii externe și crearea lanțurilor logistice noi au determinat scăderea prețurilor internaționale la resursele energetice, produsele alimentare și materia primă, cu efectul respectiv asupra prețurilor interne.

Leul moldovenesc s-a apreciat față de principalele valute de referință. În anul 2023 ***moneda națională*** a marcat o apreciere de 9,1% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 19,16 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2023 până la 17,41 lei la 31.12.2023). Față de Euro leul moldovenesc s-a apreciat cu 5%. Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la sfârșitul anului 2023 a atins un record istoric de 5 453,1 mil. dolari SUA (asigurând 6,7 luni de import), majorându-se cu 21,9% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2022.

Cererea externă și internă slabă au menținut ***exporturile și importurile*** în diminuare. În anul 2023 exporturile au constituit 4 048,6 mil. dolari SUA, în scădere cu 6,5% în termeni nominali. Diminuarea cererii externe, reducerea ofertei producției industriale și micșorarea prețurilor externe sunt factorii de bază care au influențat involuția exporturilor. Exporturile de mărfuri autohtone, cu o pondere de 70,9% din total exporturi, au fost în scădere cu 3,2%, reexporturile de mărfuri străine s-au diminuat cu 13,7%. Valoarea importurilor a scăzut cu 5,9% în anul 2023, însumând 8 673,7 mil. dolari SUA. Importurile au depășit exporturile de 2,1 ori și, astfel, gradul de acoperire a importurilor cu exporturi a constituit 46,7%. Soldul negativ al balanței comerciale s-a micșorat cu 5,4%.

Câștigul salarial mediu lunar brut s-a majorat în termeni reali. În anul 2023 câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională a constituit 12 354,7 lei, în creștere cu 17,3% în termeni nominali față de anul 2022. În termeni reali câștigul salarial s-a majorat cu 3,5%. În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 10 451 lei, în creștere cu 18,2% în termeni nominali și cu 4,2% în termeni reali. În sectorul real al economiei – 13 015,6 lei și s-a majorat cu 17% în termeni nominali, iar în termeni reali cu 3,1%.

Mărimea medie a ***pensiei lunare*** la 01.01.2024 a constituit 3 676,7 lei și s-a majorat cu 16,5%, în termeni nominali, față de aceeași dată a anului 2023.

Numărul șomerilor, estimat conform definiției Biroului Internațional al Muncii (BIM), în anul 2023 a fost de circa 42,6 mii persoane, și s-a majorat de circa 1,5 ori comparativ cu anul 2022 (27,7 mii).

Rata șomajului (ponderea șomerilor BIM în forța de muncă) la nivel de țară în anul 2023 a constituit 4,6%, fiind mai înaltă cu 1,5 p.p. față de anul 2022 (3,1%). Numărul șomerilor înregistrați la oficiile forței de muncă în anul 2023 a constituit circa 26,5 mii persoane și a fost în descreștere cu 24,3% față de anul 2022.

Prognoza principalilor indicatori macroeconomici care au fost luați în calcul la elaborarea bugetului pentru anul 2023, prognoza precizată din luna iulie 2023 și executarea efectivă a acestora se prezintă în tabelul de mai jos.

Indicatori	Unitatea de măsură	Indicatorii utilizați la elaborarea bugetului pe 2023	Indicatorii precizați pentru 2023	Indicatorii efectivi pentru 2023	2023 efectiv față de	
					Indicatorii la proiectul bugetului 2023	
					(+,-)	*%*
Produsul intern brut nominal	**mild. lei**	**308,8**	**309,5**	**300,4**	*X*	*X*
față de anul precedent, în prețuri comparabile	%	*102,0*	*102,5*	*100,7*	*X*	*X*
Indicele prețurilor de consum[1]						
mediu anual	%	*115,7*	*113,4*	*113,4*	*-2,3*	*X*
la sfârșitul anului	%	*106,7*	*105,2*	*104,2*	*-2,5*	*X*
Cursul de schimb al leului						
mediu anual	lei/dol. SUA	**20,01**	**18,50**	**18,16**	*-1,85*	*90,8*
la sfârșitul anului	lei/dol. SUA	*20,53*	*18,82*	*17,41*	*-3,12*	*84,8*
Export	**mil.dol. SUA**	**4475**	**4360**	**4049**	*-426,0*	*91,0*
față de anul precedent	%	*101,4*	*100,6*	*93,5*	*-7,9*	*X*
Import	**mil.dol. SUA**	**9550**	**9450**	**8674**	*-876,0*	*90,8*
față de anul precedent	%	103,2	102,5	94,1	*-9,1*	*X*
Soldul balanței comerciale	**mil.dol. SUA**	**-5075**	**-5090**	**-4625**	*-450,0*	*91,1*
Producția industrială						
în prețuri curente	**mild.lei**	**82,9**	**93,5**	**92,2***	*9,3*	*111,2*
față de anul precedent, în prețuri comparabile	%	104,0	101,0	96,4	*-7,6*	*X*
Producția agricolă[2]						
în prețuri curente	**mild.lei**	**44,5**	**49,6**	**41,0**	*-3,5*	*92,1*
față de anul precedent, în prețuri comparabile	%	110,0	120,0	123,6	*13,6*	*X*
Investiții în active imobilizate						
în prețuri curente	**mild.lei**	**37,3**	**34,2**	**38,4***	*1,1*	*102,9*
față de anul precedent, în prețuri comparabile	%	99,0	101,5	99,0	-	*X*
Fondul de remunerare a muncii						
în prețuri curente	**mild.lei**	**88,6**	**93,5**	**91,6***	*3,0*	*103,4*
față de anul precedent, nominal	%	114,6	*120,3*	*117,1*	*2,5*	*X*

X – valori care nu se calculează din cauza lipsei de relevanță.

[1] Prognoza IPC a fost elaborată în baza prognozei Băncii Naționale a Moldovei, prezentată în Raportul asupra inflației nr.4 (https://www.bnm.md/files/RI_noiembrie_2022.pdf).

[2] Prognoza sectorului agricol a fost elaborată în baza prognozei Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

** Estimări*

II. Implementarea măsurilor de politici bugetar-fiscale

Obiectivele bugetului pe anul 2023	Realizări
1. Consolidarea bugetar-fiscală	Politica bugetar–fiscală pentru anul 2023 a avut la bază obiective pentru asigurarea securității energetice a țării, finanțarea măsurilor economice și sociale anti-criză, susținerea mediului de afaceri, protecția socială a populației, în special a persoanelor vulnerabile (acordarea compensațiilor din Fondul de reducere a vulnerabilității energetice, susținerea financiara a familiilor defavorizate prin acordarea ajutorului pentru perioada rece a anului). Ținta de deficit al bugetului public național a fost stabilită pentru anul 2023 la nivel de 6,0% din PIB. E de menționat, ca la toate modificările bugetului, efectuate pe parcursul anului 2023, a fost utilizată clauza de derogare în baza prevederilor art. 15 alin.(3) lit. a) Legea 181/2014, care admite derogarea de la regula bugetar-fiscală în caz de situații excepționale care pun în pericol securitatea națională. Exercițiul bugetar pentru anul 2023 s-a încheiat cu un sold bugetar (deficit) la nivel de 5,2% din PIB față de 3,2% din PIB executat în anul 2022. Măsurile de politică fiscală și vamală pentru anul 2023 au urmărit să atingă următoarele obiective: (1) o legislație fiscală și vamală favorabilă dezvoltării economice; (2) consolidarea veniturilor bugetare în vederea finanțării cheltuielilor publice; (3) susținerea mediului de afaceri. Întru realizarea obiectivelor, măsurile de politică fiscală și vamală au țintit spre: – identificarea instrumentelor care ar crea premise pentru creșterea economică a Republicii Moldova; – revizuirea mecanismelor de calculare și achitare a impozitelor și taxelor în vederea simplificării și clarificării cadrului normativ, precum și îmbunătățirea proceselor de raportare fiscală;

Obiectivele bugetului pe anul 2023	Realizări
	– continuarea armonizării legislației naționale la prevederile acquis-ul comunitar; – îmbunătățirea administrării fiscale și vamale prin extinderea spectrului de instrumente disponibile pentru intervenție, în vederea diminuării economiei tenebre și reducerii interacțiunii dintre contribuabil și funcționarul fiscal. În acest context, realizarea obiectivelor și atingerea țintelor propuse s-a realizat prin modificarea cadrului normativ în domeniul rerspectiv, care este constituit din Codul fiscal și Codul vamal, precum și legile conexe acestora (Legea nr.356/2022 pentru la modificarea unor acte normative). Cele mai importante modificări ale legislației fiscale și vamale care au avut impact asupra consolidării veniturilor bugetului sunt următoarele: 1. Majorarea cotei impozitului pe venit de la 3% la 7% din venitul obținut de persoanelor fizice rezidente sub formă de dobânzi; 2. Reglementarea obligației reținerii impozitului pe venit la sursa de plată din veniturile aferente valorilor mobiliare de stat; 3. Anularea scutirii de TVA la: - importul și livrarea aeronavelor, elicopterelor, locomotivelor, vagoanelor automotoare pentru calea ferată antrenate în transportul public de pasageri, părților acestora; - serviciile de leasing operațional sau financiar ale aeronavelor, elicopterelor, locomotivelor, vagoanelor automotoarelor pentru calea ferată antrenate în transportul public de pasageri; - importul și livrarea deșeurilor și reziduurilor de metale feroase și neferoase, reziduurilor industriale care conțin metale sau aliaje ale acestora și utilizate nemijlocit în activitatea de întreprinzător în Republica Moldova. 4. Majorarea accizelor la produsele din tutun cu 25%; 5. Majorarea accizei cu 15% la alcoolul etilic; 6. Anularea scutirii de acciză aferent: a) alcoolului etilic nedenaturat de la poziția tarifară 220710000, destinat utilizării în industria de parfumerie.

Obiectivele bugetului pe anul 2023	Realizări
	b) mărfurilor de la poziţiile tarifare 280430000 (azot) şi 280440000 (oxigen) produse pe teritoriul ţării; 7. Anularea cotelor maxime a impozitului pe bunurile imobiliare și a impozitului funciar; 8. Alocarea în cuantumul de 100% din volumul total al taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova, autorităților locale sub formă de transferuri cu destinație generală; 9. Modificarea modului de repartizare a taxei pentru extragerea mineralelor utile; 10. Implementarea conceptului „Prețului de transfer".
2. Creșterea economică optimă, durabilă și incluzivă	Principalele măsuri fiscale care au avut drept scop asigurarea unei creșteri economice optime și durabile, precum și susținerea mediului de afaceri au fost următoarele: 1. Amânarea condiționată a achitării impozitului pe venit pentru întreprinderile micro, mici și mijlocii, aferent profiturilor perioadelor fiscale 2023-2025 în vederea menținerii lichidităților în cadrul întreprinderilor și stimulări investițiilor; 2. Amortizarea accelerată a investițiilor pentru întreprinderile mari (deducerea în primul an de punere în funcțiune a mijlocului fix a 50% din valoare de intrare a acestuia); 3. Revizuirea modului de impozitare a veniturilor nerezidenților obținute din Republica Moldova; 4. Introducerea taxării inverse a TVA-ului la importul de servicii; 5. Implementarea conceptului privind restituirea sumei TVA acumulată în cont începînd cu 1 ianuarie 2023; 6. Reglementarea termenelor obligației fiscale privind TVA pentru energia electrică de echilibrare; 7. Reglementarea termenelor de achitare la buget a sumelor TVA aferent serviciilor importate de către subiecții ce nu sunt înregistrați ca contribuabili ai TVA, precum și modificarea termenului de achitare a sumelor TVA aferente procurărilor asupra cărora se aplică taxarea inversă;

Obiectivele bugetului pe anul 2023	Realizări
	8. Excluderea obligativității emiterii facturii fiscale în cazul refacturării cheltuielilor compensate în favoarea persoanelor fizice. 9. Prelungirea termenului de desfășurare a activității de comerț prin intermediul patentelor până la 01 iulie 2023; 10. Majorarea plafoanelor valorice a tichetelor de masă: de la 35 lei plafon minim și 55 de lei plafon maxim la 55 lei plafon minim și 70 de lei plafon maxim. De asemenea, în conformitate cu prevederile Legii nr. 356/2022 au fost realizate următoarele măsuri: 1. Acordarea dreptului de utilizare a scutirii personale de către angajații din domeniul transportului rutier de persoane în regim de taxi și angajații parcurilor pentru tehnologii informaționale proporțional lunilor de activitate în regimul general de impozitare; 2. Excluderea necesității de determinare a creșterii sau pierderii de capital în cazul înstrăinării autoturismelor, care au fost în proprietatea contribuabilului cel puțin 3 ani, cu excepția autovehiculelor de colecție de interes istoric sau etnografic rare de colecție; 3. Revizuirea condițiilor de acordare a facilităților la importul mijlocului de transport de către persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor; 4. Revizuirea termenului de prezentare a calculului privind impozitul pe bunurile imobiliare pentru persoanele juridice; 5. Majorarea valorii estimate a bunului imobiliar în vederea determinării impozitului pe avere de la 1,5 milioane la 2 milioane; 6. Revizuirea modului de calculare a taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele a căror masă totală, sarcină masică pe axă sau ale căror dimensiuni depășesc limitele admise. Stimularea economiei a avut loc și prin intermediul politicii bugetare, prin: - subvenționarea producătorilor agricoli, crearea condițiilor favorabile pentru dezvoltarea durabilă a sectorului

Obiectivele bugetului pe anul 2023	Realizări
	agricol și integrarea economiei și a sectorului agroindustrial al Republicii Moldova în economia europeană; - subvenționare locurilor de muncă; - susținerea întreprinderilor mici și mijlocii, dezvoltarea durabilă a ÎMM-urilor, extinderea ariei de creare și funcționare a acestora pe întreg teritoriul Republicii Moldova, accentul fiind pus pe zonele rurale, generare de noi locuri de muncă și încadrarea în activitate antreprenorială a tinerilor și femeilor; - dezvoltarea sistemului de transporturi și infrastructură.
3. Asigurarea politicilor sociale cu efect asupra unor categorii de populație cu venituri reduse	Măsurile de politică bugetar-fiscală cu efect asupra asigurării sociale și medicale pentru unele categorii de populație au fost: - indexarea venitului lunar minim garantat cu coieficientul de indexare 1,15, stabilit reieșind din creșterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022 în raport cu anul 2021 (conform prevederilor art. 13 alin. (2) din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 nr. 357/2022), pentru acordarea dreptului la ajutor social, care a constituit începând cu 1 aprilie 2023; - pentru un adult -1568 lei; - pentru un copil – 1631 lei; - majorarea indemnizației unice la nașterea copilului (pentru persoanele asigurate și neasigurate), stabilită în cuantum de 10 932 lei; - majorarea de la 1 aprilie 2023 a cuantumului alocațiilor lunare de stat stabilite conform Legii nr.121/2001 cu privire la protecţia socială suplimentară a unor categorii de populaţie cu 250 lei; - acordarea de la 1 ianuarie 2023 a ajutorului de deces pentru participanții la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova, în cuantum de 5 000 lei, ulterior din 30 iunie 2023 a fost extins cu două categorii (pentru participanții la acțiunile de luptă din Afganistan și veteranii celui de-al doilea război mondial);

Obiectivele bugetului pe anul 2023	Realizări
	- calcularea, începând cu 1 martie 2023, a indemnizației de maternitate din venitul asigurat al unuia dintre soți, ceea ce determină cuantum mai mare al indemnizației de maternitate; - preluarea de către Casa Națională de Asigurări Sociale procesului de evidență a plății compensației la energie sub formă de plată monetară începând cu 01.11.2023; - majorarea salariilor de funcție lunare pentru angajații din instituțiile medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală cu 15% începând cu 01 octombrie 2023. Politicile privind implementarea Programului de stat „Prima casă" au rămas în continuare neschimbate. Modificări la programele de compensații în derulare nu au fost effectuate, iar beneficiarii acestora sunt angajații din sectorul public, familiile cu copii, salariații angajați în sectorul privat și beneficiarii de credite ipotecare accesate până la lansarea acestui program, participanți în cadrul Programului de stat „Prima casă".
4. Asigurarea necesităților de finanțare ale bugetului de stat la nivel acceptabil de cheltuieli pe termen mediu și lung, în condițiile limitării riscurilor implicate	Asigurarea necesităţilor de finanţare ale bugetului de stat, în condiţiile limitării riscurilor implicate, a fost realizată prin: - comercializarea VMS doar la rate acceptabile ale dobânzii. Rata nominală medie ponderată a dobânzii la VMS comercializate în anul 2023 a constituit 8,62%, ce este cu 9,14 p.p. mai mare comparativ cu anul 2022; - contractarea împrumuturilor de stat externe pe termen mediu şi lung, ţinând cont de raportul cost/risc.

III. Executarea bugetului public național

În anul 2023, la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă totală de 102 299,2 mil.lei, ceea ce constituie 99,3% față de prevederile anuale. Față de acumulările anului 2022 veniturile au crescut cu 11,8 la sută. La partea de cheltuieli, bugetul public național a fost executat în sumă de 117 871,1 mil.lei, la nivel de 95,1% din prevederile anuale. Comparativ cu anul precedent, cheltuielile s-au majorat cu 17,4 la sută.

Executarea bugetului public național în anul 2023 s-a încheiat cu un deficit în sumă de 15 571,9 mil. lei, sau la nivel de 5,2% din PIB.

mil.lei

	Prognoza inițială	**Prognoza precizată**	**Executat**
Venituri	100.659,0	103.038,3	102.299,2
% în PIB	*32,60*	*33,29*	*34,05*
Cheltuieli	119.186,3	123.934,4	117.871,1
% în PIB	*38,60*	*40,04*	*39,24*
Deficit (-)	-18.527,3	-20.896,1	-15.571,9
% în PIB	*-6,00*	*-6,75*	*-5,18*
PIB, informativ	*308.800,0*	*309.500,0*	*300.400,0*

Pe tipuri de bugete, indicatorii bugetari se prezintă în următorul tabel:

mil.lei

	2022 executat	2023					Devieri executat 2023 față de 2022	
		aprobat/ estimat	precizat	executat	Devieri executat față de precizat			
					suma	%%	suma	%%
Bugetul public național								
Venituri	91.505,4	100.659,0	103.038,3	102.299,2	*-739,1*	*99,3*	*10.793,8*	*111,8*
Cheltuieli	100.374,2	119.186,3	123.931,6	117.871,1	-6 060,5	95,1	17 496,9	117,4
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-8.868,8	-18.527,3	-20.893,3	-15.571,9	*5.321,4*	*74,5*	*-6.703,1*	*175,6*
Bugetul de stat								
Venituri	59.248,0	64.868,4	65.785,1	64.603,6	*-1.181,5*	*98,2*	*5.355,6*	*109,0*
inclusiv transferuri între bugete	*6,4*	*15,4*	*19,2*	*15,4*	*-3,8*	*80,2*	*9,0*	*>200*
inclusiv dobînzi din împrumuturile recreditate a bugetelor de alt nivel	*4,3*	-	*6,5*	*6,0*	*-0,5*	*92,3*	*1,7*	*139,5*
Cheltuieli	68.573,5	83.195,7	84.112,4	80.727,2	*-3.385,3*	*96,0*	*12.153,6*	*117,7*
inclusiv transferuri între bugete	*38.056,8*	*42.556,6*	*45.007,8*	*44.179,1*	*-828,7*	*98,2*	*6.122,3*	*116,1*
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-9.325,5	-18.327,3	-18.327,3	-16.123,6	*2.203,8*	*88,0*	*-6.798,0*	*172,9*
Bugetele locale (consolidat)								
Venituri	23.889,3	25.488,4	28.861,3	28.721,2	*-140,1*	*99,5*	*4.831,9*	*120,2*
inclusiv transferuri între bugete	*17.167,6*	*18.539,1*	*21.314,2*	*20.803,6*	*-510,6*	*97,6*	*3.636,0*	*121,2*
Cheltuieli	24.159,6	25.688,4	31.443,6	29.043,6	*-2.400,0*	*92,4*	*4.884,0*	*120,2*
inclusiv transferuri între bugete	*6,4*	*15,4*	*19,2*	*15,4*	*-3,8*	*80,2*	*9,0*	*>200*
inclusiv dobînzi din împrumuturile recreditate a bugetelor de alt nivel	*4,3*	-	*6,5*	*6,0*	*-0,5*	*92,3*	*1,7*	*139,5*

	2022 executat	2023					Devieri executat 2023 față de 2022	
		aprobat/ estimat	precizat	executat	Devieri executat față de precizat			
					suma	%%	suma	%%
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-270,3	-200,0	-2.582,3	-322,4	*2.259,9*	*12,5*	*-52,1*	*119,3*
Bugetul asigurărilor sociale de stat								
Venituri	33.796,1	38.735,6	38.870,7	38.604,4	*-266,3*	*99,3*	*4.808,3*	*114,2*
inclusiv transferuri între bugete	*14.794,0*	*17.169,9*	*16.829,7*	*16.511,6*	*-318,1*	*98,1*	*1.717,6*	*111,6*
Cheltuieli	33.745,3	38.735,6	38.870,7	38.524,7	*-346,0*	*99,1*	*4.779,4*	*114,2*
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	50,8	0,0	0,0	79,7	*79,7*	-	*28,9*	*156,9*
Fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală								
Venituri	12.639,5	14.138,6	14.554,7	14.570,5	*15,8*	*100,1*	*1.931,0*	*115,3*
inclusiv transferuri între bugete	*6.095,2*	*6.847,6*	*6.863,9*	*6.863,9*	*0,0*	*100,0*	*768,7*	*112,6*
Cheltuieli	11.963,3	14.138,6	14.538,4	13.776,1	*-762,3*	*94,8*	*1.812,8*	*115,2*
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	676,2	0,0	16,3	794,4	*778,1*	-	*118,2*	-

3.1 Executarea părții de venituri a bugetului public național

Pentru anul 2023, volumul veniturilor bugetului public național a fost inițial estimat în sumă totală de 100 659,0 mil. lei.

Pe parcursul anului 2023, întru asigurarea financiară din bugetul de stat a necesităților de dezvoltare a țării și priorităților sectoriale stabilite, precum și reieșind din resursele disponibile ale bugetului de stat, au fost operate mai multe modificări la legile bugetului de stat, bugetului asigurării sociale de stat, fondurilor asigurării obligatorie de asistență medicală și a deciziilor adoptate de către organele deliberative și executive ale unităților administrativ-teritoriale. Astfel, ținând cont de evoluția executării părții de venituri în anul 2023, cât și urmare a negocierilor pentru debursare a granturilor pentru suport bugetar de la organizațiile internaționale, estimările veniturilor inițiale au fost majorate cu 2 379,3 mil. lei și au constituit suma de 103 038,3 mil. lei.

Conform rezultatelor anului 2023, la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă totală de 102 299,2 mil. lei, cu 739,1 mil. lei mai puțin decât suma precizată.

Evoluția veniturilor bugetului public național pe anii 2021-2023, se prezintă în următoarea diagramă.

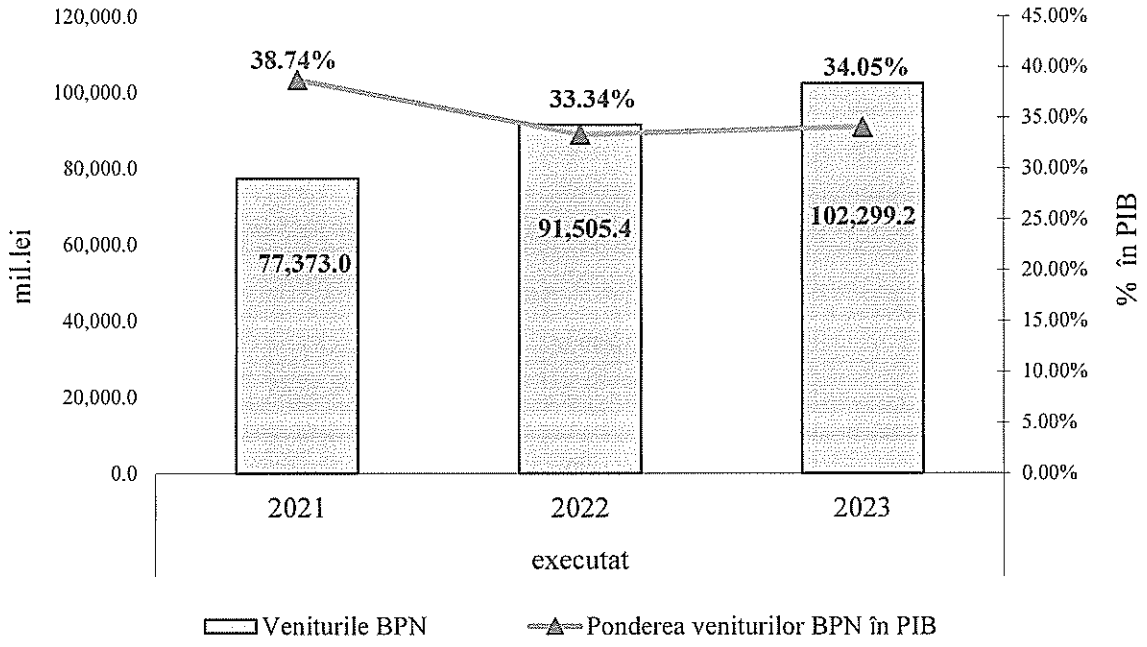

Ca pondere în PIB, veniturile bugetului public național în anul 2023 au atins un nivel de 34,05%, majorându-se cu 0,71 p.p. față de anul 2022.

Structura veniturilor bugetului public național pe anii 2022 și 2023 pe componente se reflectă în următoarele diagrame:

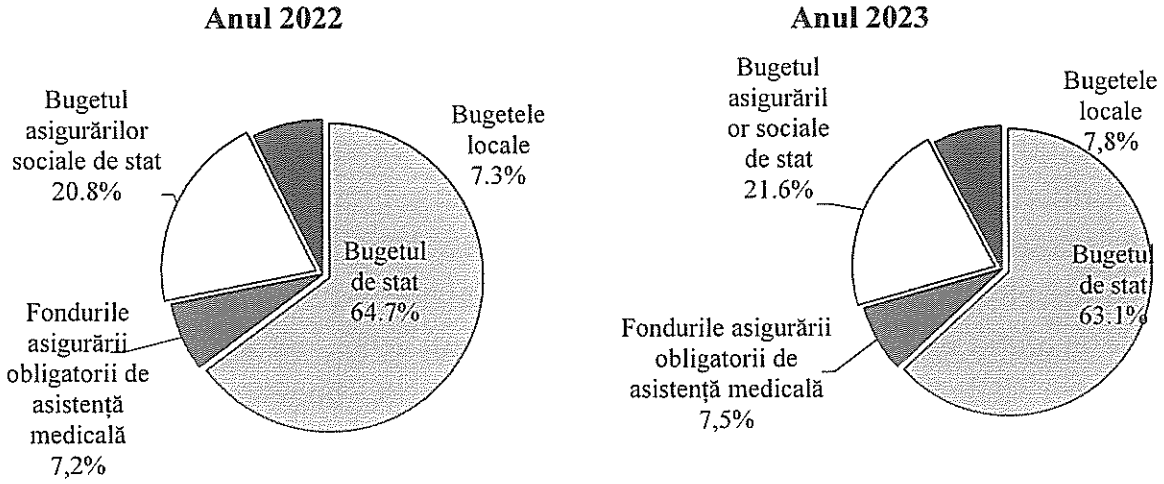

În structura veniturilor bugetului public național, veniturile proprii (fără transferuri interbugetare) a bugetului de stat, față de prevederile anuale, au fost executate la nivel 98,2%, bugetelor locale (consolidat) – 104,9%, a fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 100,2 la sută și a bugetului asigurărilor sociale de stat la fel la nivel de 100,2 la sută.

Dinamica încasării veniturilor bugetului public național în anii 2022-2023, pe tipuri, se prezintă în Anexa 1 la prezentul Raport.

Din suma totală a veniturilor bugetului public național, veniturile generale au constituit 97,5%, iar veniturile colectate 2,5 la sută.

Evoluția veniturilor bugetului public național se prezintă în tabelul următor:

mil.lei

	2022 executat	2023			executat 2023 față de (+,-)		executat 2023 față de (%)	
		aprobat/ estimat	precizat	executat	precizat	executat 2022	precizat	executat 2022
Venituri, total	91.505,4	100.659,0	103.038,3	102.299,2	-739,1	10.793,8	99,3	111,8
Inclusiv								
Venituri generale	89.123,1	97.825,5	100.296,2	99.722,8	-573,4	10.599,7	99,4	111,9
Venituri colectate	2.382,3	2.833,5	2.742,1	2.576,4	-165,7	194,1	94,0	108,1

Structura veniturilor bugetului public național pe grupuri de impozite pe anii 2022-2023 se prezintă în următoarea diagramă:

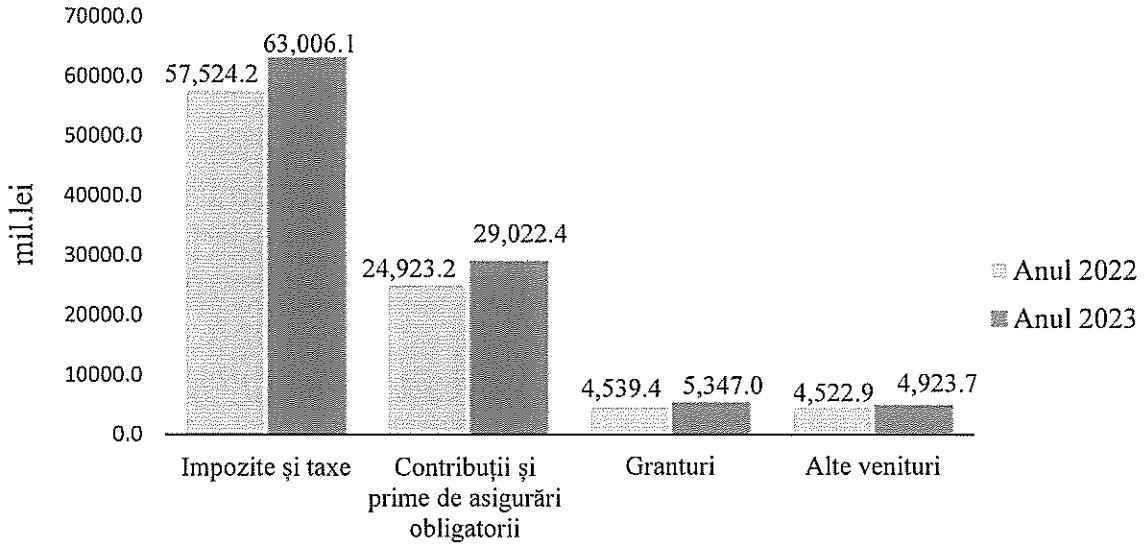

În structură, partea majoră o dețin impozitele și taxele - 61,6% și au constituit 63 006,1 mil.lei, majorându-se față de anul 2022 cu 5 481,9 mil.lei sau cu 9,5%. Din acestea, impozite și taxe pe mărfuri și servicii au fost colectate în sumă de 42 746,1 mil.lei sau cu 3 435,2 mil.lei mai mult față de anul precedent, impozite pe venit – 16 654,5 mil. lei, taxele asupra comerțului exterior și operațiunilor externe – 2 812,0 mil. lei și impozitele pe proprietate – 793,5 mil. lei. Ca pondere în PIB, impozitele și taxele în anul 2023 au constituit – 21,0% , fiind la același nivel cu cel al anului 2022.

Contribuțiile și primele de asigurări obligatorii au constituit 29 022,4 mil. lei, cu 4 099,2 mil. lei sau 16,4% mai mult față de anul 2022 și reprezintă 28,4% din veniturile totale ale bugetului public național. Din acestea, 74,2% revine contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii (21 524,2 mil. lei), iar 25,8% - primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (7 498,2 mil. lei). Ca pondere în PIB, această grupă de venituri a constituit 9,7%, cu 0,6 p.p. mai mult față de nivelul anului 2022.

În anul 2023, au fost debursate granturi în sumă de 5 347,0 mil. lei, cu 807,6 mil. lei mai multe față de anul 2022. În structura veniturilor bugetului public național, granturile au constituit circa 5,2% față de 5,0% în anul 2022. Din totalul granturilor, cele destinate susținerii bugetului reprezintă 83,4% și 16,6% fiind destinate proiectelor finanțate din surse externe. Ponderea granturilor în PIB a constituit circa 1,8 % cu 0,1 p.p. mai mult față de nivelul anului 2022.

Alte venituri ale bugetului public național au constituit 4 923,7 mil. lei, majorându-se față de anul precedent cu 9,0% sau cu 405,1 mil. lei. Ca pondere în sumă totală, aceste încasări au constituit 4,8% și ca pondere în PIB - 1,6 % fiind la același nivel cu cel din anul 2022.

În anul 2023 din suma totală a veniturilor bugetului public național, 62,6% revine veniturilor administrate de către Serviciul Fiscal de Stat și 34,4% – veniturilor administrate de către Serviciul Vamal. Sarcina de colectare a veniturilor de către organele fiscale, prevăzută pentru anul 2023, a fost realizată la nivel de 103,1% (cu 1 936,0 mil. lei mai mult) și de către organele vamale – la nivel de 97,0% (cu 1 087,3 mil. lei mai puțin). Față de anul 2022, încasările veniturilor administrate de către organele Serviciului Fiscal de Stat au crescut cu 8 975,8 mil. lei sau cu 16,3% și cele administrate de către organele Serviciului Vamal cu 1 290,0 mil. lei sau cu 3,8 la sută.

Încasarea veniturilor administrate de către Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal se prezintă în Anexa 2 la prezentul Raport.

1.1 Impozite și taxe

În suma totală a veniturilor bugetului public național, impozitele și taxele au însumat 63 006,1 mil. lei, gradul de realizare față de prevederi fiind de 101,2%, iar față de încasările anului 2022 cu o creștere de 9,5 la sută.

Impozite pe venit.

Impozitul pe venitul persoanelor fizice a fost încasat în sumă de 7 232,8 mil. lei, cu o creștere față de anul 2022 de 20,6% sau 1 235,5 mil. lei. Gradul de realizare, comparativ cu planul precizat, a constituit 106,2%, sau cu 420,1 mil.lei mai mult.

Impozitul pe venitul persoanelor juridice în anul 2023 a fost încasat în sumă de 9 421,7 mil. lei, cu 1 050,2 mil. lei sau cu 12,5 la sută mai mult față de planul precizat. Comparativ cu încasările anului precedent aceste încasări s-au majorat cu 693,1 mil. lei sau 7,9 la sută.

Dinamica încasării impozitelor pe venit în anii 2021-2023 se prezintă în următoarea diagramă:

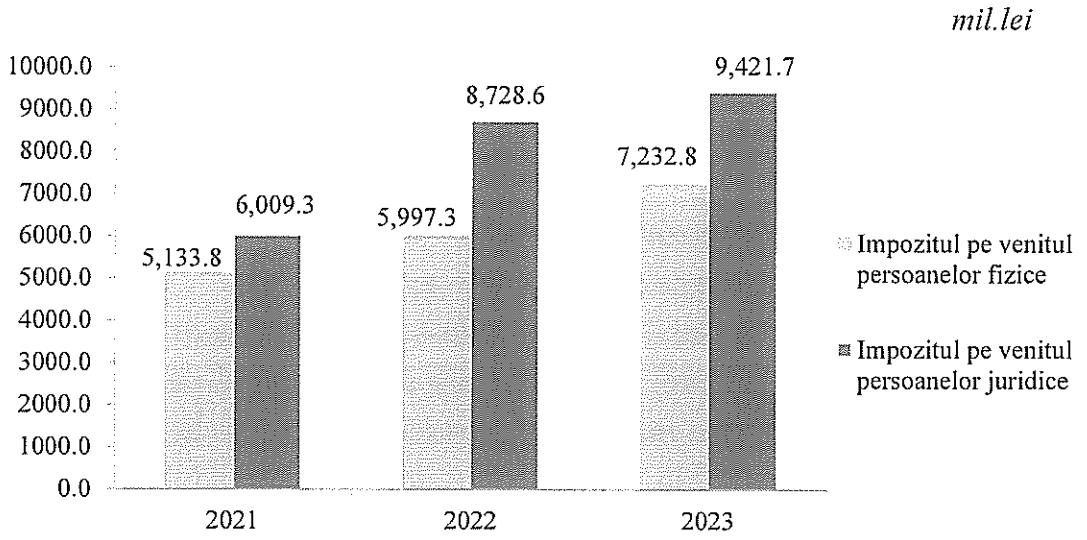

Impozitele pe proprietate.

În anul 2023 acestea au constituit 793,5 mil. lei. Comparativ cu anul 2022, încasările s-au majorat cu 38,2 mil.lei sau 5,1 la sută.

Încasările la buget a impozitului funciar au constituit 225,7 mil. lei, gradul de realizare față de prevederile anuale fiind de 105,3%, iar suma încasată a impozitului pe bunurile imobiliare a constituit 528,0 mil. lei, cu gradul de realizare de 99,3%. Față de anul precedent încasările la impozitul funciar s-au majorat cu 28,1 mil.lei și la impozitul pe bunurile imobiliare - 21,1 mil.lei, datorită revizuirii cotelor impozitului pe bunurile imobiliare de către autoritățile reprezentative și deliberative locale, precum și acumularea restanțelor la impozitele date.

Dinamica încasării impozitului funciar și a impozitului pe bunurile imobiliare în anii 2021-2023 se prezintă în următoarea diagramă:

mil.lei

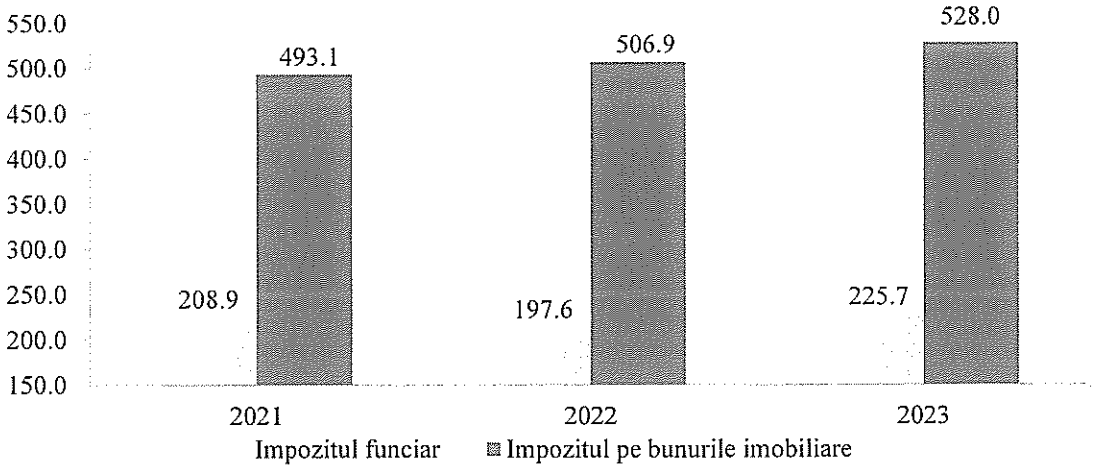

Încasările de la impozitul pe avere în anul 2023 au constituit 34,3 mil. lei față de 42,0 mil. lei prevăzute pe an (gradul de realizare – 81,7%). Încasările impozitului privat au constituit 5,5 mil. lei, majorîndu-se față de încasările anului precedent cu 2,6 mil. lei, iar față de prevederile anuale stabilite fiind cu 2,1 mil. lei mai mici.

Impozite și taxe pe mărfuri și servicii. La acest capitol au fost acumulate venituri în sumă de 42 746,1 mil. lei. Comparativ cu planul precizat, încasările au fost realizate la nivel de 98,6%, iar față de anul 2022 – la nivel de 108,7 la sută.

Încasările taxei pe valoarea adăugată (TVA) (fără restituiri) în anul 2023 au însumat 34 975,0 mil. lei, majorându-se față de anul 2022 cu 1 384,4 mil. lei sau cu 4,1%. Gradul de realizare față de prevederile anuale a constituit 95,5%. În structura încasărilor, TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova a constituit suma de 11 626,6 mil. lei sau 33,2% și încasările din TVA la mărfurile importate – 23 348,4 mil. lei sau 66,8 la sută.

Totodată, restituirile TVA, efectuate pe parcursul anului, au atins un nivel de 4 765,7 mil. lei sau cu 231,8 mil. lei mai mult față de anul 2022. Analizând structura sumelor TVA restituite din buget după tipul livrărilor efectuate se constată că cea mai mare parte din totalul sumelor restituite revine exportului de mărfuri. Totodată în anul 2023 a crescut numărului de contribuabili care au beneficiat de restituirea TVA.

În total, încasările nete ale TVA se cifrează la 30 209,3 mil. lei, cu o creștere față de încasările din anul 2022 cu 1 152,6 mil. lei sau cu 4,0 la sută.

Dinamica încasărilor TVA în anii 2021-2023 se prezintă în următoarea diagramă:

mil.lei

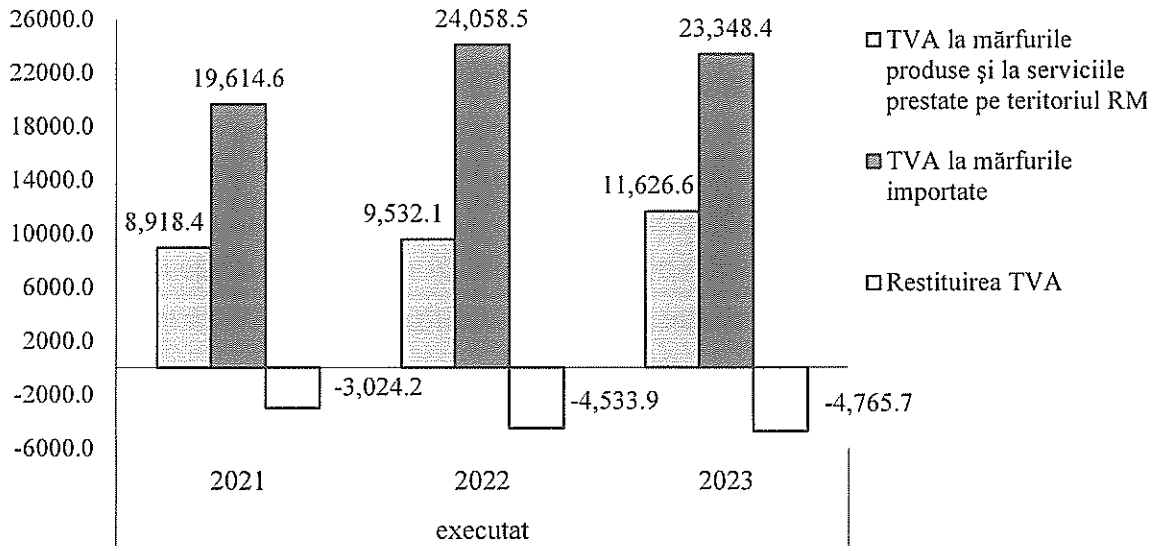

Accize. În anul 2023, încasările din accize (fără restituiri) au constituit 10 169,0 mil. lei, gradul de realizare față de prevederile anuale constituind 108,7% (9 355,3 mil. lei). Pe parcursul anului 2023, agenților economici le-au fost restituite accize în sumă de 30,9 mil. lei.

În total, în anul 2023 încasările din accize (nete) s-au soldat cu un grad de realizare de 108,7% față de prevederi, iar comparativ cu anul 2022, încasările accizelor s-au majorat cu 2 125,6 mil. lei sau 26,5 la sută.

Structura încasărilor pe mărfurile accizate în anii 2022-2023 (fără restituire) se prezintă în următoarele diagrame:

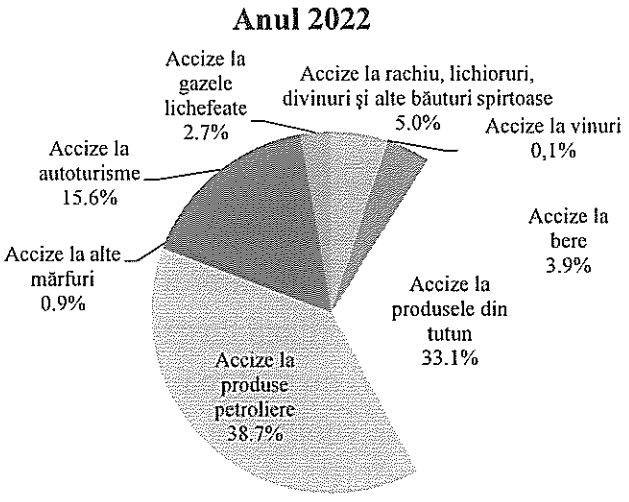

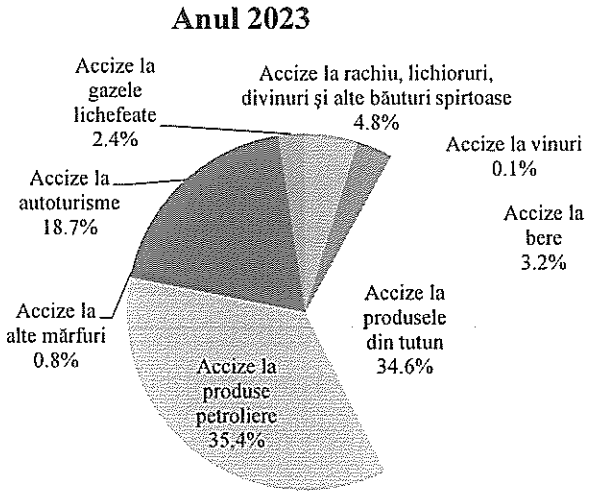

În suma totală a accizelor, încasarea accizelor la mărfurile produse pe teritoriul republicii a constituit 1 143,2 mil. lei sau 11,2% și la mărfurile importate – 9 025,8 mil. lei sau 88,8%. Prevederile anuale la încasările din accizele la mărfurile produse

pe teritoriul republicii au fost realizate la nivel de 102,4%, iar la mărfurile importate – 109,5 la sută.

Taxe pentru servicii specifice. La acest articol sunt reflectate toate taxele locale (cu excepția taxei de organizare a licitațiilor și loteriilor pe teritoriul UAT), taxa de la investitori sau proprietarii construcțiilor pentru elaborarea documentelor normative în construcție și taxa pentru efectuarea expertizei ecologice. În anul 2023, încasările de la aceste taxe au însumat 684,4 mil.lei, cu un grad de realizare față de prevederile anuale la nivel de 103,0%, iar față de anul 2022 la nivel de 115,4 la sută.

Taxe și plăți pentru utilizarea mărfurilor și pentru practicarea unor genuri de activitate. La acest articol se reflectă încasările de la taxa de licență pentru anumite genuri de activitate, taxa pentru patenta de întreprinzător, o parte din taxele rutiere și plățile pentru poluarea mediului. În anul 2023, încasările de la aceste taxe și plăți au constituit 488,4 mil. lei, cu 9,6 mil. lei mai puțin față de prevederile anuale sau la nivel de 98,1 la sută.

Alte taxe pentru mărfuri și servicii. La acest articol se reflectă taxele pentru resursele naturale, taxele pentru folosirea drumurilor, plata obligatorie a producătorilor de produse vitivinicole. În anul 2023 încasările de la aceste taxe au însumat 1 225,9 mil. lei și au fost realizate la nivel de 108,2% față de prevederile anuale (1 133,4 mil.lei). Față de anul 2022 aceste încasări s-au majorat cu 132,1 mil. lei sau 12,1%, preponderent datorită încasărilor mai mari la taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova - cu 17,4 mil.lei. Această creștere a fost influențată de faptul că în anul 2023 au fost înregistrate mai multe mașini - cu 1,05% mai mult față de anul precedent.

Taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe. Încasările din taxele asupra comerțului exterior și operațiunilor externe în anul 2023 au însumat 2 812,0 mil. lei, gradul de realizare față de prevederile anuale fiind de 97,0 la sută iar față de anul 2022 la nivel de 102,9 la sută.

1.2 Contribuțiile și primele de asigurări obligatorii

În anul 2023 contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și primele de asigurări obligatorii de asistență medicală, au fost acumulate în volum de 29 022,4 mil. lei, cu 4 099,2 mil.lei mai mult față de anul precedent sau cu 16,4 la sută. Față de prevederile anuale (28 980,3 mil. lei), aceste încasări au fost realizate la nivel de 100,1% sau cu 42,1 mil. lei mai mult. În structura veniturilor bugetului public național aceste venituri dețin 28,4%, iar ca pondere în PIB – 9,7%, majorând-se față de nivelul anului 2022 cu 0,6 puncte procentuale.

Dinamica încasării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și a primelor de asigurări obligatorii de asistență medicală pe anii 2021-2023 se prezintă în următoarea diagramă:

mil.lei

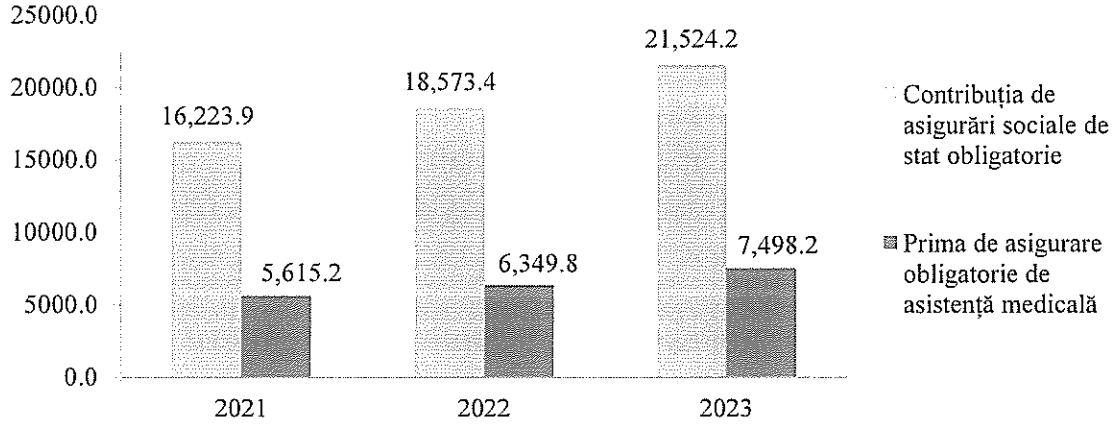

1.3. Granturi primite

În anul 2023, prevederile inițiale anuale pentru debursarea granturilor au constituit suma de 5 585,3 mil. lei, inclusiv granturi pentru susținerea bugetului – 4 322,4 mil. lei (echivalentul a 201,9 mil. euro) și granturi pentru proiecte finanțate din surse externe – 1 262,9 mil. lei (echivalentul a 63,1 mil. dolari SUA).

Pe parcursul anului, reieșind din informația suplimentară disponibilă privind debursarea granturilor pentru suport bugetar, a mersului executării proiectelor finanțate din surse externe, precum și a fluctuației cursului de schimb al monedei naționale, volumul granturilor a fost precizat în sumă de 7 107,1 mil. lei, inclusiv granturi pentru susținerea bugetului – 6 004,3 mil. lei (echivalentul a 300,2 mil. euro) și granturi pentru proiecte finanțate din surse externe – 1 102,8 mil. lei (echivalentul a 59,6 mil. dolari SUA).

Pe parcursul anului 2023 au fost debursate granturi în sumă de 5 347,0 mil. lei. Granturi pentru susținerea bugetului au fost debursate în sumă de 4 457,4 mil. lei (echivalentul a 227,0 mil. euro), iar granturile pentru proiecte finanțate din surse externe – 889,6 mil. lei (echivalentul a 49,0 mil. dolari SUA). Prevederile anuale au fost realizate la nivel de 74,2 la sută din cauza fluctuației cursului de schimb al monedei naționale pe parcursul anului și ne debursării în volum deplin a granturilor din partea Comisiei Europene pentru asistența macrofinanciară (tranșa II – 22,5 mil. euro) și pentru consolidarea statului și reziliență pentru RM (tranșa IV- 35,0 mil. euro) ca urmarea a realizării parțiale a condiționalităților prevăzute în acorduri.

Nivelul executării granturilor ***pentru finanțarea proiectelor din surse externe*** în anul 2023 a constituit 80,7% față de 73,8% în anul precedent.

1.4 Alte venituri

La această categorie de venituri se reflectă veniturile care reprezintă capitolele „Venituri din proprietate", „Venituri din vânzarea mărfurilor și servicii", „Amenzi și sancțiuni", „Donații voluntare" și „Alte venituri și venituri neidentificate".

Inițial la această categorie de venituri au fost estimate încasări în sumă de 3 737,2 mil. lei, pe parcursul anului aceste sume au fost precizate până la 4 707,5 mil. lei.

În anul 2023 la această categorie de venituri au fost acumulate 4 923,7 mil. lei față de 4 518,6 mil. lei în anul 2022, mai mult cu 405,1 mil. lei sau 9,0 la sută. Nivelul de realizare a acestor venituri față de planul precizat a constituit 104,6 la sută.

Structura altor venituri ale bugetului public național pe anii 2022-2023 se prezintă în următoarele diagrame:

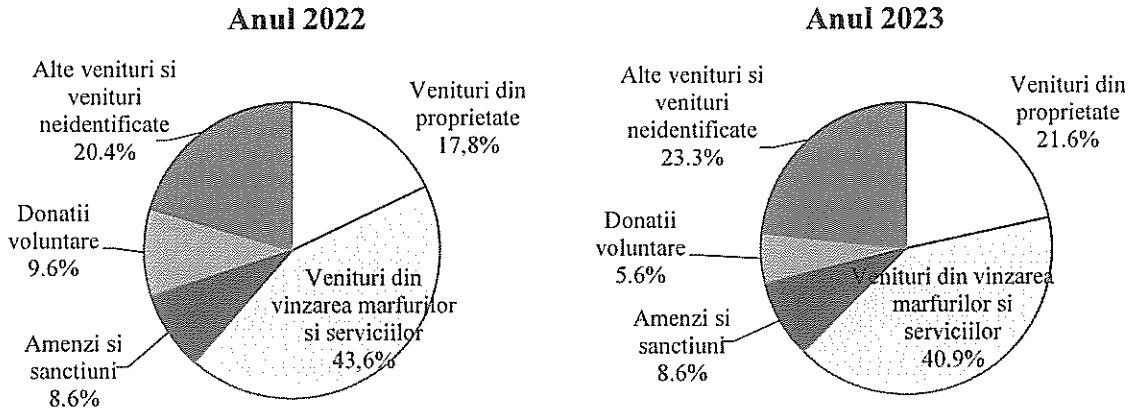

1.5 Administrarea fiscală și vamală

Serviciul Fiscal de Stat. În anul 2023, Serviciul Fiscal de Stat s-a axat pe oferirea serviciilor de calitate, consultanței necesare în vederea onorării obligațiilor fiscale, precum și identificarea soluțiilor la problemele cu care v-ați confruntat.

Obiectivele de bază ale activității Serviciului Fiscal de Stat pentru anul 2023 au fost eficientizarea și simplificarea interacțiunii dintre instituție și beneficiarii serviciilor prestate, prevalarea conformării voluntare și eficientizarea activității de control, dezvoltarea soluțiilor tehnice inovative și extinderea platformelor de comunicare cu toate categoriile de contribuabili.

A fost pus accent pe conectarea echipamentelor de casă și de control ale persoanelor fizice ce desfășoară activități independente la SIA „Monitorizarea electronică a vânzărilor". Drept urmare, persoanele fizice care desfășoară activități independente au înregistrat 5 860 echipamente de casă și de control conectate la SIA „MEV". Totodată, la situația din 31 decembrie 2023, în total erau conectate la SIA „MEV" 34 057 de echipamente de casă și de control care aparțin la 16 844 contribuabili, și constituie circa 38% din totalul echipamentelor de casă și de control înregistrate (89 886).

Au fost realizate măsuri de îmbunătățire a infrastructurii pentru sistemele „e-Factura", „Contul curent al contribuabilului", „Colectarea informațiilor din surse indirecte" și „Declarația electronică", inclusiv prin migrarea acestora în MCloud.

Începând cu 01 iulie 2023, activitatea de comerț nu mai este admisă în baza patentei de întreprinzător, urmare a intrării în vigoare a modificărilor în Legea nr. 93 din 15 iulie 1998 cu privire la patenta de întreprinzător. Drept urmare a desfășurării campaniei de conformare voluntară a foștilor titulari de patentă, la situația din 30.11.2023, nivelul conformării contribuabililor respectivi constituia 89,3% (3 605 foști deținători de patente care au înregistrat activități independente din 4 034 persoane – foști titulari ai patentelor de întreprinzător).

Unul din principalele angajamente ale organului de administrare fiscală reprezintă deservirea automatizată performantă a contribuabililor și oferirea serviciilor calitative și eficiente acestora. Astfel, la situația din 31 decembrie 2023, 58,82% din serviciile ale cărui proprietar este SFS, sunt prestate în format digital

Serviciul Fiscal de Stat în scopul eficientizării instrumentelor de administrare fiscală a promovat continuu principiile de conformare voluntară a contribuabililor. Pe parcursul anului 2023, prin prisma programului de conformare voluntară au fost monitorizați 1710 contribuabili, care activează în domeniile: construcții, agricultura, restaurante și alte activități de servicii de alimentație, transport, servicii de înfrumusețare/îngrijire și sănătate, întreținerea și reparația autovehiculelor, comerțul cu ridicata a produselor alimentare. Astel, în rezultatul activităților de conformare întreprinse în perioada august – decembrie 2023, au fost achitate obligații fiscale la Bugetul public național în sumă 264 057,06 mii lei, ceea ce constituie cu 18% mai mult față de perioada similară a anului precedent.

Totodată, pe parcursul semestrul I anului 2023, în conformitate cu prevederile Programului de conformare pentru anul 2022 au fost monitorizați 2 530 contribuabili. Astfel, în rezultatul activităților de conformare întreprinse în perioada ianuarie - iulie 2023, au fost achitate obligații fiscale la Bugetul public național în sumă 506,6 mii lei, ceea ce constituie cu 16% mai mult față de perioada similară a anului precedent.

În scopul aprecierii nivelului de majorare a obligațiilor fiscale achitate pentru perioada anului 2023, s-a efectuat media dinamicii de creștere aferente listelor monitorizate, prin urmare obligații fiscale achitate la Bugetul public național pentru anul 2023 au înregistrat creștere cu 16,4% comparativ cu anul precedent.

Pe parcursul anului 2023, de către Serviciul Fiscal de Stat au fost planificate 593 controale la agenți economici planificate în temeiul analizei de risc conform planului anual sau cu 9,1 % mai puține controale planificate față de anul 2022 și 89 controale planificate la contribuabili conform planului lunar de controale sau cu 72 % mai puține controale planificate lunar față de anul 2022. La situația din 31

decembrie 2023 nivelul de executare a planurilor de controale anuale și lunare a constituit 100 % .

De asemenea, Serviciul Fiscal de Stat a efectuat 2 375 controale fiscale prin metoda de verificare operativă, sau cu 66,5% mai puține controale efectuate față de anul 2022 (cu 4 709 controale mai puține decât pentru anul 2022).

Pe parcursul anului 2023, au continuat acțiunile de diminuare a fenomenului salariilor „în plic" și a muncii „la negru". În rezultatul acțiunilor întreprinse de către Serviciul Fiscal de Stat, au fost stabilite încălcări ale legislației în domeniul raporturilor de muncă, fiind adoptate 285 decizii asupra cazurilor de încălcare a legislației referitor la încălcările ce vizează corectitudinea calculării și achitării plăților salariale, impozitelor și defalcărilor aferente acestora. Ca rezultat, au fost calculate suplimentar la buget încasări aferente plăților salariale: impozitul pe venit, contribuțiile de asigurări sociale, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală, penalități și amenzi în sumă totală de 27,8 mil. lei, din care achitate 22,4 mil. lei.

Serviciul Vamal. În anul 2023 Serviciul Vamal a asigurat implementarea mecanismelor de facilitare a comerțului și acordate mai multe beneficii agenților economici, conform cadrului normativ în vigoare, cum ar fi:

Exportator aprobat: Acest statut permite agentului economic să confirme originea preferențială la export prin simpla declarație pe factură fără obligativitatea obținerii certificatului de origine preferențială și reduce costurile și timpul necesar perfectării exportului în UE. La moment beneficiază 64 de agenți economici.

Una dintre cele mai populare *proceduri simplificate este procedura de vămuire la domiciliu* care permite ca mărfurile să fie vămuite direct la sediul agentului economic sau în alte locuri de încărcare sau de descărcare, acceptate de organul vamal, fapt ce reduce timpul de vămuire și costurile legate de deplasare și staționarea în terminalele vamale, cât și exclude interacțiunea fizică cu colaboratorii vamali, prin urmare la moment numărul deținătorilor PVD este de 87 agenți economici.

Conceptul de Agent Economic Autorizat (AEO) conferă statut facilitat la efectuarea operațiunilor vamale datorită conformării voluntare la respectarea legislației. Beneficiile oferite de statutul AEO sunt: reducerea numărului de controale, acces prioritar în frontieră, inclusiv prin crearea pistelor separate AEO, alegerea locului efectuării controalelor (vămuirii), amânarea plăților până la 30 de zile, logo-ul AEO. În anul 2023 sunt 145 agenți economici care dețin statutul AEO. Ponderea declarațiilor vamale depuse de titularii Autorizațiilor AEO este de 21, 2% (128404 DV) din totalul declarațiilor depuse în sistemul informațional al SV (604429 DV), comparativ față de aceiași perioadă anul 2022 cu 5813 declarații vamale mai mult. Pe parcursul anului 2023 au fost modificate 5 Autorizații din

AEOC în AEOF, anulată suspendarea 1 autorizații AEO, 4 autorizații – suspendate, 22 cereri refuzate.

O altă oportunitate a agenților economici este utilizarea vămuirii electronice ca formă de declarare, care presupune depunerea declarației vamale și actelor necesare vămuirii în format electronic cu aplicarea semnăturii electronice. Ponderea declarațiilor depuse în format electronic a constituit: la export - 100% la import - 100,0 la sută, tranzit-100%.

La capitolul combaterea fraudelor vamale, în perioada de raportare au fost înregistrate 236 rețineri de mărfuri de contrabandă, în valoare de 19,1 mil. lei, valoarea mărfurilor confiscate fiind de 7,4 mil. lei;

- pe segmentul transnistrean au fost înregistrate 9 rețineri de mărfuri cu o valoare de circa 2,0 mil. lei;

- Înregistrarea a 136 cazuri de reținere a mărfurilor susceptibile de a aduce atingere unui drept de proprietate intelectuală, ceia ce constituie 51 591 unități de marfă în valoare totală de 5,9 mil. lei;

- Înregistrarea a 51 cazuri de trafic ilicit de droguri. Pe segmentul antitabac au fost pornite 10 cauze penale în care obiectul contrabandei îl constituie produsele din tutun. În cadrul cauzelor penale au fost efectuate 30 de percheziții, unde au fost depistate și ridicate 20.177.580 țigarete, 11.041,3 kg tutun pentru narghilea, precum și o linie tehnologică de producere a țigaretelor fără filtru.

Cu privire la activitatea de control ulterior în perioada de raportare au fost desfășurate 342 controale în rezultatul cărora au fost calculate obligații vamale în sumă de 85,4 mil. lei, ceea ce constituie o creștere de 20,68 % în anul 2023 sau cu 14,6 mil. lei mai mult comparativ cu perioada similară a anului 2022. Totodată, în perioada de raportare au fost încasate obligații vamale în sumă de 49,8 mil. lei, ceea ce constituie o diminuare cu 8,29 % în anul 2023 sau 4,5 mil. lei mai puțin comparativ cu anul 2022.

1.6 Neplățile la buget

La situația din 31 decembrie 2023, restanțele agenților economici la plățile în bugetul public național (fără penalități, amenzi, restanțe aferente obligațiilor fiscale luate la evidență specială) au însumat 1679,7 mil. lei, ceea ce constituie 1,7% din suma veniturilor administrate de Serviciului Fiscal de Stat și Serviciul Vamal în anul 2023. Față de rezultatele anului 2022 acest indicator a scăzut cu 0,5 puncte procentuale.

Comparativ cu situația din 31 decembrie 2022, restanțele la bugetul public național s-au micșorat cu 286,4 mil. lei sau 14,57 la sută.

În structura restanțelor, partea preponderentă o dețin plățile la impozitele și taxele administrate de către organele Serviciului Fiscal de Stat – 85,8% (1 440,8 mil.

lei). Restanțelor la impozitele și taxele administrate de către Serviciul Vamal le revin 13,9% (234,3 mil. lei). Restanțelor la impozitele și taxele administrate de către Agenția Proprietății Publice, Agenția Națională Transport Auto și Ministerul Afacerilor Externe le revin 0,3% (4,6 mil. lei).

Comparativ cu anul 2022, restanțele la plățile administrate de către Serviciul Fiscal de Stat s-au micșorat cu 55,6 mil. lei sau cu 3,7%, inclusiv la bugetul de stat cu 26,8% (-248,7 mil. lei), la bugetul asigurărilor sociale de stat au crescut cu 35,0% (+74,8 mil. lei), la fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală au crescut cu 64,4% (44,1 mil. lei), la bugetele locale s-a majorat cu 25,7% (+74,1 mil. lei).

Restanțele la impozitele și taxele administrate de către Serviciul Vamal s-au micșorat față de anul precedent cu 50,0% (-234,5 mil. lei).

Dinamica restanțelor la bugetul public național (plăți de bază), pe anii 2021-2023:

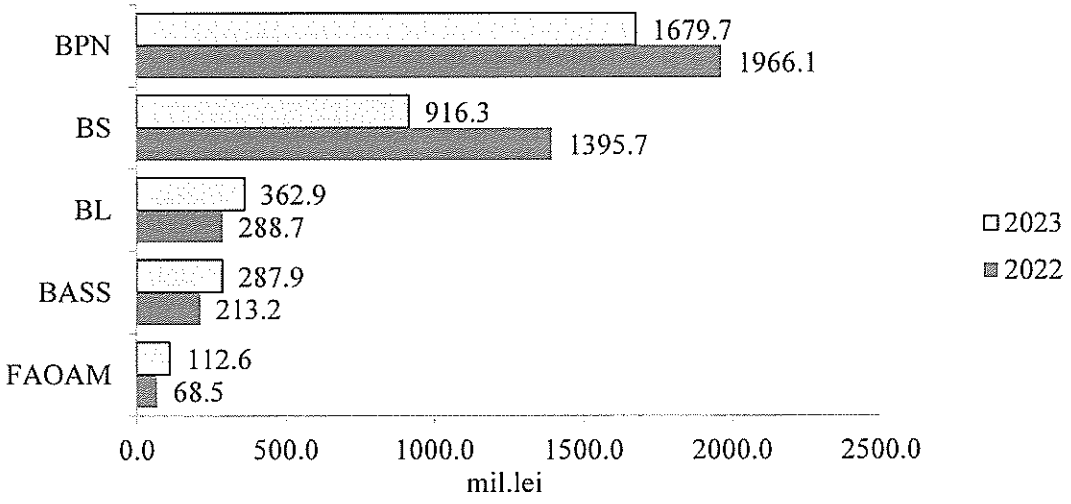

Dinamica restanței la bugetul public național (Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul Vamal și Agenția Proprității Publice) pe principalele tipuri de impozite și taxe la situația din 31.12.2023 comparativ cu situația din 31.12.2022 se prezintă în următorul tabel:

mil.lei

Denumirea impozitelor și plăților restante	**Restanța la începutul perioadei**	**Restanța la sfîrșitul perioadei**	**Devieri: la sfîrșitul perioadei / la începutul perioadei**	
	31.12.2022	**31.12.2023**	(+,-)	(%)
Impozit pe venit	654,2	476,3	-177,9	72,8
Impozite pe proprietate	125,8	130,4	4,6	103,7
TVA	729,0	462,1	-266,9	63,4

Denumirea impozitelor și plăților restante	Restanța la începutul perioadei	Restanța la sfîrșitul perioadei	Devieri: la sfîrșitul perioadei / la începutul perioadei	
	31.12.2022	31.12.2023	(+,-)	(%)
Accize	53,4	65,5	12,1	122,7
Taxele pentru resursele naturale	13,1	15,7	2,6	119,8
Taxa pentru folosirea drumurilor	4,3	3,2	-1,1	74,4
Taxe asupra comerțului exterior și operațiunilor externe	17,5	21,7	4,2	124,0
Alte impozite și taxe	87,3	38,5	-48,8	44,1
Bugetul de stat (BS)	***1 395,7***	***916,3***	***-479,4***	***65,7***
Bugetul unităților administrativ-teritoriale (BUAT)	***288,7***	***362,9***	***74,2***	***125,7***
Bugetul asigurărilor sociale de stat (BASS)	***213,2***	***288,0***	***74,8***	***135,1***
Fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală (FAOAM)	***68,5***	***112,6***	***44,1***	***164,4***
Total BPN	**1 966,1**	**1 679,7**	***-286,4***	***85,4***

În structura restanțelor față de bugetul public național, partea preponderentă o dețin restanțele la: TVA -27,5% (462,1 mil. lei), impozitul pe venitul persoanelor juridice -15,7% (263,7 mil. lei), contribuțiile de asigurări sociale de stat 17,1% (288,0 mil. lei), impozitul pe venitul persoanelor fizice 12,7% (212,6 mil. lei), impozite pe proprietate 6,4% (125,8 mil.lei), prime de asigurare obligatorie de asistență medicală 6.7% (112,6 mil. lei).

În scopul stingerii obligațiilor fiscale ale contribuabililor restanțieri, de către Serviciul Fiscal de Stat au fost aplicate modalitățile de executare silită prevăzute de Codul fiscal, prin intermediul cărora, în anul 2023 au fost încasate 1 913.1 mil. lei sau cu 272,5 mil. lei mai mult față de anul 2022:

- 1 882,2 mil. lei încasați din conturile bancare ale contribuabililor restanțieri și debitorilor acestora sau cu 260,9 mil. lei mai mult față de anul 2022;

- 43,0 mil. lei au fost ridicați din casieriile agenților economici restanțieri sau cu 5,6 mil. lei mai mult puțin față de anul 2022.

De asemenea, la situația din 31.12.2023 valoarea bunurilor sechestrate ca măsură de executare silită constituie 126,7 mil. lei, care urmează a fi comercializate, iar sumele încasate - transferate la buget.

În perioada anului 2023 au fost încheiate 5 contracte de modificare a termenului de stingere a obligației fiscale prin eșalonare, suma obligației fiscale eșalonate constituind 7,9 mil. lei.

Totodată, menționăm că, în perioada raportată au fost aplicate 21 gajuri în valoare de 24,4 mil. lei.

La Serviciul Vamal, la 31 decembrie 2023 suma datoriilor al căror termen de prescripție este expirat (6 ani) constituie 88,1 mil. lei (21,8 %).

Pe parcursul anului 2023 au fost stinse prin prescripție și prin scădere datoriile în sumă de 16,7 mil. lei pentru 60 plătitori vamali.

Restanțele la achitarea sancțiunilor financiare la buget la situația din 31 decembrie 2023 s-au cifrat în sumă de circa 295,2 mil. lei, inclusiv sancțiunile financiare aplicate de către Serviciul Fiscal de Stat – 227,6 mil. lei și de către Serviciul Vamal – 67,6 mil. lei, iar suma restanțelor la majorările de întârziere neachitate a constituit 904,9 mil. lei, inclusiv aplicate de către Serviciul Fiscal de Stat – 798,8 mil. lei și aplicate de către Serviciul Vamal – 101,8 mil. lei.

Restanțele agenților economici față de bugetul public național și bugetul de stat în anii 202-2023,se prezintă în următorul tabel:

Restanțele agenților economici
la bugetul public național și bugetul de stat în anii 2022-2023

mil.lei

	la 31.12.2022	la 31.12.2023	devieri (+;-)	%
Total restanțe BPN	**3,246.7**	**2,879.8**	**-366.9**	**88.7**
dintre care				
plăți de bază	1,966.1	1,679.7	-286.4	85.4
amenzi	415.7	295.2	-120.5	71.0
majorări de întîrziere	864.9	904.9	40.0	104.6
Inclusiv				
Total restanțe BS	**2,365.2**	**1,704.7**	**-660.5**	**72.1**
dintre care				
plăți de bază	1,395.7	916.3	-479.4	65.7
amenzi	405.7	290.0	-115.7	71.5
majorări de întîrziere	563.8	498.4	-65.4	88.4

Restanțele la plata impozitelor și taxelor la situația din 31 decembrie 2023, după termenele de formare, se prezintă în următorul tabel:

mil.lei

		inclusiv pe ani			
		curent	anii precedenți		
	Total	**2023**	**2022**	**2021**	**pînă în 2021**
	Plați de bază				
BPN	1,679.7	885.2	265.2	143.2	386.1
inclusiv BS	916.3	347.4	180.1	93.3	295.5
	Majorare de întârziere				
BPN	904.9	456.0	117.8	67.4	263.7
inclusiv BS	498.4	196.0	73.7	40.6	188.1
	Amenzi				
BPN	295.2	48.1	86.6	34.8	125.7
inclusiv BS	290.0	*44.4*	*86.5*	*34.5*	*124.6*

În afară de acesta, soldurile restante față de bugetul public național aferente obligațiilor fiscale luate la evidența specială pentru contribuabilii aflați în procedura de insolvabilitate, procedura de faliment sau procedura simplificată de faliment la 31 decembrie 2023 a constituit 8 521,9 mil. lei, dintre care față de bugetul de stat – 7 770,5 mil. lei.

Suma totală a restanțelor agenților economici față de bugetul public național (suma principală, penalități și restanțe aferente obligațiilor fiscale luate la evidență specială) la situația din 31 decembrie 2023 a constituit 11 401,7 mil. lei (plăți de bază – 5 874,5 mil. lei, amenzi – 2 388,4 mil.lei și majorări de întârziere – 3 138,8 mil. lei).

mil.lei

	Total restanțe	*dintre care:*		
		Plăți de bază	Amenzi	Majorări de întârziere
Bugetul public național	11,401.7	5,874.5	2,388.4	3138.8
Bugetul de stat	9,475.2	4,664.3	2,371.6	2439.3

3.2 Executarea părții de cheltuieli a bugetului public național

Pentru anul 2023 cheltuielile bugetului public național au fost prevăzute inițial în sumă de 119 186,3 mil. lei.

Pe parcursul anului, cheltuielile bugetului public național au fost revizuite, reieșind din cadrul de resurse reestimat urmare a revizuirii prognozelor indicatorilor

macroeconomici, și au fost majorate cu 4 745,3 mil. lei, care au fost direcționate preponderent pentru asigurarea implementării unor măsuri din domeniul economiei (programe de dezvoltare regională și locală, pentru infrastructura drumurilor, susținerea întreprinderilor mici și mijlocii , subvenționarea producătorilor agricoli), din domeniul protecției sociale (majorarae cuantumului alocațiilor lunare de stat pentru unele categorii de beneficiari, acordarea compensațiilor la energie sub formă de plată monetară consumatorilor vulnerabili la energie), precum și a unor măsuri de susținere a angajaților din sectorul bugetar (majorarea valorilor de referință pentru calcularea salariilor unor angajați din sectorul bugetar, acordarea plăților unice cu caracter excepâional unor categorii de angajați din sectorul bugetar, majorarea salariilor personalului din instituțiile medico-sanitare).

În aspectul bugetelor componente ale bugetului public național, cheltuielile au fost majorate cu cu 916,7 mil. lei la bugetul de stat, cu 135,1 mil. lei la bugetul asigurărilor sociale de stat, cu 399,8 mil. lei la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și cu 5 755,2 mil. lei la bugetele locale.

Luând în considerare majorarea transferurilor între bugete cu 2 451,2 mil. lei și dobânzile la împrumuturile între bugete în sumă de 6,5 mil. lei, volumul precizat al cheltuielilor bugetului public național a constituit 123 931,6 mil. lei.

Conform rezultatelor execuției bugetare în anul 2023, cheltuielile publice au constituit 117 871,1 mil. lei, la nivel de 95,1% din prevederi.

Evoluția cheltuielilor bugetului public național în anii 2021-2023, se prezintă în diagrama care urmează:

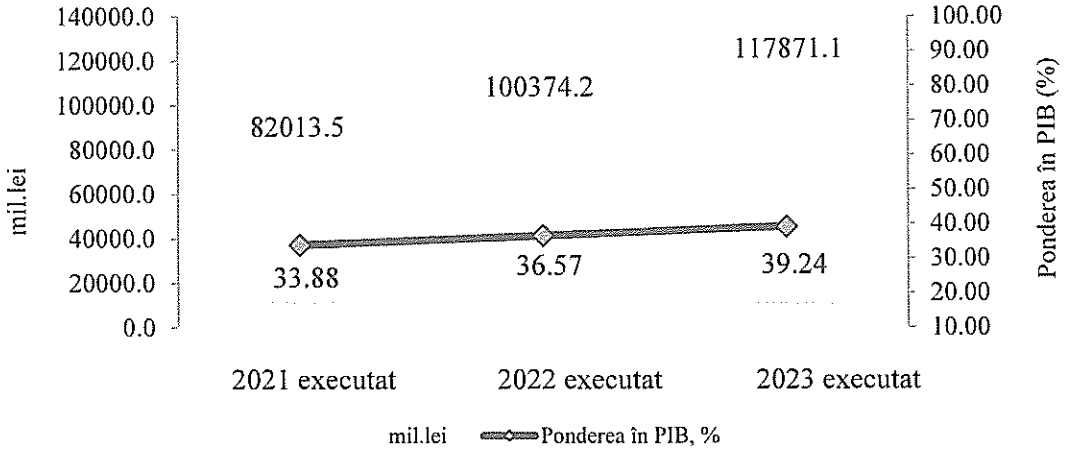

Comparativ cu aceeași perioadă a anului 2022, cheltuielile bugetului public național în anul 2023 atestă o creștere cu 17 496,9 mil. lei sau cu 17,4 la sută.

Ca pondere în PIB, cheltuielile bugetului public național realizate în anul 2023 reprezintă 39,24%, având o creștere de 2,7 p.p. față de anul 2022.

Structura bugetului public național la cheltuieli, în anii 2022-2023 pe tipuri de bugete, se reflectă în următoarele diagrame:

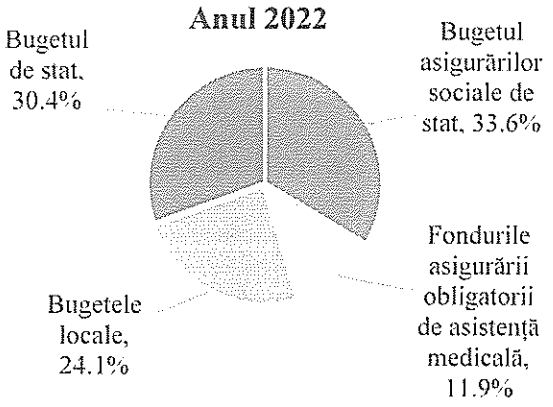

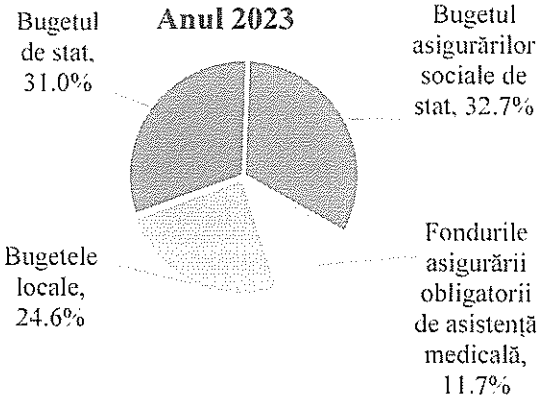

În structura bugetului public național în anul 2023, comparativ cu anul 2022, se atestă creșterea ponderii bugetului de stat cu 0,6 p.p. și creșterea ponderii bugetelor locale cu 0,5 p.p.. Ponderea bugetului asigurărilor sociale de stat și ponderea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, s-au diminuat, respectiv, cu 0,9 și 0,2 puncte procentuale.

Rezultatele executării cheltuielilor publice și bugetelor componente ale bugetului public național în anii 2022-2023, se reflectă în tabelul care urmează:

	2022			2023			2023 față de 2022		
	executat (mil. lei)	grad de executare (%)	sold neexecutat (mil. lei)	executat (mil. lei)	grad de executare (%)	sold neexecutat (mil. lei)	executat (mil. lei)	grad de executare (%)	sold neexecutat (mil. lei)
Bugetul public național	**100374.2**	**92.3**	**8352.7**	**117871.1**	**95.1**	**6060.5**	**17496.9**	2.8	**-2292.2**
Bugetul de stat	68573.5	92.7	5369.5	80727.2	96.0	3385.2	12153.7	3.3	-1984.3
Bugetele locale	24159.6	89.3	2881.3	29043.6	92.4	2400	4884	3.1	-481.3
Bugetul asigurărilor sociale de stat	33745.3	98.7	455.3	38524.7	99.1	346.0	4779.4	0.4	-109.3
Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	11963.3	93.2	870.4	13776.1	94.8	762.3	1812.8	1.6	-108.1
Notă: transferuri între bugete	*38067.5*	*96.9*	*1223.8*	*44200.5*	*98.2*	*833.0*	*6133*	*1.3*	*-390.8*

Datele din tabel denotă, că sub media de executare a cheltuielilor bugetului public au fost executate cheltuielile bugetelor locale și cheltuielile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, nivelul de executare al cărora constituie, respectiv, 92,4% și 94,8% din prevederi. Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat au fost executate la nivel de 99,1% iar ale bugetului de stat – 96,0%, față de

prevederi. În valoare nominală, au rămas neexecutate cheltuieli publice în sumă de 6 060,5 mil. lei, cu 2 292,2 mil. lei mai puțin față de soldul neexecutat în anul 2022, dintre care la bugetul de stat nu s-au executat cheltuieli în sumă de – 3 385,2 mil. lei, comparativ cu 5 369,5 mil. lei neexecutate în anul 2022.

Nivelul de executare a cheltuielilor publice pe categorii economice, în anul 2023 se prezintă în diagrama care urmează:

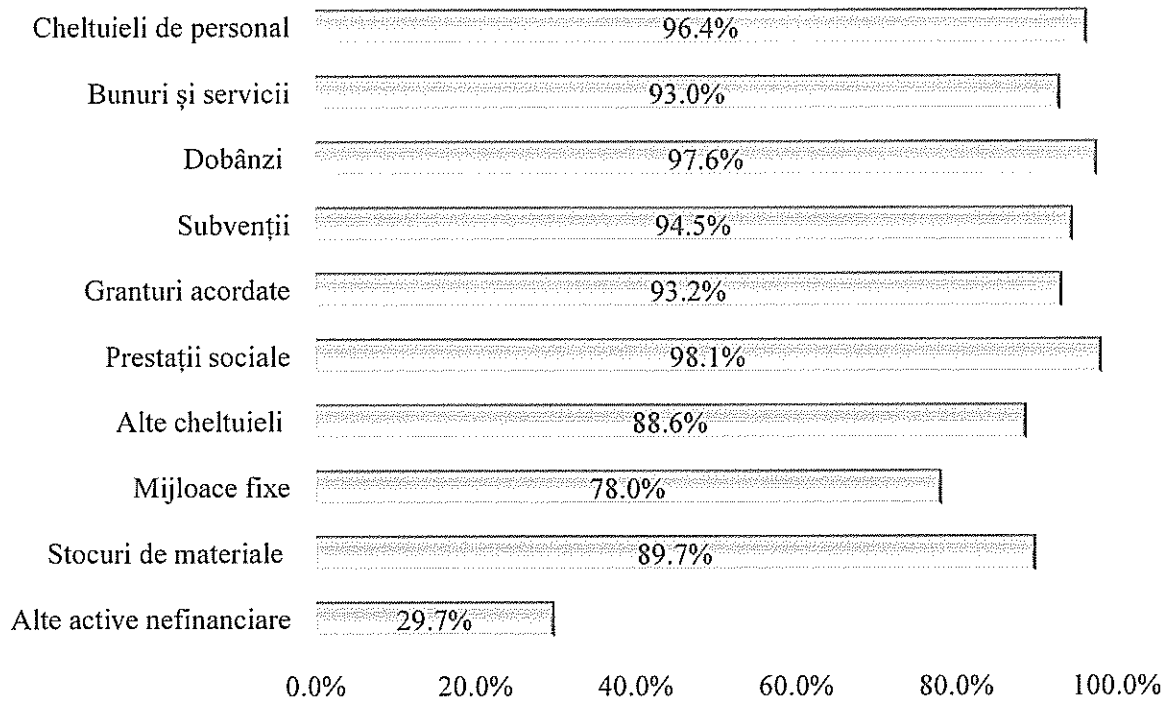

În aspect economic, cele mai înalte nivele de executare a cheltuielilor publice au fost înregistrate la prestații sociale – 98,1 %, cheltuieli de personal – 96,4 %, dobânzi – 97,6 %, subvenții – 94,5 %, granturi acordate – 93,2 % și bunuri și servicii – 93,0%, iar cele mai joase nivele se atestă la alte active nefinanciare – 29,7 %, mijloace fixe – 78,0 %, alte cheltuieli – 88,6 % din prevederile anuale.

Structura cheltuielilor publice în anii 2022-2023, în aspect economic, se prezintă în următoarele diagrame.

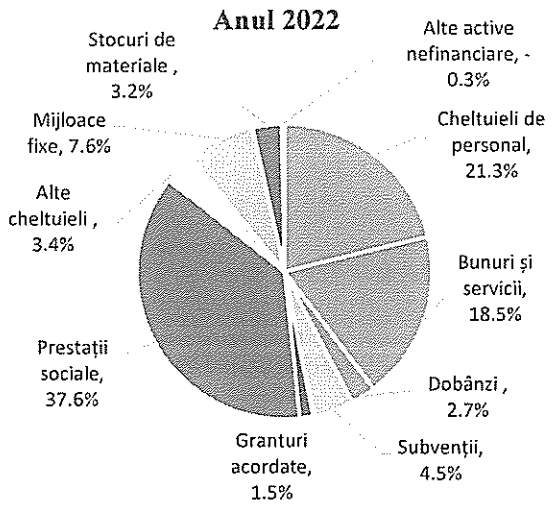

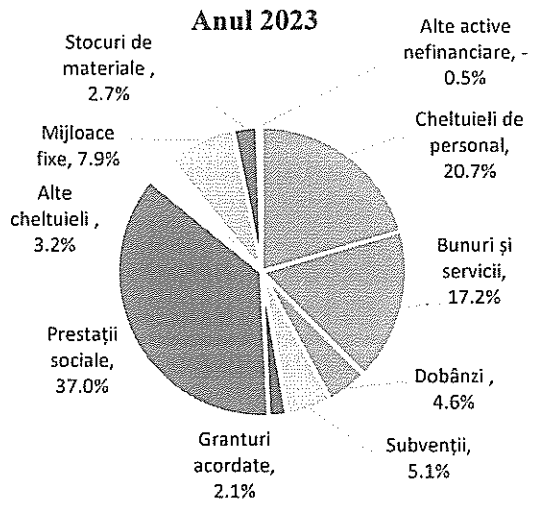

În structura economică a cheltuielilor publice în anul 2023 comparativ cu anul 2022 s-a majorat ponderea dobânzilor – cu 1,9 p.p., a subvențiilor și granturilor acordate – cu câte – 0,6 p.p., a mijloacelor fixe – cu 0,3 p.p..

Evoluția cheltuielilor bugetului public național în anii 2022-2023 pe grupe funcționale, se prezintă în următorul tabel:

	Realizări 2022		**Realizări 2023**		**2023 față de 2022**	
	mil. lei	% în PIB	mil. lei	% în PIB	mil. lei	%
PIB	***274500***		***300400***			
CHELTUIELI, total	**100374.2**	**36.57**	**117871.1**	**39.24**	**17496.9**	**17.4**
Servicii de stat cu destinație generală	8233.3	3.00	11501.5	3.83	3268.2	39.7
Apărare națională	895.3	0.33	1530.4	0.51	635.1	70.9
Ordine publică și securitate națională	6274.1	2.29	6711.1	2.23	437.0	7.0
Servicii în domeniul economiei	10882.5	3.96	11264.8	3.75	382.3	3.5
Protecția mediului	370.8	0.14	413.5	0.14	42.7	11.5
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	2889.1	1.05	3757.0	1.25	867.9	30.0
Ocrotirea sănătății	13655.8	4.97	15944.1	5.31	2288.3	16.8
** inclusiv transferuri între grupe funcționale*	*1.4*	*0.001*	*4.1*	*0.001*	*2.7*	*192.9*
Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	2328.4	0.85	2978.1	0.99	649.7	27.9
Învățământ	15857.9	5.78	18784.4	6.25	2926.5	18.5
Protecție socială	38988.4	14.20	44990.3	14.98	6001.9	15.4

În aspect funcțional, comparativ cu anul 2022, se atestă majorări de cheltuieli la toate domeniile. Cele mai semnificative creșteri au fost înregistrate la protecție socială – 6 001,9 mil. lei sau cu 15,4%, servicii de stat cu destinație generală – 3 268,2 mil. lei sau cu 39,7%, învățământ – 2 926,5 mil. lei sau cu 18,5 %, ocrotirea sănătății – 2 288,3 mil. lei sau cu 16,8%, la gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale – 867,9 mil. lei sau cu 30,0% și la aparare națională – 635,1 mil. lei sau cu 70,9 la sută.

Raportate la PIB, cheltuielile s-au majorat la: protecția socială și servicii de stat cu destinație generală – cu câte 0,8 p.p., la învățământ - cu 0,5 p.p., la ocrotirea sănătății – cu 0,3 p.p. și cu câte 0,2 p.p. la gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale și apararea națională.

3.3 Soldul bugetar al bugetului public național

Inițial, soldul bugetar (deficit) al bugetului public național pentru anul 2023 a fost estimat în sumă de 18 527,3 mil. lei, sau 6,0% din PIB.

Pe parcursul anului 2023, în condițiile revizuirii veniturilor, cheltuielilor și a surselor de finanțare a soldului bugetar, soldul bugetar (deficitul) al bugetului public național a fost reestimat la circa 20 893,3 mil. lei sau 6,75% din PIB, în special de către bugetele locale .

Exercițiul bugetar pentru anul 2023 s-a încheiat cu un sold bugetar (deficit) în sumă de 15 571,9 mil. lei. Raportat la PIB, soldul bugetar reprezintă 5,2%, cu 2,0 p.p mai mult decât în anul 2022 (8 868,8 mil.lei) și cu 1,55 p.p mai puțin față de prognoza precizată.

Datorită relaxării politicii monetare prin diminuarea ratelor la dobânzi, finanțarea internă a devenit mai puțin costisitoare, ceea ce a avut ca rezultat schimbarea strategiei de finanțare a deficitului bugetului public național și înlocuirea surselor externe cu cele interne. Astfel, finanțarea deficitului bugetului public național a fost efectuată din surse interne și externe, precum și din mijloacele bănești în solduri la conturile bugetelor componente ale bugetului public național.

Instrumentele de ***datorie*** utilizate în anul 2023 în sumă de 15 037,8 mil. lei au fost:

- emisiunea valorilor mobiliare de stat pe piața primară, în valoare de 6 500,0 mil. lei;
- răscumpărarea valorilor mobiliare de stat emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat în valoare de 310,0 mil. lei;
- intrări de împrumuturi interne de la instituțiile financiare și nefinanciare în valoare de 215,4 mil. lei;
- alte datorii interne ale bugetului în valoare de 23,1 mil. lei;
- răscumpărarea valorilor mobiliare de către autoritățile publice locale în valoare de 2,0 mil. lei;
- onorare a garanției de stat acordate în cadrul Programului de stat „Prima casă" în sumă de 1,9 mil.lei (cu semnul minus);
- intrările de împrumuturi de stat externe destinate susținerii bugetului și proiectelor finanțate din surse externe în valoare de 17 493,6 mil. lei;

- onorarea obligațiunilor față de creditorii externi în valoare de 8 880,4 mil. lei.

Active financiare în sumă de 1 863,4 mil. lei au fost:

- mijloace din vânzarea și recuperarea activelor băncilor aflate în procedură de lichidare – 102,5 mil. lei;
- rambursarea mijloacelor bugetare din anii precedenți la buget – 82,3 mil. lei;
- acțiuni și alte forme de participare în capital în interiorul țării în sumă de – 861,7 mil. lei;
- deferența de curs valutar de 50,2 mil. lei (cu semnul minus);
- împrumuturi recreditate interne instituțiilor financiare și nefinanciare - 924,6 mil. lei;
- alte active financiare (credite interne instituțiilor nefinanciare și financiare și creanțe externe) – 57,5 mil.lei (cu semnul minus).

Pe parcursul anului 2023 mijloacele bănești la conturile bugetelor au fost majorate cu 1 329,3 mil. lei.

Sursele de finanțare ale bugetului public național se prezintă în Anexa 3 la prezentul Raport.

Din volumul total al deficitului BPN, bugetului de stat îi revine 16 123,6 mil. lei și bugetelor locale 322,4 mil.lei, iar bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală s-au soldat cu un excedent, respectiv în sumă de 79,7 mil. lei și 794,4 mil. lei.

La situația din 31 decembrie 2023, soldurile mijloacelor bănești în conturile bugetelor de toate nivelurile s-au majorate față de situația din 31 decembrie 2022 cu 1 329,3 mil. lei și au însumat 7 622,6 mil. lei, inclusiv pe bugete:

- bugetul de stat – 3 403,6 mil. lei (s-a majorat cu 544,4 mil. lei față de 31 decembrie 2022);
- bugetele locale – 1 993,8 mil. lei (s-a redus cu 38,2 mil.lei față de 31 decembrie 2022);
- bugetul asigurărilor sociale de stat – 79,9 mil. lei (s-a majorat cu 28,7 mil. lei față de 31 decembrie 2022);
- fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – 2 145,3 mil. lei (s-a majorat cu 794,4 mil. lei față de 31 decembrie 2022).

3.4 Datoria sectorului public

La situația din 31 decembrie 2023, soldul datoriei sectorului public[2] s-a majorat cu 9 450,4 mil. lei sau cu 9,6% comparativ cu sfârșitul anului 2022 și a constituit 107 931,3 mil. lei.

Majorarea soldului datoriei sectorului public la situația de la finele anului 2023 în comparație cu sfârșitul anului 2022 se datorează în special majorării soldului datoriei de stat cu 9 343,1 mil. lei. De asemenea, s-a majorat și soldul datoriei directe a UAT cu 558,8 mil. lei.

Ponderea datoriei sectorului public în PIB, la situația din 31 decembrie 2023, a constituit 35,9%, înregistrând aceeași valoare comparativ cu situația de la finele anului 2022.

La situația din 31 decembrie 2023, soldul datoriei sectorului public a fost format din:

- Datoria de stat – 104 003,1 mil.lei (34,6% din PIB);
- Datoria BNM – 1 038,4 mil.lei (0,3% din PIB);
- Datoria întreprinderilor din sectorul public (directă) –949,8 mil. lei (0,3% din PIB);
- Datoria UAT (directă) – 1 940,0 mil.lei (0,7% din PIB).

Evoluția structurii datoriei sectorului public și ponderea acesteia în PIB

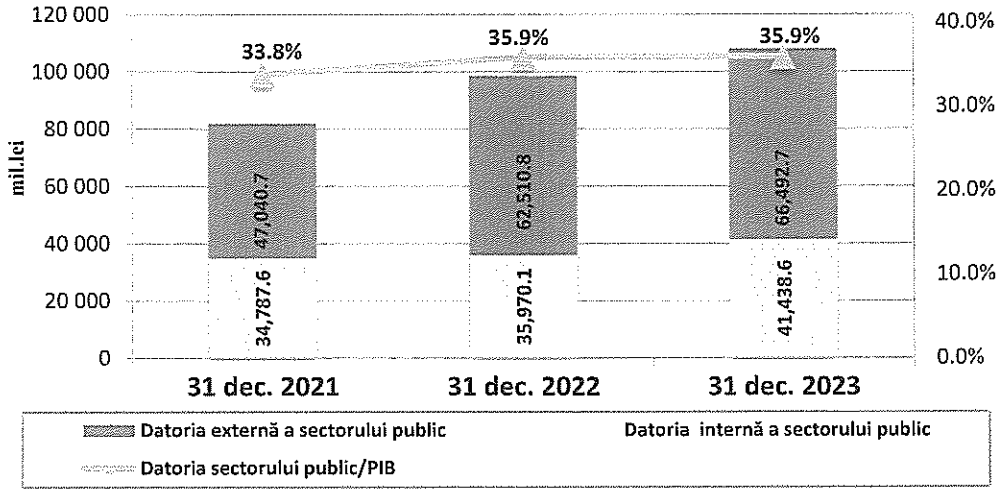

În ce privește *arieratele la împrumuturile entităților sectorului public* acestea au înregistrat la 31 decembrie 2023 valoarea de 305,9 mil. lei, fiind formate din arieratele la împrumuturile interne ale întreprinderilor din sectorul public în sumă de 37,4 mil. lei și din arieratele la împrumuturile externe a datoriei de stat în sumă de

[2] Soldul datoriei sectorului public se compune din datoria de stat, datoria BNM și datoria direct contractată a întreprinderilor din sectorul public și UAT-lor, cu maturitatea ≥ 1 an

268,5 mil. lei. Comparativ cu situaţia de la finele anului 2022, valoarea arieratelor a datoriei sectorului public s-a majorat cu 193,8 mil. lei.

Soldul datoriilor beneficiarilor recreditaţi

La situaţia din 31 decembrie 2023, soldul datoriilor beneficiarilor recreditaţi constituie 10 291,7 mil. lei, dintre care:

- 460,9 mil. lei – autorităţile publice locale;
- 4 413,3 mil. lei – instituţiile nefinanciare;
- 5 417,5 mil. lei – instituţiile financiare.

În comparaţie cu finele anului 2022, soldul datoriilor beneficiarilor recreditaţi s-a micşorat cu 1 208,1 mil. lei ce constituie o descreştere de cca 10,5%, fiind condiţionată de reeşalonarea datoriilor, precum şi de fluctuaţiile cursului valutar.

Datoria cu termen expirat a beneficiarilor recreditaţi la situaţia din 31 decembrie 2023 constituie 159,2 mil. lei sau 1,5% din suma datoriilor totale, inclusiv:

- 8,4 mil. lei – autorităţile publice locale;
- 147,0 mil. lei – instituţiile nefinanciare;
- 3,8 mil. lei – instituţiile financiare.

În comparaţie cu finele anului 2022, datoria cu termen expirat s-a micşorat cu 114,2 mil. lei sau cu 41,8%, fiind condiţionată de reeşalonarea datoriilor unor beneficiari recreditaţi, rambursarea/anularea datoriilor beneficiarilor recreditaţi.

3.5 Datorii interne ale instituţiilor finanţate de la bugetul public naţional

La situaţia din 31 decembrie 2023 la bugetul public naţional s-au înregistrat datorii la cheltuieli şi active nefinanciare în sumă totală de de 3 907,6 mil. lei, care, comparativ cu situaţia din 31 decembrie 2022, s-au majorat cu 562,0 mil. lei.

Din suma totală a datoriilor, datoriile curente (cheltuielile de personal, servicii energetice şi comunale, calculate pentru luna decembrie, dar planificate şi achitate în luna ianuarie a anului următor, precum şi la alte cheltuieli, termenul de achitare al cărora conform contractului nu a survenit) au constituit 3 834,4 mil. lei, iar cele cu termen de achitare expirat (arierate) 73,2 mil. lei, inclusiv la bugetul de stat – 8,2 mil. lei şi la bugetele locale – 65,0 mil. lei.

Comparativ cu situaţia din 31 decembrie 2022, datoriile curente s-au majorat cu 500,0 mil. lei. Datoriile cu termen de achitare expirat (arierate) la total s-au majorat cu 62,0 mil. lei, inclusiv la bugetul de stat – 7,8 mil. lei, iar la bugetele locale – 54,2 mil. lei.

IV. Executarea bugetului de stat

Execuția parametrilor bugetului de stat pentru anul 2023 se prezinta dupa cum urmeaza:

- veniturile au fost realizate în sumă de 64 603,6 mil. lei, cu 1 181,5 mil. lei (1,8%) mai puțin față de prevederile precizate;
- cheltuielile au fost efectuate în sumă de 80 727,2 mil. lei, cu 3 385,2 mil. lei (4,0%) sub nivelul prevederilor precizate;
- soldul bugetar (deficitul) în sumă de 16 123,6 mil. lei a fost cu 2 203,7 mil. lei (12,0%) sub nivelul prevederilor precizate.

Indicatorii sintetici ai bugetului de stat pe anul 2023 se prezintă astfel:

mil. lei

	Aprobat	Precizat	Executat	Devieri (+,-) față de precizat
Venituri	64 868,4	65 785,1	64 603,6	-1 181,5
Cheltuieli	83 195,7	84 112,4	80 727,2	-3 385,2
Sold bugetar (deficit)	-18 327,3	-18 327,3	-16 123,6	-2 203,7

4.1 Veniturile bugetului de stat

Pentru anul 2023, partea de venituri a bugetului de stat a fost aprobată inițial în sumă de 64 868,4 mil. lei.

Conform modificărilor operate la Legea bugetului de stat pentru anul 2023 nr.359/2022 (Legea nr.168/2023, nr.295/2023 și nr.392/2023) și conform art.17 al Legii bugetului de stat pentru anul 2023 veniturile bugetului de stat au fost precizate în sumă de 65 785,1 mil. lei, cu 916,7 mil. lei mai mult decât suma aprobată inițial. Ca urmare, veniturile bugetului de stat s-au majorat la capitolul granturi – cu 1 315,0 mil. lei, la capitolul alte venituri - cu 468,2 mil. lei la transferuri cu 3,8 mil. lei și la impozite și taxe s-au micșorat cu 870,3 mil. lei. Estimările veniturilor bugetului de stat (fără granturi) au fost micșorate față de sumele aprobate cu 398,3 mil. lei sau cu 0,7 la sută. La componenta de bază veniturile bugetului de stat s-au majorat cu 1 266,6 mil. lei, iar pe componenta proiecte finanțate din surse externe sau micșorat cu 349,9 mil. lei.

Estimările cadrului de venituri ale bugetului de stat in anul 2023

mil.lei

	Aprobat	Modificări (+,-)	Precizat
Venituri, total	64 868,4	916,7	65 785,1
inclusiv:			
Componenta de bază	63 615,8	1 266,6	64 882,4
Proiecte finanțate din surse externe	1 252,6	-349,9	902,7

Conform raportului anual, veniturile bugetului de stat au fost realizate în sumă de 64 603,6 mil. lei, gradul de realizare față de prevederile anuale precizate fiind de 98,2 la sută. Comparativ cu anul 2022, veniturile bugetului de stat s-au majorat cu 5 355,6 sau 9,0 la sută.

Ponderea veniturilor bugetului de stat în bugetul public național a constituit 63,2%, iar ca pondere în PIB acestea au constituit 21,5 la sută. Față de anul 2022, ponderea veniturilor bugetului de stat în bugetul public național s-a micșorat cu 1,5 p.p, iar ponderea în PIB - cu 0,1 puncte procentuale.

Evoluția principalelor tipuri de venituri ale bugetului de stat pe anii 2022-2023

mil.lei

	2022 executat	*2023 executat*	*Devieri*	
			+;-	*%*
Veniturile bugetului de stat, total	**59 248,0**	**64 603,6**	**5 355,6**	**109,0**
inclusiv				
Impozite și taxe	51 935,9	56 415,6	4 479,7	108,6
Granturi	4 306,3	5 137,0	830,7	119,3
Alte venituri	2 999,4	3 035,6	36,2	101,2
Transferuri în cadrul BPN	6,4	15,4	9,0	>200

În structura veniturilor bugetului de stat pe anul 2023, partea preponderentă – 87,3% sau 56 415,6 mil. lei constituie încasările de la ***impozite și taxe***. Față de execuția anului 2022, încasările respective s-au majorat cu 4 479,7 mil. lei sau cu 8,6 la sută. Creșterea respectivă s-a produs în mare parte datorită majorării încasărilor din impozite și taxe pe mărfuri și servicii (cu 3 354,9 mil.lei), inclusiv din contul taxei pe valoarea adăugată la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova și încasărilor din accize, precum și din contul încasărilor mai mari la impozitele pe venit (cu 1 058,5 mil.lei).

Structura impozitelor și taxelor în anii 202-2023, încasate la bugetul de stat

Anul 2022

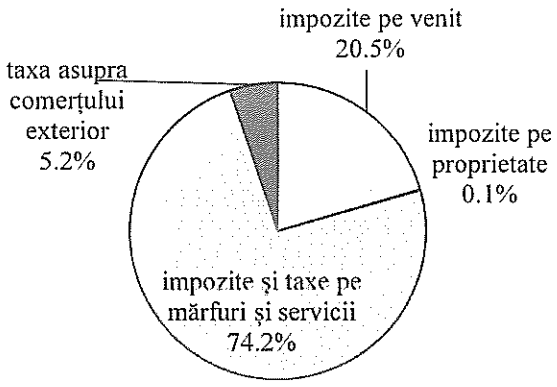

Anul 2023

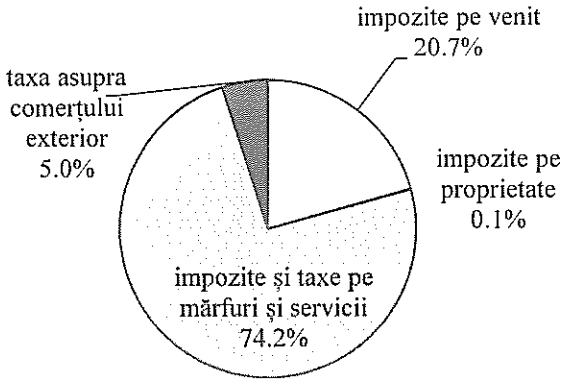

Impozitele pe venit

Încasările din ***impozitul pe venitul persoanelor fizice*** defalcări) în anul 2023, au constituit 2 501,4 mil.lei cu o majorare în raport cu anul 2022 cu 407,7 mil. lei sau cu 19,5 la sută. Gradul de realizare a încasărilor acestui impozit față de planul precizat a constituit 99,5 la sută.

Creșterea încasărilor respective în anul 2023 comparativ cu anul precedent s-a produs ca efect al creșterii nivelului fondului de remunerare a muncii cu 17,1% față de anul precedent în termeni nominali, precum și ca urmare a modificării regimului de impozitare pentru veniturile din dobânzi plătite persoanelor fizice rezidente de la 3% la 7%.

Impozitul pe venitul persoanelor fizice în anul 2023 a fost format din următoarele tipuri de impozite:

- impozitul reținut din salariu – 2 433,6 mil. lei (99,1% față de prevederi), în creștere față de anul 2022 cu 21,1 la sută;
- impozitul pe venitul persoanelor fizice spre plată/achitat – 136,6 mil. lei (101,2% față de prevederi), în descreștere față de anul 2022 cu 1,1 la sută;
- impozitul pe venitul persoanelor fizice în domeniul transportului rutier de persoane în regim de taxi– 6,5 mil. lei (107,6% față de prevederi) în scădere față de anul 2022 cu 0,1 la sută;
- impozitul pe venitul aferent operațiunilor de predare în posesie/sau în folosință a proprietății mobiliare – 25,8 mil. lei (123,0% față de prevederi), în creștere față de anul 2022 cu 39,0 la sută;
- restituirea impozitului pe venitul persoanelor fizice conform declarațiilor prezentate – 88,6 mil. lei (98,5% față de prevederi), în creștere față de anul 2022 cu 26,6 la sută;
- sumele desemnate procentual din impozitul pe venitul persoanelor fizice conform art. 15^2 din Codul Fiscal (2% din impozitul pe venit achitat) – 12,5 mil. lei (99,8% față de prevederi), în creștere față de anul 2022 cu 27,6 la sută.

De la ***impozitul pe venit persoanelor juridice***, încasările în anul 2023 au constituit 9 186,1 mil. lei, mai mult cu 1 085,8 mil.lei sau cu 113,4 la sută față de planul precizat. Această supraestimare se explică prin nerealizarea măsurii de politică fiscală privind aplicarea unei cote de impozitare de 0% asupra veniturilor ÎMM-urilor nedistribuite sub formă de dividende, aferente profiturilor perioadelor fiscale 2023-2025. Impactul bugetar al măsurii date, reflectat în buget, a fost estimat la pierderi de aproximativ 1,2 miliarde lei. Pierderile bugetare estimate însă nu s-au materializat în cursul anului 2023, iar impactul bugetar al măsurii în cauză ar putea avea repercusiuni asupra următoarelor două perioade fiscale.

Față de anul 2022 încasările respective au crescut cu 650,8 mil.lei sau cu 7,6 la sută, creșterea fiind determinată preponderent de obținerea unui profit mai mare de către agenții economici în perioada fiscală 2022 față de 2021, precum și datorită creșterii veniturilor băncilor comerciale datorită ratelor înalte a dobânzilor la credite.

Impozitul pe venitul persoanelor juridice în anul 2023 a fost format din *<u>următoarele tipuri de impozite</u>*:

- impozitul pe venit din activitatea de întreprinzător – 6 370,3 mil. lei (116,4% față de prevederi) și în creștere față de anul 2022 cu 4,8 la sută;
- impozitul pe venit reținut la sursa de plată – 1 330,4 mil. lei (107,5% față de prevederi), în creștere față de anul 2022 cu 21,5 la sută;
- impozitul pe venit reținut din sumele dividendelor achitate – 1 026,8 mil. lei (108,1% față de prevederi), în creștere față de anul 2022 cu 6,1 la sută;
- impozitul pe venit din activitatea operațională – 343,2 mil. lei (110,3% față de prevederi), în creștere față de anul 2022 cu 16,7 la sută.
- impozitul pe venit obținut din activități profesionale în sectorul justiției – 113,6 mil. lei (88,0% față de prevederi), în creștere față de anul 2022 cu 13,0 la sută;
- impozitul pe venitul obținut din activități profesionale în domeniul sănătății – 1,8 mil. lei (134,3% față de prevederi), fiind în creștere față de anul 2022 cu 40,9 la sută.

Impozite pe proprietate

La acest capitol au fost încasate impozitul privat și impozitul pe avere. Încasările de impozitul privat au constituit 0,01 mil.lei. Neexecutarea practic integrală a sumei prevăzute în buget se datorează faptului că pe parcursul anului 2023 nu au avut loc operațiunile de privatizare în volumul planificat.

Încasările de la impozitul pe avere au constituit 34,3 mil. lei față de 42,0 mil. lei prevăzute pe an. Față de anul 2022 încasările respective s-au diminuat cu 13,6 mil. lei sau cu 28,4 la sută.

Impozite și taxe pe mărfuri și servicii

Ponderea majoră în structura impozitelor și taxelor pe mărfuri și servicii – 71,8% revine TVA, care constituie 30 091,5 mil. lei, în creștere față de anul 2022 cu 1 139,9 mil. lei sau cu 3,9 la sută.

Încasările din taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul republicii în anul 2023 au constituit 11 508,8 mil. lei cu 121,8 mil.lei sau 101,1 la sută. Comparativ cu anul 2022 aceste încasări s-au majorat cu 2 081,8 mil. lei sau cu 22,1 la sută ca urmare a revizuirii unei game de acțiuni legate de scutiri de TVA.

Încasările TVA de la mărfurile importate au constituit 23 348,4 mil. lei, gradul de realizare față de planul precizat fiind de 92,9 la sută, iar comparativ cu anul 2022, încasările date s-au micșorat cu 3,0 la sută. Rezultatul negativ în colectarea TVA la mărfurile importate este urmare a diminuării importurilor cu 5,9% față de anul precedent, micșorării volumului cantitativ a combustibililor cu 243,81 mii tone (-12,4%), în comparație cu anul 2022, ceea ce a contribuit la descreșterea veniturilor cu 706,9 mil lei, micșorării prețului declarat în vamă la benzină cu 14% (de la 18,98 lei în anul 2022 la 16,35 lei per kg în perioada anului 2023) și a motorinei cu 22% (de la 20,99 lei per kg in anul 2022 la 16,42 lei per kg în perioada anului 2023, precum și aplicării facilităților fiscale la import și /sau livrări de bunuri și/sau servicii pentru implementarea proiectului „Securitatea furnizării gazelor naturale"

Restituirea taxei pe valoarea adăugată la mărfurile și serviciile impuse la scutirile TVA cu drept de deducere și la cote reduse, a fost efectuată în sumă de 4 765,7 mil. lei și a constituit 13,7% din suma TVA încasată la buget. Comparativ cu anul 2022, restituirile TVA au fost în creștere cu 5,1 la sută.

Încasările ***accizelor*** în bugetul de stat au constituit suma de 10 137,5 mil. lei, fiind realizată față de prevederi la nivel de 108,7 la sută. Comparativ cu anul 2022, încasările s-au majorat cu 2 128,4 mil.lei sau cu 26,6 la sută.

În anul 2023, impactul esențial asupra încasărilor mai mari din accize se datorează creșterii încasărilor din accizele la mijloacele de transport importate cu 649,0 mil. lei, ca urmare a creșterii importurilor mijloacelor de transport cu 36% față de anul precedent; accizele la produsele din tutun importate - cu 641,1 mil. lei, ca urmare a majorării pentru anul 2023 cu 25 % a cotelor accizelor la tutun și încasărilor din accizele la produsele petroliere importate - cu 500,9 mil. lei, din contul creșterii volumelor produselor petroliere importate cu 6,3% (2023 – 1006,3 mii tone față de 946,5 mii tone în anul 2022), precum și majorării începând cu 01.01.2023 a cotelor accizelor la produsele petroliere. Ponderea accizelor în totalul impozitelor și taxelor a constituit 18,0%, iar ca pondere în PIB – 3,4 la sută.

Din suma totală a încasărilor din accize în anul 2023, 9 025,8 mil. lei sau 88,8% le revine accizelor la mărfurile importate și 1 142,6 mil. lei sau 11,2 % - la mărfurile produse pe teritoriul Republicii Moldova.

În structura accizelor (fără restituiri), circa 35,5% reprezintă accizele la produselor petroliere, 34,6% – accizele la produsele din tutun, 18,7% – accizele la autoturismele importate, 4,8% – accizele la vinurile și băuturile alcoolice tari, 3,2% – accizele la bere, 2,4% – accizele la gazele lichefiate și 0,8% – accizele la alte produse accizate.

Suma restituirii accizelor în anul 2023 a constituit 30,9 mil. lei, cu 12,6 mil. lei mai mult față de anul precedent.

Taxe pentru servicii specifice

La acest articol se referă taxa pentru efectuarea expertizei ecologice (0,2 mil. lei) și taxa de la investitori sau proprietarii construcțiilor pentru elaborarea documentelor normative în construcție (11,5 mil. lei). În total, în anul 2023 încasările de la aceste taxe au însumat 11,7 mil. lei, majorându-se față de încasările anului 2022 cu 3,4 mil. lei sau cu 40,9 la sută. Față de prevederile anuale, aceste încasări au fost realizate la nivel de 131,7 la sută.

Taxe și plăți pentru utilizarea mărfurilor și pentru practicarea unor genuri de activitate

În anul 2023, încasările de la aceste taxe și plăți au constituit 466,9 mil. lei și au fost realizate la nivel de 98,4 la sută față de prevederile anuale, micșorându-se față de încasările anului 2022 cu 57,3 mil. lei sau cu 10,9 la sută.

În structură aceste venituri s-au format din:

- taxa de licență/autorizație pentru anumite genuri de activitate care constituie 53,0 mil. lei.
- unele tipuri de taxe rutiere (reflectate la acest capitol) – 17,4 mil. lei;
- plați pentru poluarea mediului – 396,5 mil. lei.

Alte taxe pentru mărfuri și servicii

În anul 2023 încasările de la aceste taxe au însumat 1 174,2 mil. lei și s-au majorat față de anul 2022 cu 140,5 mil. lei sau 13,6 la sută. Gradul de realizare față de planul precizat la aceste venituri a constituit 109,6 %.

În structură aceste venituri s-au format din:

- taxe pentru folosirea drumurilor – 1 145,5 mil. lei;
- plata obligatorie a producătorilor de produse vitivinicole – 28,7 mil. lei.

Taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe. Încasările din taxele asupra comerțului exterior și operațiunilor externe în anul 2023 au însumat 2 812,0 mil. lei, gradul de realizare față de prevederile anuale fiind de 97,0 la sută. Comparativ cu anul 2022, aceste încasări s-au majorat cu 79,9 mil. lei sau cu 2,9 la sută.

Încasările la buget a *taxelor vamale* au însumat 1 987,2 mil. lei, cu 4,7% mai puțin față de prevederile anuale precizate (2 085,8 mil. lei). Totodată, comparativ cu anul 2022, încasările date s-au majorat cu 96,5 mil. lei sau 5,1 la sută.

Încasările de la *taxa pentru efectuarea procedurilor vamale* au constituit 771,4 mil. lei, cu un grad de realizare de 100,1% față de prevederi. Comparativ cu anul 2022, încasările de la taxa pentru efectuarea procedurilor vamale s-au majorat cu 19,5 mil.lei sau cu 2,6 la sută.

Încasările de la *taxele consulare*, prestate de către instituțiile serviciilor diplomatice ale Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, au constituit 53,3 mil. lei, cu un grad de realizare de 124,6% față de prevederile anuale. Comparativ cu anul 2022 încasările respective s-au micșorat cu 36,1 mil. lei sau 40,3% ca urmare a intrării în vigoare a Legii nr.338/2022 privind modificarea Legii nr.242/2010 cu privire la taxele consulare.

Granturi primite. În bugetul de stat inițial a fost aprobată pentru debursare suma de 5 505,4 mil. lei, inclusiv granturi pentru susținerea bugetului în sumă de 4 322,4 mil. lei (186,0 mil. euro din partea Comisiei Europene și 17,0 mil. dol. SUA din partea Băncii Mondiale) și granturi pentru proiecte finanțate din surse externe – 1 183,0 mil. lei (echivalentul a 59,1 mil. dolari SUA).

Pe parcursul anului 2023 reieșind din necesitățile de dezvoltare a țării și prioritățile sectoriale stabilite, a mersului executării proiectelor finanțate din surse externe, precum și a fluctuației cursului de schimb al monedei naționale, din partea donatorilor externi au fost negociate pentru debursare granturi în sumă de 6 820,3 mil. lei, inclusiv granturi pentru susținerea bugetului – 6 004,3 mil. lei (echivalentul a 300,2 mil. euro) și granturi pentru proiecte finanțate din surse externe – 816,0 mil. lei (echivalentul a 44,1 mil. dolari SUA).

Pe parcursul anului 2023 pentru redresarea situației și atenuarea impactului crizelor energetice și a refugiaților, a mersului executării proiectelor finanțate din surse externe, din partea donatorilor externi au fost debursate în bugetul de stat granturi în sumă de 5 137,0 mil. lei. ***Granturi pentru susținerea bugetului*** au fost debursate în sumă de 4 456,7 mil. lei (echivalentul a 226,9 mil. euro) sau la nivel de 74,2 la sută față de prevederile anuale precizate, ca urmare a fluctuației cursului de schimb al monedei naționale și ne debursării în volum deplin a granturilor din partea Comisiei Europene pentru asistența macrofinanciară (tranșa II – 22,5 mil. euro) și pentru consolidarea statului și reziliență pentru RM (tranșa IV- 35,0 mil. euro) ca urmarea a realizării partiale a condiționalităților prevăzute în acorduri.

Informația privind granturile pentru susținerea bugetului în anul 2023 se prezintă în tabelul următor:

mil.lei

	Aprobat			*Precizat*			*Executat*		
	mil.euro	*mil.dol.SUA*	*mil.lei*	*mil.euro*	*mil.dol.SUA*	*mil.lei*	*mil.euro*	*mil.dol.SUA*	*mil.lei*
Total granturi pentru susținerea bugetului	**186,0**	**17,00**	**4.322,4**	**186,0**	**125,3**	**6.004,3**	**117,54**	**122,68**	**4.456,70**
inclusiv din partea donatorilor:									
Comisia Europeană	***160,0***		***3.425,6***	***160,0***		***3.199,7***	***102,5***		***1.973,9***
Asistența macrofinanciară	*40,0*		*856,4*	*55,0*		*1.099,7*	*32,5*		*629,2*
Contract de consolidare a statului și rezilientei pentru RM (DG NEAR)	*70,0*		*1.498,7*	*105,0*		*2.100,0*	*70,0*		*1.344,7*
Suport UE	*50,0*		*1.070,5*						
Banca Mondială+IDA+IBRD		**17,00**	**340,2**		**125,30**	**2.287,9**		**122,68**	**2.182,3**
Contribuția concesională a DPO		17,00	340,2		39,30	696,9		25,00	440,6
Acord de grant „Fondul fiduciar multidonator pentru cofinanțarea DPO					86,00	1.591,0		97,68	1.741,7
UNDP	**26,0**		**556,6**	**25,6**		**508,3**	**14,16**		**283,3**
Guvernul Cehiei				**0,4**		**8,4**	**0,83**		**16,2**
Guvernul Letoniei							**0,05**		**1,0**

Debursările ***de granturi pentru proiecte finanțate din surse externe*** susținute de Comisia Europeană, Banca Mondială, BERD, FIDA, Banca germană KfW și alți donatori, au constituit 680,3 mil. lei. Comparativ cu anul 2022, au fost debursate mai multe granturi pentru proiecte finanțate din surse externe cu 158,9 mil. lei.

Informația privind acordurile de granturi semnate în anul 2023, pe donatori, se prezintă în Anexa 4 la prezentul Raport.

Alte venituri

La această categorie de venituri se atribuie veniturile care reprezintă articolele: „Venituri din proprietate", „Venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor", „Amenzi și sancțiuni", „Donații voluntare" și „Alte venituri și venituri neidentificate".

În anul 2023, au fost acumulate alte venituri în sumă de 3 035,6 mil. lei, față de 2 999,4 mil. lei în anul 2022, sau cu 36,3 mil. lei mai mult. Gradul de realizare față de planul precizat a acestor încasări a fost la nivel de 105,8 la sută.

În anul 2023, de la acest articol au fost încasate venituri din proprietate în sumă de 824,8 mil. lei, fiind realizate față de prevederi la nivel de 93,0%. Comparativ cu anul 2022, aceste încasări s-au majorat cu 197,5 mil. lei.

Aceste venituri au fost formate din:

- dobânzi și alte plăți – 482,9 mil. lei (gradul de realizare – 88,5%);
- dividende primite – 308,4 mil. lei (gradul de realizare – 100,2%), cea mai mare sumă constituind dividendele primite de la cota parte a proprietății publice în societățile pe acțiuni – 215,7 mil. lei;
- renta – 33,5 mil. lei (gradul de realizare – 99,5%). La acest capitol au fost încasate venituri din arenda terenurilor în sumă de 19,9 mil. lei și redevența conform

acordurilor PPP din concesionarea activelor și terenurilor în sumă de 13,6 mil. lei, dintre care achitate de către „Avia Invest" – 7,3 mil. lei, SRL "Gările Auto Moderne" – 6,1 mil. lei.

Veniturile din vânzarea mărfurilor și serviciilor

În anul 2023, la acest articol au fost încasate venituri în sumă de 1 249,4 mil. lei, fiind realizate față de planul precizat la nivel de 109,6 la sută. Comparativ cu anul 2022, aceste încasări s-au micșorat cu 97,6 mil. lei, ca rezultat a încasărilor mai mici de la vânzarea averii și valutei confiscate.

Aceste venituri au fost formate din:

- încasările de la taxa de stat – 367,5 mil. lei (gradul de realizare – 118,6%);
- veniturile Fondului de susținere a populației – 96,4 mil. lei (gradul de realizare – 103,0%);
- încasările de la comercializarea bunurilor și serviciilor de către instituțiile bugetare – 753,5 mil. lei (gradul de realizare – 106,0%). Din sumă totală, încasările de la prestarea serviciilor cu plată au constituit – 608,2 mil. lei, plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public – 140,1 mil. lei și alte mijloace bănești intrate legal în posesia autorităților/instituțiilor bugetare – 5,2 mil. lei.
- încasări de la vînzarea averii și valutei confiscate – 14,7 mil. lei (gradul de realizare – 115,7%);
- alte venituri – 17,3 mil. lei.

Amenzi și sancțiuni

La acest articol, în anul 2023 au fost acumulate venituri din amenzi și sancțiuni în sumă de 419,0 mil. lei, fiind realizate față de prevederile anuale la nivel de 108,6 la sută. Comparativ cu anul 2022 aceste încasări s-au majorat cu 37,3 mil. lei sau cu 9,8%.

În structură, amenzile și sancțiunile se prezintă astfel: amenzi și sancțiuni contravenționale – 116,3 mil. lei (27,74% în suma totală), amenzi pentru încălcarea traficului rutier – 155,7 mil. lei (37,2%), amenzi aplicate de organele de control – 86,7 mil. lei (20,7%), și amenzi aplicate de alte organe de stat – 60,2 mil. lei (14,4%).

Donații voluntare

La acest articol, în anul 2023 au fost acumulate 136,1 mil. lei, fiind realizate față de prevederile anuale la nivel de 146,1%. Comparativ cu anul 2022, încasările de la donații voluntare s-au micșorat cu 180,9 mil. lei sau cu 57,1% ca urmare a diminuării sumelor de donații oferite de către donatori interni și externi destinate asistenței umanitare pentru gestionarea crizei refugiaților din Ucraina.

În structură, donațiile voluntare interne au constituit 92,0 mil. lei, iar externe – 44,1 mil. lei. Donațiile pentru suport bugetar au constituit – 106,9 mil. lei iar pentru instituțiile bugetare – 29,2 mil. lei.

Alte venituri

Pe parcursul anului 2023, la acest capitol au fost acumulate venituri în sumă de 406,3 mil. lei, fiind realizate față de prevederile anuale la nivel de 111,5 la sută.

Partea majoră a veniturilor încasate la acest capitol constituie încasările din defalcări de la impozitul unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației în sumă de 299,2 mil. lei și încasări de la alte venituri pentru proiecte finanțate din surse externe în sumă de 103,8 mil. lei, inclusiv de la proiectul „Modernizarea mașinilor și echipamentelor agricole"- 96,8 mil. lei.

Transferuri primite în cadrul bugetului public național

În anul 2023 transferurile de la bugetele locale de nivelul I și II către bugetul de stat au constituit 15,4 mil. lei, față de prevederile precizate în sumă de 19,2 mil. lei.

4.2 Cheltuielile bugetului de stat

Pentru anul 2023 cheltuielile bugetului de stat au fost aprobate inițial în sumă de 83 195,7 mil. lei.

Pe parcursul anului 2023, la cheltuielile aprobate au fost modificate prin Legea nr. 168/2023 și Legea nr.295/2023, fiind majorate până la 84 104,0 mil. lei.

Majorarea cheltuielilor bugetului de stat pentru anul 2023 a fost determinată în special de:

- suplinirea Fondului național pentru dezvoltare regională și locală, Fondului rutier, Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural;
- modificarea valorilor de referință, ce sunt reglementate în art.10 al Legii bugetului de stat pentru anul 2023 nr.359/2022;
- acordarea plății unice cu caracter excepțional unor angajați din cadrul autorităților/instituțiilor bugetare și unor funcționari publici cu statut special și militarilor cu atribuții în domeniul asigurării, menținerii și restabilirii ordinii publice;
- majorarea transferurilor cu destinație specială pentru prestații sociale de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat, inclusiv pentru susținerea financiară a unor consumatori casnici vulnerabili la energie prin acordarea compensației sub formă de plată monetară;

Totodată, în baza prevederilor art.17 din Legea bugetului de stat pentru anul 2023, la solicitările autorităților, cheltuielile bugetului de stat au fost modificate, volumul precizat constituind 84 112.4 mil. lei, fiind majorat la total cu 916.7 mil. lei față de indicatorul aprobat inițial.

În conformitate cu prevederile art.60 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și în temeiul art. 10^1 alin.(1) și art.3

lit.f) din Legea bugetului de stat pentru anul 2023 nr.359/2022, au fost efectuate redistribuiri și repartizări de alocații în baza hotărârilor Guvernului nr. 248/2023, nr.658/2023, nr.889/2023, nr.936/2022, nr.1020/2023.

Cele mai considerabile majorări au fost înregistrate la serviciile în domeniul economiei (+ 1 382,1 mil. lei), invățământ (+ 990,3 mil. lei) și la gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale (+ 946,2 mil.lei), iar diminuări majore au fost înregistrate la protecție sociale (– 1 655,8 mil.lei) și la servicii de stat cu destinație generală (– 1 226,1 mil. lei).

Conform rezultatelor execuției bugetare cheltuielile bugetului de stat au însumat 80 727,2 mil. lei, ce constituie 96,0% față de prevederile anuale.

Din punct de vedere al gradului de realizare, cel mai jos nivel se atestă la cheltuielile din cadrul proiectelor finanțate din surse externe, care constituie 76,8% din prevederile anuale. Printre cauzele principalele ale valorificării reduse a resurselor externe pot fi menționate: tergiversarea și necesitatea desfășurării repetate a procedurilor de achiziții publice, nu au fost onorate angajamentele contractuale asumate de operatori economici/furnizori, precum și tergiversarea în implementarea standardelor europene, neîndeplinirea în termen a precondițiilor de debursare prevăzute în contractele de împrumut/grant, revizuirea și extinderea termenelor de implementare a unor proiecte și activități, capacități insuficiente de management a proiectelor în unele sectoare.

Evoluția cheltuielilor bugetului de stat în anul 2023, inclusiv a cheltuielilor în cadrul proiectelor finanțate din surse externe, se prezintă în tabelul care urmează:

mil.lei

	Aprobat 2023	Precizat 2023	Executat 2023	Precizat 2023 față de aprobat 2023		Executat 2023 față de precizat 2023	
				(+,-)	*%*	*(+,-)*	*%*
Cheltuieli, total	**83,195.7**	**84,112.4**	**80,727.2**	**916.7**	**101.1**	**-3,385.2**	**96.0**
inclusiv:							
Cheltuieli cu excepția proiectelor finanțate din surse externe	78,733.3	80,281.0	77,782.9	1,547.7	102.0	-2,498.1	96.9
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*94.6*	*95.4*	*96.4*	*0.8*	*x*	*0.9*	*x*
Proiecte finanțate din surse externe	4,462.4	3,831.4	2,944.3	-631.0	85.9	-887.1	76.8
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*5.4*	*4.6*	*3.6*	*-0.8*	*x*	*-0.9*	*x*

	Aprobat 2023	Precizat 2023	Executat 2023	Precizat 2023 față de aprobat 2023		Executat 2023 față de precizat 2023	
				(+,-)	%	(+,-)	%
Resurse, total	**83,195.7**	**84,112.4**	**80,727.2**	**916.7**	**101.1**	**-3,385.2**	**96.0**
inclusiv:							
resurse generale	77,823.2	79,426.2	76,875.0	1,603.0	102.1	-2,551.2	96.8
resurse colectate	5,372.5	4,686.2	3,852.2	-686.3	87.2	-834.0	82.2

Datele din tabel denotă că în anul 2023 la bugetul de stat au rămas nevalorificate mijloace financiare în sumă de 3 385,2 mil. lei, dintre care 887,1 mil. lei sau circa 26,2% se atribuie proiectelor finanțate din surse externe.

Totodată, e de menționat că documentele de plată prezentate în trezoreriile teritoriale pe parcursul anului au fost onorate integral.

Reieșind din rezultatele executării bugetului de stat în anul 2023, cele mai considerabile volume de cheltuieli neexecutate se atestă la serviciile de stat cu destinație generală – 720,8 mil. lei, sau 21,3% din cheltuielile totale neexecutate, dintre care 43,0 mil. lei nu sunt executate la proiectele finanțate din surse externe; la serviciile în domeniul economiei – 686,6 mil.lei sau 20,3% din cheltuielile totale neexecutate, dintre care 403,7 mil. lei nu sunt executate la proiectele finanțate din surse externe; la cheltuielile în domeniul protecției sociale – 679,7 mil. lei, sau 20,1%; la învățământ – 568,2 mil. lei sau 16,8% din cheltuielile totale neexecutate, dintre care 75,8 mil. lei nu sunt executate la proiectele finanțate din surse externe; la ocrotirea sănătății – 378,7 mil. lei, sau 11,2%, dintre care 273,0 mil. lei nu s-au executat la proiectele finanțate din surse externe.

Rezultatele executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2023 în aspect funcțional se prezintă în Anexa nr.5 la prezentul Raport.

În anul 2023, resursele bugetului de stat au fost utilizate în modul următor: protecție socială – 26,5% (21 381,8 mil. lei), în învățământ – 21,6% (17 476,0 mil. lei), servicii de stat cu destinație generală – 15,6% (12 611,3 mil. lei), servicii în domeniul economiei – 11,1 % (8 960,4 mil. lei), ocrotirea sănătății – 11,0 % (8 922,3 mil. lei), ordine publică și securitate națională – 8,3 % (6 682,2 mil. lei), apărarea națională – 1,9 % (1 512,3 mil. lei), gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale – 1,8 % (1 486,2 mil. lei), cultura, sport, tineret, culte și odihnă – 1,6 % (1 313,7 mil. lei)și protecția mediului – 0,5% (385,1 mil. lei).

Cheltuielile bugetului de stat inclusiv proiectele finanțate din surse externe în aspectul grupelor fucționale, în anii 2022–2023 se prezintă în tabelul care urmează:

mil.lei

	Executat 2022		Precizat 2023		Executat 2023		*Executat față de precizat (+,-)*		*Devieri (+,-) executat 2023 față de 2022*	
	Bugetul de stat	*dintre care* proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat	*dintre care* proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat	*dintre care* proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat	*dintre care* proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat	*dintre care* proiecte finanțate din surse externe
Cheltuieli, total	**68,573.5**	**3,074.9**	**84,112.4**	**3,831.4**	**80,727.2**	**2,944.3**	**-3,385.2**	**-887.1**	**12,153.7**	**-130.6**
Servicii de stat cu destinație generală	8,708.1	67.1	13,332.1	141.0	12,611.3	98.0	-720.8	-43.0	3,903.2	30.9
Apărare națională	879.8	3.1	1,548.8	8.1	1,512.3	4.2	-36.5	-3.9	632.5	1.1
Ordine publică și securitate națională	6,245.4	56.6	6,847.9	157.3	6,682.2	135.4	-165.7	-21.9	436.8	78.8
Servicii în domeniul economiei	9,539.8	2,424.7	9,647.0	2,142.2	8,960.4	1,738.5	-686.6	-403.7	-579.4	-686.2
Protecția mediului	345.0	8.3	410.4	17.2	385.1	9.9	-25.3	-7.3	40.1	1.6
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	670.1	16.1	1,566.1	194.1	1,486.2	139.5	-79.9	-54.6	816.1	123.4
Ocrotirea sănătății	7,635.0	221.1	9,301.0	841.3	8,922.3	568.3	-378.7	-273.0	1,287.3	347.2
Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	1,074.9	4.2	1,357.6	23.2	1,313.7	19.5	-43.9	-3.7	238.8	15.3
Învățământ	14,669.8	150.1	18,044.2	210.8	17,476.0	135.0	-568.2	-75.8	2,806.2	-15.1
Protecție socială	18,807.0	125.0	22,061.5	100.4	21,381.8	100.1	-679.7	-0.3	2,574.8	-24.9

În valori nominale comparativ cu anul 2022, cheltuielile realizate în anul 2023 au înregistrat majorări practic la toate grupele funcționale, cele mai semnificative fiind la serviciile de stat cu destinație generală (+ 3 903,2 mil. lei) sau 44,8 %, la învățământ (+ 2 806,2 mil. lei) sau 19,1%, în domeniul protecție socială (+ 2 574,8 mil. lei) sau 13,7%, ocrotirea sănătății (+ 1 287,3 mil. lei) sau 16,9%, gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale (+ 816,1 mil. lei) sau dublu fața de anul 2022.

Structura funcțională a cheltuielilor bugetului de stat în anii 2022–2023 se prezintă în diagramele care urmează:

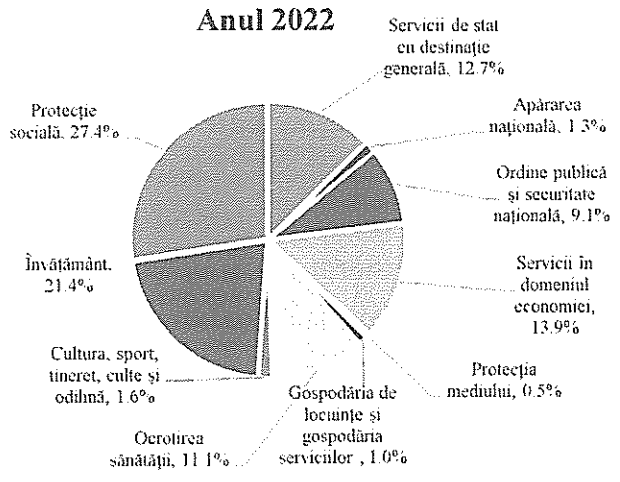

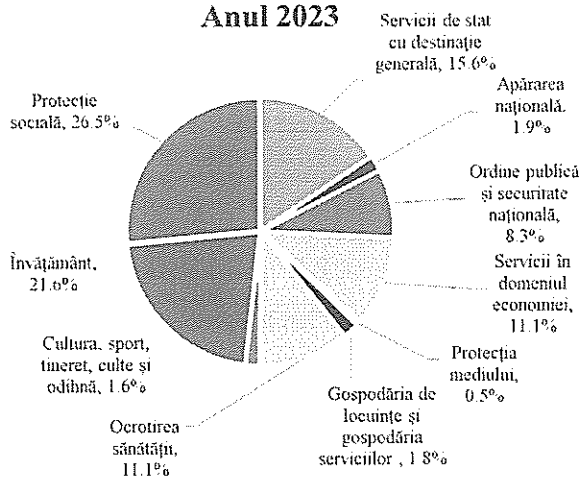

În structura funcțională a cheltuielilor în anul 2023 comparativ cu anul 2022 cele mai esențiale modificări se atestă la servicii de stat cu destinație generală ponderea cărora a crescut cu 2,9 p.p., la gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale – cu 0,8 p.p., la apărare națională – cu 0,6 p.p. și la învățământ – cu 0,2 puncte procentuale.

Comparativ cu anul 2022 ponderea altor grupe funcționale în totalul cheltuielilor s-a diminuat, și anume la serviciile în domeniul economiei – cu 2,8 p. p., la protecție socială – cu 0,9 p.p. și la ordine publică și securitate națională – cu 0,8 puncte procentuale.

În aspect economic, rezultatele executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2023 se prezintă în Anexa nr. 6 la prezentul Raport.

Din cheltuielile bugetului de stat realizate în anul 2023, circa 45,3% sau în sumă de 36 548,1 mil. lei reprezintă cheltuielile pentru programe și servicii finanțate de la bugetul de stat, iar 54,7% sau 44 179,1 mil. lei, reprezintă transferurile către alte bugete și anume:

- transferurile către bugetele locale în sumă de 20 803,6 mil. lei, executate la nivel de 97,6% din prevederile anuale;
- transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat în sumă de 16 511,6 mil. lei, care au fost executate la nivel de 98,1% din prevederi;
- transferurile către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală în sumă de 6 863,9 mil. lei, executate integral.

În aspect economic principalele categorii de cheltuieli se prezintă în modul următor.

Cheltuielile de personal aprobate inițial în sumă de 10 543,0 mil. lei, pe parcursul anului au fost precizate în volum de 10 049,6 mil. lei și executate în sumă de 9 621,3 mil. lei sau la nivel de 95,7 % din prevederi, acestea fiind în creștere cu 598,0 mil. lei sau cu 6,6 % comparativ cu anul 2022.

Factorii principali care au influențat majorarea cheltuielilor de personal în anul 2023 au reprezentat implementarea măsurilor noi de politică salarială stabilite pentru angajații din sectorul bugetar.

Începând cu **01.01.2023** a fost instituită o nouă componentă salarială și anume sporul lunar în valoare fixă în mărime de 1300 de lei pentru toți angajații din sectorul bugetar, cu excepția Președintelui Republicii Moldova, Președintelui Parlamentului, Prim-ministrului și deputaților, costul total al măsurii doar la bugetul de stat fiind estimat la 948,3 mil lei.

De asemenea, pe parcursul anului au fost implementate următoarele măsuri noi:

- acordarea plăților compensatorii angajaților a căror salariu lunar, calculat începând cu 01 ianuarie 2023, pentru o funcție cu durata normală a timpului de

muncă, este mai mic decât 4000 lei, în conformitate alin.(2) art.27 din Legea nr.270/2018;

- majorarea valorii de referință de la 1400 la 1900 lei pentru miniștrii, directorii generali și demnitarii din autoritățile publice autonome;

- majorarea claselor de salarizare pentru conducătorii auto din cadrul Aparatului Președintelui RM, pentru unii angajații din cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Comisiei Electorale Centrale, Consiliului Audiovizualului;

- acordarea sporului specific în mărime de 20% și respectiv 40% pentru funcționarii publici din autoritatea responsabilă de coordonarea politicilor și priorităților naționale din cadrul Cancelariei de Stat și respectiv a Aparatului Președintelui RM.

Totodată, începând cu **01.06.2023** a fost asigurată:

- majorarea valorii de referință de 1900 lei la 3000 lei pentru personalul, inclusiv din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică, din aparatele centrale ale ministerelor, Cancelaria de Stat, șefii și șefii adjuncți ai oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, inclusiv secretarii generali adjuncți ai Guvernului, secretarii generali și secretarii generali adjuncți ai ministerelor, secretarii de stat (cu excepția Prim-viceprim-ministrului, Viceprim-ministrului, Ministrului, Agentului guvernamental și Secretarul general al Guvernului);

- majorarea valorii de referință de 1900 lei pînă la nivelul de 3600 lei, pentru Prim-viceprim-ministru, Viceprim-ministru, Ministru, Agent Guvernamental, Secretar general al Guvernului;

- majorarea valorilor de referență aplicabile pentru calcularea salariilor judecătorilor, de la 2500 lei până la 2850 lei, pentru judecători (cu excepția judecătorilor din cadrul Curții Constituționale, al Consiliului Superior al Magistraturii și al Curții Supreme de Justiție) și inspectori-judecători și respectiv de la 2600 lei până la 3000 lei pentru judecătorii din cadrul Curții Constituționale, Curții Supreme de Justiție și judecătorii din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, inclusiv membrii care nu fac parte din rândul judecătorilor;

- acordarea dreptului salarial de a beneficia de sporul specific personelor cu funcții de demnitate publică din cadrul Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Serviciului de Informații și Securitate, prin includerea acestor demnitari la derogările de la prevederile art. 10 din Legea nr. 270/2018;

- majorarea claselor de salarizare pentru personalul din cabinetul Prim-viceprim-ministru, vicepreședinte al Parlamentului, viceprim-ministru, președinte al fracțiunii parlamentare, ministru, Avocatul Poporului, președintele Consiliului pentru egalitate, primar general al municipiului Chișinău, precum și pentru personalul din cabinetul Directorului general al autorității administrative centrale.

Adițional, începând cu **01.10.2023** a fost asigurată:

- majorarea valorii de referință de la 1900 lei până la 2500 lei pentru personalul din cadrul Consiliului Concurenții, Agenției de Intervenție si Plăți pentru Agricultură, Consiliului Audiovizualului, Agenției Proprietăți Publice, Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare, Autorității Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, Agenției de administrare a Instanțelor Judecătorești, Agenției Resurse Informaționale Juridice, Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor, Procuratura Generală, procuraturile teritoriale și cele specializate, Instanțele Judecătorești;

- majorarea valorii de referință de la 1900 lei până la 3000 lei pentru directorul Inspectoratului de Stat al Muncii, pentru personalul cu funcții de demnitate publică din cadrul Consiliului Concurenței al Consiliului Audiovizualului, al Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, al Agenției Proprietății Publice, al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, al Casei Naționale de Asigurări Sociale, al Centrului Național Anticorupție;

- majorarea valorii de referință de 3000 lei până la nivelul de 3600 lei pentru judecătorii din cadrul Curții Constituționale;

- majorarea sporului cu caracter specific de la 60% la 75% pentru personalul medical, inclusiv care deține funcții publice cu statut special, din autoritățile/instituțiile/structurile medicale, din Centrul de Medicină Legală și din instituțiile de asistență socială;

- majorarea cu 12 clase de salarizare succesive a claselor de salarizare stabilite pentru directorul și experții judiciari (medici) din cadrul Centrului de Medicină Legală;

- majorarea valorii de referință de la 1900 lei la 2000 lei pentru personalul de specialitate din cadrul teatrelor, circurilor și organizațiilor concertistice în care Ministerul Culturii are calitatea de fondator.

Numărul de unități de personal real încadrat în autoritățile/instituțiile finanțate de la bugetul de stat a constituit 46 903 unități, cu o diminuare de 2 932 de unități comparativ cu anul 2022, ca urmare a aplicării moratoriului temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante înregistrate.

Salariul mediu lunar pentru o unitate de personal în anul 2023 a constituit 13 105 lei, cu o creștere de peste 13,3 % față de anul 2022.

Informația privind cheltuielile de personal ale bugetului de stat, numărul de unități (posturi), numărul de angajați și salariul mediu lunar în anul 2023, în aspectul grupelor funcționale se prezintă în Anexa nr.7 la prezentul Raport.

Pentru *bunuri și servicii* au fost aprobate cheltuieli în sumă de 2 755,3 mil. lei, fiind majorate pe parcursul anului până la 2 997,3 mil. lei și executate în sumă de

2 711,6 mil. lei sau la nivel de 90,5% din prevederi, rămânând nevalorificate alocații în sumă de 285,7 mil. lei, dintre care 97,7 mil. lei nu au fost valorificate în cadrul proiectelor finanțate din surse externe.

Pentru *plata dobânzilor* au fost aprobate alocații în sumă de 5 328,0 mil. lei, majorate pe parcursul anului până la 5 406,4 mil. lei și executate în sumă de 5 301,6 mil. lei sau la nivel de 98,1% din prevederi.

Cheltuielile pentru *subvenții* aprobate în sumă de 3 653,0 mil. lei, au fost majorate pe parcursul anului până la 5 010,3 mil. lei și executate în sumă de 4 876,9 mil. lei sau la nivel de 97,3% din prevederi. Cheltuielile respective au fost majorate în mare parte urmare a suplinirii Fondului rutier, Fondului național de dezvoltare regională și locală, Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural.

Cheltuielile *pentru granturi* au fost prevăzute în sumă de 1 314,5 mil.lei, au fost majorate pe parcursul anului până la 1 667,0 mil. lei, care au fost executate în sumă de 1 613,8 mil. lei sau la nivel de 96,8%, rămânând nevalorificate în sumă de 53,2 mil. lei. Majorarea acestor cheltuieli s-a efectuat în scopul asigurării programelor de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv în cadrul proiectelor finanțate din surse externe, urmare a intrărilor de granturi externe, a programului național de împădurire/reabilitare.

Pentru *prestații sociale* cheltuielile au fost aprobate în sumă de 5 574,3 mil. lei, au fost diminuate pe parcursul anului până la 4 323,8 mil. lei și executate în sumă de 4 023,5 mil. lei sau la nivel de 93,1% din prevederi. Micșorarea semnificativă a cheltuielilor la *protecția socială* să atestă în special la Fondul de reducere a vulnerabilității energetice, în rezultatul reestimării cheltuielilor necesare pentru implementarea măsurilor din acest Fond.

Pentru *alte cheltuieli* au fost aprobate alocații în sumă de 5 574,6 mil. lei, diminuate până la 4 323,8 mil. lei și executate în sumă de 4 023,5 mil. lei sau la nivel de 93,1% din prevederi.

Transferurile către alte bugete au fost executate în sumă de 44 179,1 mil. lei sau la nivel de 98,2% din prevederi, iar comparativ cu anul 2022 sunt în creștere cu 3 636, 0 mil. lei sau cu 21,1 la sută.

Cheltuielile pentru *stocuri de materiale*, prevăzute în sumă de 1 378,5 mil. lei au fost executate la nivel de 94,1% rămânând nevalorificate alocații în sumă de 82,3 mil. lei.

Astfel, *cheltuielile curente* ale bugetului de stat în anul 2023 au fost realizate în sumă de 74 185,2 mil.lei sau la nivelul de 96,8% din prevederi și constituie 91,9% din volumul total al cheltuielilor, având o creștere de 17,9 % față de anul 2022.

Cheltuielile capitale au fost aprobare inițial în sumă de 6 801,9 mil. lei, fiind majorate pe parcursul anului până la 7 469,9 mil. lei și executate în sumă de 6 542,0 mil.lei sau la nivel de 87,6% din prevederi, ceea ce constituie 8,1% din cheltuielile totale ale bugetului de stat. Au rămas neexecutate cheltuieli capitale în sumă de 927,9 mil. lei sau 12,4%, dintre care la proiectele finanțate din surse externe în sumă de 738,5 mil.lei sau 25,4% din prevederi. Totodată, comparativ cu anul 2022, cheltuielile executate s-au majorat cu 904,0 mil. lei, sau cu 13,8 la sută.

În cadrul cheltuielilor capitale, executarea mijloacelor fixe a constituit 3 631,1 mil. lei sau la nivel de 82,4 %, neexecutate rămânând 778,1 mil. lei sau 83,9% din cheltuielile capitale nerealizate.

Pentru *investiții capitale*, au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 2 426,7 mil. lei, care pe parcursul anului au fost diminuate cu 382,8 mil. lei sau cu 15,8%. Astfel, cheltuielile au fost precizate până la suma de 2 043,9 mil. lei și executate în sumă de 1 708,3 mil. lei sau la nivel de 83,6 la sută din prevederi.

Alocațiile pentru investiții capitale în volum de 2 042,4 mil. lei au fost repartizate pe beneficiari și proiecte conform Anexei nr.6 la Legea bugetului de stat pentru anul 2023 și în volum de 1,5 mil. lei în baza Hotărârii Guvernului nr.275/2023 cu privire la aprobarea Programului activităților de reintegrare a țării pentru anul 2023.

Conform Anexei nr.6 la Legea bugetului de stat pentru anul 2023, pentru investiții capitale au fost aprobate alocații în sumă de 2 426,7 mil. lei, care pe parcursul anului au fost diminuate cu 384,3 mil. lei sau cu 15,8%. Astfel, cheltuielile au fost precizate până la suma de 2 042,4 mil. lei și executate în sumă de 1 708,1 mil. lei sau la nivel de 83,6 la sută din prevederi. Comparativ cu anul 2022 au fost executate cheltuieli pentru investiții capitale mai puțin cu 532,9 mil. lei sau cu 23,8 la sută.

Analizate în structură, din contul resurselor generale ale bugetului de stat pentru finanțarea investițiilor capitale au fost prevăzute 402,1 mil. lei, care au fost executate în sumă de 382,1 mil. lei sau la nivel de 95,0 % din prevederi. Față de anul precedent, cheltuielile la acest capitol s-au majorat cu 203,2 mil. lei sau de circa 2,1 ori. Din cheltuielile executate 173,1 mil. lei sau 45,3% au fost alocate în calitate de contribuție a Guvernului la implementarea proiectelor din surse externe.

Nivelul nesatisfăcător de executare a cheltuielilor în ultimii ani este influențat de capacitățile reduse ale autorităților bugetare de planificare și valorificare a alocațiilor prevăzute pentru investiții capitale.

Din contul proiectelor finanțate din surse externe, pentru investiții capitale au fost prevăzute alocații în sumă de 1 640,3 mil. lei, care s-au executat în sumă de

1 326,0 mil. lei sau la nivel de 80,8% din prevederi. Față de anul 2022, cheltuielile la acest capitol s-au micșorat cu 736,2 mil. lei sau cu 35,7 la sută.

În aspectul direcțiilor de utilizare, investițiile capitale au fost concentrate în 4 grupe principale: servicii în domeniul economiei - 70,4% (1 202,1 mil. lei), ordine publică și securitate națională - 11,2% (191,5 mil. lei), servicii de stat cu destinația generală – 6,6% (113,1 mil. lei) și ocrotirea sănătății - 6,6% (112,9 mil. lei).

Reieșind din gradul de executare a investițiilor capitale, cel mai scăzut nivel se atestă la grupele principale: gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale – 8,2%, iar la protecția mediului cheltuielile au rămas neexecutate.

E de menționat că, cea mai mare parte a mijloacelor bugetare pentru investiții capitale a fost destinată finanțării proiectelor la etapa de finalizare.

În Anexa nr.6 la Legea bugetului de stat pentru anul 2023 inițial au fost incluse 82 de proiecte de investiții capitale, dintre care 14 proiecte noi, iar la modificarea bugetului numărul acestora s-a diminuat până la 78 de proiecte. Pe parcursul anului de gestiune au fost finalizate 21 de proiecte, pentru care în anul 2023 au fost alocate 355,7 mil. lei.

Proiectele de investiții capitale cu cele mai mari volume nevalorificate sunt următoarele:

- Proiectul „Reabilitarea drumurilor locale" – 136,3 mil. lei;
- Proiectul „Susținerea Programului în sectorul drumurilor" – 85,6 mil. lei;
- Proiectul „Agricultura competitivă" - 27,4 mil. lei;
- Proiectul „Securitatea aprovizionării cu apă și canalizare în Moldova" - 22,5 mil. lei;
- Proiectul „Livada Moldovei" - 18,0 mil. lei.

Structura economică a cheltuielilor bugetului de stat în anii 2022-2023, se prezintă în diagramele care urmează:

Anul 2022

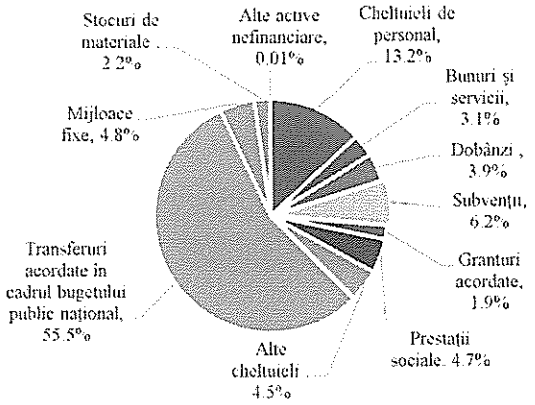

Anul 2023

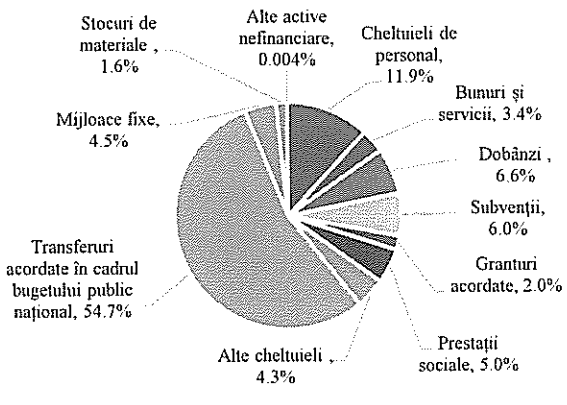

Datele din diagrame denotă că în anul 2023 *majorări* esențiale ale ponderii în total sunt înregistrate la dobănzi cu 2,7 p.p., la bunuri și servicii și prestații sociale cu câte 0,3 p.p., iar la celelalte categorii se atestă *diminuări* comparativ cu anul 2022.

În aspectul autorităților bugetare se atestă că 15 din 49 autorități au executat bugetele proprii la un nivel mai inalt decât media pe bugetul de stat – 96,0%, iar 10 autorități au cele mai joase nivele de executare a cheltuielilor, care deviză intre 48,3% și 86,4% față de prevederi.

4.3 Datoria de stat și serviciul acesteia

La situația din 31 decembrie 2023, soldul datoriei de stat a constituit 104 003,1 mil. lei, fiind compus din 3 696,2 mil. dolari SUA (echivalentul a 64 337,0 mil. lei) datorie de stat externă şi 39 666,1 mil. lei datorie de stat internă, înregistrând o majorare comparativ cu sfârșitul anului 2022 de 9 343,1 mil.lei sau cu 9,9 la sută.

Soldul datoriei de stat s-a majorat față de sfârșitul anului 2022, fiind influențat atât de majorarea soldului datoriei de stat externe cu 4 169,3 mil. lei, cât și de majorarea soldului datoriei de stat interne cu 5 173,8 mil. lei.

Modificarea datoriei de stat interne în anul 2023 s-a produs preponderent din contul majorării emisiunii nete a VMS pe piața primară cu 5 591,7 mil. lei la valoarea nominală, precum și din contul răscumpărării VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat în sumă de 310,0 mil. lei.

Soldul datoriei de stat externe exprimat în dolari SUA a înregistrat o majorare cu 555,6 mil. dolari SUA sau cu 17,7 la sută. Această modificare este justificată prin finanțarea externă netă pozitivă în valoare de 459,7 mil. dolari SUA, şi prin fluctuația pozitivă a ratei de schimb a dolarului SUA față de alte valute în sumă de 95,9 mil. dolari SUA. Totodată, ca urmare a aprecierii monedei naționale față de dolarul SUA, soldul datoriei de stat externe exprimat în lei s-a diminuat cu 6 474,7 mil. lei sau cu 9,1 la sută.

Informația privind soldul datoriei de stat externe pe creditori în anii 2021-2023 se prezintă în Anexa 8 la prezentul Raport.

Ponderea datoriei de stat în PIB, la situația din 31 decembrie 2023, a constituit 34,6%, înregistrând o majorare în raport cu situația de la sfârşitul anului 2022 cu 0,1 p.p.

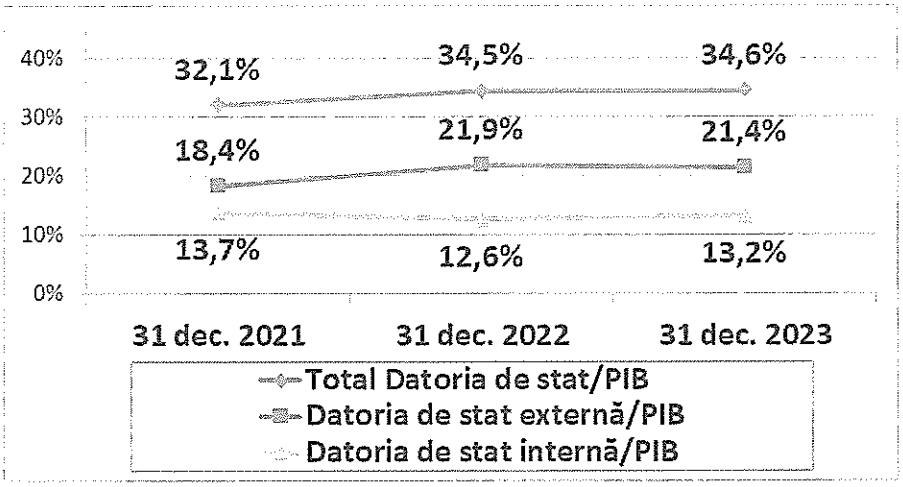

Pe parcursul anului 2023, preferințele investitorilor au fost orientate spre investiții în valori mobiliare de stat pe termen scurt. Astfel, la situația din 31 decembrie 2023 datoria de stat scadentă în decurs de un an s-a situat la nivelul de 30,0%, cu 2,2 p.p. mai mult comparativ cu valoarea înregistrată la sfârșitul anului precedent. Totodată, perioada medie de maturitate comparativ cu finele anului 2022 s-a menținut la același nivel de 6,6 ani.

Datoria purtătoare de rată flotantă a dobânzii a constituit 27,9% din portofoliul datoriei de stat la situația din 31 decembrie 2023, ceea ce reprezintă o majoare cu 1,0 p.p. în comparație cu sfârșitul anului 2022. Acest lucru se datorează în mare parte majorării ponderii debursărilor din surse externe efectuate pe parcursul anului 2023 ce implică o rată flotantă a dobânzii și a ponderei datoriei de stat interne cu rata dobânzii flotantă.

Pentru *serviciul datoriei de stat* au fost aprobate alocații în sumă de 5 328,0 mil. lei, care au fost majorate pe parcurs cu 78,4 mil. lei și au atins suma de 5 406,4 mil. lei, fiind executate în sumă de 5 301,6 mil. lei sau la nivel de 98,0% din prevederi. În comparație cu anul 2022 se atestă o majorare dublă a cheltuielilor în cauză cu 2 656,2 mil. lei.

Pentru *serviciul datoriei de stat interne* în anul 2023 au fost utilizate mijloace financiare în sumă de 3 867,5 mil. lei sau 99,9% din suma precizată în Legea bugetului de stat pe anul 2023. Comparativ cu anul 2022, cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat interne sunt mai mari cu cca. 1 782,7 mil. lei sau cu 85,5 la sută. Acest fapt se datorează majorării volumelor de emisiune a VMS emise pe piața primară.

Pe parcursul anului 2023, Ministerul Finanțelor permanent a monitorizat situația pe piața primară a VMS și a comercializat VMS doar la rate acceptabile ale dobânzii. Astfel, pe parcursul anului 2023 ratele maximale ale dobânzii propuse de către investitori pentru VMS au variat de la 7,00% până la 20,0%, însă Ministerul Finanțelor nu a acceptat toate ofertele investitorilor, fapt ce a permis menținerea unui nivel optim al ratelor dobânzii la VMS.

Ca rezultat, rata nominală medie ponderată a dobânzii la VMS comercializate în anul 2023 a constituit 8,62%, ce este cu 9,14 p.p. mai mică comparativ cu anul 2022.

Totodată, cheltuielile pentru *serviciul datoriei de stat externe* au fost executate în proporție de 94,3% față de suma precizată pentru anul 2023 și comparativ cu anul 2022 s-au majorat cu 873,5 mil. lei, fapt ce se justifică în mare măsură prin majorarea ratelor Euribor 6 luni și ratei DST pe pieţele internaţionale, precum și contractarea unor noi împrumuturi în anii 2022 și 2023. Pe parcursul anului 2023 rata dobânzii pentru stocul datoriei de stat externe a fost cuprinsă între ratele de 0,0% - 5,198%, iar cea mai mare pondere de peste 70,0 la sută o deţin împrumuturile cu rata dobânzii cuprinsă între 0,01% - 2,0 la sută.

Garanţiile de stat

Conform Legii bugetului de stat pentru anul 2023 soldul garanţiilor de stat externe a fost prognozat în sumă de zero lei, iar soldul garanţiilor de stat interne urma să nu depăşească 2 500,0 milioane de lei.

În conformitate cu Legea nr.293/2017 privind unele măsuri în vederea implementării Programului de stat „Prima casă" și Hotărârea Guvernului nr.202/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului de implementare a Programului de stat „Prima casă", în anul 2023 a continuat implementarea acestuia Programul de stat „Prima casă". Acest program este realizat prin intermediul Organizației pentru Dezvoltarea Antreprenorialului (ODA), delegată să emită garanții în numele și pe contul statului, în favoarea băncilor care acordă credite persoanelor fizice pentru procurarea unei locuințe, în limita plafoanelor aprobate anual de către Parlament pentru acest scop. Creditele bancare acordate în cadrul Programului sunt garantate de către stat în mărime de 50,0% din soldul creditului. Pe parcursul anului 2023, de către băncile comerciale: BC „Moldova-Agroindbank" S.A., BC „Moldindconbank" S.A., BC „Victoriabank" S.A., BC „ OTP Bank" S.A. ,BC „Eximbank" S.A. și BC "Energbank" S.A., în cadrul Programului au fost acordate noi credite garantate de către stat în sumă de 16,4 mil. lei. În aceeași perioadă de către beneficiarii Programului au fost rambursate credite garantate în sumă de 167,4 mil. lei.

La situația din 31 decembrie 2023 soldul creditelor garantate acordate în cadrul Programului de stat „Prima casă" a constituit 1 682,5 mil. lei sau cu 151,0 mil. lei mai puțin comparativ cu situația de la începutul anului 2023.

În anul 2023 au fost activate și executate din contul bugetului de stat 8 garanții de stat acordată în cadrul Programului de stat "Prima casă" în sumă de 1 931,7 mii lei.

În anul 2023 în bugetul de stat au fost restituite mijloacele dezafectate din bugetul de stat în urma onorării garanției de stat în cadrul Programului de stat "Prima casă" în sumă de 0,5 mil. lei.

4.4 Soldul bugetar al bugetului de stat

Bugetul de stat pe anul 2023 inițial a fost aprobat cu un sold bugetar (deficit) în sumă de 18 327,3 mil. lei, sau 5,9% din PIB. Din această sumă, 15 117,5 mil.lei a revenit deficitului pe componenta de bază sau 82,5%, iar componentei proiectelor finanțate din surse externe 3 209,8 mil.lei sau 17,5 la sută.

Reieșind din mersul executării părții de venituri și cheltuieli ale bugetului de stat, precum și reieșind din mersul implementării proiectelor finanțate din surse externe, modificările operate pe parcursul anului la veniturile și cheltuielile bugetului de stat nu au avut impact asupra sumei totale a soldului (deficitului) bugetului de stat pentru anul 2023, rămânând la nivelul aprobat sau 18 327,3 mil.lei. Modificările operate au schimbat structura deficitului între componentele bugetului de stat, și anume 15 398,6 mil.lei a constituit deficitul pe componenta de bază și 2 928,7 mil.lei – pe proiecte finanțate din surse externe. În același timp a fost modificată structura surselor de finanțare a deficitului, din contul revizuirii surselor interne de finanțare a deficitului ca rezultat a finanțării nete pozitive din contul VMS emise pe piața primară și revizuirii intrărilor de împrumuturi externe, în special celor pentru proiecte finanțate din surse externe.

Modificările principale la sursele precizate de finanțare a deficitului bugetului de stat, se prezintă după cum urmează:

✓ ***Activele financiare*** *s-au majorat cu 4 592,6, dintre care:*

- *creanțele interne* s-au majorat cu 647,9 mil. lei față de prevederile inițiale, inclusiv din contul reducerii cotei părți din capitalul social al „Energocom" SA în sumă de 1 000,0 mil.lei, micșorării mijloacelor din privatizarea bunurilor proprietate publică de stat cu suma de 225,0 mil. lei și diminuării sumei de rambursare a mijloacelor din vânzarea activelor băncilor aflate în procedura de lichidare în sumă de 208,8 mil.lei;
- *împrumuturile recreditate între bugetul de stat și bugetele locale* s-au micșorat cu 4,6 mil. lei;
- *împrumuturile recreditate interne instituțiilor financiare și nefinanciare* s-au majorat față de aprobat cu 4 015,6 mil. lei, inclusiv pe componenta de bază - cu 3 735,5 mil. lei, iar pe componenta proiecte finanțate din surse externe - cu 280,1 mil. lei. Această majorare este cauzată de prognozarea rambursării complete de către SA „Energocom" a împrumutului BERD în cadrul Proiectului „Securitatea furnizării gazelor naturale în Republica Moldova" și de fluctuația de curs valutar;

- *majorării acțiunilor și altor forme de participare în capital* cu 66,3 mil.lei (cu semnul minus);

- ***Datoriile** s- diminuat cu 1 579,9 mil. lei, dintre care:*

- sursele de finanțare din contul datoriei interne (net), a fost majorate cu 3 500 mil. lei ca urmarea a majorării volumului de emisiuni VMS pe piața primară;

- sursele de finanțare din contul datoriei externe (net), a fost micșorate cu 5 079,9 mil. lei, inclusiv cu 813,9 mil. lei din contul împrumuturilor pentru susținerea bugetului și cu 750,5 mil. lei din contul împrumuturilor destinate proiectelor finanțate din surse externe. Diminuarea finanțării împrumuturilor pentru susținerea bugetului s-a produs ca urmare a reestimării acestora la cursul de schimb actualizat, inclusiv din contul:

- asistenței macrofinanciare oferite de UE cu 210,3 mil. lei,
- împrumutului Băncii Mondiale pentru Proiectul TAMP cu 0,2 mil. lei,
- asistenței financiare oferite de Agenția Franceză pentru Dezvoltare cu 56,4 mil.lei,
- programului ECF-EFF al FMI cu 291,3 mil. lei,
- împrumutului Băncii Mondiale pentru Programul „Moldova, măsuri în situație de urgență, reziliență și competitivitate. Operațiunea de politici de dezvoltare" cu 159,0 mil. lei,
- asistenței financiare oferite de Agenția Japoneză pentru Dezvoltare cu 81,3 mil. lei,
- împrumutului Băncii Europene pentru Investiții pentru Proiectul privind infrastructura feroviară și parcul de material rulant ale Republicii Moldova cu 15,2 mil. lei.

Sumele destinate *rambursării împrumuturilor externe* au fost majorate *cu 3 515,5 mil. lei* față de suma aprobată în buget ca urmare a includerii rambursării complete de către SA „Energocom" a împrumutului BERD în cadrul Proiectului Securitatea furnizării gazelor naturale .

✓ ***Utilizarea mijloacelor bănești în conturi bancare** a fost redusă în sumă de 3 012,7 mil. lei.*

Execuția bugetului de stat la situația din 31 decembrie 2023 s-a încheiat cu un sold bugetar (deficit) în sumă de 16 123,6 mil. lei. Comparativ cu anul 2022 soldul bugetar s-a majorat de 1,7 ori, iar în valori absolute cu 6 798,1 mil. lei. Soldul bugetar (deficitul) pe anul 2023, comparativ cu anul 2022 și ponderea acestuia în PIB se prezintă în următorul tabel:

mil.lei

	Executat		**Ponderea în PIB**	
	2022	**2023**	**2022**	**2023**
Deficitul bugetului de stat	-9 325,5	-16 123,6	-3,4%	-5,4 %

PIB	274 500,0	300 400,0		

Surse de finanțare a soldului bugetar (deficitului) au fost următoarele:

Active financiare în sumă de – ***1 968,4*** mil. lei, inclusiv:

- *creanțe interne* în sumă de *1 093,9* mil. lei, dintre care:

- acțiuni și alte forme de participare în capital în sumă de *866,1* mil. lei, inclusiv din contul reducerii capitalului social al S.A. „Energocom" cu 1 000,0 mil.lei, majorării capitalului social SRL „Arena Chișinău" în sumă dc 67,5 mil. lei (cu semnul minus), majorării capitalul social ÎS „Calea Ferată Moldova" în sumă de 66,4 mil. lei (cu semnul minus);

- alte creanțe interne în sumă de *227,7* mil. lei, inclusiv din contul mijloacelor transferate în bugetul de stat de băncile care se află în proces de lichidare în sumă de 102,5 mil. lei, inclusiv „Banca de Economii" SA – 69,0 mil.lei, „Banca Socială" SA – 33,0 mil.lei și BC „Unibank" SA – 0,5 mil. lei[3]. *R*ambursarea mijloacelor bugetare din anii precedenți la buget de către autorități/instituții bugetare în sumă de 125,2 mil. lei, dintre care 51,2 mil. lei restituite de către CNAS conform prevederilor art.70 alin (5) din Legea nr. 181/2014;

✓ diferența de curs valutar de *41,3* mil. lei (cu semnul minus);

✓ rambursarea împrumuturilor recreditate între bugetul de stat și bugetele locale în sumă de *57,5* mil. lei;

- împrumuturi recreditate interne instituțiilor financiare și nefinanciare în sumă de *915,9* mil. lei, dintre care pentru proiecte finanțate din surse externe în sumă de 5 406,1 mil. lei (cu semnul minus), care includ împrumutul pentru recreditarea SA „Energocom" în cadrul proiectului „Securitatea furnizării gazelor naturale în Republica Moldova" în sumă de 4 802,4 mil. lei.

- alte active financiare (credite interne instituțiilor nefinanciare și financiare și creanțe externe) – *57,5* mil.lei (cu semnul minus).

Datorii în sumă de ***14 699,6*** mil. lei, inclusiv:

- datorii interne în sumă de *6 211,0* mil. lei, dintre care: finanțarea internă netă a VMS emise pe piața primară în sumă de 6 500,0 mil. lei , răscumpărarea VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat în sumă de 310,0 mil. lei (cu semnul minus), alte datorii interne în sumă de 22,9 mil. lei. Garanțiile de stat interne pentru implementarea pe parcursul anului 2023 a Programului de stat "Prima casa", în conformitate cu prevederile Legii nr. 293/2017 și Hotărârii Guvernului nr. 202/2018, au fost activate și onorate în sumă de 1,9 mil. lei (cu semnul minus).

- intrări din împrumuturi externe (net) – *8 488,6* mil. lei.

---

[3] La situația din 31 decembrie 2023, datoria băncilor în proces de lichidare față de Ministerul Finanțelor a constituit 11 640,4 mil. lei, dintre care: BC „Investprivatbank" S.A. – 350,6 mil. lei; „Banca de Economii" S.A. – 7 676,0 mil. lei; BC „Banca Socială" S.A – 1 807,0 mil. lei; BC „Unibank" S.A – 1 806,8 mil. lei

În anul 2023 au avut loc intrări de împrumuturi externe în sumă totală de 17 262,3 mil. lei (950,6 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o executare de 85,0% față de suma precizată pe an, și care după destinația lor sunt:

- pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe – 7 283,7 mil. lei (401,1 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă 42,2% din suma totală de intrări din împrumuturi de stat externe și o executare de 85,1% față de suma precizată pe an;
- pentru susținerea bugetului de stat – 9 978,6 mil. lei (549,5 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă 57,8% din sumă totală de intrări din împrumuturi și o executare de 85,0% față de suma precizată pe an.

Pentru suport bugetar au fost acordate împrumuturi de către Comisiei Europene pentru asistența macrofinanciară în sumă de 1 754,2 mil. lei (echivalent 90,0 mil. euro); din partea Băncii Mondiale în sumă 1 825,2 mil. lei (echivalentul a 92,24 mil. euro), dintre care DPO suport bugetar – 1 822,4 mil.lei (echivalent 92,1 mil euro) și împrumut pentru proiectul TAMP – 2,8 mil.lei (echivalent 0,14 mil. euro), din partea Fondului Monetar Internațional în sumă de 3 930,6 mil.lei (echivalent a 136,16 mil. euro și 68,9 mil. dolari SUA), din partea Băncii Europene de Investiții pentru majorarea capitalului social al Î. S. Calea Ferată din Moldova - 66,4 mil. lei (echivalent 3,4 mil. euro), din partea Agenției Franceze pentru Dezvoltare – 774,7 mil. lei (echivalent 40,0 mil. euro) și JICA în sumă de 1 627,5 mil. lei (echivalent 89,84 mil. dolari SUA).

Pe parcursul anului 2023, față de creditorii externi au fost onorate obligațiunile în sumă de 8 773,7 mil. lei (echivalentul a 483,1 mil. dolari SUA).

✓ ***Soldurile de mijloace bănești*** în conturi au fost majorate în sumă de ***544,4*** mil. lei.

La finele anului 2023, soldurile la conturile bugetului de stat au constituit 3 403,6 mil. lei, dintre care soldurile pe componenta de bază – 2 807,4 mil. lei și soldurile proiectelor finanțate din surse externe – 596,2 mil. lei.

4.5. Cheltuielile în cadrul grupelor funcționale principale

4.5.1. Servicii de stat cu destinație generală

Pentru anul 2023, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 14 558,2 mil. lei, care pe parcursul anului au fost diminuate cu 1 226,1 mil.lei, constituind 13 332,1 mil. lei sau 15,9% din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 12 611,3 mil. lei sau la nivel de 94,6% din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 69,5% din prevederi.

Datele privind executarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul următor.

mil.lei

	2022 executat	2023						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat		executat față de anul 2022	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	**8708,1**	**14558,2**	**13332,1**	**12611,3**	**-720,8**	**94,6**	**3903,2**	**144,8**
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*12,7*	*17,5*	*15,9*	*15,6*	*-0.2*	*x*	*2,9*	*x*
Cheltuieli curente	7850,9	13860,1	12528,8	11871,8	-657,0	94,8	4020,9	151,2
Cheltuieli capitale	857,2	698,1	803,3	739,5	-63,8	92,1	-117,7	86,3
Resurse, total	**8708,1**	**14558,2**	**13332,1**	**12611,3**	**-720,8**	**94,6**	**3903,2**	**144,8**
inclusiv:								
resurse generale	8519,0	14313,1	13035,4	12367,1	-668,3	94,9	3848,1	145,2
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	67,1	126,3	141,0	98,0	-43,0	69,5	30,9	146,1
venituri colectate,	122,0	118,8	155,7	146,2	-9,5	93,9	24,2	119,8

Cheltuielile realizate în anul 2023 sunt în creștere față de anul 2022 cu 3903,2 mil. lei sau 44,8 la sută. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 720,8 mil. lei sau 5,4% din total, comparativ cu 811,0 mil. lei rămase neexecutate în anul 2022. În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 657,0 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 63,8 mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 43,0 mil. lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate preponderent din resurse generale 98,1%, proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate din prestarea serviciilor contra plată le revine, respectiv, 0,8% și 1,1% din total.

Cheltuielile capitale la grupa dată au fost aprobare inițial în sumă de 698,1 mil. lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 105,2 mil. lei, constituind 803,3 mil. lei și executate în sumă de 739,5 mil.lei sau la nivel de 92,1% din prevederi.

În aspectul autorităților publice, cele mai joase nivele de executare a cheltuielilor se atestă la Agenția Națională pentru Soluționarea Constestațiilor (80,1%), Agenția Relații Interetnice (83,5%), Curtea Constituțională (85,4%), Autoritatea Națională de Integritate (87,6%).

Realizările principale în cadru grupei „Servicii de stat cu destinație generală" sunt:

- organizarea și desfășurarea alegerilor locale generale din anul 2023 – 146,3 mil. lei;

- rezervele materiale ale statului – 478,2 mil. lei;

- modernizarea serviciilor guvernamentale prin reingineria și digitalizarea serviciilor publice pentru cetățeni, business și autorități publice

(dezvoltarea/modernizarea platformelor guvernamentale de stat SI Portalul serviciilor publice, Portalul guvernamental al antreprenorului, Potalul guvernamental al cetățeanului, Registrul Serviciilor Publice, SI automatizat MDoc, SI destinat Centrului Guvernamental de Suport Clienți, SI pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă, SI MDelivery, SI e-APL, SI pentru Casa Națională de Asigurări Sociale etc.; lansarea a 83 noi Centre Unificate de prestare a serviciilor (CUPS), extinderea platformei tehnologice guvernamentale comune MCloud și Sistemului de telecomunicații al autorităților administrației publice) – 211,9 mil. lei;

- consolidarea managementului finanțelor publice prin mentenanța/ dezvoltarea sistemelor informaționale – 157,4 mil lei (Sistemul Informațional de Gestionare a Finanțelor Publice – 36,5 mil lei, Sistemului Informațional al Serviciului Fiscal de Stat – 64,1 mil.lei, Sistemului Informațional Integrat al Serviciului Vamal – 55,7 mil. lei, alte SI – 1,1 mil lei);

- implementarea/finalizarea a 4 proiecte de modernizare a infrastructurii posturilor vamale Sculeni, Leușeni, Giurgiulești și Leova – Bumbăta – 112,5 mil. lei;

- realizarea lucrărilor statistice prevazute în Programul de lucrări statistice pentru anul 2023 conform Hotărârii Guvernului nr. 952/2022 – 72,0 mil. lei;

- organizarea și desfășurarea recensământului de probă a populației – 21,2 mil. lei;

- promovarea imaginii țării și consolidarea relațiilor externe prin intermediul valorificării potențialului de membru în cadrul organizațiilor internaționale – 49,1 mil. lei;

- susținerea diasporei – 4,1 mil lei;

- activități aferente instituțiilor de cercetare și inovare – 154,9 mil. lei;

Transferurile către bugetele locale, reflectate la grupa respectivă de cheltuieli au fost executate în sumă totală de 3 170,9 mil. lei ce constituie 99,6% din prevederi.

Cheltuielile prevăzute pentru *serviciul datoriei de stat* au fost executate în sumă de 5 301,5 mil. lei sau la nivel de 98,1% din prevederi.

Pentru susținerea din partea Guvernului a *Programului Diaspora Acasă Reușește DAR 1+3,* au fost prevăzute alocații în sumă de 10,0 mil lei. Conform Procesului verbal nr. 1/2023 al ședinței Comitetului de evaluare și supraveghere al proiectelor în cadrul Programului DAR 1+3, alocațiile respective au fost repartizate către autoritățile publice locale pentru implementarea a 41 de proiecte și au fost valorificate în sumă de 9,2 mil lei sau 92,0% (pentru 38 de proiecte). Soldul nevalorificat a constituit 0,8 mil lei, motivele principale de nevalorificare a alocațiilor fiind întârzierea procedurilor de achiziții și lipsa contribuției din partea diasporei sau partenerilor de dezvoltare. Astfel, proiectele au fost implementate în

17 raioane ale țării și anume: 6 proiecte – Cimișlia, 5 proiecte – Anenii Noi, 4 proiecte - Nisporeni, 3 proiecte în raioanele Cahul, Hâncești, Strășeni, câte 2 proiecte în raioanele Ialoveni, Ștefan Vodă și UTA Găgăuzia, și câte 1 proiect în raioanele Călărași, Telenești, Leova, Orhei, Sângerei, Rezina, Edineț, Glodeni.

Pentru *activități de reintegrare a țării* au fost aprobate alocații în sumă de 15,0 mil. lei, care au fost repartizate integral autorităților publice centrale și locale. Conform Programului activităţilor de reintegrare a ţării pentru anul 2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.275/2023, alocațiile aprobate au fost executate în sumă de 12,9 mil. lei sau 86,0%, dintre care 10,0 mil. lei sau 77,5% au constituit transferuri către bugetele locale. Neexecutarea mijloacelor în sumă de 2,1 mil. lei se datorează faptului întârzierii procedurilor de achiziții precum și altori factori de ordin tehnic din partea autorităților.

Pentru fondurile de urgență ale Guvernului au fost aprobate inițial alocații în sumă totală de 1 040,0 mil. lei, care prin Legea nr.295/2023 au fost majorate pentru fondul de rezervă cu 100,0 mil.lei. Totodată, alocațiile prevăzute pentru fondurile de urgență în sumă de 1 140,0 mil. lei au fost diminuate cu 114,0 mii lei prin Hotărârea Guvernului nr.1020/2023 privind redistribuirea și repartizarea unor alocații aprobate în Legea bugetului de stat pentru anul 2023 nr.359/2022 în scopul asigurării angajamentelor contractuale asumate pentru proiectele din cadrul Programului Național Satul European. Astfel, alocațiile fondurilor de urgență au fost modificate constituind suma de 1 026,0 mil. lei și repartizate în cadrul grupelor funcționale principale în sumă de 863,4 mil. lei, care au fost executate în sumă de 737,2 mil. lei sau 85,4 la sută.

Alocațiile *fondului de rezervă al Guvernului* au fost aprobate inițial în sumă de 500,0 mil. lei, fiind modificate pe parcursul anului și prevăzute în sumă de 486,0 mil. lei. Conform hotărârilor aprobate de Guvern și dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, au fost repartizate 404,4 mil. lei, care au fost executate în sumă de 402,1 mil. lei sau la nivel de 99,4 la sută.

Direcțiile principale de utilizare a mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului în anul 2023 sunt reflectate în tabelul care urmează.

Denumirea măsurii	Repartizat conform hotărârilor Guvernului/dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale a RM		Finanțat	
	Suma (mil. lei)	*Ponderea în suma totală (%)*	Suma (mil. lei)	*Ponderea în suma totală (%)*
Acordarea ajutorului fermierilor afectați de consecințele crizelor din anul 2022.	200,0	*49,4*	199,7	*49,7*

Denumirea măsurii	Repartizat conform hotărârilor Guvernului/dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale a RM		Finanțat	
	Suma (mil. lei)	*Ponderea în suma totală (%)*	Suma (mil. lei)	*Ponderea în suma totală (%)*
Completarea rezervelor de stat cu cantitatea de păcură eliberată cu titlu de deblocare către S.A.„Termoelectrica".	100,0	*24,7*	100,0	*24,8*
Plata serviciilor de audit financiar și juridic al datoriei S.A. „Moldovagaz" către S.A.P. „Gazprom" și S.R.L. „Factoring Finance" pentru livrările de gaze consumatorilor Republicii Moldova de pe malul drept al râului Nistru.	15,5	*3,8*	15,3	*3,8*
Servicii și lucrări întru pregătirea de cel de-al doilea Summit al Comunității Politice Europene din 1 iunie 2023.	14,3	*3,5*	13,8	*3,4*
Completarea rezervelor de stat și de mobilizare cu bunuri materiale, transmise autorităților din Ucraina, cu titlu gratuit, în calitate de asistență internațională.	5,6	*1,4*	5,6	*1,4*
Acordarea ajutorului material familiilor victimelor atacului din 30 iunie 2023 din Aeroportul Internațional Chișinău și a acțiunii militare din Israel și Fâșia Gaza.	2,3	*0,6*	2,3	*0,6*
Procurarea păcurii, conform Acordului adițional de majorare a cantității păcurii contractante pentru rezervele de stat.	2,3	*0,6*	2,3	*0,6*
Acoperirea cheltuielilor aferente organizării funeraliilor regretatului Mircea Snegur, primul președinte al Republicii Moldova, și ale regretatului Ion Druță.	1,1	*0,3*	1,1	*0,3*
Servicii de broker vamal, recepționare, de transbordare a vagoanelor-cisterne cu motorină, acordată în calitate de ajutor umanitar, precum și lucrărilor de descărcare din vagoanele-cisterne și de pompare a acesteia în rezervorul de primire.	1,0	*0,2*	-	
Acoperirea cheltuielilor de transportare a bunurilor materiale către consiliile raionale pentru lichidarea consecințelor situațiilor excepționale cu caracter natural (ploi torențiale cu vânt puternic) din 26 iulie 2023.	0,7	*0,2*	0,7	*0,2*
Achitarea cheltuielilor de transport suportate în scopul transportării ajutoarelor umanitare acordate Ucrainei.	0,4	*0,1*	0,1	
Lucrări de demontare și remontare a serelor agricole amplasate în ampriza drumului de acces construit către punctul de trecere a frontierei de stat Leova – Bumbăta.	0,3	*0,1*	0,3	*0,1*
Alte cheltuieli.	60,9	*15,1*	60,9	*15,1*
TOTAL	**404,4**	**100,0**	**402,1**	**100,0**

Repartizarea detaliată a mijloacelor pe beneficiari, scopuri, precum și finanțarea efectivă a acestora este reflectată în Anexa nr.10 „Informația privind repartizarea și finanțarea mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului în anul 2023" la prezentul Raport.

Alocațiile *fondului de intervenție al Guvernului* au fost aprobate în sumă de 540,0 mil. lei, dintre care 64,0 mil. lei din contul donațiilor oferite pentru gestionarea crizei refugiaților din Ucraina. În baza hotărârilor de Guvern aprobate și dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova au fost repartizate mijloace financiare în sumă de 459,2 mil. lei și au fost executate în sumă de 335,1 mil. lei sau 73,0 la sută.

Direcțiile principale de utilizare a mijloacelor fondului de intervenție al Guvernului în anul 2023 sunt reflectate în tabelul care urmează.

Denumirea măsurii	Repartizat conform hotărârilor Guvernului/ dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale a RM		Finanțat	
	Suma (mil. lei)	*Ponderea în suma totală (%)*	Suma (mil. lei)	*Ponderea în suma totală (%)*
Gestionarea crizei energetice (inclusiv compensarea prețului la gazele naturale furnizate consumatorilor non-casnici).	230,0	*50,1*	118,9	*35,5*
Despăgubiri pentru aplicarea acțiunilor de lichidare rapidă a focarului de pestă porcină africană.	63,6	*13,9*	63,6	*19,0*
Gestionarea crizei refugiaților din Ucraina.	61,6	*13,4*	61,3	*18,3*
Măsuri de asistență socială, conform Memorandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	47,0	*10,2*	37,2	*11,1*
Acordarea indemnizației unice în mărime de 16,0 mii lei angajaților care au contractat infecția COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	21,0	*4,6*	21,0	*6,3*
Acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor categorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	19,8	*4,3*	18,9	*5,6*
Executarea lucrărilor Etapei I a obiectului „Consolidarea și restabilirea integrității blocului locativ, termoizolarea fațadelor și reparația acoperișului clădirii din orașul Șoldănești, strada Mareșalul Jucov nr. 2".	8,4	*1,8*	7,8	*2,3*
Lichidarea consecințelor calamităților naturale și acordarea indemnizațiilor pentru situații excepționale.	7,8	*1,7*	6,4	*1,9*
TOTAL	**459,2**	**100,0**	**335,1**	**100,0**

Repartizarea detaliată a mijloacelor pe beneficiari, scopuri, precum și finanțarea efectivă a acestora este reflectată în Anexa nr.11 „Informația privind repartizarea și finanțarea mijloacelor fondului de intervenție al Guvernului în anul 2023", la prezentul Raport.

Este de menționat că, în anul 2023 Guvernul a continuat susținerea măsurilor pentru gestionarea crizei refugiaților. Astfel, prin intermediul *fondurilor de urgență* ale Guvernului au fost repartizate mijloace financiare în sumă de 67,6 mil. lei, dintre care 6,0 mil. lei din fondul de rezervă și 61,6 mil. lei din fondul de intervenție, inclusiv:

- 42,0 mil. lei pentru centrele de plasament temporar a refugiaților, fiind executate în sumă de 41,6 mil. lei;

- 16,3 mil.lei pentru acoperirea cheltuielilor suportate de prestatorii de servicii medicale încadrați în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală pentru acordarea asistenței medicale în anul 2022 cetățenilor străini refugiați din Ucraina în cazul în care au întrunit criteriile definiției de caz pentru COVID-19, precum și în cazurile de urgențe medico-chirurgicale, fiind executate integral;

- 9,0 mil. lei pentru completarea rezervelor de stat și de mobilizare, ca urmare a eliberării bunurilor materiale și transmise autorităților din Ucraina în calitate de asistență internațională, fiind executate executate integral;

- 0,3 mil. lei pentru achitarea cheltuielilor de transport suportate în scopul transportării ajutoarelor umanitare acordate Ucrainei, care au fost executate în sumă de 0,1 mil. lei.

Pentru grupa *Servicii de stat cu destinație generala* pe parcursul anului 2023 *din fondul de rezervă al Guvernului* au fost repartizate mijloace financiare în sumă de 112,3 mil. lei conform hotărârilor Guvernului și prin Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr.97/2023, care au fost executate în sumă de 111,3 mil. lei sau 99,1% la sută.

Concomitent, din *fondul de intervenție* al Guvernului au fost repartizate mijloace financiare conform hotărârilor de Guvern nr. 495/2023, nr.540/2023, nr.616/2023, nr.777/2023, nr. 850/2023, nr.901/2023 și prin dispoziții Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova în sumă de 121,1 mil. lei, executate în sumă de 108,5 mil. lei sau la nivel de 89,6%, dintre care 3,4 mil. lei pentru eliberarea unor bunuri materiale din rezervele de stat pentru acordarea asistenței internaționale umanitare Ucrainei, 10,2 mil. lei pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale.

Alocațiile prevăzute în sumă de 154,8 mil. lei pentru susținerea/subvenționarea instituțiilor publice la autogestiune, au fost executate în sumă de 154,0 mil. lei sau la nivel de 99,5% față de prevederi, după cum urmează:

-IP „Agenția Servicii Publice" – în scopul compensării costului formularelor actelor și certificatelor de stare civilă - 0,2 mil. lei sau la nivel de 66,7% față de prevederi;

- IP „Palatul Republicii" pentru reparații șii întreținerea edificiului, serviciile energetice și comunale, alte cheltuieli – 10,5 mil. lei care au fost executate integral;

- IP „Pensiunea din Holercani" pentru servicii energetice și comunale, cheltuieli salariale, alte cheltuieli – 6,7 mil. lei care au fost executate integral;

- IP „Agenția de Guvernare Electronică" pentru îndeplinirea condiționalităților proiectului finanțat din surse externe – 23,6 mil. lei care au fost executate integral;

- IP „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică" pentru administrarea infrastructurii de tehnologie a informației și a sistemului de telecomunicații, administrarea și menținerea sistemelor informaționale de stat și alte funcții în conformitate cu HGRM nr.414/2018 – 113,0 mil. lei care au fost executate integral;

Pentru implementarea acțiunilor în cadrul proiectelor cu finanțare externă la grupa respectivă au fost aprobate inițial alocații în sumă de 126,3 mil.lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 14,7 mil. lei, constituind suma de 141,0 mil. lei și executate în sumă de 98,0 mil. lei sau la nivel de 69,5%, precum urmează:

1.Proiectul *„Modernizarea serviciilor guvernamentale"* cu cheltuieli realizate în sumă de 69,1 mil. lei sau 90,9% din prevederi. Motivul neexecutării a fost condiționat de unii factori tehnici ce au dus la tergeversarea realizării procedurilor de achiziții pentru activități semnificative din proiect;

2. Proiectul *„Dezvoltarea capacităților antreprenoriale ale diasporei Republicii Moldova"* cu cheltuieli neexecutate în volum de 1,8 mil. lei, destinate maximizării impactului pozitiv al migrației asupra dezvoltării socio-economice a Republicii Moldova prin consolidarea cadrului național și local, și angajamentul sporit al diasporei, precum și prin asigurarea continuității și durabilității activităților, implementate în prima fază a proiectului. Mijloacele financiare nu au fost utilizate deoarece, partenerul coordonator al proiectului Ministerul Muncii și Politicilor Sociale ale Republicii Italiene, a amendat contractul de grant în legătură cu refuzul unuia din parteneri de a participa la activitățile proiectului, ceea ce a împedicat transferul mijloacelor financiare către Cancelaria de Stat;

3. Proiectul *„Consolidarea democrației în Republica Moldova prin alegeri inclusive și transparente" (implementat de Cancelaria de Stat și CEC)* cu cheltuieli realizate în sumă de 1,8 mil. lei sau 78,3% din prevederi. Motivul neexecutării este realocarea tranșei II de către finanțator pentru perioada ulterioară, anul 2024;

4. Proiectul *„Sprijin pentru guvernanta diasporei, migratiei si dezvoltarii prin imbunatatirea cadrelor politic si institutional"* cu cheltuieli realizate în sumă de 0,4 mil. lei sau 80,0% din prevederi;

5. La proiectul *„Suport pentru Secretariatul tehnic comun a Programului Operational Comun Romania-Republica Moldova"*, cu cheltuieli executate în sumă de 4,0 mil.lei sau 81,6% din prevederi. Motivul neexecutării depline constituie economiile formate la serviciile contractate;

6. La proiectul *„Suport pentru Programul Transnational Dunarea"*, cu cheltuieli realizate în sumă de 1,1 mil.lei sau 73,3% din prevederi. Motivul neexecutării depline a fost cauzat de economiile formate la capitolul remunerării muncii, servicii contractate;

7. Proiectul *„Proiectul de modernizare a administrării fiscale (TAMP)”*, cheltuielile au fost realizate în sumă de 4,8 mil. lei sau la nivel de 40,6% față de prevederi. Motivele neexecutării depline au fost condiționate de rezoluțiunea contractului de servicii privind evaluarea capacității sistemului informational al SFS, urmare a neexecutării/executării neconforme a unor obligații ale prestatorului de servicii;

8. Proiectul *„Reabilitarea și modernizarea posturilor vamale de la frontiera moldo-română”*, cu scopul modernizării posturilor vamale Leușeni, Sculeni și Giurgiulești au fost realizate cheltuieli în sumă de 13,2 mil. lei sau 94,3% din prevederi;

9. Proiectul *„Uniunea Europeană pentru Mediu”*, cu cheltuielile realizate în sumă de 0,7 mil. lei sau 67,3% din prevederi. Motivul neexecutării fiind cauzat de implementarea parțială a activităților din proiect;

10. Programul Uniunii Europene „Orizont Europa” – Programul-cadru pentru cercetare si inovare, cu cheltuielile realizate în sumă de 0,07 mil. lei sau 77,8% din prevederi;

11. Proiectul *„Consolidarea sistemului statistic național”*, cu cheltuieli executate în sumă de 0,1 mil. lei care au fost executate integral;

12. Proiectul *„Consolidarea democrației în Republica Moldova prin alegeri incluzive și transparente”*, cu cheltuieli executate în sumă de 1,1 mil. lei sau 73,3% din prevederi;

13. *Programul – cadru al UE pentru cercetare și inovare – Orizont 2020* cu cheltuieli executate în sumă de 2,4 mil. lei sau 9,1% din prevederi.

Nivelul scăzut de executare a proiectelor finanțate din surse externe în domeniul științei a fost condiționat, în mare parte, de: imposibilitatea organizării licitațiilor pentru procurarea utilajului științific specializat din lipsa în Republica Moldova a furnizorului care ar importa acest utilaj specializat, anularea unor deplasări, tergiversarea sau anularea transferurilor următoarelor tranșe în realizarea proiectelor.

4.5.2. Apărare națională

Pentru anul 2023, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 1 525,4 mil.lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 23,4 mil. lei, constituind 1 548,8 mil. lei sau 1,8 % din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 1 512,3 mil. lei sau la nivel de 97,6 % din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 51,9 % din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul următor.

mil.lei

	2022 executat	2023						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2022	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	**879,8**	**1525,4**	**1548,8**	**1512,3**	**-36,5**	**97,6**	**632,5**	**171,9**
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*1,3*	*1,8*	*1,8*	*1,9*	*0,1*		*0,6*	
Cheltuieli curente	761,2	975,7	846,9	810,4	-36,5	95,7	49,2	106,5
Cheltuieli capitale	118,6	549,7	701,9	701,9		100,0	583,3	591,8
Resurse, total	**879,8**	**1525,4**	**1548,8**	**1512,3**	**-36,5**	**97,6**	**632,5**	**171,9**
inclusiv:								
resurse generale	869,9	1510,8	1532,1	1499,4	-32,7	97,9	629,5	172,4
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	3,1	8,1	8,1	4,2	-3,9	51,9	1,1	135,5
venituri colectate	6,8	6,5	8,6	8,7	0,1	101,2	1,9	127,9

Cheltuielile realizate în anul 2023 atestă o creștere față de anul 2022 cu 632,5 mil. lei sau cu 71,9 la sută. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 36,5 mil. lei, comparativ cu 68,7 mil. lei neexecutate în anul 2022. În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 36,5 mil. lei, iar cheltuielile capitale au fost executate integral. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 3,9 mil. lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate preponderent din resurse generale 99,1%, proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate le revine, respectiv, 0,3% și 0,6% din total.

Prioritățile principale de politici în anul 2023 în domeniul apărării au fost următoarele:

- sporirea atractivităţii serviciului militar prin îmbunătăţirea calităţii vieţii militarilor şi a condiţiilor de serviciu militar;

-asigurarea funcţionalităţii Armatei Naţionale şi creşterea capacităţii de apărare prin continuarea procesului de profesionalizare graduală, consolidare, transformare şi dezvoltare a capabilităţilor militare;

-consolidarea relaţiilor internaţionale, asigurarea participării şi creşterii contribuţiei în operaţii şi misiuni internaţionale de menţinere a păcii.

Pe parcursul anului 2023 în cadrul Ministerului Apărării au fost implementate 2 proiecte finanțate din surse externe, intrările de resurse pentru acestea fiind în formă de granturi:

1. Proiectul „*Cooperarea cu SUA*", activitățile căruia țin de participarea militarilor la exercițiile militare organizate de armata SUA, pentru care în buget au

fost prevăzute alocații în sumă de 6,0 mil. lei, fiind valorificate în sumă de 2,2 mil. lei sau la nivel de 36,7% din prevederi;

2. Proiectul „*Cooperarea cu NATO*", care prevede participarea militarilor Armatei Naționale la exerciții militare organizate de către Organizația Atlanticului de Nord, pentru care au fost prevăzute alocații în sumă de 2,1 mil. lei, care s-au valorificat în sumă de 2,0 mil. lei sau la nivel de 95,2% din prevederi.

Executarea parțială a cheltuielilor în cadrul proiectelor finanțate din surse externe se explică prin contramandarea și anularea activităților peste hotarele țării în legatură cu situația regională incertă. Prin urmare nu a fost delegat numărul planificat de militari a Armatei Naționale pentru participare la exercițiile desfășurate în comun cu partenerii externi.

Conform *Programului activităților de reintegrare a țării pentru anul 2023,* aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.275/2023, au fost repartizate 0,7 mil. lei, pentru reabilitarea sistemului termic la Punctul medical din cadrul Batalionului 1 infanterie independent al Forţelor de menţinere a Păcii, amplasat în comuna Cocieri, raionul Dubăsari, precum și pentru asigurarea activităţii delegaţiei Republicii Moldova în Comisia Unificată de Control. Mijloacele financiare alocate pentru activitățile de reintegrare au fost valorificate integral.

Pentru grupa *Aparare națională* pe parcursul anului 2023 din *fondul de rezervă* al Guvernului conform hotărârii de Guvern nr.554/2023 au fost alocate mijloace financiare pentru acoperirea cheltuielilor de transportare a bunurilor materiale la locul de destinaţie, eliberate consiliilor raionale pentru lichidarea consecinţelor situaţiei excepţionale în sumă 0,4 mil. lei, care au fost valorificate integral.

4.5.3. Ordine publică și securitate națională

Pentru anul 2023, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 6 475,0 mil. lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 372,9 mil. lei, constituind 6 847,9 mil. lei sau 8,8 % din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 6 682,2 mil. lei sau la nivel de 97,6% din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 86,1 % din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul următor:

mil.lei

	2022 executat	2023						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat		executat față de anul 2022	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	**6 245,4**	**6 475,0**	**6 847,9**	**6 682,2**	**-165,7**	**97,6**	**436,8**	**107,0**
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*9,1*	*7,8*	*8,1*	*8,3*	*0,1*	*x*	*-0,8*	*x*
Cheltuieli curente	5 872,6	5 994,7	6 311,3	6 194,1	-117,2	98,0	321,5	105,0
Cheltuieli capitale	372,8	480,3	536,6	488,1	-48,5	91,0	115,3	130,9
Resurse, total	**6 245,4**	**6 475,0**	**6 847,9**	**6 682,2**	**-165,7**	**97,6**	**436,8**	**107,0**
inclusiv:								
resurse generale	6107,4	6182,3	6605,3	6455,5	-149,8	97,7	348,1	105,7
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	56,6	221,0	157,3	135,4	-21,9	86,1	78,8	239,2
venituri colectate	81,4	71,7	85,3	91,3	6,0	107,0	9,9	112,2

Cheltuielile realizate în anul 2023 atestă o majorare față de anul 2022 cu 436,8 mil. lei sau cu 7,0 la sută. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 165,7 mil. lei, comparativ cu 277,0 mil. lei rămase neexecutate în anul 2022. În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 117,2 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 48,5 mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 21,9 mil. lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate în proporție de 96,6% din resurse generale, proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate le revine, respectiv, 2,0 % și 1,4% din total.

Principalele cauze a nevalorificării integrale a alocațiilor au fost determinate din lipsa contractării unor servicii, deoarece ofertele înaintate nu au întrunit condițiile stabilite în cadrul licitațiilor de achiziții publice, nu au fost prezentate la timp documentele confirmative pentru volumul de servicii procurate/lucrări efectuate, nu au fost onorate angajamentele contractuale asumate de operatori economici/furnizori, nu au fost debursate mijloacele financiare din granturile oferite de partenerii de dezvoltare.

Prioritățile principale de politici în anul 2023 în domeniul ordinii publice și securității statului s-au axat pe următoarele măsuri:

- optimizarea instituțională a domeniilor afacerilor interne în vederea conjugării eforturilor subdiviziunilor în prestarea serviciilor de calitate și diminuarea riscurilor corupționale;
- evaluarea extraordinară a judecătorilor și procurorilor sub aspectul emiterii actelor ilegale și integrității acestora;
- dezvoltarea infrastructurii sistemului penitenciar și îmbunătățirea condițiilor de detenție;
- dezvoltarea, dotarea, îmbunătățirea infrastructurii și capacităților funcționale ale subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne pentru protecția drepturilor și a intereselor legitime ale persoanei și comunității;

- consolidarea capacităților de asigurare eficientă a securității naționale;
- elaborarea și promovarea consecventă a politicilor în domeniul justiției, cu asigurarea participării tuturor actorilor din sector;
- implementarea politicii penale a statului;
- sporirea eficienței instanțelor judecătorești și reducerea cheltuielilor pentru actul de justiție;
- dezvoltarea capacităților organizaționale și funcționale ale Consiliului Superior al Procurorilor pentru promovarea unei administrări mai eficiente a Procuraturii;
- sporirea continuă a calității formării inițiale și continue a candidaților la funcția de judecător și procuror;
- instruirea sistemului progresiv de executare a pedepsei;
- gestionarea eficientă a proceselor migraționale în materie de admisie, ședere, readmisie, azil, integrare, inclusiv de prevenire și combatere a șederii ilegale în țară;
- dezvoltarea serviciilor medicale de calitate pentru persoanele private de libertate.

Din *fondul de rezervă* al Guvernului au fost repartizate mijloace financiare conform Hotărârilor Guvernului nr.554/2023, nr.493/2023, nr.283/2023 și prin dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 58/2023 în sumă de 62,5 mil. lei, mijloace care au fost executate în sumă de 62,3 mii lei sau la nivel de 99,7 la sută.

Totodată, conform *Programului activităților de reintegrare a țării* prin Hotărârea Guvernului nr.275/2023 au fost repartizate 2,3 mil. lei, dintre care: 0,3 mil. lei executate integral pentru instalarea sistemului mecanic de ventilare a blocului de regim nr.1 din cadrul Penitenciarului nr.12 din orașul Bender; 0,4 mil. lei au fost repartizate pentru instalarea sistemului de tratare a apei potabile la Penitenciarul nr.8 din orașul Bender; 1,5 mil. lei, au fost repartizate pentru Construcția Unității de salvatori și pompieri Holercani, raionul Dubăsari, care au fost executate în sumă de 0,2 mil. lei sau la nivel de 13,3 la sută.

Pentru implementarea acțiunilor în cadrul *proiectelor cu finanțare externă* la grupa respectivă au fost aprobate inițial alocații în sumă de 221,0 mil. lei, diminuate pe parcursul anului până la 157,3 mil. lei și executate în volum de 135,4 mil. lei sau la nivel de 86,1 % din prevederi, inclusiv pe proiecte după cum urmează:

1.Proiectul *„Construcția penitenciarului din municipiul Chișinău"* gestionat de către Administrația Națională a Penitenciarelor, alocațiile au fost valorificate în sumă de 5,8 mil. lei sau 79,5% față de prevederi. Pe perioada anului 2023 s-au contractat servicii de reproiectare, pentru achitarea cărora a fost utilizată suma de 5,8 mil. lei din cadrul debursării Tranșa nr.3 din împrumutul acordat de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei;

2. Proiectul *„Programul de profilaxie si control al infecției HIV/SIDA, al infecțiilor cu transmitere sexuala si al tuberculozei in Moldova"*, alocațiile au fost

valorificate în sumă de 4,2 mil. lei sau 97,0 % din prevederi.

3. Proiectul *„În suportul celor greu accesibili: creșterea accesului și absorbția vaccinării în rândul populației penitenciare din Europa-Rise-Vac”*, alocațiile au fost valorificate în sumă de 0,5 mil. lei sau 97,0 % din prevederi. Nevalorificarea integrală a alocațiilor este cauzată de nedebursarea totală a mejloacelor precizate, dat fiind faptul că partenerii din cadrul proiectului nu au raportat în termen cheltuielile executate;

4. Proiectul *„VR4React-Reducerea agresivității reactive prin realitatea virtuală”*, care are ca scop să pună în aplicare un program de intervenție pentru a sprijini deținuții cu agresivitate reactivă să se angajeze în comportamente mai procesuale și crearea unui curriculum de formare a personalul penitenciar pentru a face față comportamentelor de agresivitate reactivă. Mijloacele financiare planificate în sumă de 0,2 mil. lei au fost valorificate integral;

5. Proiectul *„Facilitarea integrării socio-profesionale a persoanelor aflate în detenție și post- detenție”*, alocațiile au fost executate în sumă de 0,06 mil. lei sau 22,0 % din prevederi. Mijloacele financiare nu au fost valorificate integral, dat fiind faptul că proiectul a început în luna noiembrie și debursarea a fost efectuată doar pentru 1 lună;

6. Proiectul *„Programul Operațional Comun "Bazinul Mării Negre”*, cu alocații valorificate în sumă de 1,7 mil. lei sau 79,6 % din prevederi. Acțiunile planificate nu au fost realizate conform calendarului, deoarece urmare a războiului din Ucraina, capacitățile operaționale și funcționale ale IGSU au fost direcționate pentru gestionarea crizei regionale și a proceselor aferente acesteia, respectiv unele activități și achiziții au fost anulate, astfel unele procurări urmează a fi realizate în anul 2024;

7. Proiectul *„Îmbunătățirea infrastructurii de operare a serviciului mobil (SMURD),de pregătire a cadrelor de intervenție în situații de urgență în zona transfrontalieră dintre Republica Moldova si România”*, cu alocații valorificate în sumă de 17,1 mil. lei sau 86,6 % din prevederi. Mijloacele financiare nu au fost realizate integral, deoarece în luna decembrie s-au început procedurile de audit și mijloacele financiare urmează a fi valorificate după finalizarea raportului de audit;

8. Proiectul *„Răspuns comun eficient în situații de urgență transfrontaliere”*, cu alocații valorificate în sumă de 29,4 mil. lei sau 97,9 % din prevederi. Mijloacele nevalorificate în sumă de 0,6 mil. lei, urmează să fie debursate și valorificate după finalizarea misiunii de audit pe data de 01.06.2024;

9. Proiectul *„Îmbunătățirea capacităților de comunicare bazate pe TIC în zona transfrontalieră a României de Nord-Est-Republica Moldova”*, cu alocații valorificate în sumă de 9,9 mil. lei sau 91,5 % din prevederi. Proiectul a fost finalizat în luna decembrie și a fost solicitată demararea procedurilor de audit.

10. Proiectul „Creșterea protecției *populației în situațiile de urgență cauzate de dezastre naturale în zona transfrontalieră*", cu alocații valorificate în sumă de 0,5 mil. lei sau 44,9 % din prevederi. Mijloacele nevalorificate au fost transferate la bugetul de stat;

11. Proiectul *„Îmbunătățirea timpului de reacție pentru situații de urgență în zona transfrontalieră prin renovarea infrastructurii pentru instruirea populației*", mijloacele financiare nu au fost debursate de către donator;

12. Proiectul *„Îmbunătățirea timpului de reacție pentru prevenirea și eliminarea inundațiilor în zona transfrontalieră",* cu alocații valorificate în sumă de 0,5 mil. lei sau 28,7 % din prevederi. Mijloacele nevalorificate în sumă de 1,2 mil. lei au fost restituite la bugetul de stat;

13. Proiectul *„Alinierea țărilor politicii europene de vecinătate la Mecanismul de protecție civilă si instrumentele UE prin serii de exerciții (EURO-MED-REACT)*", alocațiile au fost valorificate în volum de 1,0 mil. lei sau 64,7% din prevederi. Mijloacele financiare nu au fost executate integral din cauza anulării participării echipei de proiect în Cehia la studiu în domeniul de prevenire, pregătire și răspuns la situații de urgență și transferării vizitei în Germania pentru anul 2024;

14. Proiectul *„Cooperare regională pentru prevenirea și combaterea criminalității transfrontaliere România-Moldova*", ca instituții beneficiare fiind Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (IGPF) și Inspectoratul General al Poliției (IGP).

IGPF a valorificat alocații în sumă de 5,2 mil. lei sau 79,5 % din prevederi. Soldul mijloacelor nevalorificate reprezintă capitolul salarizare, care nu au fost valorificate din lipsa activităților la care ar fi fost implicată echipa de proiect, precum și capitolul investițiilor capitale, care se datorează faptului că în conformitate cu prevederile Contractului de grant al proiectului, mijloacele financiare urmau a fi transferate către IGPF după finalizarea proiectului și elaborarea raportului final de audit în anul 2024;

IGP a valorificat mijloace în sumă de 14,3 mil. lei sau 95,1 % din prevederi. Neexecutarea cheltuielilor s-a format datorită diferenței de curs valutar. Ultima tranșă de la UE urmează a fi recepționată după auditul final, care este în proces;

15. Proiectul *„Programul - cadru al UE pentru cercetare si inovare - Orizont 2020"*, cu alocații valorificate în sumă de 1,4 mil. lei sau 39,5 % din prevederi. Neexecutarea completă a mijloacelor planificate se datorează faptului lipsei activităților la care ar fi implicată instituția conform perioadelor și planurilor de implementare a acestor proiecte;

16. Proiectul *„Îmbunătățirea capacităților instituționale ale IGPF prin consolidarea securității documentelor de identitate și de călătorie pentru prevenirea și combaterea migrației ilegale și a traficului de ființe umane",* cu alocații

valorificate în sumă de 0,1 mil. lei sau 54,4 % din prevederi, termenul de implementare a măsurilor în cadrul Proiectului fiind extins pentru anul 2024;

17. Proiectul *„Creșterea capacității de cooperare polițienească transfrontalieră în zona lacului Stanca-Costești"* alocațiile nu au fost valorificate. Contractul de grant a fost amendat, salarizarea echipei de proiect și executarea activităților planificate nu au putut fi realizate din cauza lipsei mijloacelor financiare din surse externe;

18. Proiectul *„Infrastructura de comunicații"*, alocațiile au fost valorificate în sumă de 39,2 mil. lei sau 96,9 % din prevederi. Neexecutarea la partea de cheltuieli, inclusiv și transferul către partenerii din Romania se datorează lipsei încasărilor din surse externe;

19. Proiectul *„Dezvoltarea unui concept de patrulare comună de poliție a drumurilor din zona de frontieră Republica Moldova - România"*, cu alocații valorificate în sumă de 0,5 mil. lei sau 56,5 % din prevederi. Au fost înaintate propuneri de modificare a contractului de Grant de către Coordonatorii proiectului pentru procurarea 2 remorci de transport pentru automobile. La etapa coordonării a fost primit răspuns negativ;

20. Proiectul *„Programul ORIZONT"*, în cadrul programului HORIZON sunt incluse 5 proiecte finanțate din surse externe, cu alocații valorificate în sumă de 0,3 mil. lei sau 36,5% din prevederi. Urmare transferului de către coordonatorii proiectelor mijloacelor financiare în mărime de 70-80% din suma totală prevăzută în contractul de grant la finele anului 2023 (sfârșitul lunii noiembrie-decembrie) s-a format supra venituri;

21. Proiectul *„Instalarea sistemului de supraveghere video în regiunea transfrontalieră Victoria-Sculeni"*, cu alocații valorificate în sumă de 0,1 mil. lei care au fost executate integral;

22. Proiectul *„Protejarea teritoriului european de crimă organizată asupra mediului prin instrumente inteligente de detectare a amenințărilor (PERIVALLON),* cu alocații valorificate în sumă de 0,1 mil. lei sau 36,7 % din prevederi. Neexecutarea mijloacelor în sumă de 0,2 mil. lei este cauzată de anularea deplasărilor planificate peste hotare și procurarea rechizitelor de birou la un preț mai mic decât cel planificat;

23. Proiectul *„Cercetarea, Inteligență și Tehnologie pentru patrimoniu și securitatea pieței (RITHMS)"*, cu alocații valorificare în sumă de 0,3 mil. lei sau 47,2 % din prevederi. Pe parcursul anului au fost efectuate activitățile necesare pentru buna desfășurare a proiectului;

24. Proiectul *„Protocolul de informații și investigații privind infracțiunile de mediu bazat pe mai multe surse de date (EMERITUS)"*, cu alocații valorificate în sumă de 0,2 mil. lei sau 24,9 % din prevederi. Neexecutarea mijloacelor financiare este cauzată de anularea atelierelor de lucru cu participarea fizică a angajaților;

25. Proiectul *„Consolidarea interceptărilor legale, investigațiilor și informațiilor (POLIIICE),* cu alocații valorificate în sumă de 0,1 mil. lei sau 56,6% față de prevederi. Nevalorificarea se datorează faptului, că urmare a ofertele înregistrate în cadrul procedurilor de achiziții pe parcursul anului 2023, a fost procurată tehnică de calcul și imprimante la un preț mai mic decât cel planificat;

26. Proiectul *„Informații de călătorie împotriva criminalității și terorismului (TENACITy) "*, cu alocații valorificate în sumă de 0,2 mil. lei sau 50,6% din prevederi. Pe parcursul anului au fost efectuate activitățile necesare pentru buna desfășurare a proiectului;

27. Proiectul *„Tehnologii avansate de inteligență artificială versatilă și puncte focale naționale intersectoriale complet operaționale pentru combaterea traficului ilegal de arme de foc (CEASEFIRE)"*, cu alocații valorificate în sumă de 0,1 mil. lei sau 44,0 % din prevederi. Neexecutarea mijloacelor financiare este cauzată de anularea atelierelor de lucru cu prezență fizică și necesitatea procurării unui număr mai mic de imprimate de cât cel planificat inițial;

28. Proiectul *„Inteligența vitală pentru investigarea dezinformării ilegale – VIGILANT"*, cu alocații valorificate în sumă de 0,1 mil. lei sau 23,0 % din prevederi. Neexecutarea mijloacelor este cauzată de anularea deplasărilor planificate peste hotare și procurarea rechizitelor de birou la un preț mai mic decât cel planificat;

29. Proiectul *„CPORT –Portal de aplicare a legii în ICCAM(PORT)"*, cu alocații valorificate în sumă de 0,2 mil. lei sau 58,6 % din prevederi. Neexecutarea mijloacelor financiare este cauzată de anularea atelierelor de lucru cu participarea fizică a angajaților;

30. Proiectul *„Suport pentru coordonarea implementării Rezoluției 1325 privind femeile, pacea și securitatea"*, cu alocații valorificate în sumă de 0,5 mil. lei sau 55,5 % din prevederi. Majoritatea cheltuielilor aprobate nu au fost executate urmare termenului târziu de transfer a tranșei II (08.12.2023). Referitor la cheltuielile în bază contractelor cu persoane fizice nu au fost finisate documentele confirmative privind executarea lor;

31. Proiectul *„Creșterea capacităților profesionale ale personalului implicat în asigurarea și restabilirea ordinii publice în zona transfrontalieră"*, cu alocații valorificate în sumă de 0,8 mil. lei sau 97,2 % din prevederi. Pe parcursul anului a fost primită tranșa finală, care urma să fie transferată către partenerii Români și respectiv în bugetul de stat. Prin urmare, nevalorificarea mijloacelor este cauzată de faptul că au fost efectuate cheltuieli în avans din contul Contribuției Guvernului;

32. Proiectul *„Crime împotriva bunurilor culturale și siturilor (CrimART)"*, cu alocații valorificate în sumă de 1,1 mil. lei care au fost executate integral.

4.5.4. Servicii în domeniul economiei

Pentru anul 2023, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 8 264,9 mil. lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 1 382,1 mil.lei, constituind 9 647,0 mil. lei sau 11,5% din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 8 960,4 mil. lei sau la nivel de 92,9% din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 81,2% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor grupei date se prezintă în tabelul următor.

mil.lei

	2022 executat	2023						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat		executat față de anul 2022	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli , total	**9539,8**	**8264,9**	**9647,0**	**8960,4**	**-686,6**	**92,9**	**-579,4**	**93,9**
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*13,9*	*9,9*	*11.5*	*11,1*	*-0,4*		*-2,80*	
Cheltuieli curente	6100,6	5273.3	6048.0	5760.4	-287.6	95.2	-340.2	94.4
Cheltuieli capitale	3439,2	2991.6	3599.0	3200.0	-399,0	88.9	-239.2	93.0
Resurse, total	**9539,8**	**8264,9**	**9647,0**	**8960,4**	**-686,6**	**92,9**	**-579,4**	**93,9**
inclusiv:								
resurse generale	6799,3	5463,8	7259,7	6917.4	-342.3	95,3	118.1	101,7
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	2424,7	2566,0	2142,2	1738,5	-403,7	81,2	-686,2	71,7
venituri colectate	315,8	235,1	245,1	304.5	59.4	124.2	-11.3	96.4

Cheltuielile realizate în anul 2023 au înregistrat o micșorare față de anul 2022 cu 579,4 mil. lei sau cu 6,1 la sută. Cheltuielile neexecutate constituie 686,6 mil. lei, sau 7,1 % din prevederi, comparativ cu 1 906,7 mil.lei rămase neexecutate în anul 2022. În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 287,6 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 399,0 mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 403,7 mil.lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate în proporție de 77,2% din resurse generale, proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate le revine, respectiv, 19,4 % și 3,4% din total.

Măsurile de politici și activitățile principale implementate în anul 2023 au fost:

- *gospodăria drumurilor*– 3 068,2 mil. lei, inclusiv,2 326,9 mil. lei administrate de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și 741,3 mil. lei de către autoritățile publice locale de nivelul II. În anul 2023 au fost realizate lucrări de întreținere a 5963,2 km de drumuri naționale, fiind executate lucrări de plombare a gropilor, aplicarea straturilor de egalizare, nivelarea acostamentelor, amenajarea trotuarelor și construcția pavilioanelor auto, lucrări de instalare a parapeturilor metalice și aplicate marcaje. Totodată, au fost finalizate lucrările de reabilitare/

modernizare a 166 km de drumuri și 4 poduri și executate lucrări de proiectare, evaluare a drumurilor și procurarea terenurilor;

• *fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural*, care a constituit 1 694.3 mil. lei, fiind astfel în creștere cu 0.8% față de mijloacele financiare prevăzute în anul 2022. Alocațiile date au fost utilizate în baza prevederilor Hotărârii Guvernului cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural nr.464/2023, gestionate de către Agenția pentru Intervenție și Plăți în Agricultură (AIPA).

- *principalele măsuri care au fost finanțate sunt:*

✓ *subvenționarea plăților post-investiționale* – 1 131,8 mil.lei sau 66,8% din fond, ceea și au fost direcționate către:

• *subvenționarea investițiilor în dezvoltarea infrastructurii post-recoltare și procesare*, au fost recepționate 536 cereri de acordare a sprijinului financiar, iar suma subvenției solicitate constituie 303,0 mil. lei ceea ce reflectă 26,8% din valoarea subvențiilor solicitate;

• *subvenționarea tehnicii și utilajului agricol*, au fost depuse 1 196 cereri de acordare a sprijinului financiar iar suma subvenției acordate constituie 145,8 mil. lei ceea ce constituie 12,0% din valoarea subvențiilor solicitate. Valoarea investițiilor efectuate de către producătorii agricoli constituie circa 709,5 mil. lei sau 19,0 % din valoarea tuturor investițiilor declarate de fermieri;

• subvenționarea *dezvoltării sectorului zootehnic, per cap de animal* – 44,6 mil.lei și *plăți per kg de lapte* – 86,4 mil. lei, în cadrul cărora au fost autorizate 330 cereri de solicitare a sprijinului financiar, dintre care 227 cereri pentru stimularea investițiilor în renovarea fermelor zootehnice , suma subvenției acordate – 122,5 mil. lei și 53 – cereri pentru procurarea animalelor de prăsilă , suma subvenției – 15,5 mil. lei. Valoarea investițiilor efectuate de către producătorii agricoli constituie circa 329,1 mil. lei ceea ce constituie 8,8% din valoarea tuturor investițiilor declarate de fermieri;

• stimularea *investițiilor pentru înființarea, modernizarea și defrișarea plantațiilor multianuale, inclusiv a plantațiilor viticole și a plantațiilor pomicole* – 528 cereri de solicitare, subvenții acordate – 126,5 mil.lei sau 11,2 % din valoare totală a subvențiilor;

• *subvenționarea plăților directe* – 82,1 mil. lei pentru 492 cereri;

• *subvenționarea plăților complementare* – 3777 cereri recepționate pentru care au fost alocate plăți complementare pentru 165 dosare, în valoare de 52,9 mil. lei, iar 16 dosare au fost respinse/retrase ca urmare a neîntrunirii criteriilor de eligibilitate. Urmare a epuizării fondului, 3 596 din cererile neexecutate urmează a fi achitate în anul 2024;

• *subvenționarea plăților în avans* – 155,4 mil.lei pentru dezvoltarea a 53 proiecte start - up, ceea ce va contribui la îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural;

• *pentru dezvoltare regională și locală* au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 209,3 mil. lei, din care au fost executate în sumă de 207,8 mil. lei sau 99,3% din prevederi, din contul cărora a continuat finanțarea proiectelor și obținerea rezultatelor în următoarele domenii:

- dezvoltarea turismului – 132,5 mil. lei (7 proiecte inițiate, 3 finalizate) iar ce ține de dezvoltarea locală au fost finalizate 52 de proiecte în cadrul Programului „Satul European" și 46 de proiecte în cadrul Programului „Satul European Expres";

- activități de eficiență energetică – 32,4 mil. lei cu suportul cărora au fost implementate 6 proiecte de eficiență energetică;

• *susținerea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii* – 197,3 mil. lei, care au fost valorificate integral fiind implementate următoarele programe:

- *programul de retehnologizare și eficiență energetică* – 85,4 mil. lei, drept rezultat au fost aprobate spre finanțare 25 proiecte investiționale cu acordarea granturilor în sumă de 133,5 mil. lei, iar volumul investițiilor preconizat în economie ar fi de 432,4 mil. lei. Din totalul companiilor susținute, 40,0% sunt create/administrate de către femei, iar 18,0% de către tineri;

-programul de dezvoltare a investițiilor inovaționale (373) – 62,0 mil. lei, drept rezultat au fost aprobate 195 credite investiționale acordate IMM, cu o valoare a suportului financiar de 519,7 mil. lei.

-programul de promovare a învățământului dual – 10,0 mil.lei care au fost orientate spre subvenționarea cheltuielilor pe care le suportă unitățile de învățământ dual, inclusiv pentru instruirea și retribuirea muncii maistrului-instructor al unității;

-programul de compensare a unor cheltuieli suportate de persoanele fizice ce desfășoară activități independente – 35,0 mil.lei cu care au fost compensate cheltuielile pentru 3552 cereri ale beneficiarilor care au trecut la activități de comerț cu amănuntul în afara regimului de patentă;

- *garantarea afacerilor în sectorul rural* – 30,0 mil.lei care au asigurat emiterea a 455 garanții noi în sumă totală de 481,6 mil.lei. Au fost stinse 236 garanții în sumă totală de 189,7 mil.lei, inclusiv, 10 garanții executate;

• *activități sanitar-veterinare și pentru siguranța produselor de origine animală,* în sumă de 222,6 mil. lei;

• *măsuri de protecție antigrindină* – 124,2 mil. lei, care au permis asigurarea funcționalității a 132 puncte rachetare, ceea ce a permis asigurarea fiecărui punct cu 24 rachete antigrindină,fiind protejate 1 665,0 mii ha;

• *asigurarea activității Serviciului Național pentru Apeluri de Urgență 112*– 35,2 mil. lei, executate integral sub formă de subvenții acordate instituției publice la

autogestiune pentru cheltuieli curente, salarii, mentenanța sistemelor informaționale, procurarea mijloacelor fixe;

- *programul de atragere a remitenților în economie PARE 1+1* – 2,5 mil. lei, drept rezultat au fost aprobate spre finanțare 97 proiecte investiționale care vor favoriza investiții în economie de 64,0 mil. lei;
- *activități de eficiență energetică* – 6,0 mil. lei, care au constituit transferurile efectuate din contul Fondului pentru Eficiență Energetică pentru finalizarea proiectelor;
- *programul "Start pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă"* – 10,5 mil. lei, drept rezultat au fost aprobate spre finanțare 153 proiecte investiționale, dintre care 76 sub formă de granturi în sumă de 25,6 mil. lei, care vor favoriza investiții în economie de 134,2 mil. lei;
- programul național de împădurire/reabilitare a terenurilor – 102,3 mil.lei;
- subvenționarea locurilor de muncă – 11,0 mil. lei, drept rezultat au fost subvenționate 4982 locuri de muncă.

Cheltuielile neexecutate în anul 2023 la grupa dată constituie 686,6 mil. lei, dintre care:

- în cadrul proiectelor finanțate din surse externe –403,7mil. lei;
- dezvoltarea regională și locală – 1,5 mil. lei;
- gospodăria drumurilor – 278,5 mil. lei;
- fondul pentru eficiență energetică – 0,5 mil.lei;
- măsuri pentru dezvoltarea viticulturii – 2,5 mil. lei;
- activități sanitar-veterinare și pentru siguranța produselor de origine animală – 17,7 mil. lei;

Cauzele neexecutării cheltuielilor la grupa dată sunt:

- desfășurarea cu întârziere sau extinderea termenelor de petrecere a licitațiilor la proiectele de infrastructură;
- tergiversarea adoptării actelor normative de rigoare;
- capacitățile reduse de valorificare a resurselor financiare;
- nerespectarea termenelor de prezentare a documentelor pentru debursarea sumelor și transferul acestora către beneficiari, ceea ce a dus la formarea soldurilor majore la finele anului;
- procesul lent de implementare a unor lucrări de infrastructură/rezilierea și petrecerea unor noi licitații;
- necorespunderea unor lucrări efectuate în cadrul proiectelor de eficiență energetică cu cerințele tehnice minime de calitate, stipulate în contractele de grant și/sau efectuarea unor lucrări cu încălcări de la normativele de construcție în vigoare;
- unele lucrări au fost contractate de Antreprenori, care au tergiversat implementarea proiectului pe o durata de 1-3 ani , în rezultatul căruia
- dificultăți întâmpinate la implementarea proiectelor ca urmare a întârzierilor în aprovizionarea cu materiale cauzate de războiul din Ucraina;

- majorarea semnificativă a prețurilor la materialele de construcții precum și tergiversarea în implementarea standardelor Europene;

Pentru cheltuielile în cadrul *proiectelor finanțate din surse externe* au fost prevăzute alocații în sumă de 2 142,2 mil. lei, din care au fost executate în sumă de 1 738,5 mil. lei, , 81,1% din prevederi, principalele proiecte fiind:

1. *Proiectul de susținere a programului în sectorul drumurilor* executat în sumă de 961,8 mil. lei, sau la nivel de 90,9% din prevederi. Pe parcursul anului au fost realizate lucrări de modernizare/reabilitare a drumurilor naționale incluse în cadrul proiectului, fiind dați în exploatare circa 39,55 km;

2. Proiectul *„Reabilitarea drumurilor locale"* executat în sumă de 157,1 mil. lei ce constituie 48,4 % din prevederi. În perioada de referință au fost realizate lucrări de reparație/ îmbunătățire a drumurilor locale incluse în proiect, fiind dați în exploatare 36,48 km.

3. Proiectul *„Modernizarea masinilor si echipamentelor agricole"*, executat, în sumă de 136,1 mil. lei sau la nivel de 98,1% din prevederi. Debursările de împrumuturi au ajuns la un grad de valorificare de 84%, ponderea tinerilor femei/femei fermieri a atins 68% sau 34 beneficiari, beneficiari finanțați - 50, tehnică finanțată - 97 unități, utilaje post-recoltare - 2 unități sau 40% din totalul planificat pentru 2023, locuri noi de muncă create -27;

4. Proiectul *„Înregistrarea și evaluarea funciară"* executat în sumă de 81,7 mil. lei ce constituie 96,1% din prevederi.

5. Proiectele *„IFAD"*, – executate în sumă de111,6 mil. lei sau la nivel de 89,3% din prevederi. În cadrul proiectelor au fost debursate - 60 granturi, -11 contracte semnate cu APL pentru planarea a 103,0 ha de fâșii forestiere, 15 seminare în cadrul cărora au fost instruiți 489 participanți;

6. Proiectul *„Agricultura competitivă"* executate în sumă de 40,9 mil. lei sau la nivel de 50,4% din prevederi, neexecutarea cheltuielilor în sumă de 40,3 mil. lei, a fost determinată de tergiversarea procesului de demarare a construcției Unității de procesare a sub-produselor de origine animală, nedestinate consumului uman (UPSOA) legate de delimitarea terenului necesar construcției;

7. Proiectul *„Livada Moldovei"* executat în sumă de 21,6 mil. lei sau la nivel de 37,2% din prevederi. În cadrul proiectului au fost consultați prin sesiuni de informare - 534 beneficiari potențiali și au fost recreditați – 93 agenți economici.

Nivelul redus al executării a fost determinat de situația tensionată din regiune, importurile de utilaje au fost amânate, prețurile la materialele de construcții au fost majorate, ceea ce a afectat direct implementarea proiectelor de investiții capitale;

8. Proiectul *"Competitivitatea întreprinderilor micro, mici și mijlocii"* executat în sumă de 203,6 mil.lei sau 84,9% din prevederi. În cadrul proiectului partea preponderentă a bugetului sau circa 92,0% au constituit cheltuielile de

granturi acordate către ODA pentru plata transei I în scopul capitalizării Fondului de garantare a creditelor.

La finele anului 2023 la grupa dată s-au atestat datorii cu termen expirat în sumă de 356,7 mii. lei ale Agenției „Moldsilva", dat fiind faptul că cheltuielile executate de către Agenție, nu au fost finanțate din Fondul Național pentru Mediu.

Din *fondul de rezervă al Guvernului* au fost repartizate mijloace financiare conform hotărârilor Guvernului în sumă de 228,0 mil. lei, dintre care au fost executate 226,9 mil. lei, și anume:

- conform Hotărârii Guvernului nr.615/2023 Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare au fost alocate 200,0 mil.lei în vederea acordării ajutorului pentru fermierii afectați de consecințelel crizelor din anul 2022, care au fost valorificate integral;

- conform Hotărârii Guvernului nr. 284/2023 Ministerului Energiei au fost alocate 5,8 mil.lei pentru procurarea echipamentelor electrice și a serviciilor necesare asigurării bunei funcționări a rețelelor electrice în perioada găzduirii celui de-al doilea Summit al Comunității Politice Europene din 1 iunie 2023, care au fost finanțate în mărime de 5,2 mil.lei dat fiind faptul că în procesul de efectuare a licitațiilor a fost atribuită o sumă mai mică decît cea planificată;

- conform Hotărârii Guvernului nr. 300/2023 Agenției Proprietății Publice au fost alocate 15,5 mil.lei pentru achitarea serviciilor de audit financiar și juridic al datoriei S.A. "Moldovagaz" către S.A.P. "Gazprom" și SRL "Factoring Finance" care au fost finanțată practic integral;

- conform Hotărârii Guvernului nr. 493/2023 Agenției Proprietății Publice au fost alocate 1,0 mil.lei pentru acordarea ajutorului material familiei inspectorului de securitate în cadrul Serviciului control acces și intervenție operativă al ÎS "Aeroportul Internațional Chișinău", victimă a atacului din 30 iunie 2023, care au fost finanțate integral;

- conform Hotărârii Guvernului nr. 224/2023 Agenției Proprietății Publice au fost alocate mijloace financiare în sumă de 5,7 mil. lei pentru realizarea măsirilor în scopul găzduirii celui de-al doilea Summit al Comunității Politice Eiropene din 1 iunie 2023 care au fost finanțate integral .

Din *fondul de intervenție al Guvernului* conform Deciziei Situații Excepționale nr. 59/2023 ai fos alocate mijloace fianciare în mărime de 230,0 mil. lei pentru compensarea prețului la gazele naturale furnizate consumatorilor non-casnici, care au fost finanțate în mărime de 119,0 mil.lei. Neexecutarea sumelor este condiționată nesolicitarea de către agenții economici a sumelor pentru compensare.

4.5.5. Protecția mediului

Pentru anul 2023, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 543,1 mil. lei, care pe parcursul anului au fost diminuate cu 132,7 mil. lei, constituind 410,4 mil. lei sau 0,5% din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 385,1 mil. lei sau la nivel de 93,8 % din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor grupei date se prezintă în tabelul următor.

mil.lei

	2022 executat	2023						
		Aprobat	Precizat	Executat	executat față de precizat		executat față de anul 2022	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli , total	**345.0**	**543.1**	**410.4**	**385.1**	**-25.3**	**93.8**	**40.1**	**111.6**
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %		*0.7*	*0.5*	*0.5*				
Cheltuieli curente	269.1	279.6	293,4	279,4	-14,0	95.3	10,3	103,8
Cheltuieli capitale	75.9	263.5	117,0	105,7	-11,3	90.3	29,8	139,3
Resurse total, *inclusiv:*	**345.0**	**543.1**	**410.4**	**385.1**	**-25.3**	**93.8**	**40.1**	**111.6**
resurse generale	324.2	442.2	386.2	367.7	-18.5	95.2	43.5	113.4
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	8.3	92.0	17.2	9.9	-7.3	57.6	1.6	119.3
venituri colectate	12.5	8.9	7.0	7.5	0.5	107,1	-5.0	60.0

Cheltuielile realizate în anul 2023 au înregistrat o creștere față de anul 2022, cu 40,1 mil. lei sau cu 11,6 la sută. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 25,3 mil. lei, sau 6,2% din total, comparativ cu 60,6 mil. lei neexecutate în anul 2022. În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 14,0 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 11,3 mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe, suma cheltuielilor neexecutate constituie 7,3 mil. lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate preponderent din resurse generale 95,5%, proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate le revine, respectiv 2,6% și 1,9% din total.

Cheltuielile la grupa respectivă au fost prevăzute pentru managementul autorităților administrative centrale Ministerului Mediului, Agenției de Mediu, Inspectoratului pentru Protecția Mediului, Serviciului Hidrometeorologic de Stat, Agenției „Apele Moldovei", Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice, IP „Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului" în vederea elaborării și implementării politicilor aferente protecției mediului.

Din *Fondul Național pentru Mediu (FNM),* pentru protecția mediului, au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 81,9 mil.lei, care ulterior au fost diminuate până la 17,3 mil.lei, din care au fost transferate beneficiarilor de grant 10,8 mil. lei sau la nivel de 62,1% din prevederi și anume:

- 6,7 mil.lei pentru lucrările aferente proiectului implementat de ÎM „Direcția

construcții capitale" – curățirea albiei râului Bâc pe porțiunea între strada Cantonului și strada Petru Rareș din capitală;

- 2,4 mil. lei pentru 4 proiecte în domeniul conservării biodiversității;

- 1,2 mil.lei pentru pentru lucrări aferente proiectului de Consolidare a malului drept al râului Nistru;

- 0,5 mil.lei pentru lucrări aferente proiectului de consolidare a terenului supus eroziunii și alunecărilor de teren din intravilanul satului Covurlui.

Pentru cheltuieli în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost prevăzute alocații în sumă de 17,2 mil. lei, resursele constituind: granturi – 16,2 mil. lei, împrumuturi externe –2,0 mil. lei și modificarea soldurilor de mijloace bănești – (-1,0) mil. lei. Cheltuielile au fost realizate în sumă de 9,9 mil.lei sau la nivel de 57,6 % din prevederi, unele dintre proiecte fiind:

1. Proiectul *„Activități de pregătire a rapoartelor bienale de transparență (BTR) conform Convenției-cadru a ONU privind schimbările climatice (UNFCCC)"* executat în sumă de 4,2 mil. lei sau la nivel de 91,9% din prevederi;

2. Proiectul *„Sistemul integrat de management pentru conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității și partajării echitabile a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice"* executat în sumă de 1,8 mil. lei sau la nivel de 58,5% din prevederi;

3. Proiectul *„Suport în procesul post-ratificare a Convenției Minamata în RM prin consolidarea capacităților de eliminare și reducere a riscurilor asociate cu mercurul"* executat în sumă de 1,2 mil. lei sau la nivel de 79,5% din prevederi;

4. Proiectul *„Pregătirea celei de-a cincea comunicări naționale în cadrul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice"* cu cheltuieli în sumă de 0,6 mil.lei, sau la nivel de 58,9% din prevederi;

Neexecutarea cheltuielilor în sumă de 7,3 mil. lei în cadrul proiectelor finanțate din surse externe, este condiționată de următorii factori: la unele proiecte durata proiectului este de 2 ani, 2023-2024, iar donatorul a efectuat debursarea integrală în 2023; schimbarea unor lideri de echipe și modificarea sarcinilor propuse și respectiv neimplementarea unor activități; tergiversarea sau anularea transferurilor următoarelor tranșe, din partea donatorilor, în realizarea proiectelor.

4.5.6. Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale

Pentru anul 2023, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 619,9 mil. lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 946,2 mil. lei, constituind 1 566,1 mil. lei sau 1,9 % din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 1 486,2 mil. lei sau la nivel de 94,9% din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 71,9% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul următor.

mil.lei

	2022 executat	2023						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2022	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	**670,1**	**619,9**	**1566,1**	**1486,2**	**-79,9**	**94,9**	**816,1**	**221,8**
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*0,6*	*0,7*	*1,9*	*1,8*	*-0,1*		*0,8*	
Cheltuieli curente	492,8	49,5	1311,8	1261,8	-50,0	96,2	769,0	256,0
Cheltuieli capitale	177,3	570,4	254,3	224,4	-29,9	88,2	47,1	126,6
Resurse, total	**670,1**	**619,9**	**1566,1**	**1486,2**	**-79,9**	**94,9**	**816,1**	**221,8**
inclusiv:								
resurse generale	654,0	333,1	1372,0	1346,7	-25,3	98,2	692,7	205,9
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	16,1	286,8	194,1	139,5	-54,6	71,9	123,4	866,5

Cheltuielile realizate în anul 2023 sunt în creștere față de anul 2022 cu 816,1 mil. lei sau cu cca 2,2 ori mai mult. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 79,9 mil. lei, sau 5,1 % din total, comparativ cu 324,5 mil. lei neexecutate în anul 2022. În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 50,0 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 29,9 mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 54,6 mil. lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate în proporție de 90,6% din resurse generale și 9,4% din contul proiectelor finanțate din surse externe.

Pentru *aprovizionarea cu apă și canalizare* au fost utilizate mijloace financiare în sumă de 898,0 mil. lei sau 92,6% din prevederi, dintre care 682,3 mil. lei reprezintă transferurile cu destinație specială către bugetele locale.

Măsurile în cauză au fost implementate din:

- *Fondul național de dezvoltare regională și locală – 1313,6* mil. lei, ceea ce constituie 99,8% din suma prevăzută, cu o majorare de 852,0 mil. lei. față de anul 2022.

Cu suportul *Fondului național de dezvoltare regională și locală* au fost atinse următoarele rezultate principale:

➢ Infrastructura de alimentare cu apă:

- 67 localități cu sistem de alimentare cu apă construit/reabilita/ extins;
- 163 instituții publice cu acces la apă;
- 204 unități comerciale/de producere/agenți economici cu acces la sistem de alimentare cu apă;
- 18 286 gospodării cu acces la sistem de alimentare cu apă;

- 61 525 locuitori cu acces la sistem de alimentare cu apă.

➢ Infrastructura de sanitație:

- 13 localități cu sistem de canalizare construit/reabilitat/extins;
- 14 instituții publice cu acces la sistem de canalizare;
- 36 unități comerciale/de producere/agenți economici cu acces la sistem de canalizare;
- 1 929 gospodării cu acces la sistem de canalizare;
- 45 696 locuitori cu acces la sistem de canalizare.

➢ Instalarea iluminatului public:

- 105 localități cu sistem de iluminat public construit/reabilitat/extins.
- 146 Instituții publice cu acces la iluminat stradal;
- 370 unități comerciale/de producere/agenți economici cu acces la iluminat stradal;
- 180447 locuitori cu acces la iluminat stradal;

Pentru implementarea activităților în cadrul *proiectelor cu finanțare externă* în cadrul grupei respective au fost prevăzute alocații în sumă de 194,1 mil. lei, care au fost realizate în sumă de 139,5 mil. lei sau la nivel de 71,9% din prevederi, proiectele fiind următoarele:

1. Proiectului *„Asistența tehnică și financiară nerambursabilă acordată Republicii Moldova de către România"* în cadrul căruia au fost valorificate 117,2 mil. lei sau integral față de prevederi pentru proiecte de apă și canalizare în 62 de localități

2. Proiectului *„Construcția locuințelor sociale II"* în cadrul căruia au fost valorificate de 2,3 mil. lei sau în proporție de 37,7% din prevederi. Cu suportul surselor în cauză s-au efectuat lucrări de construcție la obiectivele în derulare din Cimișlia (bloc locativ cu 49 de apartamente sociale) și Rezina (bloc locativ cu 72 apartamente sociale), care urmează a fi finisate în anul 2024. Apartamentele sunt oferite persoanelor cu nevoi speciale, orfanilor dezinstituționalizați, familiilor cu cel puțin trei minori, familiilor în care cel puțin unul din membri activează în sectorul bugetar.

3. Proiectul *„Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală"*, în cadrul căruia au fost valorificate 11,4 mil. lei, ceea ce constituie 95,8% din suma prevăzută pentru anul 2023. În cadrul proiectului în cauză a fost lansată și semnată procedura de licitație pentru contractarea lucrărilor de construcție.

4. Proiectul *„Securitatea aprovizionării cu apă și canalizare în Moldova"*, în cadrul căruia au fost valorificate 8,3 mil. lei, ceea ce constituie 14,7% din suma prevăzută pentru anul 2023. Neexecutarea integrală a mijloacelor financiare a fost determinată tergiversarea procedurilor de selectare a experților, a companiilor pentru realizarea sarcinilor și prestarea serviilor.

Totodată, în cadrul proiectului s-au realizat următoarele activități pe următoarele componente:

➢ *extinderea și îmbunătățirea serviciilor de canalizare în or. Soroca:*

- contractul privind elaborarea cerințelor angajatorului este în derulare;
- contract de elaborare a studiilor topografice, geotehnice și servicii de expertiză tehnică a fost semnat.

➢ *extinderea si îmbunătățirea serviciilor de canalizare în mun. Comrat:*

- procesul de achiziții pentru elaborarea studiului de fezabilitate si ESIA este în derulare;

➢ *clusterul Prut r-l Rășcani „Extinderea și îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă:*

- s-a elaborat cerințele tehnice pentru ajustarea documentației tehnice de proiect și ESIA;

➢ *extinderea si îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă în r-le Cahul și Vulcănești:*

- contractul de ajustare a documentației de proiect a fost semnat;

4.5.7. Ocrotirea sănătății

Pentru anul 2023, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 9 245,8 mil. lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 55,2 mil. lei, constituind 9 301,0 mil. lei sau 11,1% din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 8 922,3 mil. lei sau la nivel de 95,9% din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 67,6% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul următor.

mil.lei

	2022 executat	2023						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2022	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	**7635,0**	**9245,8**	**9301,0**	**8922,3**	**-378,7**	**95,9**	**1287,3**	**116,7**
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*11,1*	*11,1*	*11,1*	*11,1*	*0*		*0*	
Cheltuieli curente	7344,3	8322,9	8305,9	8187,7	-118,2	98,6	843,4	111,5
Cheltuieli capitale	290,7	922,9	995,1	734,6	-260,5	73,8	443,9	252,7
Resurse, total	**7635,0**	**9245,8**	**9301,0**	**8922,3**	**-378,7**	**95,9**	**1287,3**	**116,7**
inclusiv:								
resurse generale	7214,9	8185,4	8261,2	8149,5	-111,7	98,6	934,6	113,0
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	221,1	866,5	841,3	568,3	-273,0	67,6	347,2	257,0
venituri colectate	199,0	193,9	198,5	204,5	6,0	103,0	5,5	102,8

Cheltuielile realizate în anul 2023 sunt în creștere față de anul 2022 cu 1 287,3 mil. lei sau cu 16,7 la sută. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 378,7 mil. lei, sau 4,1% din prevederi, față de 589,7 mil. lei neexecutate în anul 2022.

În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 118,2 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 260,5 mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 273,0 mil. lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate preponderent din resurse generale 91,3%, proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate de autoritățile/instituțiile bugetare le revine, respectiv, 6,4% și 2,3% din prevederi.

În privința autorităților publice care gestionează programe bugetare în acest sector, cel mai jos nivel de executare a cheltuielilor se atestă la Ministerul Sănătății – 82,6%, fiind neexecutate alocații în suma de 364,4 mil. lei. Nevalorificarea integrală a alocațiilor a fost cauzată de neîncheierea contractelor, din lipsa prezentării ofertelor conform cerințelor solicitate în cadrul licitațiilor petrecute repetat, fluctuația cadrelor, neprezentarea la timp a documentelor ce confirmă volumul de servicii procurate și lucrări efectuate.

Principalele măsuri din domeniul ocrotirii sănătății implementate în anul 2023 au fost:

- realizarea programelor naţionale şi speciale în domeniul ocrotirii sănătăţii – 487,7 mil. lei sau 88,2% din prevederile anuale;
- servicii de sănătate publică și supraveghere de stat a sănătății publice în sumă de 276,4 mil. lei sau 91,3% din prevederi anuale;
- dezvoltarea și modernizarea instituțiilor în domeniu ocrotirii sănătății în sumă de 649,9 mil. lei sau 72,8% din prevederile anuale, dintre care consolidarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor medico-sanitare publice pentru care Ministerul Sănătății are calitatea de fondator în sumă de 131,5 mil. lei realizate integral;
- prestarea serviciilor de asistență medicală primară și menținerea sănătății din domeniu apărării naționale și afacerilor interne în sumă de 248,8 mil. lei sau 85,9% din prevederile anuale;
- asistența medicală specializată de ambulatoriu, reabilitare și recuperare în sumă de 210,7 mil. lei sau 90,5% din prevederi anuale (inclusiv prestarea serviciilor de asistență medicală în cadrul Programului ramural de servicii medicale prestate contingentului arondat în sumă de 37,1 mil. lei);
- medicina legală în sumă de 72,7 mil. lei sau 97,3% din prevederile anuale;
- cercetări științifice aplicate în domeniul sănătății publice și serviciilor medicale, în direcția strategică „Sănătatea și biomedicina" în sumă de 45,6 mil. lei

sau 97,2% din prevederile anuale;

- alocarea transferurilor de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – 6 863,9 mil. lei, care au fost executate integral.

Cheltuielile aferente proiectelor finanțate din surse externe, în anul 2023, au fost executate în sumă de 568,3 mil. lei sau 67,6% din prevederi, fiind implementate următoarele proiecte:

1. Proiectul „*Programul de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, al infecțiilor cu transmitere sexuală și al tuberculozei în Moldova*" finanțat din contul grantului acordat de Fondul Global. Astfel, pentru anul 2023 au fost prevăzute mijloace financiare în suma de 187,7 mil. lei, executate în sumă de 156,4 mil. lei sau la nivel de 83,3% din prevederi. Cauzele principale ale neexecutării cheltuielilor au fost procurarea medicamentelor antituberculoase la prețuri mai mici;

2. *Proiectul de susținere a Consiliului național de coordonare TB/SIDA* finanțat din contul grantului acordat de Fondul Global pentru Combaterea SIDA, Tuberculozei și Malariei. La situația din 31 decembrie 2023 în cadrul grantului au fost prevăzute mijloace financiare în suma de 1,0 mil. lei, care au fost executate în volum de 0,9 mil. lei sau la nivel de 98,4% din prevederi;

3. Proiectul „*Asigurarea cu ambulanțe*" finanțat din contul împrumutului extern de la Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei. La situația din 31 decembrie 2023, suma împrumutului a constituit 29,7 mil. lei, iar cheltuielile pe parcursul anului nu au fost executate. Cauza neexecutării se explică prin faptul că donatorul a efectuat transferurile la contul Ministerului Sănătății întru implementarea proiectului dat doar la 29 decembrie 2023;

4. Proiectul „*Îmbunătățirea infrastructurii de operare a serviciului mobil de urgență, resuscitare și descarcerare (SMURD) și de pregătire a personalului de intervenție în situații de urgență în zona transfrontalieră dintre Republica Moldova și România*", finanțat din contul grantului oferit de Comisia Europeană.

Din suma de 9,4 mil. lei precizată pentru anul 2023 la proiectul în cauză, cheltuielile au fost executate în volum de 5,5 mil. lei sau 58,3% din prevederi. Cauza principală a neexecutării proiectului constă în faptul că, pentru finanțarea acestuia, Uniunea Europeană a efectuat doar o tranșă din cele două necesare.

5. Proiectul „*Răspuns de urgență la COVID-19*", finanțat din contul împrumutului acordat de Banca Mondială în sumă de 153,7 mil. lei, cheltuielile fiind executate în sumă de 137,5 mil. lei sau 89,5 la sută. Soldul rămas nevalorificat în anul 2023 s-a format ca urmare a extinderii termenilor de executare a contractelor.

6. Proiectul „*Răspuns de urgență la COVID-19 și suport pentru întreprinderile mici și mijlocii*", finanțat din contul împrumutului extern de la Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei. La situația din 31 decembrie 2023, suma împrumutului a constituit 195,8 mil. lei, iar cheltuielile au fost executate în sumă de 188,2 mil. lei

sau 96,1 la sută.

Nevalorificarea alocațiilor financiare a fost cauzată de procesul minuțios și îndelungat la elaborarea și revizuirea specificațiilor tehnice pentru procedura de procurare de utilaje și dispozitive medicale, fapt ce a determinat amânarea inițierii unor proceduri de achiziții și planificare acestora pentru ultimul trimestru al anului 2023.

7. Proiectul *„Finanțarea adițională pentru Proiectul „Răspuns de urgență la COVID-19"*, finanțat din contul împrumutului acordat de Banca Mondială. La situația din 31 decembrie 2023, alocațiile au fost valorificate în sumă de 78,7 mil. lei sau 34,9% față de prevederile anuale.

Cauza nivelului scăzut de valorificare se motivează prin faptul tergiversării procedurilor de achiziții publice, iar la 13 contracte de finanțare a lucrărilor a fost extinsă perioada de executare a lucrărilor până în semestru I al anului 2024, respectiv, mijloacele financiare vor fi executate în anul 2024.

8. Proiectul *„Programul de consolidare a sistemului medical"*, au fost prevăzute cheltuieli în volum de 37,5 mil. lei pentru anul 2023, care nu au fost executate. Cauza neexecutării se explică prin faptul, că proiectul este implementat de către Guvernul Japoniei pentru anul 2023, care conform prevederilor contractuale, transferurile au fost efectuate direct de către Banca desemnată de către Guvernul Japoniei către furnizorul de echipamente medicale.

Totodată, în anul 2023 din *fondul de intervenție al Guvernului* pentru grupa dată au fost repartizate mijloace financiare prin Hotărârea Guvernului nr.769/2023 și prin dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr.61/2023 în sumă de 19,1 mil. lei, fiind executate în marime de 18,7 mil. lei, în scopurile următoare:

- Ministerului Sănătății, pentru Agenția Națională pentru Sănătate Publică – 2,8 mil. lei în scopul acoperirii cheltuielilor de reparații capitale ale acoperișurilor la edificiile Centrului de Sănătate Publică Edineț, deteriorate în urma calamităților naturale din 25.07.2023, care au fost valorificate în volum de 2,4 mil.lei;

- Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în scopul acoperirii cheltuielilor suportate de prestatorii de servicii medicale încadrați în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală pentru gestionarea crizei refugiaților 16,3 mil. lei, care au fost valorificate integral.

4.5.8. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă

Pentru anul 2023, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 1 193,9 mil. lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 163,7 mil. lei, constituind 1 357,6 mil. lei sau 1,6% din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 1 313,7 mil. lei sau la nivel de 96,8% din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 84,1% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul următor.

mil.lei

	2022 executat	2023						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2022	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	**1074.9**	**1193.9**	**1357.6**	**1313.7**	**-43.9**	**96.8**	**238.8**	**122.2**
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*1,6*	*1.4*	*1.6*	*1.6*	*0.0*		*-0,1*	
Cheltuieli curente	1005.8	1137.5	1276.1	1242.7	-33.4	97.4	236.9	123.6
Cheltuieli capitale	69.1	56.4	81.5	71.0	-10.5	87.1	1.9	102.7
Resurse, total	**1074.9**	**1193.9**	**1.357.6**	**1313.7**	**-43.9**	**96.8**	**238.8**	**122.2**
inclusiv:								
resurse generale	1059.5	1178.0	1322.9	1282.5	-40.4	96.9	223.0	121.0
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	4.2	7.4	23.2	19.5	-3.7	84,1	15.3	464.3
venituri colectate	11.2	8.5	11.5	11.7	0.2	101.7	0.5	104.5

Cheltuielile realizate în anul 2023 sunt în creștere față de anul 2022 cu 238,8 mil. lei sau cu 22,2 la sută. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 43,9 mil.lei, sau 3,2 % din total, față de 66,4 mil. lei neexecutate în anul 2022. În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 33,4 mil.lei și cheltuieli capitale în sumă de 10,5 mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 3,7 mil. lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate preponderent din resurse generale 97,6%, veniturilor colectate și proiectelor finanțate din surse externe le revine, respectiv 0,9% și 1,5% din total.

Principalele cauze ale nevalorificării alocațiilor se atribuie capacităților reduse de valorificare a resurselor financiare, procesului lent de implementare a unor proiecte ale Centrului Național al Cinematografiei și ale Agenției Naționale pentru Dezvoltarea Programelor și Activităților de Tineret.

În aspectul *structurii funcționale* a cheltuielilor se atestă o predominare a *serviciilor de sport și cultură fizică* cu un volum de 608,2 mil. lei, fiind executate în sumă de 592,2 mil. lei, sau la nivel de 97,4% din prevederi sau cu 120,5 mil. lei mai mult fața de anul 2022.

Cele mai importante realizări și cheltuieli executate în cadrul serviciilor date au fost:

- acordarea *transferurilor cu destinație specială* de la bugetul de stat către bugetele locale pentru 74 de școli sportive din cadrul autorităților publice locale – 374,2 mil. lei;

- asigurarea activității curente a 22 instituții de sport din subordinea Ministerului Educației și Cercetării – de 109,0 mil. lei;

- realizarea Calendarului acțiunilor sportive naționale și internaționale – 57,0 mil. lei.

- acordarea burselor sportivilor de performanță – 25,7 mil.lei,

- acordarea premiilor sportivilor pentru performanțele deosebite obținute în competițiile sportive – 24,2 mil. lei;

Întru realizarea *activităților pentru tineret*, pentru anul 2023, au fost prevăzute alocații în sumă de 6,2 mil. lei, care au fost executate în sumă de 2,7 mil. lei sau 43,5% din prevederi.

În scopul susținerii *proiectelor/programelor ale organizațiilor necomerciale* au fost prevăzute alocații în sumă de 17,9 mil. lei, fiind executate în sumă de 16,9 mil. lei sau 94,4% din prevederi, după cum urmează:

- implementarea Programului de granturi pentru tineri din diferite domenii de activitate – 1,9 mil. lei;

- susținerea proiectelor/programelor de tineret – 8,6 mil.lei;

- susținerea proiectelor culturale – 6,4 mil.lei.

Pentru promovarea dezvoltării culturale au fost utilizate alocații bugetare în sumă de 2,7 mil.lei, dintre care:

- implementarea Programului Diplomație Culturală – 2,0 mil.lei;

- implementarea Programului Național Cluburile de Lectură – 0,4 mil.lei;

- asigurarea activităților de informare și comunicare a Ministerului Culturii – 0,3 mil.lei.

Pentru *susținerea/subvenționarea instituțiilor publice la autogestiune* au fost prevăzute alocații în sumă de 406,4 mil. lei, care au fost executate integral, după cum urmează:

- activitatea teatrelor, circului și a organizațiilor concertistice – 252,1 mil. lei;

- activitatea Instituției Publice Naționale Compania „Teleradio-Moldova" – 148,9 mil. lei, dintre care 4,5 mil. lei pentru efectuarea lucrărilor de proiectare pentru construcția sediului Companiei;

- activitatea Instituției Publice „Muzeul de istorie a evreilor din Republica Moldova" – 3,0 mil. lei;

- susținerea redacțiilor revistelor pentru copii și adolescenți „Noi", „Alunelul" și „Florile Dalbe" – 2,4 mil. lei.

Pentru *indemnizații de merit pentru realizări deosebite și pentru recompensarea activității de notorietate în domeniul culturii* au fost utilizate alocații bugetare în sumă de 28,4 mil. lei, de care au beneficiat 244 persoane.

Pentru *susținerea cinematografiei* au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 14,6 mil. lei, fiind executate în sumă 10,8 mil.lei sau 74,0% din prevederi.

În scopul susținerii *editării cărții naționale* au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 9,5 mil. lei, fiind executate în sumă 8,5 mil.lei sau 88,4% din prevederi.

Cheltuielile aferente proiectelor finanțate din surse externe, în anul 2023, au fost executate în sumă de 19,5 mil.lei sau 84,1% din prevederi, dintre care:

1. Proiectul *„Programe de Participare a Comisiei Naționale pentru UNESCO"* în sumă de 0,2 mil. lei fiind executat integral, în cadrul căruia au fost realizate 4 programe, după cum urmează:

- facilitarea practicilor de consum responsabil prin pregătirea activităților și materialelor educaționale/de formare și, astfel, contribuirea la îmbunătățirea stării mediului;
- conservarea și încurajarea dezvoltării culturale a comunităților rurale bazată pe recuperarea practicilor agricole tradiționale utilizate în comunitățile rurale;
- promovarea cunoștințelor despre trăsăturile psihologice, fiziologice și social-pedagogice ale copiilor și tinerilor bolnavi de cancer prin informare și educare a profesorilor de școală, psihologi, voluntari și părinți;
- crearea unui mediu incluziv și non-discriminatoriu pentru refugiații din Ucraina prin informarea și acordarea asistenței psihologice părinților și profesorilor.

2. Proiectul *„Istoria si muzica-valori care ne unesc"* executat în sumă de 19,3 mil. lei sau la nivel de 85,8% din prevederi. În cadrul proiectului dat alocațiile au fost planificate pentru organizarea evenimentului de lansare a proiectului, actualizarea și elaborarea proiectului tehnic, efectuarea studiului de fezabilitate de restaurare a 3 obiecte de arhitectură vernaculară, precum și restaurarea obiectelor respective.

3. Proiectul *„Pagina de arheologie, istorie și cultură a Mării Negre - ARHICUP"* din cadrul Programului Operațional Comun „Bazinul Marii Negre", au fost prevăzute alocații în sumă de 0,4 mil. lei, care pe parcursul anului nu au fost executate din motivul anulării transferului următoarei tranșe în realizarea proiectului.

Din *fondului de intervenție al Guvernului,* conform dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, au fost repartizate și executate mijloace financiare în sumă de 0,1 mil. lei, pentru acoperirea costurilor de funcționare a centrului de plasament temporar pentru refugiați, creat de Centrul Sportiv de Pregătire a Loturilor Naționale din subordinea Ministerului Educației și Cercetării.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 849/2023 din *fondul de rezervă al Guvernului* au fost repartizate Ministerului Culturii mijloace financiare, în sumă de 0,8 mil.lei, pentru acoperirea cheltuielilor aferente organizării funeraliilor

regretatului Mircea Snegur, primul președinte al Republicii Moldova, și ale regretatului Ion Druță, scriitor.

4.5.9. Învățământ

Pentru anul 2023, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 17 053,9 mil. lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 990,3 mil. lei, constituind 18 044,2 mil. lei sau 21,5% din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 17 476,0 mil. lei sau la nivel de 96,9% din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 64,0% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul ce urmează:

mil.lei

	2022 executat	2023						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2022	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	**14669,8**	**17053,9**	**18044,2**	**17476,0**	**-568,2**	**96,9**	**2806,2**	**119,1**
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*21,4*	*20,5*	*21,5*	*21,6*				
Cheltuieli curente	14461,4	16788,8	17678,4	17211,5	-466,9	97,4	2750,1	119,0
Cheltuieli capitale	208,4	265,1	365,8	264,5	-101,3	72,3	56,1	126,9
Resurse, total	**14669,8**	**17053,9**	**18044,2**	**17476,0**	**-568,2**	**96,9**	**2806,2**	**119,1**
inclusiv:								
resurse generale	14492,8	16846,1	17805,8	17318,1	-487,7	97,3	2825,3	119,5
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	150,1	182,1	210,8	135,0	-75,8	64,0	-15,1	89,9
venituri colectate	26,9	25,7	27,6	22,9	-4,7	83,0	-4,0	85,1

Cheltuielile realizate în anul 2023 sunt în creștere față de anul 2022 cu 2 806,2 mil. lei sau cu 19,1 la sută. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 568,2 mil. lei, sau 3,1% din total. În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 466,9 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 101,3 mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 75,8 mil. lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate preponderent din resurse generale 99,1%, proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate le revine, respectiv, 0,8% și 0,1% din total.

Pentru realizarea programului de suport bugetar în cadrul *proiectului „Reforma învățământului în Moldova"*, susținut de Banca Mondială, au fost prevăzute alocații în sumă de 13,5 mil. lei, care au fost executate în volum de 10,5 mil. lei sau la nivel de 77,8%, după cum urmează:

- formarea profesională a cadrelor didactice și de conducere din învățământul general în sumă de 9,6 mil.lei;

- dezvoltarea conținuturilor curriculare la disciplinele școlare din învățământul primar, gimnazial, liceal, inclusiv extrașcolar în sumă de 0,3 mil. lei;

- implementarea standardelor minime educaționale – 0,6 mil. lei.

Executarea scăzută a cheltuielilor a fost condiționată de situația excepțională în țară, majorarea prețurilor la servicii, anularea procedurilor de achiziție care a cauzat necesitatea de replanificare a măsurilor pentru anul 2024.

Pentru *organizarea odihnei de vară a copiilor* în cadrul instituțiilor de învățământ secundar general au fost prevăzute alocații în sumă de 1,7 mil. lei, fiind executate integral.

Măsurile privind *organizarea desfășurării examenelor de absolvire* în gimnazii și examenelor de bacalaureat în licee au generat cheltuieli în sumă de 13,9 mil. lei, fiind executate la nivel de 97,8 la sută.

Pentru *participarea elevilor dotați la olimpiadele naționale și internaționale* au fost executate cheltuieli în sumă de 10,1 mil. lei, cu 5,1 mil. lei mai mult față de anul 2022.

Conform Hotărârii Guvernului nr.876/2015 *„Cu privire la asigurarea cu manuale a elevilor"* pentru anul 2023, au fost prevăzute alocații în sumă de 45,8 mil. lei, fiind executate la nivel de 99,8% din prevederi.

În scopul realizării măsurilor privind *lucrul extrașcolar cu copiii* au fost prevăzute alocații în sumă de 27,8 mil. lei, care au fost executate la nivel de 94,6 la sută.

Cotizațiile la organisme internaționale în anul 2023 au constituit 1,6 mil. lei, ce reprezintă 94,1% din prevederi.

Pentru încurajarea și stimularea participării Republicii Moldova la *programele de mobilitate academică* au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 0,3 mil. lei, care au fost executate la nivel de 33,3 la sută. Nivelul scăzut al executării este cauzat de conflictul din regiune.

Instituțiile publice de învățământ profesional tehnic și superior au acordat servicii educaționale pentru realizarea *Planului (comenzii de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate cu finanțare de la bugetul de stat*, valorificând mijloace în sumă de 2 071,5 mil. lei, ce constituie 99,4% din prevederi.

Pentru *asigurarea finanțării complementare* a instituțiilor publice de învățământ profesional tehnic și superior au fost prevăzute granturi acordate din bugetul de stat în sumă de 97,1 mil. lei, care au fost executate la nivel de 89,1% din prevederi.

Cheltuielile pentru *plata burselor elevilor și studenților* din instituțiile de învățământ au fost realizate în sumă de 323,7 mil. lei, ce constituie 97,6% din prevederi.

Pentru *asigurarea alimentării copiilor/elevilor* din instituțiile de învățământ din subordinea Ministerului Educației și Cercetării au fost prevăzute alocații în sumă de 56,5 mil. lei, care au fost executate în sumă de 54,4 mil. lei sau la nivel de 96,3% din prevederi.

În vederea finanțării instituțiilor de învățământ general la nivel local, au fost prevăzute *transferuri cu destinație specială* de la bugetul de stat către bugetele locale în sumă de 14 616,5 mil. lei, care au fost executate în sumă de 14 205,6 mil.lei, sau la nivel de 97,2% din prevederi sau cu 2 323,5 mil. lei mai mult față de anul 2022.

Conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.275/2023 cu privire la aprobarea *Programului activităților de reintegrare a țării* pentru anul 2023, instituțiile de învățământ au beneficiat de mijloace bănești în sumă de 1,4 mil. lei, care au fost executate în sumă de 1,3 mil. lei sau la nivel de 92,9% din prevederi.

În anul 2023, veniturile colectate ale instituțiilor finanțate de la bugetul de stat au constituit 22,9 mil. lei sau 83,0% față de volumul acestora prevăzut sumă de 27,6 mil. lei.

Pentru activitățile din cadrul *proiectelor finanțate din surse externe* au fost prevăzute mijloace în sumă de 210,8 mil. lei, fiind executate în sumă de 135,0 mil. lei sau la nivel de 64,0% din prevederi. Neexecutarea cheltuielilor a fost condiționată de situația excepțională în țară, majorarea prețurilor la majoritatea serviciilor, tergiversarea procedurilor de achiziție.

În anul 2023, în cadrul grupei au fost în derulare următoarele proiecte finanțate din surse externe:

1. Proiectul *„Programul de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova”*, finanțat din contul soldul de mijloace bănești înregistrat la situația din 1 ianuarie 2023 în cadrul căruia au fost prevăzute cheltuieli în volum de 4,2 mil. lei, destinate finisării lucrărilor de construcție a unui bloc de studii din cadrul Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” din mun. Comrat, care au fost realizate în volum de 3,1 mil.lei sau la nivel de 73,8% din prevederi. Nivelul scăzut de executarea a cheltuielilor este cauzat de prezentarea cu întârziere a actelor de recepție a lucrărilor de către executant.

2. Proiectul *„Învățământului superior”*, finanțat din contul împrumutului acordat de Banca Mondială, în cadrul căruia au fost prevăzute cheltuieli în volum de 135,5 mil. lei pentru elaborarea unui sistem electronic unificat de admitere în învățământul superior (e-admitere), elaborarea Sistemului Informațional al Pieței Muncii, implementarea studiului de urmărire a traseului absolvenților de studii

superioare, elaborarea și revizuirea Standardelor de Calificare, fiind executate 131,7 mil. lei sau la nivel de 97,2% din prevederi.

3. Proiectul *„Programul cadru al UE Erasmus +"* finanțat din contul grantului acordat de Comisia Europeană și soldului de mijloacele bănești înregistrat la începutul anului 2023, în cadrul căruia au fost prevăzute cheltuieli în volum de 0,4 mil. lei, destinate acordării sprijinului agențiilor de asigurare a calității în crearea unui sistem de asigurare a calității în conformitate cu Standardele și Ghidurile Europene, care au fost realizate în volum de 0,2 mil. lei sau la nivel de 50,0% din prevederi. Nivelul scăzut de executare a cheltuielilor este cauzat de extinderea perioadei de implementare a măsurilor planificate pentru anul 2024.

4. Proiectul *„Asistență tehnică și financiară nerambursabilă acordată Republicii Moldova de către România"* finanțat de către Guvernul României, destinat dezvoltării transportului școlar în instituțiile de învățământ general din Republica Moldova, în cadrul căruia au fost prevăzute cheltuieli în volum de 70,7 mil. lei, care nu au fost realizate din motivul timpului restrâns pentru efectuarea procedurilor de achiziții publice.

4.5.10. Protecție socială

Pentru anul 2023, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 23 717,3 mil. lei, care pe parcursul anului au fost diminuate cu 1 655,8 mil. lei, constituind 22 061,5 mil. lei sau 26,2% din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 21 381,8 mil. lei sau la nivel de 96,9% din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 99,7% din prevederi.

Datele despre executarea cheltuielilor în cadrul grupei date se prezintă în tabelul următor:

mil.lei

	2022 executat	2023						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2022	
					suma	%	Suma	%
Cheltuieli, total	**18807,0**	**23717,3**	**22061,5**	**21381,8**	**-679,7**	**96,9**	**2574,8**	**113,7**
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*27,4*	*28,5*	*26,2*	*26,5*	*-0,3*		*-0,9*	
Cheltuieli curente	18778,2	23713,4	22046,1	21369,5	-676,6	96,9	2591,3	113,8
Cheltuieli capitale	28,8	3,9	15,4	12,3	-3,1	79,9	-16,5	42,7
Resurse, total	**18807,0**	**23717,3**	**22061,5**	**21381,8**	**-679,7**	**96,9**	**2574,8**	**113,7**
inclusiv:								
resurse generale	18460,6	23368,5	21845,7	21168,6	-677,1	96,9	2708,0	114,7
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	125,0	107,9	100,4	100,1	-0,3	99,7	-24,9	80,1
venituri colectate	221,4	241,0	115,4	113,1	-2,3	98,0	-108,3	51,1

mil.lei

	2022 executat	2023						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2022	
					suma	%	Suma	%

Cheltuielile realizate în anul 2023 sunt în creștere față de anul 2022 cu 2 574,8 mil. lei sau cu 13,7 la sută. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 679,7 mil. lei sau 3,1% din prevederi. În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 676,6 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 3,1 mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 0,3 mil. lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate preponderent din resurse generale 99,0 %, proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate din prestarea serviciilor contra plată le revine, respectiv, 0,5% și 0,5% din total.

Alocațiile neutilizate se atribuie la următoarele poziții de cheltuieli principale:

- transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat în sumă de 318,1 mil.lei, ținând cont de modificarea numărului de beneficiari de prestații sociale și mărimii medii a prestațiilor, precum și ca urmare a încasării mai mari a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat;
- susținerea financiară a persoanelor participante în cadrul Programului "Prima casă" – 50,0 mil.lei;
- Fondul de reducere a vulnerabilității energetice –217,0 mil.lei;
- transferuri cu destinație specială către bugetele locale – 40,4 mil.lei, din motivul modificării contingentului de beneficiari;
- cheltuieli de întreținere a instituțiilor și măsurilor sociale -38,6 mil. lei. Principalele cauze a nevalorificării alocațiilor constituie fluctuația cadrelor, specificul instituțiilor sociale, modificarea numărului beneficiarilor;
- cheltuieli de personal la aparatul Ministerul Muncii și Protecției Sociale –5,4 mil.lei;
- indexarea depunerilor bănești ale cetățenilor în Banca de Economii – 8,2 mil. lei;
- cheltuieli efectuate din Fondul de susținere socială a populației – 2,0 mil. lei.

În cadrui proiectelor finanțate din surse externe, cheltuielile au fost executate în sumă de 100,1 mil. lei sau 99,7 % din prevederile anuale (100,4 mil. lei), fiind implementate proiectele *„Acordarea asistentei tehnice pentru consolidarea sistemului de protecție a copilului, inclusiv serviciilor sociale".*

Pentru asigurarea funcționării aparatului Ministerului Muncii și Protecției Sociale, a instituțiilor din subordine, precum și executarea serviciilor atribuite

acestora, au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 4 336,6 mil. lei, care au fost executate în sumă de 4 076,9 mil. lei sau la nivel de 94,0% din prevederi.

Întru consolidarea potențialului Instituției Publice „Centrul Republican Experimental Protezare, Ortopedie și Reabilitare" (CREPOR), pentru asigurarea tratamentului și reabilitării persoanelor cu dizabilități și participanților la război, pentru anul 2023 au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 58,9 mil. lei, precizate în sumă de 68,9 mil. lei, care au fost executate integral.

Cheltuielile prevăzute pentru *Fondul de susținere a populației* pentru anul 2023 au fost aprobate în volum de 220,2 mil. lei, care pe parcursul anului au fost diminuate, și au constituit 93,7 mil. lei, fiind executate în volum de 91,7 mil. lei sau la nivel de 97,9%, din contul cărora au fost asigurate programe cu destinație specială în domeniul asistenței sociale – 14,0 mil. lei și transferuri către bugetele locale de nivelul II pentru pachetul minim de servicii sociale – 77,7 mil. lei.

Pentru Fondul de reducere a vulnerabilității energetice pentru anul 2023 au fost aprobate mijloace financiare în volum de 5 000,0 mil. lei, care pe parcursul anului au fost diminuate, și au constituit 3 520,9 mil. lei, fiind executate în volum de 3 303,9 mil. lei sau la nivel de 93,8 la sută..

Pentru plata sumelor *indexate la depunerile bănești ale populației* au fost aprobate cheltuieli în sumă de 20,0 mil. lei, pentru realizarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 290/2023 privind plata sumei indexate deponenților Băncii de Economii, beneficiari de indexare în anul 2023 sunt deponenții născuți până în anul 1991, care nu au beneficiat de sumele indexate aferente primei etape și/sau etapei a doua în anii precedenți.

În anul 2023 achitarea sumelor indexate a început în luna mai și s-a efectuat pentru deponenții, care s-au înregistrat până la sfârșitul lunii aprilie 2023.

În decursul anului 2023 către Î.S. „Poșta Moldovei" pentru plata sumelor indexate au fost transferate 11,8 mil. lei, dintre care în măsura adresării deponenților, au fost achitate pentru etapa 1 – 0,7 mil. lei și pentru etapa 2 – 11,1 mil. lei.

În scopul executării prevederilor Legii nr.1225/1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, legate de restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, în bugetul de stat pentru anul 2023 au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 4,9 mil. lei, și executate în sumă de 2,3 mil.lei, la nivel de 46,9%, fiind cu 1,3 mil. lei mai mult față de suma executată în anul 2022.

Întru realizarea prevederilor Legii nr.397/2013 privind finanțele publice locale, în bugetul de stat pentru anul 2023 la grupa dată au fost prevăzute transferuri cu destinație specială în sumă de 448,9 mil. lei, fiind precizate în sumă de 620,1 mil. lei și executate în sumă de 579,9 mil. lei, ceea ce reprezintă 93,5% din prevederi și

cu 165,7 mil. lei mai mult față de anul 2022, în legătură cu modificarea numărului de beneficiari de prestații sociale.

Transferurile cu destinație specială alocate pentru bugetele locale în sumă de 579,5 mil. lei au fost îndreptate pentru:

- compensarea cheltuielilor pentru serviciile de transport – 150,1 mil. lei, cu 12,6 mil. lei mai mult decât în anul 2022;
- plata indemnizațiilor pentru copiii adoptați sau cei aflați sub tutelă/curatelă – 81,6 mil. lei, la nivelul anului 2022;
- susținerea tinerilor specialiști, absolvenţi ai instituţiilor de învățământ superior şi profesional tehnic postsecundar pentru achitarea indemnizaţiilor, a cheltuielilor pentru închirierea spaţiului locativ şi pentru consumul de energie termică şi electrică – 38,2 mil. lei, cu 1,3 mil. lei mai mult față de anul 2022;
- compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari și Căușeni și Anenii Noi – 154,9 mil. lei, cu 62,4 mil. lei mai mult față de anul 2022;
- acordarea prestațiilor sociale pentru copiii plasați în serviciile sociale – 15,5 mil. lei, cu 2,9 mil. lei mai mult față de anul 2022;
- servicii sociale – 139,5 mil. lei, cu 86,5 mil. lei mai mult față de anul 2022.

Transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2023 au fost aprobate în sumă de 17 169,9 mil. lei, care pe parcursul anului au fost precizate în sumă de 16 829,7 mil.lei și finanțate în sumă de 16 511,6 mil.lei sau 98,1% din prevederi.

Din *fondul de intervenție al Guvernului* au fost repartizate mijloace financiare în sumă de 25,4 mil. lei, care au fost executate în sumă de 25,3 mil. lei, inclusiv:

- 10,4 mil. lei au fost executate conform Hotărârii Guvernului nr.540/2023, în conformitate cu prevederile Legii nr.69/2020 cu privire la instituirea unor măsuri pe perioada stării de urgență în sănătate publică și modificarea unor acte normative, pentru achitarea indemnizației unice ca urmare a contractării infecției COVID-19 în mărime de 16,0 mii lei per persoană pentru anul 2023;
- 14,7 mil. lei conform dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova pentru gestionarea crizei refugiaților din Ucraina;
-0,2 mil. lei care au fost executate integral conform Hotărârii Guvernului nr.901/2023 pentru reparația acoperișurilor la Centrele de plasament temporar pentru persoane cu dizabilităţi din comuna Brînzeni r-ul Edineț și comuna Bădiceni r-ul Soroca.
- Din *fondul de rezervă al Guvernului* au fost repartizate mijloace financiare în sumă de 0,3 mil.lei, care au fost executate integral conform Hotărârii Guvernului nr.978/2023 în scopul acordării ajutorului material familiei lui Boşcov Petru, victimă a acţiunii militare din Israel şi Fâşia Gaza.

4.6 Transferurile către bugetele locale

La baza relațiilor între bugetul de stat și bugetele locale stau prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, Legii nr.397/2003 privind finanțele publice locale, Legii bugetului de stat pentru anul 2023 nr.359/2022 (cu modificările ulterioare), precum și a altor acte normative.

În componența bugetului de stat pe anul 2023, pentru bugetele locale de ambele nivele au fost inițial aprobate transferuri în sumă totală de 18 539,1 mil. lei.

Transferurile cu *destinație generală* au fost aprobate în volum de 2 940,9 mil.lei, dintre care cele *de echilibrare* din fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale pentru nivelarea posibilităților financiare 2 264,9 mil. lei și alte transferuri cu destinație generală ce includ transferuri pentru bugetele locale de nivelul întâi pentru asigurarea cu resurse a domeniului propriu de activitate aferent infrastructurii drumurilor publice locale, urmare a redirecționării de la transferurile cu destinație specială pentru infrastructura drumurilor publice locale în volum de 676,0 mil.lei. Ulterior, volumul altor transferuri cu destinație generală au fost precizate la nivel de 778,1 mil.lei.

Transferurile cu *destinație specială* de la bugetul de stat către bugetele locale au fost aprobate în sumă de 15 598,2 mil.lei, ulterior fiind majorate cu 813,6 mil.lei, constituind 16 411,8 mil.lei, inclusiv pentru:

- finanțarea învățământului preșcolar, primar, secundar general, special și complementar (extrașcolar) – 14 487,0 mil.lei (majorare cu 746,4 mil.lei);
- școli sportive – 381,6 mil.lei (majorare cu 34,0 mil.lei);
- asistența socială – 493,5 mil.lei (majorare cu 44,6 mil.lei);
- infrastructura drumurilor publice locale – 750,7 mil.lei;
- pachetul minim de servicii sociale din Fondul de susținere a populației – 204,2 mil.lei;
- consolidarea sistemului de protecție socială cu suportul UNICEF – 94,2 mil.lei (micșorare cu 11,4 mil.lei);
- finanțarea altor competențe delegate autorităților administrației publice locale – 0,6 mil. lei.

Pentru anul 2023, suma transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale, aprobate în Anexa nr.7 la Legea bugetului pentru anul 2023, au fost majorate conform Hotărârilor Guvernului nr.936/2023 și nr.1020/2023 privind repartizarea alocațiilor bugetelor aprobate în bugetul de stat pentru acoperirea parțială a cheltuielilor pentru asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar, inclusiv pentru acordarea premiului anual pentru rezultatele activității în anul 2023 și au constituit 19 581,5 mil.lei.

Din contul transferurilor alocate conform Hotărârilor de Guvern menționate privind repartizarea și redistribuirea unor alocații aprobate în Legea bugetului de stat pentru anul 2023 nr.359/2022, acestea au constituit 217,9 mil. lei, inclusiv 91,3 mil.lei alocate de la bugetul de stat prin intermediul altor transferuri cu destinație generală pentru asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea și achitarea premiului anual (pentru domeniile proprii de activitate ale APL).

Pentru *competențele delegate* alocarea mijloacelor financiare conform Hotărîrii Guvernului nr.936/2023 în volum de 126,6 mil.lei au fost repartizate după cum urmează:

- ✓ învățământul general – 121,5 mil.lei;
- ✓ școli sportive – 5,0 mil.lei;
- ✓ asistența socială – 0,1 mil.lei.

Suplimentar, pe parcursul anului s-a făcut uz de prevederile art.17 lit.1) din Legea bugetului de stat pentru anul 2023 nr.359/2022, fiind redistribuite între autoritățile administrației publice locale tansferurile cu destinație specială pentru școli sportive în volum de 20,0 mii lei și asistență socială în volum de 39,6 mii lei, care au dus la majorarea volumelor transferurilor cu destinație speciale respective.

Finanțarea transferurilor de la bugetul de stat la bugetele locale (Anexa nr.7 cu transferuri pentru salarizare alocate prin Hotărîri de Guvern) au fost asigurate la nivel de 97,6% față de planul precizat sau în volum de 19 109,1 mil.lei, nefiind alocate 472,4 mil.lei din volumul total de transferuri planificate (19 581,5 mil.lei), dintre care:

- pentru învățământul general – 410,1 mil.lei sau executate la nivel de 97,2 la sută;
- pentru școlile sportive – 12,4 mil.lei sau executate la nivel de 96,8 la sută;
- pentru asistența socială – 31,4 mil.lei sau executate la nivel de 93,6 la sută;
- pentru infrastructura drumurilor publice de interes raional (municipal) – 9,4 mil.lei sau executate la nivel de 98,8 la sută;
- pentru pachetul minim de servicii sociale – 8,9 mil.lei sau executate la nivel de 95,6 la sută;
- consolidarea sistemului de protecție socială cu suportul UNICEF – 0,05 mil.lei sau executate la nivel de 99,9 la sută;
- pentru alte transferuri cu destinație generală (alocate conform Hotărârilor Guvernului) – circa 0,13 mil.lei sau executate la nivel de 99,95 la sută.

Printre principalele cauze de nefinanțare deplină a transferurilor cu destinație speciale se pot enumera:

- ✓ diminuarea pe parcursul anului a numărului de beneficiari;

✓ finanțarea transferurilor cu destinație specială pe bază de necesități, ca mecanism de asigurare a cheltuirii eficiente și conform destinației a mijloacelor bugetare;

✓ necorelarea bugetelor locale cu prevederile Legii bugetului de stat pentru anul 2023;

Pe parcursul anului 2023, din bugetul de stat, prin hotărâri ale Guvernului, pentru bugetele locale au fost aprobate transferuri cu destinație specială în volum de 12,4 mil. lei, fiind executate în volum de peste 11,6 mil.lei sau la nivel de 93,8 la sută, inclusiv:

- conform Hotărârii Guvernului nr.366/2023 și nr.800/2023 cu privire la restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice în sumă de 2,3 mil.lei, fiind finanțate în același volum;
- conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.509/2023 pentru acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția unei case individuale ori a unei locuințe cooperatiste, sau procurarea spațiului locativ către bugete locale în anul 2023 au fost alocate și transferate mijloace financiare în sumă totală de circa 0,04 mil.lei;
- în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.801/2018 privind aprobarea și implementarea Programului Diaspora Reușește „DAR 1+3", în baza Procesului-verbal nr.1 din 22 aprilie 2023 al ședinței Comitetului de evaluare și supraveghere a proiectelor din cadrul Programului, autorităților publice locale – beneficiare, pentru finanțarea proiectelor declarate câștigătoare au fost alocate mijloace financiare în sumă de circa 10,0 mil.lei, fiind finanțate la nivel de 92,3 la sută sau în volum de 9,2 mil.lei;

De asemenea, conform prevederilor Legii nr.154/2007 privind acordarea compensației unice pentru conectarea la conducta de gaze naturale a unor categorii de populație din mediu rural, în baza demersurilor APL (demersul CR Cimișlia nr.126 din 11.04.2023), către bugetele locale au fost alocate transferuri în sumă de 0,004 mil. lei.

Pe parcursul anului 2023, din ***fondul de urgență al Guvernului*** au fost repartizate mijloace financiare în sumă de **120,8 mil.lei**, fiind executate în sumă de **108,2 mil.lei** sau la nivel de 89,6 la sută, după cum urmează:

- conform Hotărârii Guvernului nr.540/2023, din ***fondul de intervenție*** al Guvernului au fost repartizate bugetelor locale mijloace financiare în sumă de 10,5 mil.lei pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19, fiind executate la nivel de 96,7% sau în volum de 10,2 mil.lei;
- pentru gestionarea crizei refugiaților din Ucraina, conform dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova din ***fondul de intervenție*** au fost alocate mijloace financiare în sumă de 94,0 mil.lei, fiind finanțate la nivel 88,5% sau în volum de 83,2 mil.lei;

- pentru lichidarea consecințelor situației excepționale cu caracter natural conform Hotărârilor Guvernului nr.777/2023, nr. 850/2023 și nr. 901/2023, au fost alocate din ***fondul de intervenție*** mijloace financiare în sumă de circa 4,8 mil.lei, fiind finanțate la nivel 82,3 la sută sau în volum de 3,9 mil.lei;
- conform Hotărârii Guvernului nr.495/2023, din ***fondul de intervenție*** au fost repartizate bugetelor locale mijloace financiare în sumă de 8,4 pentru lucrări de reparație a blocurilor locative fiind executate la nivel de 92,6 la sută sau în volum de 7,8 mil.lei;
- conform Hotărârilor Guvernului nr.224/2023, nr. 292/2023, 614/2023 din ***fondul de rezervă*** *a Guvernului* pentru lucrări de reparație și întreținere a drumurilor și lucrări de demontare/ remontare au fost alocate mijloace financiare în sumă de 3,1 mil.lei fiind asimilate practic integral.

De asemenea, autoritățile administrației publice locale au beneficiat și de transferuri din ***fondurile centralizate*** ale bugetului de stat, fiind alocate mijloace financiare în volum de **1 599,6 mil. lei**, executate la nivel de 98,4% sau în sumă de **1 574,8 mil.lei**, inclusiv din contul:

- Fondul național pentru mediu - aprobate transferuri în sumă de 60,4 mil. lei, finanțate în sumă de 40,2 mil. lei sau la nivel de 66,5 la sută;
- Fondului pentru eficiența energetică - alocate mijloacele financiare în sumă de 3,6 mil. lei, finanțate în sumă de 3,2 mil. lei sau la nivel de 88,1 la sută;
- Fondului național de dezvoltare a agriculturii si mediului rural - alocate transferuri în sumă de 166,6 mil. lei, finanțate integral;
- Fondului național pentru dezvoltare regională și locală - alocate transferuri în sumă de 1 358,4 mil. lei, fiind executate în sumă de 1 354,8 mil. lei sau la nivel de 99,7 la sută;
- programului activităților de reintegrare a țării pentru anul 2023, prin Hotărîrea Guvernului nr.275/2023 fiind aprobate mijloacele financiare în sumă de 10,6 mil. lei, finanțate la nivel de 94,1% sau în sumă de 10,0 mil.lei.

Pentru bugetele locale de la bugetul de stat au fost alocate pentru anul 2023 transferuri în volum total de 21 314,2 mil. lei, executate în sumă de 20 803,6 mil. lei, ceea ce reprezintă 97,6% din volumul total de alocații bugetare sub formă de transferuri (generale și speciale).

4.7 Descrierea bilanțului contabil al bugetului de stat

Conform bilanţului contabil activele instituțiilor finanțate de la bugetul de stat au constituit – 62 492,5 mil. lei, inclusiv:

- mijloace fixe – 15 010,7 mil. lei;
- stocuri de materiale circulante – 3 815,8 mil. lei;

- producție în curs de execuție, produse și producție finită, animale tinere la îngrășat – 68,4 mil. lei;
- terenuri – 6 774,2 mil. lei.
- acțiuni și alte forme de participare în capital – 29 828,5 mil. lei;
- creanțe ale instituțiilor bugetare – 2 034,7mil. lei;
- alte active – 1 063,6 mil. lei;
- mijloace bănești – 3 896,6 mil. lei, dintre care mijloace temporar intrate în posesia instituției – 493,0 mil. lei, care nu fac parte a executării bugetului.

Soldul mijloacelor bănesti, pe componente bugetare, se prezintă în rmătorul tabel

mii. lei

	Total	*inclusiv:*			
		pe conturile curente în CUT	**pe conturile BNM**	**pe conturile MAIB**	**conturile curente în afara sistemului trezorerial**
Sold de mijloace bănești în ***moneda națională***, *inclusiv:*	**2.054.189,8**	**2.054.189,8**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Componenta de bază	1.962.523,0	1.962.523,0			
Proiecte finanțate din sursa exetrne	91.666,8	91.666,8			
Sold de mijloace bănești în ***valută străină***, *inclusiv:*	**1.059.348,1**	**0,0**	**1.059.348,1**	**0,0**	**0,0**
Componenta de bază	559.526,9		559.526,9		
Proiecte finanțate din sursa exetrne	499.821,2		499.821,2		
Sold de mijloace bănești în ***moneda națională***, *inclusiv:*	**290.043,8**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**290.043,8**
Componenta de bază	285.350,8				285.350,8
Proiecte finanțate din sursa exetrne	4.693,0				4.693,0
TOTAL	**3.403.581,7**	**2.054.189,8**	**1.059.348,1**	**0,0**	**290.043,8**

- datoriile instituțiilor bugetare au constituit 1 384,8 mil. lei;
- alte datorii (mijloace temporar intrate în posesia instituției) – 493,0 mil. lei;
- rezultatul executării de casă a bugetului și rezultatul financiar al instituțiilor bugetare – 60 614,7 mil. lei.

4.8 Creanțele și datoriile instituțiilor finanțate de la bugetul de stat

La situația din 31 decembrie 2023 creanțele instituțiilor finanțate de la bugetul de stat la cheltuieli și active nefinanciare au constituit 1 928,9 mil. lei, inclusiv creanțe curente (sumele achitate în avans conform contractelor pentru bunuri, lucrări și servicii) – 1 914,9 mil. lei și cu termen expirat – 14,0 mil. lei.

Comparativ cu situația din 31 decembrie 2022, creanțele s-au majorat cu 691,9 mil. lei. Creanțele curente s-au majorat cu 692,6 mil. lei și cele cu termen expirat s-au micșorat cu 0,7 mil. lei.

Datoriile instituțiilor finanțate de la bugetul de stat au constituit 1 339,2 mil. lei, inclusiv datorii curente (cheltuieli de personal, servicii energetice și comunale, calculate pentru luna decembrie, dar planificate și achitate în luna ianuarie a anului următor, precum și la alte cheltuieli, termenul de achitare al cărora conform contractului nu a survenit) – 1 331,0 mil. lei și cu termen de achitare expirat (arierate) – 8,2 mil. lei.

Comparativ cu situația din 31 decembrie 2022, datoriile s-au majorat cu 264,3 mil. lei, inclusiv datorii curente cu 256,5 mil. lei și cele cu termen de achitare expirat (arierate) cu 7,8 mil. lei.

În totalul creanțelor, cele mai semnificative creanțe s-au înregistrat la active nefinanciare – 1 287,4 mil. lei, dintre care 627,5 mil. lei la mașini și utilaje și 569,5 mil. lei la investiții capitale în active în curs de execuție. Creanțele la cheltuieli constituie 641,5 mil. lei, dintre care aferente subvențiilor și granturilor acordate 352,5 mil. lei și 185,1 mil. lei la prestații de asistență socială.

În totalul datoriilor, cele mai semnificative datorii s-au format la cheltuieli – 792,0 mil. lei, dintre care cheltuieli de personal – 723,4 mil. lei, active nefinanciare – 547,2 mil. lei, din care 400,1 mil. lei la investiții capitale în active în curs de execuție.

Ponderea creanțelor și datoriilor în totalul cheltuielilor și activelor nefinanciare ale bugetului de stat a constituit:

- creanțe – 2,4 %, iar a celor cu termen expirat - 0,02 %;
- datorii – 1,7 %, iar a celor cu termen de achitare expirat (arierate)- 0,01 la sută.

Este de menționat că, Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2023 a fost întocmit conform Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, ordinului Ministerului Finanțelor cu privire la structura, componența și formatul formularelor la Raportul anual privind executarea bugetului de stat nr.44/2018, Normelor metodologice privind executarea de casă a bugetelor componente ale bugetului public național și a mijloacelor extrabugetare prin Contul Unic Trezorerial al Ministerului Finanțelor, aprobate prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 215 /2015, Planului de conturi contabile în sistemul bugetar și a

Normelor metodologice privind evidenţa contabilă şi raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobate prin ordinul nr. 216 /2015 și ordinului Ministerului Finanţelor nr.164/2016 cu privire la aprobarea Cerinţelor la întocmirea Raportului narativ privind executarea bugetelor autorităţilor/instituţiilor bugetare.

4.9 Implementarea recomandărilor şi executarea cerinţelor din hotărârea precedentă a Curţii de Conturi

Raportul privind executarea bugetului de stat pentru anul 2022 a fost supus auditului de către Curtea de Conturi.

Raportul auditului a fost aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr.19/2023 cu privire la Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2022.

Prin hotărârea și raportul de audit respective, Ministerului Finanțelor i-au fost înaintate 11 recomandări.

Material adițional la Raport:

Anexa nr.1	Dinamica încasării veniturilor bugetului public național în anii 2022-2023, pe tipuri
Anexa nr.2	Încasarea veniturilor administrate de către Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal
Anexa nr.3	Sursele de finanțare ale bugetului public național în anul 2023
Anexa nr.4	Informația privind acordurile de granturi externe semnate în anul 2023, pe donatori
Anexa nr.5	Rezultatele executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2023, în aspect funcțional
Anexa nr.6	Rezultatele executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2023, în aspect economic
Anexa nr.7	Informația privind cheltuielile de personal, numărul de unități (posturi), numărul de angajați și salariul mediu lunar în anul 2023, în aspectul grupelor funcționale
Anexa nr.8	Soldul datoriei de stat externe pe creditori în anii 2021-2023
Anexa nr.9	Informația privind acordurile de împrumuturi externe semnate/intrate în vigoare în anul 2023, pe creditori
Anexa nr.10	Informație privind repartizarea și utilizarea mijloacelor din fondul de rezervă al Guvernului în anul 2023

Anexa nr.11 Informație privind repartizarea și utilizarea mijloacelor din fondul de intervenție al Guvernului în anul 2023

Anexa nr.12 Informația privind mersul implementării recomandărilor Curții de Conturi din Hotărârea nr.19/2023

Nota analitică Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, în semestrul I al anului 2023.

Ministru **Petru ROTARU**

Anexa nr.1

Dinamica încasării veniturilor bugetului public național în anii 2022-2023, pe tipuri

mil.lei

Denumirea veniturilor	Cod ECO	Anul 2022			Anul 2023								
										Executat față de (+,-)		Executat (%) către	
		Executat	Ponderea în PIB (274500,0 mil. lei) (%)	Ponderea in suma totala (%)	Aprobat/ estimat	Precizat	Executat	Ponderea în PIB (300400,0 mil. lei) (%)	Ponderea in suma totala (%)	executat 2022	precizat	executat 2022	precizat
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Venituri, total	**1**	**91.505,4**	**33,34**	**100,0**	**100.659,0**	**103.038,3**	**102.299,2**	**34,05**	**100,0**	**10.793,8**	**-739,1**	**111,8**	**99,3**
Impozite și taxe	***11***	***57.524,2***	***20,96***	***62,9***	***63.026,0***	***62.243,4***	***63.006,1***	***20,97***	***61,6***	***5.481,9***	***762,7***	***109,5***	***101,2***
Impozite pe venit, total	***111***	***14.725,9***	***5,36***	***16,1***	***14.086,1***	***15.184,2***	***16.654,5***	***5,54***	***16,3***	***1.928,6***	***1.470,3***	***113,1***	***109,7***
- impozit pe venitul persoanelor fizice	1111	5.997,3	2,18	6,6	6.859,0	6.812,7	7.232,8	2,41	7,1	1.235,5	420,1	120,6	106,2
- impozit pe venit persoanelor juridice	1112	8.728,6	3,18	9,5	7.227,1	8.371,5	9.421,7	3,14	9,2	693,1	1.050,2	107,9	112,5
Impozite pe proprietate, total	***113***	***755,3***	***0,28***	***0,8***	***776,0***	***795,7***	***793,5***	***0,26***	***0,8***	***38,2***	***-2,2***	***105,1***	***99,7***
Impozitul funciar	1131	197,6	0,07	0,2	200,0	214,3	225,7	0,08	0,2	28,1	11,4	114,2	105,3
Iimpozitul pe bunurile imobiliare	1132	506,9	0,18	0,6	525,0	531,8	528,0	0,18	0,5	21,1	-3,8	104,2	99,3
Impozit privat	11331	2,9	0,00	0,003	9,0	7,6	5,5	0,00	0,005	2,6	-2,1	189,7	72,4
Impozitul pe avere	11361	47,9	0,02	0,1	42,0	42,0	34,3	0,01	0,0	-13,6	-7,7	71,6	81,7
Impozite și taxe pe mărfuri și servicii	***114***	***39.310,9***	***14,32***	***43,0***	***45.749,3***	***43.363,9***	***42.746,1***	***14,23***	***41,8***	***3.435,2***	***-617,8***	***108,7***	***98,6***
Taxa pe valoarea adăugată	1141	29.056,7	10,59	31,8	34.250,2	31.743,5	30.209,3	10,06	29,5	1.152,6	-1.534,2	104,0	95,2
Accize	1142	8.012,5	2,92	8,8	9.291,0	9.324,3	10.138,1	3,37	9,9	2.125,6	813,8	126,5	108,7
Taxe penru servicii specifice	1144	593,2	0,22	0,6	546,9	664,7	684,4	0,23	0,7	91,2	19,7	115,4	103,0
Taxe și plăți pentru utilizarea mărfurilor și pentru practicarea unor genuri de activitate	1145	554,7	0,20	0,6	549,5	498,0	488,4	0,16	0,5	-66,3	-9,6	88,0	98,1
Alte taxe pentru mărfuri și servicii	1146	1.093,8	0,40	1,2	1.111,7	1.133,4	1.225,9	0,41	1,2	132,1	92,5	112,1	108,2
Taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe	***115***	***2.732,1***	***1,00***	***3,0***	***2.414,6***	***2.899,6***	***2.812,0***	***0,94***	***2,7***	***79,9***	***-87,6***	***102,9***	***97,0***
Contribuții și prime de asigurări obligatorii	***12***	***24.923,2***	***9,08***	***27,2***	***28.310,5***	***28.980,3***	***29.022,4***	***9,66***	***28,4***	***4.099,2***	***42,1***	***116,4***	***100,1***
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	121	18.573,4	6,77	20,3	21.164,0	21.495,3	21.524,2	7,17	21,0	2.950,8	28,9	115,9	100,1
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală	122	6.349,8	2,31	6,9	7.146,5	7.485,0	7.498,2	2,50	7,3	1.148,4	13,2	118,1	100,2
Granturi primite	***13***	***4.539,4***	***1,65***	***5,0***	***5.585,3***	***7.107,1***	***5.347,0***	***1,78***	***5,2***	***807,6***	***-1.760,1***	***117,8***	***75,2***
Granturi pentru susținerea bugetului	131	3.804,9	1,39	4,2	4.322,4	6.004,3	4.457,4	1,48	4,4	652,5	-1.546,9	117,1	74,2
Granturi pentru proiecte finanțate din surse externe	132	734,5	0,27	0,8	1.262,9	1.102,8	889,6	0,30	0,9	155,1	-213,2	121,1	80,7
Alte venituri	***14***	***4.518,6***	***1,65***	***4,9***	***3.737,2***	***4.707,5***	***4.923,7***	***1,64***	***4,8***	***405,1***	***216,2***	***109,0***	***104,6***
Venituri din proprietate	141	806,1	0,29	0,9	705,4	1.095,4	1.060,9	0,35	1,0	254,8	-34,5	131,6	96,9
inclusiv dobînzi din împrumuturile recreditate bugetelor de alt nivel		*4,3*	0,00			*6,5*	*6,0*	0,00		*1,7*	*-0,5*	*139,5*	*92,3*
Venituri din vînzarea mărfurilor și serviciilor	142	1.969,7	0,72	2,2	1.672,8	1.868,7	2.014,2	0,67	2,0	44,5	145,5	102,3	107,8
Amenzi și sancțiuni	143	387,0	0,14	0,4	312,4	391,0	424,0	0,14	0,4	37,0	33,0	109,6	108,4
Donații voluntare	144	434,5	0,16	0,5	190,9	261,3	276,4	0,09	0,3	-158,1	15,1	>200	105,8
Alte venituri și venituri neidentificate	145	921,3	0,34	1,0	855,7	1.091,1	1.148,2	0,38	1,1	226,9	57,1	124,6	105,2

Anexa nr.2

Încasarea veniturilor administrate de către Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal

mil.lei

Tipuri de impozite si taxe	Executat 2022	2023					
		Precizat	Executat	Executat față de precizat		Executat 2022 față de executat 2022	
				devieri (+,-)	%	devieri (+,-)	%
Serviciul Fiscal de Stat							
Impozite și taxe, total	28.204,7	30.962,6	32.673,9	1.711,3	105,5	4.469,2	115,8
impozite pe venit	14.805,7	15.293,4	16.755,6	1.462,2	109,6	1.949,9	113,2
impozite pe proprietate	755,3	795,7	793,5	-2,2	99,7	38,2	105,1
taxa pe valoare adăugată	9.532,1	11.493,5	11.626,7	133,2	101,2	2.094,6	122,0
accize	886,2	1.116,0	1.143,3	27,3	102,4	257,1	129,0
taxe pentru servicii specifice	593,2	664,7	684,4	19,7	103,0	91,2	115,4
taxe si plăți pentru utilizarea mărfurilor și pentru practicarea unor genuri de activitate	554,7	487,0	473,2	-13,8	97,2	-81,5	85,3
alte taxe pentru mărfuri și servicii	60,0	61,9	51,7	-10,2	83,5	-8,3	86,2
taxe pentru folosirea drumurilor	1.017,5	1.050,4	1.145,5	95,1	109,1	128,0	112,6
Alte venituri	2.066,9	2.346,6	2.543,2	196,6	108,4	476,3	123,0
venituri din proprietate	370,0	499,7	522,4	22,7	104,5	152,4	141,2
venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor	541,2	475,5	601,5	126,0	126,5	60,3	111,1
amenzi și sancțiuni	360,8	360,5	385,4	24,9	106,9	24,6	106,8
alte venituri și venituri neidentificate	794,9	1.010,9	1.033,9	23,0	102,3	239,0	130,1
Contribuții și prime de asigurări obligatorii	24.745,5	28.747,7	28.775,8	28,1	100,1	4.030,3	116,3
Total	***55.017,1***	***62.056,9***	***63.992,9***	***1.936,0***	***103,1***	**8.975,8**	***116,3***
Serviciul Vamal							
Impozite și taxe, total	33.845,9	35.226,1	35.132,9	-1 093,2	97,0	1.287,0	103,8
taxa pe valoare adăugată	24.058,5	25.130,0	23.348,4	-1.781,6	92,9	-710,1	97,0
accize	7.144,7	8.239,3	9.025,8	786,5	109,5	1.881,1	126,3
taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe	2.642,7	2.856,8	2.758,7	-98,1	96,6	116,0	104,4
Alte venituri	33,4	30,5	36,4	5,9	119,3	3,0	109,0
amenzi și sancțiuni	24,6	22,0	27,4	5,4	124,5	2,8	111,4
alte venituri și venituri neidentificate	8,8	8,5	9,0	0,5	105,9	0,2	102,3
Total	***33.879,3***	***36.256,6***	***35.169,3***	***-1 087,3***	***97,0***	***1.290,0***	***103,8***

Anexa nr.3

Sursele de finanțare ale bugetului public național în anul 2023

mil.lei

Codul	Denumirea	Precizat	Executat
	IV. SURSE DE FINANȚARE, total	**20.893,3**	**15.571,9**
4	***Active financiare***	***1.924,0***	***1.863,4***
41	**Creanțe interne**	**1.243,8**	**1.046,5**
415	Acțiuni și alte forme de participare în capital în interiorul țării	1.103,1	861,7
418	Alte creanțe interne ale bugetului	140,7	184,8
42	**Diferența de curs valutar**		**-50,2**
421	Diferența de curs pozitivă		854,3
422	Diferența de curs negativă		-904,5
45	**Credite interne instituțiilor nefinanciare și financiare**		**-0,1**
47	**Împrumuturi recreditate interne instituțiilor nefinanciare și financiare**	**746,5**	**924,6**
471	Împrumuturi recreditate instituțiilor nefinanciare	844,0	896,0
472	Împrumuturi recreditate instituțiilor financiare	-97,5	28,6
48	**Creanțe externe**	**-66,3**	**-57,4**
5	***Datorii***	***17.954,6***	***15.037,8***
51	**Datorii interne**	**6.178,0**	**6.209,2**
513	Valori mobiliare de stat cu excepția acțiunilor	6.190,0	6.190,0
514	Garanții de stat interne (Dezafectarea mijloacelor de la BS - ***Prima Casă***)	-10,0	-1,9
515	Valori mobiliare emise APL	-2,0	-2,0
518	Alte datorii interne ale bugetului		23,1
55	**Împrumuturi interne de la instituțiile nefinanciare și financiare**	**716,1**	**215,4**
58	**Datorii externe**	**-71,0**	
59	**Împrumuturi externe**	**11.131,5**	**8.613,2**
595	*Primirea împrumuturilor externe*	20.564,8	17.493,6
595	*Rambursarea împrumuturilor externe*	-9.433,3	-8.880,4
9	***Modificarea soldului mijloacelor bănești***	***1.014,7***	***-1.329,3***
91	Sold de mijloace bănești la începutul perioadei	6.171,3	6.337,1
92	Corectarea soldului de mijloace bănești	-58,9	-43,8
93	Sold de mijloace bănești la sfârșitul perioadei	-5.097,7	-7.622,6

Anexa nr.4

Informație privind acordurile de granturi externe semnate în anul 2023, (pe donatori)

Partenerul extern	Acord de grant	Suma	Data semnării
Comisia Europeană	Addendumul, la Acordul de grant dintre Republica Moldova şi Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară Republicii Moldova la 22 iunie 2022	45,0 mil. EUR	semnat la 20.07.2023
	Amendamentul nr. 2 la Acordul de finanţare dintre Guvernul Republicii Moldova şi Comisia Europeană privind Contractul de consolidare a statului şi rezilienței pentru Republica Moldova semnat la Bruxelles la 15 decembrie 2021	105,0 mil. EUR	semnat la 11.10.2023
Guvernul Statelor Unite ale Americii	Amendamentul nr. 14 la „Acordul de asistență privind obiectivul de dezvoltare dintre Guvernul Republicii Moldova şi Guvernul Statelor Unite ale Americii pentru consolidarea democrației participative	9,36 mil. dolari SUA	semnat la 25.09.2023
	Amendamentul nr. 16 la „Acordul de asistență privind obiectivul de dezvoltare dintre Guvernul Republicii Moldova şi Guvernul Statelor Unite ale Americii pentru creştere economică durabilă ancorată în integrarea europeană	13,41 mil. dolari SUA	semnat la 25.09.2023
	Amendamentul nr. 15 la „Acordul de asistență privind obiectivul de dezvoltare dintre Guvernul Republicii Moldova şi Guvernul Statelor Unite ale Americii pentru creşterea economică durabilă ancorată în integrarea europeană	296,8 mil. dolari SUA	semnat la 30.06.2023
Banca Mondială	Acordul de grant al Fondului fiduciar cu donatori multipli al Parteneriatului pentru învățarea timpurie (Proiectul "Îmbunătățirea calității educației") dintre Republica Moldova şi Banca Internațională pentru Reconstrucție şi Dezvoltare, în calitate de administrator al ELP.	5,0 mil. dolari SUA	semnat la 30.06.2023
	Acordul de grant "Fondul fiduciar multidonator pentru cofinanțarea suplimentară a Programului "Moldova, măsuri în situație de urgență, reziliență şi competitivitate. Operațiunea de politici de dezvoltare 2"" dintre Republica Moldova şi Banca Internațională pentru Reconstrucție şi Dezvoltare şi Asociația Internațională pentru Dezvoltare.	88,4 mil. EUR	semnat la 09.08.2023
	Acordul de grant "Fondul fiduciar multidonator pentru cofinanţarea Programului "Moldova, măsuri în situație de urgență, reziliență şi competitivitate. Operațiunea de politici de dezvoltare 2"" dintre Republica Moldova şi Banca Internațională pentru Reconstrucție şi Dezvoltare şi Asociația Internațională pentru Dezvoltare	9,3 mil. dolari SUA	semnat la 12.06.2023
	Acordul de grant al Parteneriatului Global pentru Educație (Proiectul "Îmbunătățirea calității educației") dintre Republica Moldova şi Banca Internațională pentru Reconstrucție şi Dezvoltare, în calitate de agent de grant al Parteneriatului Global pentru Educație	4,8 mil. dolari SUA	semnat la 30.06.2023
Banca Europeană pentru Construcție şi Dezvoltare	Acordul de grant dintre Republica Moldova şi Banca Europeană pentru Reconstrucție şi Dezvoltare în vederea realizării proiectului "Securitatea furnizării gazelor naturale"	34,0 mil. EUR	semnat la 13.10.2023
	Acordul de grant "RLF – Răspuns de urgență – Căile Ferate din Moldova" dintre Republica Moldova, Î.S. "Calea Ferată din Moldova" şi Banca Europeană pentru Reconstrucție şi Dezvoltare	19,6 mil. EUR	semnat la 27.06.2023
	Acordul de grant dintre Republica Moldova şi Banca Europeană pentru Reconstrucții şi Dezvoltare privind finanțarea proiectelor investiționale orientate spre dezvoltarea infrastructurii în domeniul managementul deşeurilor solide	5,6 mil. EUR	semnat la 30.03.2023
	Acordul de grant dintre Ministerul Mediului al Republicii Moldova şi Banca Europeană pentru Reconstrucție şi Dezvoltare privind finanțarea asistenței tehnice, în vederea realizării Proiectului "Deşeuri solide în Republica Moldova"	0,6 mil EUR	semnat la 20.12.2023
Guvernul Republicii Federale Germania / Banca germană Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)	Proces verbal al negocierilor bilaterale (inter-guvernamentale) privind cooperarea pentru dezvoltare (tehnică şi financiară) între Guvernul Republicii Moldova şi Guvernul Republicii Federale Germania	45,0 mil. EUR	semnat la 03.07.2023

Anexa nr.5

Rezultatele executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2023 în aspect funcțional

mil.lei

Denumirea	Aprobat		Precizat		Executat		Executat fata de precizat			
							(+/-)		(%)	
	Bugetul de stat	*dintre care: proiecte finanțate din surse externe*	Bugetul de stat	*dintre care: proiecte finanțate din surse externe*	Bugetul de stat	*dintre care: proiecte finanțate din surse externe*	Bugetul de stat	*dintre care: proiecte finanțate din surse externe*	Bugetul de stat	*dintre care: proiecte finanțate din surse externe*
CHELTUIELI ȘI ACTIVE NEFINANCIARE	**83 195,7**	*4 462,4*	**84 112,4**	*3 831,4*	**80 727,2**	*2 944,3*	**-3 385,2**	*-887,1*	**96,0**	*76,8*
Servicii de stat cu destinație generală	**14 558,2**	*126,3*	**13 332,1**	*141,0*	**12 611,3**	*98,0*	**-720,8**	*-43,0*	**94,6**	*69,5*
** dintre care: transferuri între BS și BL*	*2 941,5*		*3 185,0*		*3 170,9*		-14,1		99,6	
Apărare națională	**1 525,4**	*8,1*	**1 548,8**	*8,1*	**1 512,3**	*4,2*	**-36,5**	*-3,9*	**97,6**	*51,9*
Ordine publică și securitate națională	**6 475,0**	*221,0*	**6 847,9**	*157,3*	**6 682,2**	*135,4*	**-165,7**	*-21,9*	**97,6**	*86,1*
Servicii în domeniul economiei	**8 264,9**	*2 566,0*	**9 647,0**	*2 142,2*	**8 960,4**	*1 738,5*	**-686,6**	**-403,7**	**92,9**	*81,2*
** dintre care: transferuri între BS și BL*	*750,7*		*1 047,5*		*1 037,2*		*-10,3*		*99,0*	
Protecția mediului	**543,1**	*92,0*	**410,4**	*17,2*	**385,1**	*9,9*	**-25,3**	*-7,3*	**93,8**	*57,6*
** dintre care: transferuri între BS și BL*			*9,8*		*9,1*		-,07		*92,9*	
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	**619,9**	*286,8*	**1 566,1**	*194,1*	**1 486,2**	*139,5*	**-79,9**	*-54,6*	**94,9**	*71,9*
** dintre care: transferuri între BS și BL*			*1 274,4*		*1 252,5*		*-21,9*		*98,3*	
Ocrotirea sănătății	**9 245,8**	*866,5*	**9 301,0**	*841.3*	**8 922,3**	*568,3*	**-378,7**	*-273,0*	**95,9**	*67,6*
** dintre care: transferuri între BS și FAOAM*	*6 847,6*		*6 863,9*		*6 863,9*				*100,0*	
**inclusiv transferuri între grupe funcționale*	*1,7*	*1,7*	*4,2*	*4,2*	*4,1*	*4,1*	-0,1	*-0,1*	97,6	*97,6*
Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	**1 193,9**	*7,4*	**1 357,6**	*23,2*	**1 313,7**	*19,5*	**-43,9**	*-3,7*	**96,8**	*84,1*
** dintre care: transferuri între BS și BL*	*347,6*		*386,6*		*374,2*		*-12,4*		*96,8*	
Învățământ	**17 053,9**	*182,1*	**18 044,2**	*210,8*	**17 476,0**	*135,0*	**-568,2**	*-75,8*	**96,9**	*64,0*
** dintre care: transferuri între BS și BL*	*13 740,6*		*14 616,5*		*14 205,7*		*-410,8*		*97,2*	
Protecție socială	**23 717,3**	*107,9*	**22 061,5**	*100,4*	**21 381,8**	*100,1*	**-679,7**	*-0,3*	**96,9**	*99,7*
** dintre care: transferuri între BS și BL*	*758,7*	*105,6*	*794,4*		*754,0*		*-40,4*		*94,9*	
** dintre care: transferuri între BS și BASS*	*17 169,9*		*16 829,7*		*16 511,6*		*-318,1*		*98,1*	

Anexa nr.6

Rezultatele executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2023 în aspect economic

mil.lei

Denumirea	Aprobat		Precizat		Executat		Executat fata de precizat			
							(+/-)		(%)	
	Bugetul de stat	*dintre care: proiecte finanțate din surse externe*	Bugetul de stat	*dintre care: proiecte finanțate din surse externe*	Bugetul de stat	*dintre care: proiecte finanțate din surse externe*	Bugetul de stat	*dintre care: proiecte finanțate din surse externe*	Bugetul de stat	*dintre care: proiecte finanțate din surse externe*
CHELTUIELI ȘI ACTIVE NEFINANCIARE	**83 195,7**	***4 462,4***	**84 112,4**	***3 831,4***	**80 727,2**	***2 944,3***	**-3 385,2**	***-887,1***	**96,0**	***76,8***
Cheltuieli	**77 272,3**	***1 406,6***	**78 306,7**	***1 280,1***	**75 783,3**	***1 061,5***	**-2 523,4**	***-218,6***	**96,8**	***82,9***
Cheltuieli de personal	10 543,0	*9,0*	10 049,6	*11,7*	9 621,3	*9,1*	-428,3	*-2,6*	95,7	*77,8*
Bunuri și servicii	2 755,3	*335,0*	2 997,3	*299,6*	2 711,6	*201,9*	-285,7	*-97,7*	90,5	*67,4*
Dobânzi	5 328,0		5 406,4		5 301,6		-104,8		98,1	
Subvenții	3 653,0	*20,0*	5 010,3	*13,0*	4 876,9	*8,3*	-133,4	*-4,7*	97,3	*63,8*
Granturi acordate	1 314,5	*139,6*	1 667,0	*316,3*	1 613,8	*311,5*	-53,2	*-4,8*	96,8	*98,5*
Prestații sociale	5 574,6		4 323,8		4 023,5		-300,3		93,1	
Alte cheltuieli	5 547,3	*797,4*	3 844,5	*427,8*	3 455,5	*319,3*	-389,0	*-108,5*	89,9	*74,6*
Transferuri între bugete	42 556,6	*105,6*	45 007,8	*211,7*	44 179,1	*211,4*	-828,7	*-0,3*	98,2	*99,9*
Transferuri acordate între BS și BL	*18 539,1*	*105,6*	*21 314,2*	*2117*	*20 803,6*	*211,4*	*-510,6*	*-0,3*	*97,6*	*99,9*
Transferuri acordate între BS și BASS	*17 169,9*		*16 829,7*		*16 511,6*		*-318,1*		*98,1*	
Transferuri acordate între BS și FAOAM	*6 847,6*		*6 863,9*		*6 863,9*				*100,0*	
Active nefinanciare	**5 923,4**	***3 055,8***	**5 805,7**	***2 551,3***	**4 943,9**	***1 882,8***	**-861,8**	***-668,5***	**85,2**	***73,8***
Mijloace fixe	4 541,7	*3 025,8*	4 409,2	*2 520,6*	3 631,1	*1 858,0*	-778,1	*-662,6*	82,4	*73,7*
dintre care:										
Investiții capitale	*2 426,7*	*2 107,4*	*2 043,9*	*1 640,3*	*1 708,3*	*1 326,0*	*-335,6*	*-314,3*	*83,6*	*80,8*
Stocuri de materiale	1 378,5	*30,0*	1 391,5	*30,7*	1 309,2	*24,8*	-82,3	*-5,9*	94,1	*80,8*
Alte active nefinanciare	3,2		5,0		3,6		-1,4		72,0	
Informativ:										
Cheltuieli curente	*76 393,8*	*710,6*	*76 642,5*	*919,6*	*74 185,2*	*771,0*	*-2 457,3*	*-148,6*	*96,8*	*83,8*
Cheltuieli capitale	*6 801,9*	*3 751,8*	*7 469,9*	*2 911,8*	*6 542,0*	*2 173,3*	*-927,9*	*-738,5*	*87,6*	*74,6*

Anexa nr.7

Informația privind cheltuielile de personal ale bugetului de stat, numărul de unități (posturi), numărul de angajați și salariul mediu lunar în anul 2023, în aspectul grupelor funcționale

Denumirea indicatorului	Cheltuieli de personal executate (mii lei)	Numărul de unități (posturi)	Numărul de angajați (persoane fizice)	Salariul mediu lunar la o unitate (post), lei
Bugetul de Stat, total	**9.621.334**	**46.903**	**45.786**	**13.105**
inclusiv:				
Servicii de stat cu destinație generală	1.811.440,2	6.596	6.498	17.653,4
Apărare națională	530.359,8	3.011	2.983	11.277,5
Ordine publică și securitate națională	4.890.483,6	23.044	22.962	13.453,9
Servicii în domeniul economiei	734.110,7	3.797	3.818	12.488,8
Protecția mediului	124.824,3	658	658	12.256,4
Ocrotirea sănătății	708.578,3	4.100	3.565	11.163,7
Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	205.306,2	1.517	1.486	8.744,1
Învățământ	342.863,8	2.101	1.846	10.502,6
Protecția socială	273.367,4	2.079	1.970	8.494,2

Anexa nr.8

Soldul datoriei de stat externe pe creditori în anii 2021-2023

	31 dec. 2021		31 dec. 2022		31 dec. 2023	
	mil. USD	%	mil. USD	%	mil. USD	%
Creditori multilaterali	2388,2	91,7%	2939,0	93,6%	3356,1	90,8%
FMI	739.6	31,0%	943,7	32,1%	1121,5	33,4%
AID	701,4	29,4%	781,5	26,6%	808,1	24,1%
BEI	390,7	16,4%	397,3	13,5%	406,6	12,1%
BERD	128,8	5,4%	345,1	11,8%	315,2	9,4%
Uniunea Europeană	158,5	6,6%	186,2	6,3%	294,7	8,8%
BIRD	112,1	4,7%	144,6	4,9%	261,1	7,8%
FIDA	76,7	3,2%	72,7	2,5%	75,4	2,2%
BDCE	80,4	3,3%	67,9	2,3%	73,5	2,2%
Creditori bilaterali	117,9	4,7%	201,6	6,4%	340,1	9,2%
JICA	49,6	42,1%	51,7	25,7%	145,3	42,7%
AFD	-	-	79,8	39,5%	127,9	37,6%
Guvernul Poloniei	0,5	0,4%	21,7	10,8%	22,7	6,7%
Guvernul Rusiei	14,5	12,3%	14,5	7,2%	15,4	4,5%
UniCredit Bank (Austria)	19,2	16,3%	16,0	7,9%	14,6	4,3%
Guvernul SUA	8,9	7,5%	7,4	3,7%	5,9	1,7%
Banca germana KfW	5,6	4,8%	5,1	2,5%	5,1	1,5%
CCC (SUA)	8,0	6,8%	5,4	2,7%	3,2	1,0%
Guvernul României	5,7	4,8%	-	-	-	-
Guvernul Germaniei	3,5	3,0%	-	-	-	-
Guvernul Japoniei	2,4	2,0%	-	-	-	-
Total	2506,1	100%	3140,6	100,0%	3696,2	100,0%

Anexa nr.9

Informație privind acordurile de împrumuturi externe semnate/intrate în vigoare în anul 2023, pe creditori

Creditorul	Proiectul	Suma	Data semnării/data intrării în vigoare
Banca Europeană de Investiţii	"Moldova drumuri IV"	**150,0 mil. EUR**	31 martie 2022/ **09.08.2022**
Banca Europeană pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare	Acord de modificare nr.3, realizarea lucrărilor de construcţie şi reabilitare a drumurilor în Republica Moldova din 28 iunie 2013	**100,0 mil. EUR**	11 noiembrie 2022/ **07.02.2023**
Banca Europeană de Investiţii	„Moldova drumuri III"	**100,0 mil. EUR**	15 decembrie 2022/ **02.05.2023**
Banca Europeană pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare	„Deşeuri solide în Republica Moldova"	**25,0 mil. EUR**	04 ianuarie 2023/ **31.05.2023**
Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare	„Investiţii pentru Guvernanţă, Creştere şi Rezilienţă în Agricultură (AGGRI)"	**50,1 mil. EUR**	05 iunie 2023/ **02.10.2023**
Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare	Programul „Moldova, măsuri în situaţie de urgenţă, rezilienţă şi competitivitate. Operaţiunea de politici de dezvoltare 2"	**92,1 mil EUR**	09 iunie 2023/ **13.07.2023**
Banca Europeană pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare	„RLF – Răspuns de urgenţă – Căile Ferate din Moldova"	**23,0 mil. EUR**	27 iunie 2023/în proces de intrare în vigoare
Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare	Proiectul Îmbunătăţirea Calităţii Educaţiei	**36,5 mil. EUR**	30 iunie 2023/ **11.09.2023**
Agenţia Japoneză pentru Cooperare Internaţională	Programul „Politici de dezvoltare întru redresarea economică"	**13,5 mlrd. Yeni japonezi** *(94,3 mil. dolari SUA)*	10 iulie 2023/ **12.10.2023**
Uniunea Europeană	Top-up asistenţa macrofinanciară pentru Republica Moldova	**100,0 mil. EUR**	20 iulie 2023/ **22.08.2023**
Banca Europeană pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare	Amendament nr. 1 „Securitatea furnizării gazelor naturale"	**165,0 mil. EUR**	13 octombrie 2023/ în proces de intrare în vigoare
Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei	"Construcţia Spitalului Regional Bălţi"	**86,0 mil. EUR**	16 octombrie 2023/12.01.2024
Agenţia Franceză pentru Dezvoltare	suport bugetar	**40,0 mil. EUR**	17 octombrie 2023/ 24.11.2023
Banca Europeană de Investiţii	„EFSD+ Fereastra Dedicată Investiţiei 1"	**41,205 mii EUR**	15 decembrie 2023// în proces de intrare în vigoare
Bank Gospodarstwa Krajowego (Polonia)	Susţinerea dezvoltării întreprinderilor mici şi mijlocii prin intermediul Instituţiei Publice Organizaţia pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului	**5,0 mil. EUR**	19 decembrie 2023// în proces de intrare în vigoare

Anexa nr.10

Informaţie
privind repartizarea şi utilizarea mijloacelor din fondul de rezervă al Guvernului în anul 2023

mii lei

Hotărâri de Guvern / Dispoziţii a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispoziţiilor	Finanţat
nr.	data			
1	2	3	4	5
		Cancelaria de Stat	**304,9**	**291,9**
HG 849	01.11.23	Pentru acoperirea cheltuielilor aferente organizării funeraliilor regretatului Mircea Snegur, primul preşedinte al Republicii Moldova, şi ale regretatului Ion Druţă, scriitor.	304,9	291,9
		Ministerul Afacerilor Interne	**171417,3**	**170159,2**
DCSE 58 DCSE 79	28.01.23 21.08.23	Inspectoratului General pentru Situaţii de Urgenţă pentru achitarea cheltuielilor de transport suportate în scopul transportării ajutoarelor umanitare acordate Ucrainei.	48,0	48,0
HG 221	19.04.23	Pentru completarea rezervelor de stat şi de mobilizare cu bunuri materiale, transmise autorităţilor din Ucraina, cu titlu gratuit, în calitate de asistenţă internaţională.	5615,3	5615,3
HG 283	10.05.23	Inspectoratului General pentru Situaţii de Urgenţă pentru acoperirea cheltuielilor de transport suportate în scopul transportării asistenţei internaţionale acordate Ucrainei.	280,2	46,9
HG 445 HG 1000	28.06.23 13.12.23	Pentru completarea rezervelor de stat cu cantitatea de păcură eliberată cu titlu de deblocare către S.A.„Termoelectrica".	100000,0	100000,0
HG 493	12.07.23	Inspectoratului General al Poliţiei de Frontieră, în scopul acordării ajutorului material familiei subofiţerului superior al Unităţii control al frontierei a Sectorului Poliţiei de Frontieră Aeroportul internaţional Chişinău, Serghei Muntean, victimă a atacului din 30 iunie 2023.	1000,0	1000,0
DCSE 80 HG 554 DCSE 77 HG 793	04.09.23 28.07.23 28.07.23 18.10.23	Pentru acoperirea cheltuielilor de transportare a bunurilor materiale către consiliile raionale pentru lichidarea consecinţelor situaţiilor excepţionale cu caracter natural (ploi torenţiale cu vânt puternic) din 26 iulie 2023, după cum urmează: Inspectoratului General pentru Situaţii de Urgenţă - 302,3 mii lei şi Inspectoratului General de Poliţie - 21,7 mii lei.	324,0	302,3

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul și conținutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
HG 635	30.08.23	Agenției Rezerve Materiale pentru cheltuielile ce țin de: 1) serviciile de broker vamal; 2) serviciile de recepționare, de evaluare a cantității și a calității, de depozitare, păstrare, descărcare, încărcare și eliberare a produsului energetic – motorină; 3) serviciile de transbordare a vagoanelor-cisterne cu motorină în punctul feroviar de trecere a frontierei de stat și de lucrările de manevrare a acestora pe calea ferată a Republicii Moldova până la punctul de destinație; 4) lucrările de descărcare a motorinei din vagoanele-cisterne și de pompare a acesteia în rezervorul de primire.	1000,0	
DCSE 97	27.12.23	Agenției Rezerve Materiale pentru procurarea păcurii conform Acordului adițional de majorare a cantității păcurii contractate pentru rezervele de stat.	2266,8	2266,7
		Alte.	60883,0	60880,0
		Ministerul Apărării	**426,9**	**426,9**
DCSE 80 HG 793	04.09.23 18.10.23	Pentru acoperirea cheltuielilor de transportare a bunurilor materiale către consiliile raionale pentru lichidarea consecințelor situațiilor excepționale cu caracter natural (ploi torențiale cu vânt puternic) din 26 iulie 2023.	426,9	426,9
		Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	**200000,0**	**199735,4**
HG 615	21.08.23	Pentru acordarea ajutorului fermierilor afectați de consecințele crizelor din anul 2022.	200000,0	199735,4
		Ministerul Culturii	**820,5**	**814,5**
HG 849	01.11.23	Pentru acoperirea cheltuielilor aferente organizării funeraliilor regretatului Mircea Snegur, primul președinte al Republicii Moldova, și ale regretatului Ion Druță, scriitor.	820,5	814,5
		Ministerul Muncii și Protecției Sociale	**300,0**	**300,0**
HG 978	06.12.23	Pentru acordarea ajutorului material familiei lui Boșcov Petru, victimă a acțiunii militare din Israel și Fâșia Gaza.	300,0	300,0
		Ministerul Energiei	**5807,8**	**5233,9**
HG 284	10.05.23	Întreprinderii de Stat „Moldelectrica" pentru procurarea echipamentelor electrice și a serviciilor necesare asigurării bunei funcționări a rețelelor electrice în perioada găzduirii celui de-al doilea Summit al Comunității Politice Europene din 1 iunie 2023.	5807,8	5233,9
		Agenția Proprietății Publice	**22237,3**	**22023,5**

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul și conținutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
HG 224	19.04.23	Pentru: a) Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova" – 3 780,0 mii lei, inclusiv: - 531,0 mii lei pentru lucrări de reabilitare la stația Chișinău; - 1 964,9 mii lei pentru lucrări de reabilitare la stația Bulboaca; - 1 200,0 mii lei pentru lucrări de reabilitare a trenurilor modernizate DIM; - 84,1 mii lei pentru servicii de transportare a participanților la cel de-al doilea Summit al Comunității Politice Europene; b) Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor" – 1 957,3 mii lei pentru lucrări de amenajare a accesului către stația Bulboaca, lucrări de amenajare a parcării din aproprierea Castelului Mimi și lucrări de terasament.	5737,3	5737,3
HG 300	17.05.23	Pentru plata serviciilor de audit financiar și juridic al datoriei S.A. „Moldovagaz" către S.A.P. „Gazprom" și S.R.L. „Factoring Finance" pentru livrările de gaze consumatorilor Republicii Moldova de pe malul drept al râului Nistru (800,0 mii euro).	15500,0	15286,2
HG 493	12.07.23	Întreprinderii de Stat „Aeroportul internațional Chișinău", în scopul acordării ajutorului material familiei inspectorului de securitate în cadrul Serviciului control acces și intervenție operativă al ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău", Igor Ciofu, victimă a atacului din 30 iunie 2023.	1000,0	1000,0
		Autorități publice centrale, total	***401314,7***	***398985,3***
		Municipiul Chișinău	**2010,9**	**2010,9**
HG 292	17.05.23	Pentru întreprinderile municipale specializate: 1) 1595,4 mii lei - pentru lucrări de salubrizare și igenizare a spațiilor verzi pe sectorul: bd. Dacia-str. Grădina Botanică-hotarele com. Băcioi-Aeroport-până la intrarea în or. Sîngera (până la 5 metri în aliniament); 2) 415,5 mii lei - pentru lucrări de amenajare a drumului de acces către poarta nr.3 a Aeroportului.	2010,9	2010,9
		Raionul Anenii Noi	**782,7**	**781,5**
HG 224	19.04.23	Consiliului raional Anenii Noi pentru lucrările de reparație și întreținere a drumului public L 478 – Bulboaca – Chirca – Merenii Noi – Floreni.	782,7	781,5
		Raionul Leova	**291,0**	**291,0**
HG 614	21.08.23	Consiliului local Leova pentru lucrările de demontare și remontare a serelor agricole amplasate în ampriza drumului de acces construit către punctul de trecere a frontierei de stat Leova – Bumbăta.	291,0	291,0
		Autorități publice locale, total	***3084,6***	***3083,4***
		TOTAL	**404399,3**	**402068,7**
Informativ:		*Total pentru gestionarea crizei refugiaților*	*5943,5*	*5710,2*

Anexa nr.11

Informație
privind repartizarea și utilizarea mijloacelor din fondul de intervenție al Guvernului în anul 2023

mii lei

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
		Ministerul Justiției	**32,0**	**32,0**
HG 540	26.07.23	Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	32,0	32,0
		Ministerul Afacerilor Interne	**3523,5**	**3523,5**
HG 540	26.07.23	Pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	144,0	144,0
HG 616	21.08.23	Costul bunurilor materiale eliberate cu titlu de deblocare din rezervele de stat acordate Ucrainei, în calitate de asistență internațională umanitară.	3379,5	3379,5
		Ministerul Apărării	**112,0**	**112,0**
HG 540	26.07.23	Pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	112,0	112,0
		Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	**230000,0**	**118925,7**
DCSE 59	31.01.23	Pentru compensare prețului la gazele naturale furnizate consumatorilor non-casnici.	230000,0	118925,7
		Ministerul Educației și Cercetării	**82,9**	**82,9**
DCSE 58	28.01.23	Pentru centrele de plasament temporar pentru refugiați instituite de instituțiile publice din subordinea ministerului.	14,2	14,2
DCSE 65	03.04.23		11,9	11,9
DCSE 74	28.06.23		19,9	19,9
DCSE 75	19.07.23		7,5	7,5
DCSE 78	28.07.23		16,0	16,0
DCSE 80	04.09.23		6,1	6,1
DCSE 87	04.10.23		7,3	7,3
		Ministerul Muncii și Protecției Sociale	**14963,8**	**14887,8**

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanţat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 57 DCSE 65	19.01.23 03.04.23	Pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, create de instituțiile publice din subordinea autorităților publice centrale, întreprinderile de stat, societățile cu capital majoritar de stat, organizațiile necomerciale.	1925,4	1925,4
DCSE 58 DCSE 65	28.01.23 03.04.23		1359,4	1357,3
DCSE 65	03.04.23		879,3	879,3
DCSE 74	28.06.23		3343,2	3342,4
DCSE 75	19.07.23		1087,4	1086,9
DCSE 78	28.07.23		943,8	943,0
DCSE 80 DCSE 87	04.09.23 04.10.23		740,2	739,7
DCSE 87	04.10.23		731,1	730,6
DCSE 91	30.10.23		704,9	704,4
DCSE 95	01.12.23		715,8	715,3
DCSE 96	15.12.23		1084,9	1084,6
DCSE 96	15.12.23	Pentru plata unică cu caracter excepțional angajaților din Centrele de plasament temporar pentru refugiați instituite în entitățile din afara sistemului bugetar.	251,0	185,0
DCSE 58	28.01.23	Pentru centrele de plasament temporar pentru refugiați instituite de instituțiile publice din subordinea ministerului.	140,0	140,0
DCSE 74	28.06.23		480,1	480,1
DCSE 75	19.07.23		87,2	83,7
DCSE 78	28.07.23		32,7	32,7
DCSE 80	04.09.23		30,9	30,9

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul și conținutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 87	04.10.23		23,9	23,9
DCSE 91	30.10.23		28,5	28,5
DCSE 95	01.12.23		28,6	28,6
DCSE 96	15.12.23		40,1	40,1
DCSE 96	15.12.23	Pentru plata unică cu caracter excepțional angajaților din Centrele de plasament temporar pentru refugiați instituite de instituțiile publice din subordinea ministerului.	51,0	51,0
DCSE 89 HG 901	20.10.23 22.11.23	Pentru reparația acoperișurilor Centrului de plasament temporar pentru persoane cu dezabilități din comuna Brînzeni - 205,3 mii lei și pentru Centrul de plasament temporar pentru persoane cu dezabilități din comuna Bădiceni - 49,1 mii lei care au fost distruse în urma situațiilor excepționale cu caracter natural din 25 iulie 2023.	254,4	254,4
		Ministerul Sănătății	**12935,0**	**12549,2**
HG 540	26.07.23	Pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	10160,0	10160,0
DCSE 81 HG 769	13.09.23 11.10.23	Pentru Agenția Națională pentru Sănătate Publică în scopul acoperirii cheltuielilor de reparații capitale a acoperișurile la edificiile Centrului de Sănătate Publică Edineț, deteriorate în urma calamităților naturale din 25 iulie 2023.	2775,0	2389,2
		Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	**63635,2**	**63635,2**
DCSE 98 HG 1097	27.12.23 29.12.23	Pentru acordarea despăgubirilor pentru aplicarea acțiunilor de lichidare rapidă a focarului de pestă porcină africană (PPA), înregistrat la data de 1 decembrie 2022, în exploatația de creștere a porcilor SRL „Golden Piglet" din Șoltănești, raionul Nisporeni.	63635,2	63635,2
		Autorități publice centrale, total	***325284,4***	***213748,3***
		Compania Națională de Asigurări în Medicină	**16285,8**	**16285,8**
DCSE 61	27.02.23	Pentru acoperirea cheltuielilor suportate de prestatorii de servicii medicale încadrați în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală pentru acordarea asistenței medicale în anul 2022 cetățenilor străini refugiați din Ucraina în cazul în care au întrunit criteriile definiției de caz pentru COVID-19, precum și în cazurile de urgențe medico-chirurgicale.	16285,8	16285,8
		Municipiul Bălți	**8265,0**	**7960,4**
DCSE 58	28.01.23	Consiliului municipal Bălți pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	1462,3	1462,2

Hotărâri de Guvern / Dispoziţii a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispoziţiilor	Finanţat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 65	03.04.23		1459,0	1459,0
DCSE 74	28.06.23		1336,1	1336,1
DCSE 75	19.07.23		574,1	574,1
DCSE 87	04.10.23		206,8	206,8
DCSE 91	30.10.23		195,9	195,9
DCSE 78	28.07.23	Primăriei municipiului Bălți pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	210,0	210,0
DCSE 80	04.09.23		189,0	189,0
DCSE 95	01.12.23		215,2	215,1
DCSE 96	15.12.23		374,5	370,7
DCSE 95	01.12.23	Primăriei municipiului Bălți pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	940,1	861,1
DCSE 95	01.12.23	Primăriei municipiului Bălți pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale	187,0	135,4
DCSE 96	15.12.23		303,0	277,0
DCSE 96	15.12.23	Primăriei municipiului Bălți pentru plata unică cu caracter excepțional angajaților din Centrele de plasament temporar pentru refugiați.	20,0	20,0
HG 540	26.07.23	Consiliului municipal Bălți pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	592,0	448,0
		Municipiul Chișinău	**10389,2**	**10258,2**
DCSE 74	28.06.23	Consiliului municipal Chișinău pentru întreținerea centrelor de plasament temporar persoanele refugiate, instituite de APL II.	129,9	129,9

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 80 DCSE 87	04.09.23 04.10.23		12,1	12,1
DCSE 95	01.12.23	Consiliului municipal Chișinău pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	5174,6	5088,4
DCSE 95	01.12.23	Consiliului municipal Chișinău pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	922,1	889,8
DCSE 96	15.12.23		902,5	890,0
HG 540	26.07.23	Consiliului municipal Chișinău pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	3248,0	3248,0
		Raionul Anenii Noi	**3792,0**	**3743,5**
DCSE 58	28.01.23	Consiliului raional Anenii Noi pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	129,5	129,5
DCSE 65	03.04.23		209,9	209,9
DCSE 74	28.06.23		516,9	516,9
DCSE 75	19.07.23		60,3	60,3
DCSE 78	28.07.23		54,4	54,4
DCSE 80	04.09.23		83,0	83,0
DCSE 87	04.10.23		78,1	78,1
DCSE 91	30.10.23		326,9	326,9
DCSE 95	01.12.23		79,3	79,2
DCSE 96	15.12.23		77,4	77,4
DCSE 58	28.01.23	Primăriei Anenii Noi pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL I.	41,8	41,8

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanţat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 65	03.04.23		40,1	38,1
DCSE 74	28.06.23		65,0	65,0
DCSE 75	19.07.23		28,9	28,9
DCSE 78	28.07.23		8,6	8,6
DCSE 80	04.09.23		8,6	8,6
DCSE 87	04.10.23		21,7	21,7
DCSE 91	30.10.23		21,7	21,6
DCSE 96	15.12.23		22,8	22,7
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Anenii Noi pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1138,1	1138,0
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Anenii Noi pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	258,0	257,9
DCSE 96	15.12.23		232,0	186,0
DCSE 96	15.12.23	Consiliului raional Anenii Noi pentru plata unică cu caracter excepțional angajaților din Centrele de plasament temporar pentru refugiați.	33,0	33,0
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Anenii Noi pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	256,0	256,0
		Raionul Basarabeasca	**1118,3**	**411,7**
DCSE 58	28.01.23	Consiliului raional Basarabeasca pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	72,2	72,2
DCSE 65	03.04.23		26,6	26,6
DCSE 74	28.06.23		27,7	24,9
DCSE 75	19.07.23		2,8	

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul și conținutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 78	28.07.23		3,6	
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Basarabeasca pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	438,5	
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Basarabeasca pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	83,9	
DCSE 96	15.12.23		175,0	
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Basarabeasca pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	288,0	288,0
		Raionul Briceni	**1238,9**	**1238,9**
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Briceni pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	144,0	144,0
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Briceni pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	668,5	668,5
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Briceni pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	199,9	199,9
DCSE 96	15.12.23		226,5	226,5
		Raionul Cahul	**4878,7**	**4769,9**
DCSE 58	28.01.23	Consiliului raional Cahul pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	720,2	720,2
DCSE 65	03.04.23		558,5	538,4
DCSE 74	28.06.23		482,9	479,2
DCSE 75	19.07.23		58,8	58,8
DCSE 78	28.07.23		48,6	48,6
DCSE 80	04.09.23		46,3	46,3
DCSE 58	28.01.23	Primăriei municipiului Cahul pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL I.	32,5	32,5

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul și conținutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 65	03.04.23		11,9	11,9
DCSE 74	28.06.23		48,7	48,7
DCSE 75	19.07.23		17,3	17,3
DCSE 78	28.07.23		16,4	16,4
DCSE 80	04.09.23		17,4	17,4
DCSE 87	04.10.23		18,1	18,1
DCSE 91	30.10.23		17,8	17,8
DCSE 95	01.12.23		17,5	17,5
DCSE 96	15.12.23		25,4	25,4
DCSE 96	15.12.23	Primăriei municipiului Cahul pentru plata unică cu caracter excepțional angajaților din Centrele de plasament temporar pentru refugiați.	5,0	
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Cahul pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1831,1	1831,1
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Cahul pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	406,3	406,3
DCSE 96	15.12.23		258,0	258,0
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Cahul pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	240,0	160,0
		Raionul Cantemir	**1410,4**	**1158,3**
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Cantemir pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	176,0	176,0

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul și conținutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Cantemir pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	816,1	564,0
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Cantimir pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	277,3	277,3
DCSE 96	15.12.23		141,0	141,0
		Raionul Călărași	**2880,3**	**2856,0**
DCSE 58	28.01.23	Consiliului raional Călărași pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	142,8	142,0
DCSE 65	03.04.23		75,8	75,8
DCSE 74	28.06.23		189,4	189,4
DCSE 75	19.07.23		21,3	21,3
DCSE 78	28.07.23		18,3	18,3
DCSE 80	04.09.23		76,2	76,2
DCSE 87	04.10.23		33,1	33,1
DCSE 91	30.10.23		58,5	58,5
DCSE 95	01.12.23		55,6	55,6
DCSE 96	15.12.23		70,8	70,8
DCSE 65	03.04.23	Consiliului raional Călărași pentru acordarea sporului de compensare pentru munca prestată în condiții de risc pentru sănătate.	26,3	26,3
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Călărași pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1280,9	1280,9
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Călărași pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	341,8	341,8

Hotărâri de Guvern / Dispoziţii a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispoziţiilor	Finanţat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 96	15.12.23		130,5	107,0
DCSE 96	15.12.23	Consiliului raional Călăraşi pentru plata unică cu caracter excepţional angajaţilor din Centrele de plasament temporar pentru refugiaţi.	23,0	23,0
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Călăraşi pentru acordarea indemnizaţiilor unice angajaţilor infectaţi cu COVID-19 în timpul exercitării atribuţiilor de serviciu.	336,0	336,0
		Raionul Căuşeni	**2043,0**	**1821,2**
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Căuşeni pentru acordarea indemnizaţiilor unice angajaţilor infectaţi cu COVID-19 în timpul exercitării atribuţiilor de serviciu.	208,0	208,0
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Căuşeni pentru măsurile de asistenţă socială, conform Memordandumului de Înţelegere între Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale şi Fondul Naţiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1159,4	942,7
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Căuşeni pentru acordarea plăţilor unice cu caracter excepţional unor catergorii de angajaţi din domeniul asistenţei sociale.	309,6	309,5
DCSE 96	15.12.23		366,0	361,0
		Raionul Cimişlia	**1626,8**	**1516,6**
DCSE 75	19.07.23	Primăriei oraşului Cimişlia pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL I.	43,3	43,3
DCSE 78	28.07.23		21,6	21,6
DCSE 80	04.09.23		21,4	21,4
DCSE 87	04.10.23		20,2	20,2
DCSE 91	30.10.23		20,6	20,6
DCSE 95	01.12.23		19,7	19,7
DCSE 96	15.12.23		25,8	25,8
DCSE 96	15.12.23	Primăriei oraşului Cimişlia pentru plata unică cu caracter excepţional angajaţilor din Centrele de plasament temporar pentru refugiaţi.	5,0	5,0

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul și conținutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Cimișlia pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	897,7	809,5
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Cimișlia pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	258,0	251,5
DCSE 96	15.12.23		213,5	198,0
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Cimișlia pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	80,0	80,0
		Raionul Criuleni	**1928,9**	**1805,8**
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Criuleni pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	160,0	160,0
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Criuleni pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1333,2	1251,6
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Criuleni pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	354,7	335,3
DCSE 96	15.12.23		81,0	58,9
		Raionul Dondușeni	**2622,9**	**2483,8**
DCSE 58	28.01.23	Consiliului raional Dondușeni pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	219,0	219,0
DCSE 65	03.04.23		108,0	108,0
DCSE 74	28.06.23		295,6	295,6
DCSE 75	19.07.23		71,2	71,2
DCSE 78	28.07.23		50,3	50,3
DCSE 80	04.09.23		86,2	86,2
DCSE 87	04.10.23		65,1	65,1

Hotărâri de Guvern / Dispoziţii a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispoziţiilor	Finanţat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 91	30.10.23		66,9	66,9
DCSE 95	01.12.23		65,3	65,3
DCSE 96	15.12.23		136,3	124,1
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Dondușeni pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	729,9	628,9
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Dondușeni pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	238,6	219,2
DCSE 96	15.12.23		196,5	192,0
DCSE 96	15.12.23	Consiliului raional Dondușeni pentru plata unică cu caracter excepțional angajaților din Centrele de plasament temporar pentru refugiați.	22,0	20,0
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Dondușeni pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	272,0	272,0
		Raionul Drochia	**2367,1**	**2104,9**
DCSE 65	03.04.23	Consiliului raional Drochia pentru centrele de plasament temporar pentru refugiați, instituite de APL II.	58,5	58,5
DCSE 74	28.06.23		189,9	189,9
DCSE 75	19.07.23		19,4	19,4
DCSE 78	28.07.23		18,4	18,4
DCSE 80	04.09.23		12,6	12,6
DCSE 87	04.10.23		27,3	27,3
DCSE 91	30.10.23		35,8	35,8
DCSE 95	01.12.23		28,5	28,5

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul și conținutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 96	15.12.23		41,9	41,9
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Drochia pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1142,1	880,0
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Drochia pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	296,7	296,6
DCSE 96	15.12.23		411,0	411,0
DCSE 96	15.12.23	Consiliului raional Drochia pentru plata unică cu caracter excepțional angajaților din Centrele de plasament temporar pentru refugiați.	21,0	21,0
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Drochia pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	64,0	64,0
		Raionul Dubăsari	**670,1**	**663,6**
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Dubăsari pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	64,0	64,0
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Dubăsari pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	502,9	502,9
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Dubăsari pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	103,2	96,7
		Raionul Edineț	**3203,1**	**2625,8**
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Edineț pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	80,0	80,0
DCSE 85 HG 850	02.10.23 01.11.23	Conseliului sătesc Corpaci pentru procurarea tablei cutate și reparația acoperișului la „Centrul de zi pentru persoane în etate", distrus în urma situației excepționale cu caracter natural (vijelie, ploi torențiale, vânt puternic) din 25 iulie 2023.	250,0	237,7

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanţat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 89 HG 901	20.10.23 22.11.23	Consiliului raional Edineț pentru reparația acoperișului Instituției Publice Gimnaziul „Viorel Prisăcaru " din satul Gaşpar, pentru lichidarea consecințelor situației excepționale cu caracter natural (vijelie, ploi torențiale, vânt puternic) din 25 iulie 2023.	1067,1	998,2
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Edineț pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii şi Protecției Sociale şi Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	991,9	500,8
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Edineți pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	303,1	303,1
DCSE 96	15.12.23		511,0	506,0
		Raionul Fălești	**2234,2**	**2053,8**
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Fălești pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	96,0	96,0
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Fălești pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii şi Protecției Sociale şi Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1451,5	1290,5
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Fălești pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	354,7	335,3
DCSE 96	15.12.23		332,0	332,0
		Raionul Florești	**3338,5**	**2486,9**
DCSE 58	28.01.23	Consiliului raional Florești pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	43,3	43,3
DCSE 65	03.04.23		66,9	65,4
DCSE 74	28.06.23		195,3	195,3
DCSE 78	28.07.23		31,9	31,9
DCSE 80	04.09.23		16,9	15,8
DCSE 87	04.10.23		44,1	43,9

Hotărâri de Guvern / Dispoziţii a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispoziţiilor	Finanţat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 91	30.10.23		25,3	25,2
DCSE 65	03.04.23	Consiliului raional Floreşti pentru acordarea sporului de compensare pentru munca prestată în condiţii de risc pentru sănătate.	15,2	15,2
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Floreşti pentru acordarea indemnizaţiilor unice angajaţilor infectaţi cu COVID-19 în timpul exercitării atribuţiilor de serviciu.	176,0	176,0
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Floreşti pentru măsurile de asistenţă socială, conform Memordandumului de Înţelegere între Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale şi Fondul Naţiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1032,9	228,8
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Floreşti pentru acordarea plăţilor unice cu caracter excepţional unor catergorii de angajaţi din domeniul asistenţei sociale.	438,5	423,9
DCSE 96	15.12.23		394,0	386,5
DCSE 83 HG 777	20.09.23 11.10.23	Consiliului raional Floreşti pentru reconstrucţia acoperişului deteriorat al galeriei Gimnaziului din satul Temeleuţi.	197,7	197,7
DCSE 83 HG 777	20.09.23 11.10.23	Consiliului raional Floreşti pentru reconstrucţia acoperişului deteriorat al cantinei Gimnaziului din satul Ciripcău.	660,5	638,0
		Raionul Glodeni	**4156,8**	**3851,0**
DCSE 58	28.01.23	Consiliului raional Glodeni pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	358,8	358,8
DCSE 65	03.04.23		318,7	318,7
DCSE 74	28.06.23		335,4	335,4
DCSE 75	19.07.23		63,9	63,9
DCSE 78	28.07.23		91,2	91,2
DCSE 80	04.09.23		93,9	93,9
DCSE 87	04.10.23		88,9	88,9

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispoziţiilor	Finanţat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 91	30.10.23		83,6	83,6
DCSE 95	01.12.23		109,3	109,3
DCSE 96	15.12.23		118,4	118,4
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Glodeni pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1786,4	1480,7
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Glodeni pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	154,8	154,7
DCSE 96	15.12.23		243,5	243,5
DCSE 96	15.12.23	Consiliului raional Glodeni pentru plata unică cu caracter excepțional angajaților din Centrele de plasament temporar pentru refugiați.	22,0	22,0
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Glodeni pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	288,0	288,0
		Raionul Hîncești	**5720,5**	**4775,7**
DCSE 58	28.01.23	Consiliului raional Hîncești pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	275,4	275,3
DCSE 65	03.04.23		66,2	66,1
DCSE 74	28.06.23		232,9	232,9
DCSE 75	19.07.23		43,9	43,9
DCSE 78	28.07.23		186,8	186,8
DCSE 80	04.09.23		61,0	61,0
DCSE 87	04.10.23		72,2	72,2
DCSE 91	30.10.23		140,5	140,3
DCSE 95	01.12.23		48,2	48,2

Hotărâri de Guvern / Dispoziţii a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispoziţiilor	Finanţat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 96	15.12.23		54,1	54,1
DCSE 74	28.06.23	Primăriei satului Cărpineni pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL I.	168,4	168,4
DCSE 75	19.07.23		7,4	7,4
DCSE 96	15.12.23	Primăriei satului Cărpineni pentru plata unică cu caracter excepţional angajaţilor din Centrele de plasament temporar pentru refugiaţi.	5,0	5,0
DCSE 65	03.04.23	Consiliului raional Hînceşti pentru acordarea sporului de compensare pentru munca prestată în condiţii de risc pentru sănătate.	10,0	9,9
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Hînceşti pentru măsurile de asistenţă socială, conform Memordandumului de Înţelegere între Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale şi Fondul Naţiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1030,4	843,7
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Hînceşti pentru acordarea plăţilor unice cu caracter excepţional unor catergorii de angajaţi din domeniul asistenţei sociale.	393,4	377,2
DCSE 96	15.12.23		281,5	281,5
DCSE 96	15.12.23	Consiliului raional Hînceşti pentru plata unică cu caracter excepţional angajaţilor din Centrele de plasament temporar pentru refugiaţi.	24,0	24,0
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Hînceşti pentru acordarea indemnizaţiilor unice angajaţilor infectaţi cu COVID-19 în timpul exercitării atribuţiilor de serviciu.	160,0	160,0
DCSE 83 HG 777	20.09.23 11.10.23	Primăriei comunei Sărata Galbenă pentru reparaţia capitală a acoperişului Instituţiei de Educaţiei Timpurie „Albinuţa".	2459,2	1717,8
		Raionul Ialoveni	**3904,2**	**3839,1**
DCSE 58	28.01.23	Primăriei Costeşti pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL I.	156,0	156,0
DCSE 65	03.04.23		144,0	144,0
DCSE 74	28.06.23		392,4	392,2
DCSE 75	19.07.23		96,0	96,0

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanţat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 78	28.07.23		51,3	51,3
DCSE 80	04.09.23		99,6	99,6
DCSE 87	04.10.23		47,8	47,7
DCSE 91	30.10.23		48,1	48,1
DCSE 95	01.12.23		79,7	79,6
DCSE 96	15.12.23		110,1	110,0
DCSE 96	15.12.23	Primăriei satului Costeşti pentru plata unică cu caracter excepțional angajaților din Centrele de plasament temporar pentru refugiați.	14,0	14,0
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Ialoveni pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii şi Protecției Sociale şi Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1851,6	1851,5
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Ialoveni pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	367,6	303,1
DCSE 96	15.12.23		158,0	158,0
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Ialoveni pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	288,0	288,0
		Raionul Leova	**1127,5**	**995,5**
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Leova pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	80,0	80,0
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Leova pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii şi Protecției Sociale şi Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	738,5	648,4
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Leova pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	187,0	145,1
DCSE 96	15.12.23		122,0	122,0

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
		Raionul Nisporeni	**3747,8**	**3684,1**
DCSE 65	03.04.23	Consiliului raional Nisporeni pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	471,1	471,1
DCSE 74	28.06.23		768,4	768,4
DCSE 75	19.07.23		43,3	43,3
DCSE 80	04.09.23		32,6	32,6
DCSE 87	04.10.23		27,6	27,6
DCSE 91	30.10.23		37,1	37,1
DCSE 95	01.12.23		81,3	81,3
DCSE 96	15.12.23		86,0	86,0
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Nisporeni pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1557,7	1494,1
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Nisporeni pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	232,2	232,1
DCSE 96	15.12.23		162,5	162,5
DCSE 96	15.12.23	Consiliului raional Nisporeni pentru plata unică cu caracter excepțional angajaților din Centrele de plasament temporar pentru refugiați.	8,0	8,0
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Nisporeni pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	240,0	240,0
		Raionul Orhei	**3575,3**	**2133,9**
DCSE 58	28.01.23	Consiliului raional Orhei pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	131,9	131,6
DCSE 65	03.04.23		147,9	97,7
DCSE 74	28.06.23		151,3	151,2

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul și conținutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 74	28.06.23	Primăriei comunei Ivancea pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL I.	73,7	73,7
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Orhei pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	2084,6	710,4
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Orhei pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	457,9	457,8
DCSE 96	15.12.23		304,0	287,5
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Orhei pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	224,0	224,0
		Raionul Ocnița	**1089,8**	**1040,6**
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Ocnița pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	112,0	80,0
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Ocnița pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	404,0	400,4
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Ocnița pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	212,8	211,2
DCSE 96	15.12.23		361,0	349,0
		Raionul Rîșcani	**2698,4**	**2674,2**
DCSE 58	28.01.23	Consiliului raional Rîșcani pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	90,5	90,5
DCSE 65	03.04.23		53,9	53,9
DCSE 74	28.06.23		113,3	113,3
DCSE 75	19.07.23		12,0	12,0
DCSE 78	28.07.23		6,9	6,9
DCSE 80	04.09.23		7,5	7,5

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanţat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 87	04.10.23		56,7	56,7
DCSE 91	30.10.23		38,1	38,1
DCSE 95	01.12.23		24,3	24,3
DCSE 96	15.12.23		27,5	27,5
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Rîşcani pentru măsurile de asistenţă socială, conform Memordandumului de Înţelegere între Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale şi Fondul Naţiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1283,7	1259,5
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Rîşcani pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	251,5	251,5
DCSE 96	15.12.23		423,5	423,5
DCSE 96	15.12.23	Consiliului raional Rîşcani pentru plata unică cu caracter excepțional angajaților din Centrele de plasament temporar refugiați.	21,0	21,0
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Rîşcani pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	288,0	288,0
		Raionul Rezina	**925,7**	**862,1**
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Rezina pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	16,0	16,0
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Rezina pentru măsurile de asistenţă socială, conform Memordandumului de Înţelegere între Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale şi Fondul Naţiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	471,9	410,4
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Rezina pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	219,3	219,2
DCSE 96	15.12.23		218,5	216,5
		Raionul Strășeni	**3952,8**	**3723,9**
DCSE 58	28.01.23	Consiliului raional Strășeni pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	64,5	64,5
DCSE 65	03.04.23		181,9	181,9

Hotărâri de Guvern / Dispoziţii a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispoziţiilor	Finanţat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 74	28.06.23		193,5	193,5
DCSE 75	19.07.23		77,6	77,6
DCSE 78	28.07.23		45,5	45,5
DCSE 80	04.09.23		29,5	29,5
DCSE 87	04.10.23		552,3	552,3
DCSE 91	30.10.23		62,3	62,3
DCSE 95	01.12.23		57,9	57,9
DCSE 96	15.12.23		112,3	112,3
DCSE 58	28.01.23	Primăriei comunei Grebleşti pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL I.	38,7	38,1
DCSE 65	03.04.23		38,7	37,8
DCSE 74	28.06.23		112,5	112,5
DCSE 95	01.12.23		25,5	25,4
DCSE 96	15.12.23		25,5	13,0
DCSE 96	15.12.23	Primăriei satului Grebleşti pentru plata unică cu caracter excepţional angajaţilor din Centrele de plasament temporar pentru refugiaţi.	14,0	14,0
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Străşeni pentru măsurile de asistenţă socială, conform Memordandumului de Înţelegere între Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale şi Fondul Naţiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1573,3	1460,8
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Străşeni pentru acordarea plăţilor unice cu caracter excepţional unor catergorii de angajaţi din domeniul asistenţei sociale.	245,1	219,3
DCSE 96	15.12.23		167,0	154,5

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul și conținutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 96	15.12.23	Consiliului raional Strășeni pentru plata unică cu caracter excepțional angajaților din Centrele de plasament temporar pentru refugiați.	15,0	15,0
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Strășeni pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	192,0	128,0
DCSE 85 HG 850	02.10.23 01.11.23	Conseliului orășănesc Bucovăț pentru achiziționarea serviciului de elaborare a proiectului de execuție a Obiectului „Măsuri împotriva alunecărilor de teren pe str. V. Alexandri, 61 din or.Bucovăți pe o porțiune de drum public local de interes raional la data de 05 aprilie 2023.	128,2	128,2
		Raionul Sîngerei	**3198,1**	**2637,9**
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Sîngerei pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	880,0	880,0
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Sîngerei pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1774,9	1214,8
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Sîngerei pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	232,2	232,1
DCSE 96	15.12.23		311,0	311,0
		Raionul Șoldănești	**9824,0**	**8966,4**
HG 495 DCSE 69	12.07.2023 17.05.2023	Consiliului orașului Șoldănești, pentru executarea lucrărilor etapei I a obiectivului „Consolidarea și restabilirea integrității blocului locativ, termoizolarea fațadelor și reparația acoperișului clădirii din orașul Șoldănești, strada Mareșalul Jucov nr.2".	8434,6	7810,6
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Soldănești pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	865,4	643,1
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Șoldănești pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	251,5	240,2
DCSE 96	15.12.23		224,5	224,5
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Șoldănești pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	48,0	48,0
		Raionul Ștefan Vodă	**3120,6**	**3099,3**

Hotărâri de Guvern / Dispoziţii a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispoziţiilor	Finanţat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 58	28.01.23	Consiliului raional Ştefan Vodă pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	152,5	152,5
DCSE 65	03.04.23		127,7	127,7
DCSE 74	28.06.23		536,4	523,5
DCSE 75	19.07.23		48,9	48,8
DCSE 78	28.07.23		50,7	50,7
DCSE 80	04.09.23	Primăriei satului Popeasca pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL I.	43,3	43,3
DCSE 87	04.10.23		150,3	150,3
DCSE 91	30.10.23		48,6	48,5
DCSE 95	01.12.23		103,8	103,8
DCSE 96	15.12.23		109,2	109,2
DCSE 96	15.12.23	Primăriei satului Popeasca pentru plata unică cu caracter excepţional angajaţilor din Centrele de plasament temporar pentru refugiaţi.	54,0	54,0
DCSE 65	03.04.23	Consiliului raional Ştefan Vodă pentru acordarea sporului de compensare pentru munca prestată în condiţii de risc pentru sănătate.	59,5	59,5
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Stefan Vodă pentru măsurile de asistenţă socială, conform Memordandumului de Înţelegere între Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale şi Fondul Naţiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1063,9	1055,7
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Stefan Vodă pentru acordarea plăţilor unice cu caracter excepţional unor catergorii de angajaţi din domeniul asistenţei sociale.	283,8	283,8
DCSE 96	15.12.23		288,0	288,0
		Raionul Soroca	**2157,3**	**1420,2**
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Soroca pentru acordarea indemnizaţiilor unice angajaţilor infectaţi cu COVID-19 în timpul exercitării atribuţiilor de serviciu.	240,0	240,0

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul și conținutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Soroca pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1216,2	479,2
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Soroca pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	425,6	425,5
DCSE 96	15.12.23		275,5	275,5
		Raionul Taraclia	**1307,0**	**1303,9**
DCSE 58	28.01.23	Consiliului raional Taraclia pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	53,7	53,7
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Taraclia pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	897,5	894,4
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Taraclia pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	154,8	154,8
DCSE 96	15.12.23		153,0	153,0
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Taraclia pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	48,0	48,0
		Raionul Telenești	**2198,9**	**1954,8**
DCSE 58	28.01.23	Consiliului raional Telenești pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	35,8	35,8
DCSE 65	03.04.23		72,0	72,0
DCSE 74	28.06.23		222,0	221,9
DCSE 75	19.07.23		55,2	55,2
DCSE 78	28.07.23		8,2	8,2
DCSE 91	30.10.23		26,7	26,7
DCSE 95	01.12.23		33,1	33,1
DCSE 96	15.12.23		32,7	32,5
DCSE 65	03.04.23	Consiliului raional Telenești pentru acordarea sporului de compensare pentru munca prestată în condiții de risc pentru sănătate.	22,2	22,2
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Telenești pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și	1004,9	766,6

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanţat
nr.	data			
1	2	3	4	5
		Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.		
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Telenești pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	303,1	303,1
DCSE 96	15.12.23		222,0	219,5
DCSE 96	15.12.23	Consiliului raional Telenești pentru plata unică cu caracter excepțional angajaților din Centrele de plasament temporar pentru refugiați.	17,0	14,0
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Telenești pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	144,0	144,0
		Raionul Ungheni	**5021,1**	**3801,8**
DCSE 65	03.04.23	Consiliului raional Ungheni pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	457,1	457,0
DCSE 74	28.06.23		475,8	475,7
DCSE 75	19.07.23		28,8	28,8
DCSE 78	28.07.23		39,6	39,6
DCSE 80	04.09.23		67,1	67,1
DCSE 87	04.10.23		532,9	532,9
DCSE 91	30.10.23		86,0	86,0
DCSE 95	01.12.23		79,6	79,6
DCSE 96	15.12.23		124,8	124,8
DCSE 65	03.04.23	Consiliului raional Ungheni pentru acordarea sporului de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate.	161,9	161,9
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Ungheni pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	1845,7	673,2
DCSE 95	01.12.23	Consiliului raional Ungheni pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	464,3	464,2

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul și conținutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 96	15.12.23		404,5	402,0
DCSE 96	15.12.23	Consiliului raional Ungheni pentru plata unică cu caracter excepțional angajaților din Centrele de plasament temporar pentru refugiați.	29,0	17,0
HG 540	26.07.23	Consiliului raional Ungheni pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	224,0	192,0
		UTA Găgăuzia	**5942,8**	**4353,1**
DCSE 65	03.04.23	UTA Găgăuzia pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL II.	53,3	53,3
DCSE 74	28.06.23		148,0	148,0
DCSE 75	19.07.23		64,0	64,0
DCSE 78	28.07.23		63,9	56,4
DCSE 80	04.09.23		31,4	18,4
DCSE 87	04.10.23		12,1	12,1
DCSE 91	30.10.23		44,3	44,3
DCSE 95	01.12.23		32,9	32,9
DCSE 96	15.12.23		78,4	60,4
DCSE 58	28.01.23	Primăriei Copceac pentru centrele de plasament temporar pentru persoanele refugiate, instituite de APL I.	58,3	58,3
DCSE 65	03.04.23		47,8	47,8
DCSE 74	28.06.23		126,4	126,4
DCSE 75	19.07.23		19,3	19,3
DCSE 78	28.07.23		49.8	49.8
DCSE 80	04.09.23		13,9	13,9

Hotărâri de Guvern / Dispoziții a CSE a RM		Beneficiarul şi conţinutul succint	Repartizat conform hotărârilor / dispozițiilor	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
DCSE 87	04.10.23		14,1	14,1
DCSE 91	30.10.23		20,1	19,8
DCSE 95	01.12.23		19,2	19,2
DCSE 96	15.12.23		23,6	15,5
DCSE 96	15.12.23	Primăriei satului Copceac pentru plata unică cu caracter excepțional angajaților din Centrele de plasament temporar pentru refugiați.	10,0	10,0
DCSE 95	01.12.23	Comitetului Executiv UTA Găgăuzia pentru măsurile de asistență socială, conform Memordandumului de Înțelegere între Ministerul Muncii şi Protecției Sociale şi Fondul Națiunilor Unite pentru Copii în Republica Moldova.	4009,2	2493,4
DCSE 95	01.12.23	Comitetului Executiv UTA Găgăuzia pentru acordarea plăților unice cu caracter excepțional unor catergorii de angajați din domeniul asistenței sociale.	399,8	399,8
DCSE 96	15.12.23		5,0	
DCSE 96	15.12.23	UTA Găgăuzia pentru plata unică cu caracter excepțional angajaților din Centrele de plasament temporar pentru refugiați.	22,0	
HG 540	26.07.23	Comitetului Executiv UTA Găgăuzia pentru acordarea indemnizațiilor unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.	576,0	576,0
		Autorități publice locale, total	***117676,0***	***105076,8***
		TOTAL	**459246,2**	**335110,9**
Informativ:		*Total pentru gestionarea crizei refugiaților*	*61650,5*	*61349,1*

Anexa nr.12

Informația
privind mersul implementării recomandărilor înaintate prin **Hotărârea Curții de Conturi nr. 19 din 26 mai 2023**
cu privire la Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2022.

N/o	Entitatea responsabilă	Conținutul cerinței/recomandării	Acțiunile întreprinse de către entitate	Comentarii/ Concluzii
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Recomandări din Raportul de audit:				
1.	**Ministerului Finanțelor**	1. Să întreprindă măsuri concrete pentru asigurarea activității pe termen mediu în vederea instituirii unui sistem de evidență în sectorul public/bugetar, cu alinierea/conformarea la normele comunitare în scopul atingerii obiectivelor stabilite în Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice pentru anii 2023-2030 (Secțiunea III, pct. 3.1.);	Prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 129 din 29.12.2023 a fost aprobat Planul de acțiuni (Matricea) pentru anii 2023-2025 privind implementarea Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 71/2023.	**Realizat**
2.		2. Să aprobe Ghidul operațional privind coordonarea și managementul asistenței externe, în scopul evaluării eficienței, eficacității, impactului și durabilității la monitorizarea implementării proiectelor de asistență externă (Secțiunea III, pct. 3.2.);	Urmare a aprobării Hotărârii Guvernului nr. 888/2023 cu privire la modificarea și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului (reorganizarea structurală a unor autorități publice) (*Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 445-447 art.1075 din 24.11.2023*), Cancelaria de Stat a fost restructurată, astfel competențele în domeniul asistenței externe au fost transferate de la Ministerul Finanțelor la Cancelaria de Stat. Totodată, prin același act normativ a fost abrogat pct.4 din Hotărârea Guvernului nr. 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe, privind necesitatea elaborării Ghidului operațional privind coordonarea și managementul asistenței externe.	*Nu ține de domeniul de competență a MF*
3.		3. Să ajusteze actele sale interne și să actualizeze descrierea proceselor operaționale, cu specificarea responsabilităților clare în vederea atingerii executării atribuțiilor conform prevederilor cadrului normativ, în calitate de autoritate națională de coordonare a asistenței externe (Secțiunea III, pct. 3.2.);	Urmare a aprobării Hotărârii Guvernului nr. 888/2023 cu privire la modificarea și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului (reorganizarea structurală a unor autorități publice), Cancelaria de Stat a fost desemnată drept autoritate națională de coordonare a asistenței externe. Totodată, Ministerul Finanțelor a elaborat/actualizat pe intern procesele operaționale aferente coordonării asistenței externe.	**Realizat** *(pe domeniul de competență al MF)*
4.		4. Să elaboreze/modifice și să aprobe instrucțiuni și norme privind managementul proiectelor de investiții	Prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 104/2023 a fost aprobată Instrucțiunea privind evaluarea proiectelor de investiții capitale publice (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 474-476 art.1172 din 13 decembrie 2023*).	**Realizat**

		capitale, în concordanță cu normele noi aprobate prin HG nr.684 din 29.09.2022 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la proiectele de investiții capitale publice" (Secțiunea III, pct. 3.3);	Prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 113/2023 (*Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 474-476 art.1173 din 13.12.2023*) a fost abrogat Ordinul ministrului finanțelor nr. 185/2015 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind managementul proiectelor de investiții capitale.	
5.		5. Să asigure respectarea prevederilor regulamentare privind procesul de examinare și de confirmare a eligibilității propunerilor de proiecte pentru investiții capitale, precum și a principiilor de prioritizare și de conformitate ale acestora cu documentele de planificare strategică națională și sectorială (Secțiunea III, pct. 3.3);	Întru executarea prevederilor pct. 10 din Regulamentul cu privire la proiectele de investiții capitale publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 684/2022, prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 87/2023 în cadrul Ministerului Finanțelor a fost instituit Grupul de lucru pentru investiții capitale publice. Prin urmare, propunerile de proiecte noi, înaintate de către APC, vor fi examinate de către Grupul de lucru al Ministerului Finanțelor și în cazul stabilirii eligibilității acestora, vor fi prezentate spre examinare și selectare către Comitetul Interministerial pentru Planificare Strategică.	**<u>În curs de realizare</u>** *(măsură cu caracter permanent)*
6.		6. Să analizeze și să determine modalitatea de raportare integrală a volumului transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale, inclusiv în aspectul beneficiarilor și surselor de finanțare, prin completarea/suplinirea formularelor anexate la Raportul privind executarea BS (Secțiunea V, pct. 5.4);	Volumul transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale pentru anul 2022, conform Anexei nr.7 la Legea bugetului de stat pentru anul 2022, s-a generat și prezentat în formatul a 3 anexe (7, 7.1, 7.1.1) ca părți componente a Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pentru anul 2022. Totodată, pentru o raportare mai amplă ce ține de volumul transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale, a fost introdus un nou formular, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.35 din 29 martie 2023, și anume Formularul nr.16, în care sunt prezentate transferurile din Fondul de urgență a Guvernului de la bugetul de stat către bugetele locale pentru anul 2022, sub aspectul beneficiarilor. Pentru raportarea anului 2023 se va păstra modalitatea dată, cu *includerea unui nou Raport* privind transferurile cu destinație specială alocate din contul fondurilor de dezvoltare ale bugetului de stat către bugetele locale (doar volumele transferurilor executate de la bugetul de stat).	**<u>Realizat</u>**
7.		7. Să aducă în concordanță prevederile cadrului metodologic cu prevederile HG nr. 862 din 18.12.2015 „pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea fondurilor de urgență ale Guvernului" (Secțiunea VI, pct. 6.4);	Ministerul Finanțelor la indicația Cancelariei de Stat nr.18-69-12738 din 5 decembrie 2023, privind modificarea Hotărârii Guvernului nr.862/2015 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea fondurilor de urgență ale Guvernului și abrogarea unei hotărâri a Guvernului (număr unic 1066/MAI/2023), a înaintat propuneri la modificarea Hotărârii Guvernului nr.862/2015 în partea ce ține de modalitatea de prezentare a documentelor justificative către trezorerii regionale.	**<u>În curs de realizare</u>**
8.	**Serviciului Fiscal de Stat**	8. Să instituie mecanisme de conlucrare între instituțiile statului privind calcularea și raportarea taxelor, amenzilor, altor plăți la buget, a căror administrare este pusă în seama organelor fiscale (Secțiunea IV, pct. 4.1.);	Serviciul Fiscal de Stat a identificat lista plăților și surselor de prezentare a informațiilor aferente veniturilor, pentru care Serviciul Fiscal de Stat a fost desemnat în calitate de administrator al acestora în cazurile în care legislația nu prevede autoritatea responsabilă de administrare a acestora care a fost remisă în adresa Ministerului Finanțelor prin scrisoarea nr. 26-08/5-01-142472 din 03.10.2023. De asemenea, s-a propus elaborarea și aprobarea actului normativ, precum și cadrul metodologic necesar privind obligativitatea prezentării de către autorități a informațiilor necesare pentru asigurarea competenței de administrare a Serviciul Fiscal de Stat a veniturilor pentru care Serviciul Fiscal de Stat a fost desemnat în calitate de administrator al acestora.	**<u>În curs de realizare</u>**

9.		9. Să intensifice procesul de prezentare și utilizare a datelor/informațiilor cu privire la amenzile contravenționale aplicate de către autoritățile competente să soluționeze cauzele contravenționale, în vederea asigurării evidenței analitice conforme a calculării și achitării amenzilor, urmării plenitudinii încasării și raportării acestora (Secțiunea IV, pct. 4.1.);	În scopul reglementării modului de ținere a evidenței sumelor calculate ale amenzilor contravenționale precum și a soldurilor inițiale aferente acestor venituri a fost aprobat Ordinul SFS nr.386 din 17.10.2023 cu privire la modificarea Instrucțiunii privind evidența obligațiilor față de buget, aprobată prin Ordinul IFPS nr.400/2014. La data de 28.11.2023 prin scrisoarea nr.26-19/1-09-170563 a fost prezentat în adresa IP AGE și Ministerului Afacerilor Interne proiectul actualizat al Anexei tehnice nr.38 din 16.10.2023 întru inițierea procesului de aprobare și dezvoltare a web-serviciului aferent consumării de către Serviciul Fiscal de Stat a informațiilor privind procesele verbale contravenționale prin intermediul platformei de interoperabilitate Mconnect. Ministerul Afacerilor Interne prin scrisoarea nr.34/17/2-5125 din 06.12.2023, a informat Serviciul Fiscal de Stat despre expedierea proiectului actualizat al Anexei tehnice nr.38 din 16.10.2023 în adresa Serviciului Tehnologii Informaționale al MAI pentru examinare și prezentarea informațiilor către Serviciul Fiscal de Stat în termenii stabiliți de lege. Până în prezent nu a fost recepționat nici un răspuns din partea Serviciului Tehnologii Informaționale al MAI.	
10.	**Serviciului Vamal**	10. Să asigure procesul de calculare a majorărilor de întârziere la plățile de bază și plenitudinea raportării către MF a datoriilor agenților economici și ale persoanelor fizice (Secțiunea IV, pct. 4.1.).	În vederea implementării cerințelor și recomandărilor din Hotărârea Curții de Conturi în partea ce ține de calculul penalității a fost elaborat Planul de măsuri aprobat prin Ordinul SV nr.383-O din 29.11.2022, până la automatizarea procedurii date. Astfel, Serviciul Vamal a asigurat monitorizarea acțiunilor birourilor vamale, în partea ce ține de efectuarea calculului (manual) penalității pentru toți restanțierii, datoriile cărora sunt înregistrate în SI al Serviciului Vamal, după cum urmează: Conform Circularei nr.790-C din 05.12.2022, a fost calculată și reflectată în SI al Serviciului Vamal penalitatea în sumă totală de 12 214 227,85 lei (pentru perioada 01.01.2016-30.11.2022). Conform Circularei nr.289-C din 27.04.2023, a fost calculată și reflectată în SI al Serviciului Vamal penalitatea în sumă totală de 6 718 085,6 lei (pentru perioada 01.12.2022-31.05.2023). Conform Circularei nr.779-C din 02.11.2023 a fost calculată și reflectată în SI al Serviciului Vamal penalitatea în sumă totală de 7 756 463,43 lei (pentru perioada 01.06.2023-30.11.2023). Reieșind din cele menționate, Serviciul Vamal a întreprins măsurile necesare privind asigurarea plenitudinii raportării către Ministerul Finanțelor a datoriilor agenților economici și ale persoanelor fizice.	**<u>Realizat</u>** *(activitate cu caracter permanent)*
11.	**Ministerului Finanțelor,** de comun cu **Serviciul Fiscal de Stat** și **Serviciul Vamal**	11. Să asigure raportarea valorii integrale a creanțelor față de BS la poziția „Creanțe ale contribuabililor" (Secțiunea IV, pct. 4.1.);	Prin Ordinul ministerului finanțelor nr.116/2022, a fost completat pct.3.8.3. din Ordinul ministrului finanțelor nr.216/2015 (în vigoare din 30.12.2022), în vederea asigurării raportării integrale a creanțelor față de BS. Prin urmare, conturile din subclasa 81 "Conturi extrabilanțiere ale bugetelor" sunt utilizate de către Trezoreria de Stat, autoritățile publice locale, precum și de *administratorii de venituri* care asigură executarea de casă a bugetelor pentru evidența datoriilor și creanțelor bugetare. Totodată, conform prevederilor pct. 3.8.12. din ordinul menționat, la subcontul de nivelul II 811420 "Creanțe ale contribuabililor" se ține evidența creanțelor bugetare ale contribuabililor. În acest subcont se ține evidența sumelor calculate pentru plata arendei, impozitelor, taxelor, restanțelor, penalităților bugetare și a altor contribuții. Pe măsura încasării sumelor calculate se micșorează subcontul extrabilanțier 811420.	

			În acest context, se comunică că, prin Ordinul ministerului finanţelor nr.122/2022, a fost completat pct.3.10.3 din Ordinul ministrului finanțelor nr.215/2015 (în vigoare din 30.12.2022). Astfel, administratorii de venit prezintă lunar Ministerului Finanţelor informaţia privind restanţele la plăţile pe care le administrează, şi anume: Informaţia privind restanţele faţă de Bugetul Public Naţional conform clasificaţiei economice (FI-028), Informaţia privind restanţele faţă de Bugetul Public Naţional la plăţi de bază, majorări de întârziere şi amenzi (FI-029), Informaţia privind restanţa faţă de Bugetul Public Naţional la plata impozitelor şi taxelor după termenii de formare la plăţi de bază, amenzi şi majorări de întârziere (FI-030).	

Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, în semestrul I, al anului 2023

La situația din 30.06.2023, în Registrul patrimoniului public ținut de către Agenția Proprietății Publice subordonată Guvernului (în continuare - Agenția Proprietății Publice), sunt incluse 172 întreprinderi de stat, cu capital social în mărime de 5299,0 mil. lei și 70 societăți comerciale cu capital de stat, capitalul social al cărora este în mărime de 8170,1 mil. lei, din care proprietatea statului – 6582,3 mil. lei sau 80,6%. Din numărul total al societăților comerciale, 51 societăți dețin capital integral sau majoritar de stat, capitalul social al cărora este în mărime de 6205,9 mil. lei, din care proprietatea statului – 6081,2 mil. lei sau 98,0 la sută.

Din 70 societăți comerciale cu capital de stat la:

- 21 entități economice cota statului în capitalul social constituie 100%;
- 20 entități economice - de la 75,0% pînă la 99,9%;
- 11 entități economice - de la 50,0% pînă la 74,9%;
- 9 entități economice - de la 25,0% pînă la 49,9%;
- 3 entități economice - de la 10,0% pînă la 24,9%;
- 6 entități economice - pînă la 9,9 la sută.

Tabelul 1

Informația consolidată privind numărul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital de stat conform Registrului patrimoniului public, la situația din 30.06.2023

	Î.S.		S.C.					
	Unități	Capital social (mil.lei)	Cu cota (partea socială a) statului în capitalul social			din care cu cota (partea socială a) statului mai mare de 50%		
			Unități	Capital social (mil.lei)		Unități	Capital social (mil.lei)	
				Total	inclusiv cota (partea socială a) statului		Total	inclusiv cota (partea socială a) statului
Total conform Registrului patrimoniului public	**172**	**5299,0**	**70**	**8170,1**	**6582,3**	**51**	**6205,9**	**6081,2**
din care:								
- pe teritoriul Ucrainei	3	25,7	-	-	-	-	-	-
- în procedura lichidării sau insolvabilității	43	316,1	22	491,8	329,8	12	388,8	303,6
- nu desfășoară activitate dar sunt înregistrate la I.P. „Agenția Servicii Publice"	20	37,5	11	5,9	3,3	8	4,4	3,2
Incluse în Lista monitorizată de MF în semestrul I, 2023, din care:	**106**	**4919,7**	-	-	-	**31**	**5812,7**	**5774,4**
- nu au prezentat rapoartele statistice la BNS	14	4,8	-	-	-	1	1,4	0,9
Total supuse monitoringului financiar în semestrul I, 2023	**92**	**4914,9**	-	-	-	**30**	**5811,3**	**5773,5**

Reieșind din datele tabelului 1, se evidențiază că la situația din 30 iunie 2023, lista

întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, monitorizate de către Ministerul Finanțelor, include 106 întreprinderi de stat cu capital social în mărime de 4 919,7 mil. lei și 31 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, capitalul social al cărora constituie 5 812,7 mil. lei, din care proprietatea statului – 5 774,4 mil. lei sau 99,3 la sută.

În contextul celor expuse, pentru semestrul I al anului 2023, au fost supuse monitorizării financiare 93 întreprinderi de stat și 31 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, care au prezentat rapoartele statistice trimestriale Biroului Național de Statistică pentru trimestrul I și trimestrul II al anului 2023.

La studierea rezultatelor monitoringului financiar al întreprinderilor de stat, urmează a se ține cont de faptul că, unele din întreprinderile de stat nu au fost supuse monitorizării financiare pentru rezultatele semestrului I al anului 2023. În acest sens, întru neadmiterea distorsionării datelor, evoluția veniturilor din vânzării, a costurilor și cheltuielilor și a profitului (pierderilor) va fi analizată luând în calcul baza comparabilă a entităților, ce nu include, la totalul generalizat al indicatorilor, valoarea indicatorilor întreprinderilor de stat, care în perioada similară a anului 2022, nu au prezentat Biroului Național de Statistică raportul „Cercetare statistică trimestrială Nr. 5-C „Costurile și cheltuielile entității" (Î.S. pentru Silvicultură „din Taraclia", Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Maximovca" și Î.S. Sistemul de Gospodarire a Apelor „Nistru-Centru").

Concomitent, se evidențiază că, pentru perioada de analiză a semestrului I, 2023, „Hotelul Chișinău" S.A. nu a fost supusă monitoringului financiar, întrucât nu a prezentat raportul statistic prenotat pentru trimestrul I și trimestrul II, 2023, motiv pentru care nu poate fi apreciată la justa valoare activitatea acestei entități pentru perioada menționată.

I. Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în semestrul I al anului 2023 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat

Mărimea *veniturilor* și dinamica *veniturilor din vânzări*

Conform datelor cumulative ale raportului generalizat „Cercetare statistică trimestrială Nr. 5-C „Costurile și cheltuielile entității", se atestă că întreprinderile de stat au înregistrat în semestrul I al anului 2023 venituri totale în cuantum de 2 939,1 mil. lei, inclusiv:

- venituri din vînzări – 2 828,6 mil. lei,
- alte venituri din activitatea operațională –110,5 mil. lei.

Potrivit bazei comparabile, valoarea veniturilor din vânzării înregistrate de întreprinderile de stat este cu 838,5 mil. lei mai mare față de semestrul I al anului 2022. Majorarea respectivă a fost generată în mare parte de majorarea, cu peste 1,0 mil. lei, a veniturilor din vînzări la 42 întreprinderi de stat.

În particular, din numărul total al întreprinderilor de stat, conform bazei comparabile, la 62 întreprinderi de stat, veniturile din vânzări s-au majorat cu 898,3 mil. lei, iar la 23 întreprinderi de stat, veniturile din vânzări s-au micșorat cu 59,8 mil. lei, inclusiv 9 întreprinderi (Î.S. Institutul de Cercetare, Proiectare și Tehnologie „Energoproiect", Î.S. „Moldtranselectro", Î.S. Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ungheni", Î.S. Stațiunea didactică experimentală „Petricani", Î.S. Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Bender", Î.S. „Litoral", Î.S. „Bacul Molovata", Întreprinderea agricolă de stat „Serele din Chișinău și Î.S. „Stația de Stat pentru Încercarea Mașinilor") în semestrul I al anului 2023 nu au înregistrat venituri din vînzări. Cele mai considerabile micșorări fiind reflectate în tabelul 2.1.

Totodată, se remarcă, că 5 întreprinderi de stat (Î.S. „Moldtranselectro", Î.S. „Litoral", Î.S. „Stația de Stat pentru Încercarea Mașinilor", Î.S. „Bacul Molovata" și Întreprinderea agricolă de stat „Serele din Chișinău") nu înregistrează venituri din vânzări în semestrul I al anilor 2022-2023.

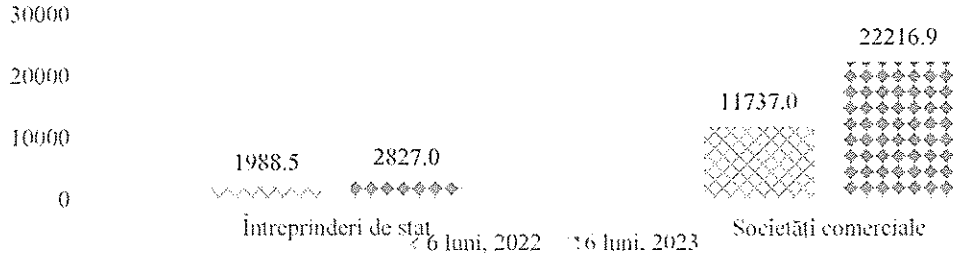

Figura 1.. Evoluția în dinamică a veniturilor din vînzări, a întreprinderilor de stat și societăților comerciale, în 6 luni, 2022-2023, mil. lei

De asemenea, se remarcă că în semestrul I al anului 2023 ***societățile comerciale*** au înregistrat venituri totale în sumă de 22586,3 mil. lei, *inclusiv:*

- venituri din vânzări - 22216,9 mil. lei;
- alte venituri din activitatea operațională – 369,4 mil. lei.

Potrivit datelor raportului statistic, valoarea veniturilor din vânzări înregistrate de societățile comerciale s-a majorat cu 10 479,8 mil. lei față de semestrul I, 2022. Majorarea respectivă s-a datorat în mod special creșterii, cu peste 1,0 mil. lei, a veniturilor din vânzări la 21 societăți comerciale. Totodată, diminuarea cu peste 1,0 mil. lei a veniturilor din vânzări a fost înregistrată la 4 societăți comerciale. Cele mai considerabile diminuări ale veniturilor din vânzări au fost înregistrate de S.A. „Metalferos" și sunt reflectate în tabelul 2.

Tabelul 2

Întreprinderile de stat și societățile comerciale cu cele mai mari majorări ale veniturilor din vânzări, în perioada semestrului I al anului 2023

mil. lei

Nr.	*Denumirea agentului economic*	*Micșorarea față de semestrul I, 2022*
1.	Î.S. Institutul de tehnică agricolă „Mecagro"	16,8
2.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor"	12,6
3.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova"	7,6
4.	Î.S. pentru Silvicultură „Silva –Sud"	7,1

Nr.	*Denumirea agentului economic*	*Micșorarea față de semestrul I, 2022*
5.	Î.S. „Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia Centrală"	3,4
6.	Î.S. Stațiunea Didactică Experimentală „Criuleni"	3,1
7.	Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești"	1,8
8.	Î.S. Institutul de Geodezie Prospecțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD"	1,3
9.	Î.S. pentru Silvicultură din „Tighina"	1,5
10.	Î.S. „Rusca"	1,1
1.	S.A. „Metalferos"	129,7
2.	S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova"	6,2
3.	S.A. „Drumuri Ialoveni"	5,3
4.	S.A. „Sanfarm-Prim"	3,4
5.	S.A. „Cartuș"	0,6
6.	S.A. „RĂUT"	0,2

Din numărul total al societăților comerciale, la 23 societăți comerciale veniturile din vânzări s-au majorat cu 10625,4 mil. lei (se menționează că societatea comercială S.R.L. „Arena Națională" în semestrul I al anului 2023 a înregistrat venituri din vânzări, în timp ce în semestrul I al anului 2022 acestea nu au fost înregistrate). La 6 societăți, veniturile din vânzări s-au micșorat cu 145,5 mil. lei. Totodată, se menționează că o societate comercială S.A. „Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparat" nu a înregistrat venituri din vânzări în semestrul I, anii 2022-2023.

Micșorarea veniturilor din vânzări, la entități, comparativ cu perioada corespunzătoare a anului precedent, poate condiționa micșorarea taxei pe valoarea adăugată încasată în bugetul de stat, fapt ce reprezintă un risc fiscal pentru bugetul public național.

Totodată, din numărul total al întreprinderilor de stat, 42 întreprinderi de stat au înregistrat în semestrul I, 2023 *majorări ale veniturilor din vânzări mai mari de 1 milion lei*, comparativ cu semestrul I, 2022, din care: Î.S. „Moldelectrica (cu 308,0 mil. lei), Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău (cu 196,6 mil. lei), Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău" (cu 77,5 mil. lei), Î.S. „Poșta Moldovei" (cu 43,1 mil. lei), Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „Moldatsa" (cu 34,9 mil. lei), Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești" (cu 27,2 mil. lei), Î.S. „Servicii Pază" (cu 25,7 mil. lei), Î.S. pentru Silvicultură „Călărași" (cu 13,7 mil. lei), Î.S. „Portul Fluvial Ungheni" (cu 12,3 mil. lei), Î.S. pentru Silvicultură „Orhei" (cu 10,9 mil. lei), Î.S. „Detașamentul de Pază Paramilitară" (cu 9,5 mil. lei), Î.S. pentru Silvicultură „Chișinău" (cu 9,4 mil. lei), Î.S. „pentru Silvicultură „Hîncești-Silva" (cu 8,9 mil. lei), Î.S. Rezervatia Naturală „Plaiul Fagului (cu 8,6 mil. lei), Î.S. „Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova-Concert" (cu 7,9 mil. lei) și Î.S. „Combinatul de Vinuri de calitate „Mileștii Mici" (cu 7,4 mil. lei).

Din numărul societăților comerciale monitorizate, majorarea veniturilor din vînzări cu peste 1,0 mil. lei comparativ cu semestrul I, 2022, s-a înregistrat la 20 societăți, din care: la S.A. „EnergoCom" cu 8103,2 mil. lei, la S.A. „Loteria Națională a Moldovei" veniturile din vânzări s-au majorat cu 767,1 mil. lei, la S.A. „Termoelectrica" cu 690,4 mil. lei, la S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord" cu

540,5 mil. lei, la S.A. „CET Nord" cu 326,1 mil. lei, la S.A. „Franzeluța" cu 48,5 mil. lei, la S.A. „RED Nord" cu 39,0 mil. lei, la S.A. „Drumuri Criuleni" cu 21,4 mil. lei, la S.A. „Moldtelecom" cu 15,0 mil. lei, la S.A. „Drumuri Soroca" cu 14,2 mil. lei și la S.A. Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo" cu 12,3 mil. lei.

În tabelul de mai jos, a fost reflectată dinamica veniturilor din vînzări obținute pentru semestrul I în perioada anilor 2018-2023, de către entitățile cu capital de stat.

Tabelul 3

Analiza dinamicii veniturilor din vânzări la unele întreprinderi de stat și societăți comerciale, în perioada semestrului I, anii 2018-2023

mil. lei

Nr. d/o	Denumirea întreprinderii	Semestrul I, 2018	Semestrul I, 2019	Semestrul I, 2020	Semestrul I, 2021	Semestrul I, 2022	Semestrul I, 2023
1.	Î.S. „Moldelectrica"	297,1	301,7	287,6	313,6	315,9	623,9
2.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău"	153,8	159,2	157,6	178,3	254,8	332,3
3.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova"	435,4	498,0	344,7	220,3	551,3	543,7
4.	Î.S.„Administrația de Stat a Drumurilor"	28,1	27,2	26,5	30,4	15,2	2,5
5.	Î.S. „Poșta Moldovei"	201,8	251,8	194,2	209,0	218,0	261,1
6.	Î.S. „Combinatul de Vinuri de calitate „Mileștii Mici"	18,0	20,6	8,5	13,6	12,2	19,6
7.	Î.S. „Portul Fluvial Ungheni"	1,7	1,7	1,8	5,9	12,1	24,4
1.	S.A. „Moldtelecom"	853,2	835,4	794,1	813,9	802,5	817,5
2.	S.A. „Termoelectrica"	1562,5	1508,1	1327,4	1544,9	2832,1	3522,5
3.	S.A. „Red Nord"	334,0	378,1	337,0	371,7	363,9	402,9
4.	S.A. „CET-Nord"	181,8	158,0	190,7	224,0	327,0	653,1
5.	S.A. „Combinatul de vinuri „Cricova"	92,8	94,9	64,7	86,8	106,8	100,6
6.	S.A „Metalferos"	693,1	702,6	479,5	1340,5	182,0	52,3
7.	S.A. „Loteria Națională a Moldovei"	1,6	343,8	203,7	1385,3	3109,2	3876,3

**cifrele nu au fost menționate întrucît reflectă activitatea S.A. „Red Nord" de pînă la absorbția S.A. „Red Nord-Vest" și nu sunt comparative cu perioada 2018-2020.*

Structura veniturilor din vînzări

În structura veniturilor din vînzări înregistrate de către ***întreprinderile de stat*** supuse analizei în semestrul I, 2023, ponderea majoritară (63,8% sau 1802,6 mil. lei) a revenit veniturilor obținute din prestarea serviciilor. *Valoarea totală a veniturilor din prestarea serviciilor include venituri încasate din serviciile prestate populației – 169,1 mil. lei și venituri obținute din serviciile prestate întreprinderilor – 1633,5 mil. lei.*

Totodată, veniturile întreprinderilor încasate din vânzarea produselor finite dețin ponderea de 26,2% sau 740,7 mil. lei, iar veniturile din contracte de leasing operațional și financiar (arenda și locațiune) au constituit 1,5% sau 41,9 mil. lei. De asemenea, din vânzarea mărfurilor s-au încasat venituri în mărime de 241,8 mil. lei (sau 8,5%), fiind constituite din venituri din vânzarea mărfurilor cu amănuntul (15,9 mil. lei) și venituri din vânzarea mărfurilor cu ridicata (225,9 mil. lei).

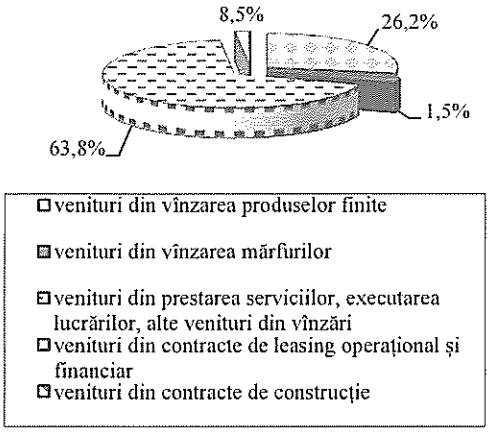

Figura 2. Structura veniturilor din vînzări ale întreprinderilor de stat, în sem. I, 2023

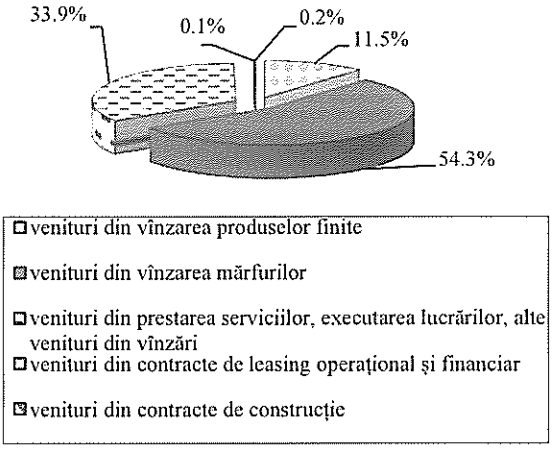

Figura 3. Structura veniturilor din vînzări ale societăților comerciale, în sem. I, 2023

În conformitate cu datele din figura 2-3, se menționează că ponderea majoritară în totalul veniturilor din vînzări în semestrul I, 2023 ale societăților comerciale este deținută de veniturile din vânzarea mărfurilor – 54,3% (sau 12072,3 mil. lei). Din valoarea totală a veniturilor din vânzarea mărfurilor 10356,3 mil. lei - reprezintă veniturile din vânzarea mărfurilor cu ridicata, iar 1 716,0 mil. lei reprezintă veniturile din vânzarea mărfurilor cu amănuntul.

Veniturile societăților comerciale din prestarea serviciilor dețin 33,9% (sau 7 521,4 mil. lei). Din valoarea totală a veniturilor din prestarea serviciilor 1 537,5 mil. lei reprezintă veniturile din serviciile prestate întreprinderilor, iar 5 983,9 mil. lei reprezintă veniturile din serviciile prestate populației.

Veniturile societăților comerciale din vânzarea produselor finite dețin 11,5% din total venituri din vânzări (sau 2 563,1 mil. lei), veniturile societăților comerciale din contractele de construcții alcătuiesc circa 35,0 mil. lei sau 0,2% din totalul veniturilor din vânzări, iar veniturile din contractele de leasing operațional și financiar (arendă, locațiune) 25,1 mil. lei sau 0,1 la sută.

Potrivit datelor prezentate în tabelul 4, se constată că, *în structura veniturilor* ***societăților comerciale*** *din prestarea serviciilor,* în semestrul I, 2023, predomină veniturile din serviciile prestate populației – 79,6%, urmată de ponderea veniturilor prestate întreprinderilor – 20,4 la sută.

Tabelul 4

Structura veniturilor societăților comerciale din prestarea serviciilor, în semestrul I al anului 2023

Nr.	*Componente*	*Valoarea (mil. lei)*	*Ponderea (%)*
1.	Prestate întreprinderilor	1537,5	20,4
2.	Prestate populației	5983,5	79,6
	Total	**7521,4**	**100**

Pe lîngă acestea, în perioada de raportare, 19 întreprinderi de stat (Î.S. „Calea Ferată din Moldova", Î.S. „Moldelectrica", Î.S. „Poșta Moldovei", Î.S. „Centrul de Medicină al Aviației Civile a RM", Î.S. „Combinatul de vinuri de calitate „Mileștii Mici") au suportat un cost de procurare pentru mărfurile vândute în mărime de 236,2

mil. lei, iar 8 societăți comerciale (S.A. „Franzeluța", S.A. „Sanfarm-Prim", S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova", S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord", S.A. „Cartuș", S.A. „EnergoCom", S.A. „Barza Albă", S.A. „Drumuri Criuleni") au suportat un cost de procurare pentru mărfurile vândute în mărime de 12 273,4 mil. lei.

Mărimea și dinamica *costurilor și cheltuielilor*

Analiza costurilor și cheltuielilor este importantă, în contextul în care, aceasta reflectă modul în care sunt utilizate resursele materiale, umane, financiare de care dispune entitatea, precum și impactul alocării acestora asupra performanțelor ei.

Prin urmare, conform datelor cumulate ale raportului generalizat „Cercetare statistică trimestrială Nr. 5-C „Costurile și cheltuielile entității", se atestă că ***întreprinderile de stat*** aveau înregistrate costuri și cheltuieli aferente activității desfășurate în 6 luni, 2023 în sumă de 2615,9 mil. lei. *Potrivit bazei comparabile*, mărimea costurilor și cheltuielilor înregistrate de întreprinderi este cu 660,7 mil. lei mai mare comparativ cu semestrul I, 2022.

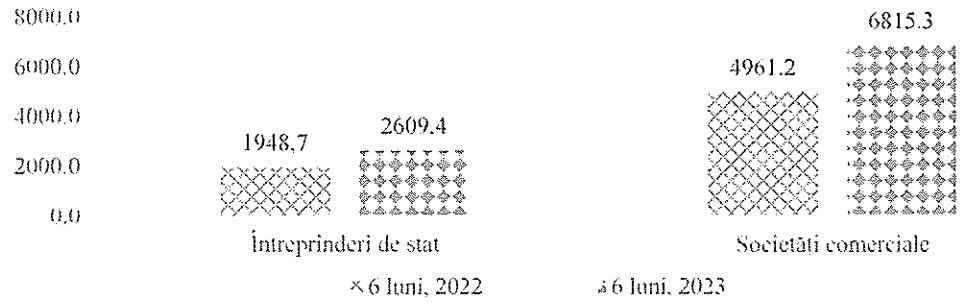

Figura 4. Evoluția în dinamică a costurilor și cheltuielilor întreprinderilor de stat și societăților comerciale, în 6 luni, 2022-2023 conform bazei comparabile, mil. lei

De asemenea, se constată că, ***societățile comerciale*** supuse monitoringului financiar aveau înregistrate costuri și cheltuieli aferente activității desfășurate în semestrul I al anului 2023 în sumă de 6815,3 mil. lei. Mărimea costurilor și cheltuielilor înregistrate de *societățile comerciale* s-au majorat cu 1854,2 mil. lei față de semestrul I al anului 2022.

Astfel, *în structura costurilor și cheltuielilor* ***întreprinderilor de stat*** înregistrate în semestrul I, 2023, ponderea majoritară (54,8% - 1 429,2 mil. lei) a revenit cheltuielilor cu personalul, acestea incluzând și contribuțiile privind asigurările sociale de stat și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală.

O altă pondere semnificativă (27,9% - 728,6 mil. lei) a revenit costurilor și cheltuielilor materiale, din care cheltuielile privind materiile prime, materialele, semifabricatele cumpărate și piesele de schimb au înregistrat 219,2 mil. lei, iar costurile și cheltuielile aferente combustibilului - 121,7 mil. lei (figura 5).

Totodată, amortizarea și deprecierea activelor imobilizate a constituit 7,4% (193,5 mil. lei) din total costuri și cheltuieli ale întreprinderilor de stat, iar ponderea altor

costuri și cheltuieli operaționale în total costuri și cheltuieli reprezintă 5,4% (141,3 mil. lei). Din valoarea cheltuielilor menționate, costurile și cheltuielile aferente leasingului operațional și financiar (arendei și locațiunii) constituie 9,6 mil. lei, iar costurile îndatorării constituie – 0,3 mil. lei.

Concomitent, în perioada analizată, întreprinderile de stat au suportat costuri și cheltuieli aferente serviciilor (lucrărilor) prestate (executate) de terți în cadrul activității operaționale în mărime de 116,8 mil. lei (4,5% din total costuri și cheltuieli), din care: 9,0 mil. lei reprezintă costuri și cheltuieli pentru serviciile de transport, 8,5 mil. lei pentru cele de comunicații și 0,5 mil. lei pentru prelucrarea materiei prime proprii.

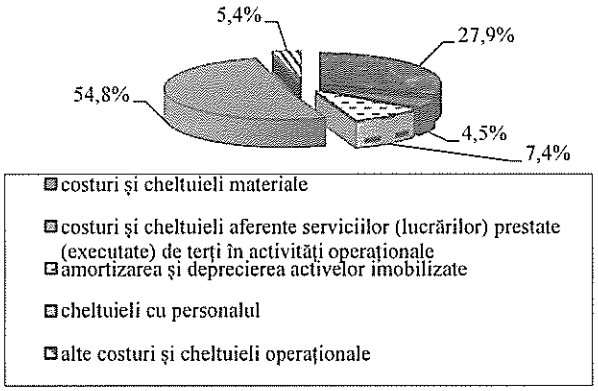

Figura 5. Structura costurilor și cheltuielilor întreprinderilor de stat, în sem. I, 2023

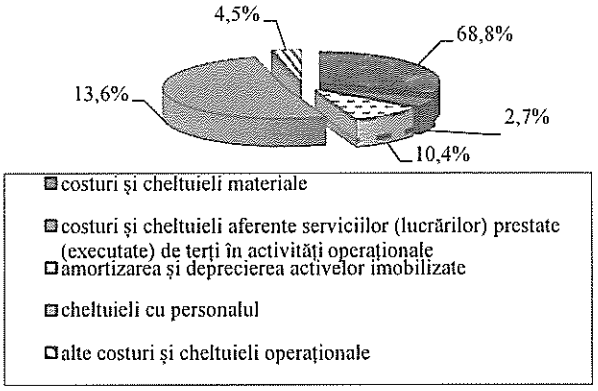

Figura 6. Structura costurilor și cheltuielilor societăților comerciale, în sem. I, 2023

În structura costurilor și cheltuielilor societăților comerciale aferente semestrului I al anului curent 68,8% (sau 4686,2 mil. lei) revin consumurilor și cheltuielilor materiale (figura 6). Din valoarea totală a acestora, pentru procurarea materiilor prime, materialelor, semifabricatelor cumpărate și pieselor de schimb utilizate s-au cheltuit 3857,1 mil. lei, iar pentru combustibil 652,3 mil. lei.

O pondere semnificativă 13,6% (sau 926,9 mil. lei) a revenit remunerării muncii (inclusiv contribuțiile asigurărilor sociale de stat și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală). Amortizarea și deprecierea activelor imobilizate a constituit 10,4% (sau 711,9 mil. lei) din total costuri și cheltuieli ale societăților comerciale, iar serviciile prestate de terți au generat costuri și cheltuieli în proporție de 2,7% (sau 181,4 mil. lei). Din volumul cheltuielilor aferente serviciilor prestate de terți, pentru serviciile de transport s-au cheltuit 25,6 mil. lei, pentru serviciile de comunicații 15,0 mil. lei.

Ponderea altor costuri și cheltuieli operaționale înregistrate de societățile comerciale a constituit 4,5% din total costuri și cheltuieli (sau 309,0 mil. lei, din care costurile și cheltuielile privind leasingul operațional (arendă/locațiune) au constituit 22,3 mil. lei, iar costurile îndatorării (dobînzile calculate atribuite la cheltuieli) – 157,2 mil. lei).

Mărimea și dinamica *profitului (pierderilor)*

În semestrul I, 2023, ***întreprinderile de stat*** au obținut, per total profit net în mărime de 162,2 mil. lei. *Potrivit bazei comparabile*, întreprinderile de stat au obținut, în semestrul I, 2023 profit net în mărime de 164,4 mil. lei sau cu 89,5 mil. lei mai mult față de semestrul I, 2022. ***Cel mai considerabil profit*** a fost obținut de Î.S. „Moldelectrica", Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău", Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău", Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești", Î.S. pentru Silvicultură „Hîncești-Silva", Î.S. „Poșta Moldovei", Î.S. „Portul Fluvial Ungheni". ***Cele mai mari pierderi*** au înregistrat Î.S. „Calea Ferată din Moldova", Î.S. „Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova-Concert", Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești", Î.S. „Radiocomunicații", Î.S. „Combinatul Poligrafic".

Tabelul 6

Întreprinderile de stat cu cele mai mari profituri și cele mai mari pierderi înregistrate în semestrul I al anului 2023

mil. lei

Nr.	*Denumirea agentului economic*	Semestrul I, 2022, mil. lei	Semestrul I, 2023, mil. lei	Abaterea, +/- mil. lei
	Profit:			
1.	***Î.S. „Moldelectrica"***	***3,0***	***51,9***	***+48,9***
2.	***Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău"***	***1,3***	***50,1***	***+48,8***
3.	***Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești"***	***6,2***	***30,1***	***+23,9***
4.	***Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău"***	***35,9***	***27,4***	***-8,5***
5.	Î.S. pentru Silvicultură „Hîncești -Silva"	2,0	13,1	+11,1
6.	Î.S. „Poșta Moldovei"	-9,6	12,6	+22,2
7.	Î.S. „Portul Fluvial Ungheni"	4,7	12,1	+7,4
8.	I.S. pentru Silvicultură „Călărași"	-3,0	8,3	+11,3
9.	Î.S. pentru Silvicultură „Glodeni"	2,7	6,6	+3,9
	Pierderi:			
1.	***Î.S. „Calea Ferată din Moldova"***	***61,0***	***-77,4***	***-138,4***
2.	***Î.S. „Organizația Concertistica și de Impresariat „Moldova-Concert"***	***-6,0***	***-11,3***	***-5,3***
3.	***Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești"***	***-14,4***	***-8,7***	***-5,7***
4.	Î.S. „Radiocomunicații"	-4,5	-8,1	-3,6
5.	Î.S. „Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice"	+2,2	-3,2	-5,4
6.	Î.S. „Combinatul Poligrafic"	-7,0	-3,0	-4,0
7.	Î.S. „Rusca"	-0,5	-1,8	-1,3
8.	Î.S. pentru utilizarea spatiului aerian si deservirea traficului aerian „Moldatsa"	-33,5	-1,6	-31,9
9.	Î.S. Expediția Hidro-Geologică din Moldova „EHGEOM"	+0,7	-1,6	-2,4

Societățile comerciale, *în semestrul I al anului 2023*, au obținut per total profit net în mărime de 62,9 mil. lei sau cu 450,7 mil. lei mai mai puțin față de semestrul I, 2022.

Cel mai mare *profit* obținut în perioada respectivă se înregistrează la S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord", S.A. „Loteria Națională a Moldovei", S.A. „Moldtelecom", S.A. „RED-Nord", S.A. Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo", S.A. „Drumuri Soroca" și S.A. „Barza Albă".

Cele mai considerabile pierderi au fost generate de S.A. „EnergoCom", S.A „Termoelectrica", S.A.„Metalferos", S.A. „Arena Națională".

Tabelul 7

Societățile comerciale cu cele mai mari profituri și cele mai mari pierderi obținute în semestrul I al al anului 2023

mil. lei

Nr.	*Denumirea agentului economic*	Semestrul I, 2022, mil. lei	Semestrul I, 2023, mil. lei	Abaterea, +/- mil. lei
	Profit:			
1.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord"	-80,9	173,3	+254,2
2.	S.A. „Loteria Națională a Moldovei"	+85,0	102,9	+17,9
3.	S.A. „Moldtelecom"	70,1	102,5	+32,4
4.	S.A. „Red-Nord"	+54,9	53,8	-1,1
5.	S.A. Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo"	-2,8	5,7	+8,5
6.	S.A. „CET-Nord"	+7,8	2,7	+10,5
7.	S.A. „Drumuri- Soroca"	-1,4	4,8	+6,2
8.	S.A. „Barza Albă"	+3,4	4,4	+1,0
	Pierderi:			
1.	S.A. „EnergoCom"	-5,4	-185,1	-190,6
2.	S.A. „Termoelectrica"	389,7	-172,8	-562,5
3.	S.A. „Metalferos"	+8,2	-11,7	-19,8
4.	S.A. „Arena Națională"	-2,4	-11,3	-8,9
5.	S.A. „Răut"	-1,0	-4,4	-3,3
6.	S.A. „Franzeluța"	+0,7	-4,0	-4,8
7.	S.A. „Institutul de Cercetări Științifice „Rif-cvaaparat"	-3,3	-1,8	-1,5
8.	S.A. „Drumuri – Cimișlia"	-1,6	-1,7	-0,1

Mărimea și dinamica *stocurilor.* Luând în considerare că, una din dovezile politicii comerciale eficiente reprezintă situația stocurilor existente în cadrul entității, se consideră oportună efectuarea unei analize privind structura și dinamica acestora.

Prin urmare, se constată că *la situația din 30.06.2023, conform bazei comparabile,* ***întreprinderile de stat*** *dețineau stocuri în mărime de 1 272,6 mil. lei,* fiind cu 162,2 mil. lei mai mult față de începutul anului 2023. Stocurile de mărfuri au fost înregistrate în valoarea de 287,6 mil. lei, iar produsele în valoare de 160,3 mil. lei. De asemenea, se remarcă că la situația din 30.06.2023 a fost înregistrată micșorarea produselor cu 9,8 mil. lei, iar materialele s-au majorat cu 11,0 mil. lei.

De altfel, *la situația din 30 iunie 2023, în contabilitatea* ***societăților comerciale*** *au fost înregistrate stocuri în sumă de 5 798,5 mil. lei,* fiind cu circa 1545,0 mil. lei mai mici față de începutul anului de gestiune.

La finele perioadei analizate, stocurile de produse au fost înregistrate în valoare de 265,8 mil. lei, iar a mărfurilor în valoarea de 4618,0 mil. lei. Totodată, la situația din 30.06.2023 a fost înregistrată majorarea stocurilor a produselor cu 7,5 mil. lei și a materialelor cu 305,1 mil. lei față de începutul perioadei de gestiune.

II. Informația privind datoria întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, monitorizată în condițiile Legii nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat

În conformitate cu alineatul (5), art. 12 din Legea nr. 419/2006 cu privire la datoria

sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, Ministerul Finanțelor generalizează și monitorizează datele cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat.

Astfel, în temeiul Regulamentului privind raportarea datoriei sectorului public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1136/2007 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, a fost generalizată informația privind împrumuturile interne și externe ale agenților economici monitorizați, care sunt contractate pe un termen de un an și mai mare.

Prin urmare, se menționează că la situația din 30.06.2023 potrivit datelor privind *fluxul și soldul împrumuturilor interne*, întreprinderile de stat și societățile comerciale monitorizate, care au contractat credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare, au înregistrat un sold al împrumuturilor în volum de 591,36 mil. lei, din care 4,9 mil. lei constituie stocul de arierate - suma restantă ce nu a fost achitată conform contractelor încheiate de către întreprinderile de stat în mărime de – 66,68 mil. lei, iar de către societățile comerciale – 529,68 mil. lei.. Datoriile sunt prezentate în următorul tabel:

Tabelul 8

Informația privind soldul împrumuturilor interne,
la situația din 31.12.2023, ale întreprinderilor de stat și societăților comerciale monitorizate

mil. lei

Nr. d/o	Debitorul	Sold la 30.06.2022, mil.lei	Sold la 30.06.2023, mil.lei	Abaterea, +/- mil.lei	Stoc de arierate la 30.06.2023, mil.lei
1.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova"	92,0	60,0	-32,0	-
2.	Î.S. Institutul de Cercetări Științifice în Construcții „Incercom"	1,3	0,08	-1,22	-
4.	Î.S.„Rusca"	0,4	0,9	+0,5	-
5.	Î.S.„Stațiunea Didactico-Experimentală Criuleni"	-	0,7	+0,7	-
6.	S.A. „Moldtelecom"	367,3	367,3	-	-
7.	S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova"	138,3	142,2	+3,9	2,7
8.	S.A. „Drumuri Cimișlia"	3,3	2,7	-0,6	-
9.	S.A. „Cartuș"	-	4,6	+4,6	2,1
10.	S.A. „Red-Nord"	-	0,02	+0,02	-
11.	S.A. „Drumuri Cahul"	-	0,4	+0,4	0,1
12.	S.A. „Drumuri Căușeni"	0,4	0,06	-0,34	-
13.	S.A. „Barza Albă"	3,2	12,4	+9,2	-
TOTAL:		**606,2**	**591,36**	**16,24**	**4,9**

După cum se observă din datele tabelului de mai sus, cele mai mari împrumuturi interne s-au înregistrat la S.A. „Moldtelecom" – 367,3 mil. lei, S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova" – 142,2 mil. lei și Î.S. „Calea Ferată din Moldova" – 60,0 mil. lei.

Concomitent, potrivit datelor privind *fluxul și soldul împrumuturilor externe*, la situația din 30.06.2023 S.A. „Loteria Națională a Moldovei" nu înregistrează împrumuturi externe, față de situația 30.06.2022.

Adițional, la situația din 30.06.2023 se atestă:

1. ***datorii pe împrumuturi recreditate din surse interne și/sau externe față de***

Ministerul Finanțelor:

• Î.S. „Moldtranselectro", în mărime de 37,2 mil. lei și 1,62 mil. dolari SUA, care reprezintă solduri cu termen expirat;

• Î.S. „Moldelectrica", în mărime de 2,3 mil. dolari SUA și 32,5 mil. EURO;

• Î.S. „Calea Ferată din Moldova", în mărime de 24,7 mil. EURO;

• S.A. „Termoelectrica", în mărime de 30,4 mil. EURO;

• S.A. „CET-Nord", în mărime de 8,1 mil. EURO.

TOTAL general: 6 014,2 mil. lei împrumuturi recreditate, din care circa 37,2 mil. lei, 1,6 mil. dolari SUA reprezintă solduri cu termen expirat..

2. ***datorie pe împrumutul extern acordat sub garanția statului*** Î.S. „Moldtranselectro", în mărime de 15,8 mil. lei (0,863 mil. dolari SUA), ce reprezintă sold cu termen expirat.

Este de remarcat că, neachitarea obligațiilor față de instituțiile financiare pe creditele interne și externe creează o situație dificilă privind independența financiară a entităților economice. Totodată, neachitarea obligațiilor pe creditele acordate sub garanția statului, precum și cele reacreditate generează riscul fiscal (financiar) de stingere a datoriilor din contul surselor bugetului de stat.

III. Conexiunile întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat cu sistemul bugetar

Datorii privind impozitele și taxele. Potrivit datelor Serviciului Fiscal de Stat cu privire la obligațiile fiscale (calculate și restanțele admise), se constată că la situația din 30.06.2023, *întreprinderile de stat și societățile comerciale aveau înregistrate datorii privind impozitele și taxele față de bugetul public național* în mărime de 69,7 mil. lei inclusiv: datorii ale întreprinderilor de stat - 60,3 mil. lei și ale societăților comerciale - 9,4 mil. lei.

Tabelul 9.

Sinteza datoriilor întreprinderilor de stat față de bugetul public național, la situația din 30 iunie 2023

(mil. lei)

Verigile sistemului bugetar:	*Inclusiv:*			Total pe bugete
	plăți de bază	penalități	amenzi	
Bugetul de stat	12,8	8,1	0,9	**21,8**
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	3,8	1,3	-	**5,1**
Bugetul asigurărilor sociale de stat	19,7	8,8	-	**28,5**
Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	3,3	1,6	-	**4,9**
TOTAL	**39,6**	**19,8**	**0,9**	**60,3**

Din suma datoriilor întreprinderilor de stat, datoriile aferente plăților de bază au constituit 39,6 mil. lei, datoriile aferente penalităților - 19,8 mil. lei, iar datoriile privind amenzile - 0,9 mil. lei.

Cele mai mari datorii la situația din 30.06.2023, din suma totală a datoriilor întreprinderilor de stat, se înregistrează la:

- întreprinderile administrate de Agenția Proprietății Publice (42,8 mil. lei, în special Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești", Î.S. „Calea Ferată din Moldova", Î.S.

„Stația de Stat pentru Încercarea Mașinilor", Î.S. „Sanatoriul-Preventoriu de bază „Constructorul", Î.S. „Detașamentul de Pază Paramilitară", etc;

- întreprinderile administrate de Administrația Națională a Penitenciarelor (16,1 mil. lei, în special Î.S. „Brănești");

- întreprinderile administrate de Ministerul Apărării (circa 1,0 mil. lei, în special Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională");

- întreprinderile administrate de Agenția „Moldsilva" (0,4 mil. lei, în special Î.S. Silvo-Cinegetică „Taraclia", Î.S. pentru Silvicultură „Tighina");

În partea ce ține de societățile comerciale, se menționează că din valoarea totală a datoriilor în sumă de 9,4 mil. lei, datoriile aferente plăților de bază au constituit 8,9 mil. lei, iar penalitățile - 0,5 mil. lei (tabelul 4.2). Din totalul datoriilor societăților comerciale, cele mai mari datorii au fost înregistrate de S.A. „Răut"- 1,4 mil. lei, S.A. „Drumuri Criuleni" - 1,2 mil. lei, S.A. „Drumuri Orhei" - 1,0 mil. lei, S.A. „Drumuri Cahul" - 0,9 mil. lei, S.A. „Drumuri Ialoveni" - 0,9 mil. lei, S.A. „Institutul de Cercetări Ştiinţifice „Rif-Acvaaparat" - 0,8 mil. lei, „Drumuri Cimișlia" - 0,8 mil. lei, S.A. „Drumuri Căușeni" și S.A.„Drumuri Soroca " - a câte 0,8 mil. lei, S.A. „Drumuri Edineț" și S.A. „Hotelul Chișinău" a câte 0,4 mil. lei.

Tabelul 10

Sinteza datoriilor societăților comerciale față de bugetul public național, la situația din 30 iunie 2023, (mil. lei)

Verigile sistemului bugetar:	*Inclusiv:*		Total pe bugete
	plăți de bază	penalități	
Bugetul de stat	4,0	0,1	**4,1**
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	0,6	-	**0,6**
Bugetul asigurărilor sociale de stat	3,7	0,4	**4,1**
Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	0,6	-	**0,6**
TOTAL	**8,9**	**0,5**	**9,4**

Achitări de impozite și taxe. Conform datelor Serviciului Fiscal de Stat cu privire la obligațiile fiscale (calculate și achitate), *în semestrul I al anului gestionar, s-au înregistrat achitări de impozite și taxe în bugetul public național în cuantum total de* 1583,1 mil. lei, acestea cuprinzând achitări efectuate de întreprinderile de stat în mărime de 715,5 mil. lei și de către societățile comerciale 867,6 mil. lei.

Achitările efectuate de întreprinderile de stat au fost distribuite după cum urmează: bugetul de stat - 240,5 mil. lei (33,6%); bugetele unităților administrativ-teritoriale - 72,9 mil. lei (10,2%); bugetul asigurărilor sociale de stat - 294,3 mil. lei (41,1%) și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală - 107,8 mil. lei (15,1%).

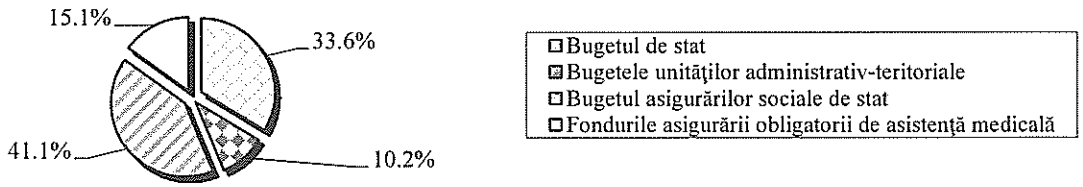

Figura 7. Structura achitărilor impozitelor și taxelor în bugetul public național de către întreprinderile de stat, pentru 6 luni ale anului 2023

Cu privire la achitările societăților comerciale în bugetul public național, se

menționează că acestea au fost transferate către bugetul de stat în mărime de 529,6 mil. lei (61,0%); bugetele unităților administrativ-teritoriale - 61,2 mil. lei (7,1%); bugetul asigurărilor sociale de stat - 201,0 mil. lei (23,2%) și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală - 75,8 mil. lei (8,7%).

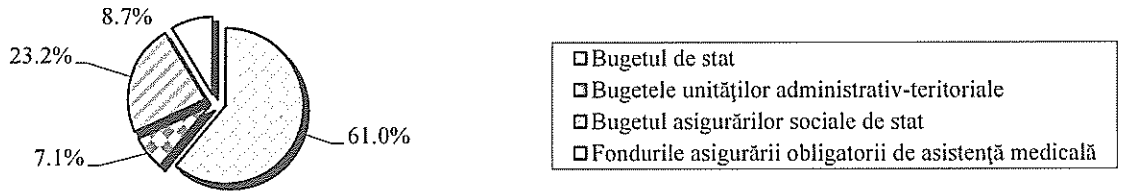

Figura 8. Structura achitărilor impozitelor și taxelor în bugetul public național de către societățile comerciale, pentru 6 luni ale anului 2023

Înlesniri și facilități fiscale. Conform legislației în vigoare, *entitățile beneficiază de înlesniri și facilități fiscale la principalele tipuri de impozite.* Astfel, în semestrul I al anului 2023, doar Î.S. „Calea Ferata din Moldova" și S.A. „Drumuri Criuleni" au beneficiat de *înlesniri și facilități fiscale la plata* taxei pentru apă, *în mărime de 0,01 mil. lei și respectiv 0,04 mil. lei*, încasate conform prevederilor art. 306 al Codului Fiscal și prevederilor Legii nr. 68/2005 pentru punerea în aplicare a titlului VIII al Codului Fiscal.

Suplimentar, în temeiul prevederilor art. 96, 103 și 104 ale Codului Fiscal, în perioada semestrului I, 2023, entitățile au efectuat *livrări de mărfuri și servicii scutite de taxa pe valoarea adăugată (TVA), livrări de mărfuri și servicii la cota redusă a TVA și livrări la cota „0" a TVA.*

Livrările de mărfuri, servicii la cota redusă a TVA, în 6 luni ale anului 2023, de care au beneficiat:

- întreprinderile de stat, a constituit 209,7 mil. lei, cele mai semnificative revenind întreprinderilor administrate de Agenția „Moldsilva" - 197,9 mil. lei și întreprinderile administrate de Agenția Proprietății Publice în mărime de 11,5 mil. lei;

- societățile comerciale, au înregistrat 6381,6 mil. lei, dintre care: S.A. „Energocom" - 6169,7 mil. lei, S.A. „Franzeluța" - 184,5 mil. lei, S.A. „Drumuri Strășeni"- 1,9 mil. lei, S.A. „Sanfarm Prim" - 22,3 mil. lei și S.A. „Moldtelecom" - 0,9 mil. lei.

Livrările de mărfuri și servicii scutite de TVA, efectuate în 6 luni ale anului 2023 de:

- întreprinderile de stat, constituie 324,0 mil. lei, cele mai semnificative livrări fiind înregistrate la întreprinderile administrate de Agenția Proprietății Publice - 265,5 mil. lei (în mare parte Î.S. „Poșta Moldovei" - 216,1 mil. lei, Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro" - 17,2 mil. lei, Î.S. „Calea Ferată din Moldova" - 4,7 mil. lei, Î.S. Sanatoriul-Preventoriu de baza „Constructorul"- 4,6 mil. lei, Î.S. Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia Centrală"- 3,9 mil. lei și S.A. „Răut" - 0,5 mil. lei);

- societățile comerciale, constituie 1829,9 mil. lei, cele mai considerabile livrări scutite de TVA fiind înregistrate de: S.A. „EnegoCom" - 1826,8 mil. lei, S.A. „RED-

Nord" - 0,8 mil. lei și S.A. „Moldtelecom" 0,9 mil. lei.

Totodată, în 6 luni, 2023, valoarea livrărilor de mărfuri și servicii la cota „0" a TVA efectuate de:

- întreprinderile de stat, constituie 929,3 mil. lei, cele mai mari livrări fiind înregistrate de întreprinderile de stat administrate de Agenția Proprietății Publice – 796,1 mil. lei (în special Î.S. „Calea Ferată din Moldova" – 389,0 mil. lei, Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău" – 199,1 mil. lei, Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău" -107,1 mil. lei, Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „Moldatsa" – 60,7 mil. lei, Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești" – 19,8 mil. lei și Î.S. „Institutul de Tehnica Agricolă „Mecagro" – 10,1 mil. lei);

- societățile comerciale, constituie 4414,6 mil. lei, cele mai semnificative livrări au fost înregistrate de S.A. „Termoelectrica" – 2275,0 mil. lei, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord" – 819,2 mil. lei, S.A. „EnergoCom" – 810,1 mil. lei, S.A. „CET-Nord" – 394,0 mil. lei, S.A. „Combinatul de Vinuri „Cricova" – 47,9 mil. lei, S.A. „Franzeluța" - 44,2 mil. lei, S.A. „Metalferos" – 13,0 mil. lei, și S.A. „Barza Albă" – 10,5 mil. lei.

Dividende, defalcări încasate. Potrivit Legii bugetului de stat pentru anul 2023, nr.359/2022, pentru rezultatele obținute în anul 2022 de către întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni cu capital de stat, au fost prevăzute venituri ce urmau a fi încasate la bugetul de stat sub formă de defalcări și dividende în sumă de 31,0 mil. lei și respectiv 140,905 mil. lei (total – 171,905 mil. lei).

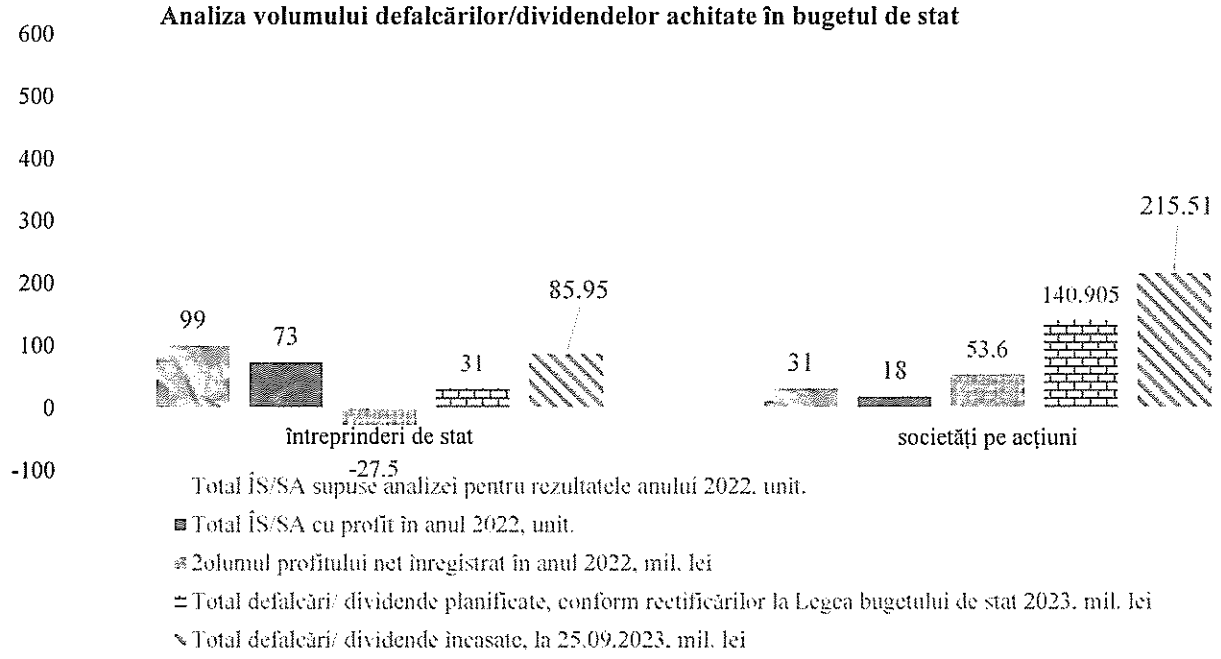

Conform datelor Trezoreriei de Stat, pentru rezultatele obținute în anul 2022, întreprinderile de stat au transferat, la situația din 25.09.2023, la bugetul de stat defalcări în mărime de *85,95 mil. lei, rata îndeplinirii fiind de peste 200,0% față de sumele aprobate prin Legea bugetului de stat pentru 2023, nr.359/2022, iar societățile pe acțiuni au transferat dividende în mărime de 215,5 mil. lei, rata îndeplinirii fiind de*

152,9%, corespunzător cu un total de 301,45 mil. lei.

Totodată, urmează să remarcăm că potrivit modificărilor efectuate prin Legea 70/2023 pentru modificarea unor acte normative la Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni și la Legea 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, termenul-limită de achitare în bugetul de stat a dividendelor/ defalcărilor este data de 30 august inclusiv.

În contextul celor expuse, se remarcă **că cele mai mari defalcări/ dividende** din profitul net obținut în anul 2022 au fost transferate de către:

➢ **defalcări:**

1. Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău" – 51,2 mil. lei;
2. Î.S. „Nodul Hidroenergetic „Costești" – 6,3 mil. lei;
3. Î.S. „Portul Fluvial Ungheni" – 4,3 mil. lei;
4. Î. S. pentru Silvicultură „din Edineț"- 1,7 mil. lei;
5. Î. S. pentru Silvicultură din „Șoldănești"- 1,6 mil. lei;
6. Î.S. „Direcția pentru exploatarea imobilului" – 1,5 mil. lei;
7. Î.S. „Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD"- 1,5 mil. lei;
8. Î.S. „Administrația de Stat Drumurilor" – 1,5 mil. lei;
9. Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău" – 1,3 mil. lei;
10. Î. S. pentru Silvicultură „din Cahul"- 1,2 mil. lei;

➢ **dividende:**

1. S.A. „Loteria Națională a Moldovei" – 85,1 mil. lei;
2. S.A. „Energocom" – 71,3 mil. lei;
3. S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord"- 34,7 mil. lei;
4. S.A. „Moldtelecom" – 18,6 mil. lei;
5. S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova" – 2,7 mil. lei;
6. S.A. „Barza Albă" – 2,4 mil. lei.

IV. Auditul extern și inspectarea financiară

Cu referire la inspectarea financiară a activității economico-financiare a entităților economice cu proprietate de stat, se menționează că în semestrul I al anului 2023, Inspecția Financiară a efectuat:

- *5 inspectări tematice la întreprinderile de stat;*
- *5 inspectări complexe la întreprinderile de stat;*
- 8 inspectări complexe la societățile comerciale cu cota statului.

În cadrul inspectărilor financiare au fost depistate iregularități și încălcări ale legislației în vigoare din domeniul financiar-contabil, precum și din domeniul retribuirii muncii. Dintre cele mai frecvente încălcări se remarcă:

- atribuirea unor cheltuieli și costuri la cheltuieli ordinare și necesare a

întreprinderii, care nu țin de activitatea de antreprenoriat, ce duc la micșorarea profitului și diminuarea defalcărilor în bugetul de stat (cheltuieli legate de amortizarea și de întreținerea mijloacelor de transport, cheltuieli legate de salarizare, admiterea cheltuielilor neregulamentare legate de sponsorizări și donații);

- completarea neregulamentară a foilor de parcurs la mijloacele de transport;

- admiterea lipsurilor bunurilor materiale, precum și neînregistrarea în evidența contabilă a patrimoniului public;

- admiterea creanțelor cu termenul de prescripție expirat și nerecuperarea acestora în termenul stabilit de Codul Civil;

- neefectuarea la finele anului a inventarierii datoriilor și creanțelor, neasigurînd astfel confirmarea veridicității datelor contabile și situațiilor financiare;

- ratarea veniturilor în urma neîncheierii contractelor pentru darea în arendă/locațiune a patrimoniului public sau încheierii contractelor la prețuri diminuate comparativ cu cuantumul minim stabilit;

- încheierea acordurilor adiționale privind prelungirea termenelor de locațiune a unor suprafețe ale activelor neutilizate, fără acordul prealabil al fondatorului;

- casarea bunurilor uzate raportate la mijloace fixe, în lipsa autorizației de casare din partea fondatorului;

- lipsa regulamentelor interne privind modalitatea de organizare și desfășurare a achizițiilor de bunuri, materiale și servicii etc.

Despre acțiunile întreprinse întru înlăturarea încălcărilor depistate, entitățile urmează să informeze în scris Inspecția Financiară, în termenii prescriși în actele de control, cu prezentarea documentelor confirmative. De asemenea, rezultatele inspectărilor financiare sunt remise fondatorului/acționarului majoritar corespunzător al entității economice cu capital de stat, pentru întreprinderea măsurilor cuvenite conform competenței.

De asemenea, se comunică că art.11 alin. (1) al Legii nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală (în continuare Legii nr.246/2017) prevede că *situațiile financiare anuale ale întreprinderilor de stat sunt supuse auditului extern obligatoriu, iar situațiile financiare anuale ale întreprinderilor municipale sunt supuse auditului extern obligatoriu în cazul în care acestea fac parte din categoria entităților mijlocii, a entităților mari sau a entităților de interes public, în corespundere cu legislația contabilă,* precum și art. 88 alin. (1) al Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni (în continuare Legii nr.1134/1997) care prevede că *auditul obligatoriu al situațiilor financiare anuale se efectuează la entitatea de interes public și la societatea în care cota statului depășește 50% din capitalul social.*

În această ordine de idei, s-a estimat că auditului obligatoriu al situațiilor financiare *pentru anul 2022*, în temeiul art.11 alin. (1) al Legii nr.246/2017 și art.88 alin.(1) din Legea nr.1134/1997, urmau a fi supuse 116 întreprinderi de stat și 31 societăți pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat care au fost supuse

monitoringului economico-financiar pentru anul 2021 efectuat de către Ministerul Finanțelor.

În același timp, conform art.3 alin.(1) al Legii contabilității și raportării financiare nr.287/2017 (în continuare Legii nr.287/2017), întreprinderea de stat sau societatea pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social care este entitate mare, face parte din categoria *entităților de interes public*.

La rândul său, potrivit prevederilor art.4 alin.(4) al Legii nr.287/2017, entitatea mare este entitatea care, la data raportării, depășește limitele a două dintre următoarele criterii:

a) totalul activelor – 318000000 de lei;

b) veniturile din vânzări – 636000000 de lei;

c) numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune – 250.

În acest sens, conform indicatorilor înregistrați la 31.12.2022, s-a estimat că auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2022 urmau a fi supuse în total *12 entități de interes public* (4 întreprinderi de stat și 8 societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social).

Astfel, menționăm că la situația din 30 septembrie 2023, au fost prezentate copiile rapoartelor de audit pentru 52 de entități, din care 24 întreprinderi de stat și 28 societăți pe acțiuni aferente situațiilor financiare pentru anul 2022:

-12 societăți pe acțiuni, din care 7 societăți pe acțiuni care corespund criteriilor de entitate de interes public (S.A. „CET-Nord", S.A. „RED-Nord", S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova", S.A. „EnergoCom", S.A. „Moldtelecom", S.A. „Franzeluța", S.A. „Metalferos");

-24 întreprinderi de stat, din care 2 întreprinderi de stat corespund criteriilor de entitate de interes public (Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău" și Î.S. „Poșta Moldovei").

În conformitate cu concluziile emise în rapoartele de audit recepționate de Ministerul Finanțelor se comunică că, pentru situațiile financiare la 12 întreprinderi de stat și 14 societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social, a fost emisă opinia auditorului fără rezerve, iar pentru situațiile financiare la 12 întreprinderi de stat și 14 societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social s-a emis opinia auditorului cu rezerve.

De asemenea, în contextul executării prevederilor art.7 alin.(2) lit.n) al Legii nr.246/2017 și art.68 alin.(6) al Legii nr.1134/1997, Ministerul Finanțelor prin scrisorile 17/04-312 din 16.08.2023 și 17-04/313 din 16.08.2023 a expediat Agenției Proprietății Publice și Agenției „Moldsilva" solicitarea privind prezentarea copiilor rapoartelor de audit pentru anul 2022. Prin urmare, Agenția „Moldsilva" prin scrisoarea nr.AM01/03-1609 din 18.08.2023 a anunțat că în cadrul întreprinderilor de stat din subordine se desfășoară procedura de selectare a entităților ce vor audita situațiile financiare pentru anul 2022, iar după finalizarea procesului în cauză, Agenția „Moldsilva" va expedia în adresa ministerului copia raportului de audit.

Totodată, se estimează că auditului obligatoriu al situaţiilor financiare pentru anul 2023, în temeiul art. 11 alin. (1) al Legii nr.246/2017 şi art. 88 alin. (1) din Legea nr. 1134/1997, urmează a fi supuse 106 întreprinderi de stat şi 31 societăţi pe acţiuni cu capital integral sau majoritar de stat care sînt supuse monitoringului economico-financiar pentru anul 2022 efectuat de către Ministerul Finanţelor.